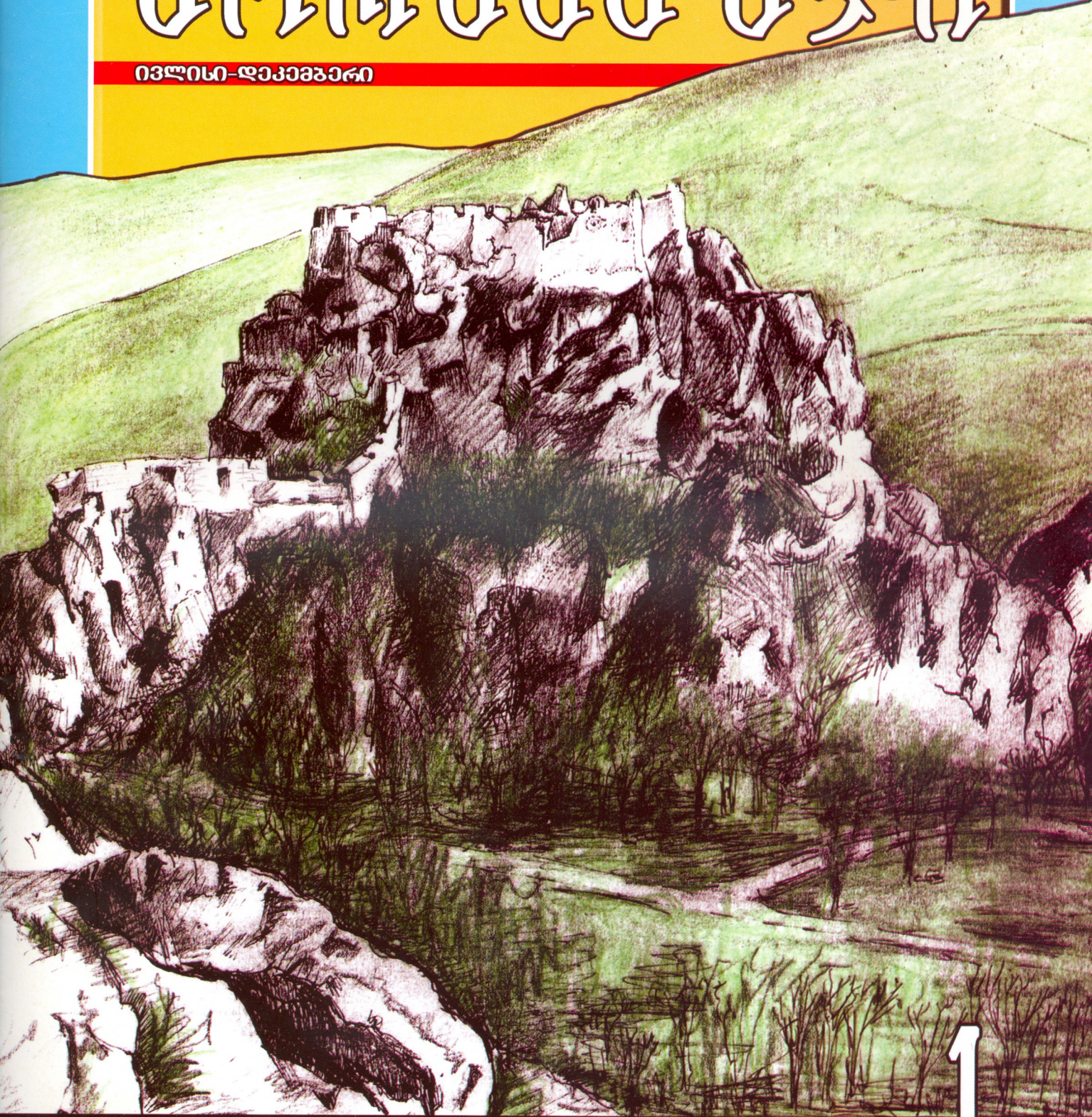

ლიტერატურული ალმანახი

ხმჩნებ უჯი

ივლისი-დეკემბერი

ISSN 2346-822X

9 772346 822004 >

No 1

თქვენს წინაშეა დიდი რუსი პოეტის მიხეილ ლერმონტოვის ნახატი „სოფელ ყარაღაჯის შემოგარენი“, რომელზეც კარგად მოჩანს „ხორნაბუჯი“ იგივე „თამარის ციხე“.

აქვე მოკლედ გეტყვით, თუ როგორ იხილა პოეტმა ხორნაბუჯი. მოგეხსენებათ, 1837 წელს ა. პუშკინის მკვლელთა მერე მ. ლერმონტომ დაწერა ლექსი „პოეტის სიკვდილი“, რამაც აღიარება მოუტანა ფართო საზოგადოებაში, მაგრამ შეფის მთავრობამ ეს ლექსი რევოლუციისადმი მოწოდებად ჩათვალია და აკრძალა, ხოლო თავად პოეტი 1837 წლის თებერვალში კავკასიისაში, კერძოდ კი სოფელ ყარაღაჯში განლაგებულ ნიჟნი ნოვგოროდის დრაგუნთა პოლკში იქნა გადაყვანილი პრაპორშჩიკად (ამ პოლკს დისლოკაციის ადგილი დედოფლისწყაროშიც ჰქონდა).

იმას რომ პოეტი მხატვრობასთანაც არ იყო მწყობრად, მოწმობს მისი წერილი შორეულ ნათესავთან და თანამოაზრესთან – სვიატოსლავ რაევსკისთან, რომელიც მ. ლერმონტოვის ლექსის „პოეტის სიკვდილის“ საზოგადოებაში გავრცელების ბრალდებით იქნა შერისხული და გაძევებული თლონეცის გუბერნიისაში. მოკლე ამონარიდი 1837 წლის მიწურულს გაზგზავნილი წერილიდან: „...ბოლოს მე ისევ დაბაბრუნეს გვარდიისაში, თლონდ გროდნოს პოლკში... სიამოვნებით დავრჩებოდი აქ, ვინაიდან საეჭვოა, რომ პოსელენია („პოსელენია“ ეწოდება იმ ადგილს ნოვგოროდის მახლობლად, სადაც გროდნოს პოლკი იყო დაბანაკებული) უკეთესი იყოს, ვიდრე საქართველო. ... მე საჩქაროდ გადავიღე ყველა იმ შესანიშნავი ადგილის სურათი, რომელსაც კი ვესტუმრე და სურათების გვარდნი კოლექციას მომაქვს თან.“ და ერთ-ერთზე ამ სურათთაგან სწორედ ჩვენი „ხორნაბუჯია“ გამოსახული. შეიძლება ითქვას, რომ მიხეილ ლერმონტოვი ორიგინალიდან ინაჟავდა თავის სურათს. სხვათაშორის ეს სურათიც ამოწმებს იმ მოსაზრებას, რომ ძველად დედოფლისწყაროზე დიდი საქარავნო გზა გადიოდა.

მიხეილ ლერმონტოვის სურათი „სოფელ ყარაღაჯის შემოგარენი“ იხილეთ ყდის ბოლო გვერდზე.

ლიბარატორული აღმანახი

„ხორნახეუჯი“

ფასი 3 ლარი

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გამოცემა

2015 წელი

ს ა რ ე ვ ი

მილოცვაბი -----	2-4	პროზა	
შესავლისათვის -----	4	ლელა კოდალაშვილი -----	36
ლიბარატორული ჯონაურის გამარჯვებულაბი		მარიანა ნანობაშვილი -----	38
ზაზა ჰერელი (სუყაშვილი) -----	5	მარიამ გიგაური -----	41
ხატია კვიციანი -----	7	საბავშვო გვარდები	
ნათია ბოტკოველი -----	8	ირმა მალაციძე -----	43
გიორგი მეთუშაელი (ქითიძე) -----	10	ნუნუ ძამუკაშვილი -----	45
ოთარ კოდუა -----	11	თარგმანი	
„აღმანახის სტუმარი“		ბელა ახმადუღინა -----	46
ხორნახეუჯისა და ჰერეთის ეპისკოპოსი		ევგენი ევტუშენკო -----	46
დიმიტრი (კაპანაძე) -----	12	ალექსანდრე კორნეტკოვი -----	46
პოეზია		ვლადიმერ ვისოცკი -----	47
მაყვალა გონაშვილი -----	14	იუბილა	
ზიზო ბურდული -----	16	აკაკი წერეთელი კახეთში -----	48
ფარნაოზ რაინაული -----	17	მოგონებანი	
ქეთევან ნათელაძე -----	18	ეგული ყოჩიაშვილი -----	51
თამაზ ნიკლაური -----	19	მოგონებები ელენე მაჩაბელზე	
პროზა		ფოლკლორი	
მარიამ ნიკლაური -----	20	„ცოცხალი საუნჯე“ – ბერდედა მარიამ	
გივი ჩიღვინაძე -----	21	ოჩიაური-გოგოჭურისა -----	53
იუნონა გურული -----	24	ქრისტიანული პოეზიის V ფესტივალი	
ბესო ხვედელიძე -----	26	მაია მიქაია -----	58
პოეზია		ედუარდ უგულავა -----	58
ეკა ჯავახიშვილი -----	28	ქეთევან შენგელია -----	60
გოჩა სხილაძე -----	29	ბადრი სულაძე -----	60
ლევან ალავერდაშვილი -----	31	თამარ შაიშმელაშვილი -----	61
ცისანა თვალთაშვილი -----	33	ელდარ ჭიჭიაშვილი -----	61
ზაურ გონაშვილი -----	33	ვასილ ბოსტაშვილი -----	62
თინათინ მრელაშვილი -----	34	პროზა	
ჯუმბერ უთრუთაშვილი -----	35	ჯემალ მეხრიშვილი -----	62

აღმანახის გამოცემაში ხელშეწყობისათვის მადლობას მოვახსენებთ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის გამგებელს ბატონ ნიკოლოზ ჯანიაშვილს, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარეს ბატონ ზვიად ჯავახიშვილს და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის კულტურის და ძეგლთა დაცვის ცენტრის დირექტორს ქალბატონ ნონა ჯიბლაშვილს.

რედაქტორ-გამომცემელი: **გიორგი ნატროშვილი** აღმანახის ქუდის ავტორი: **სარგო ქართვალიშვილი** კომპიუტერული უზრუნველყოფა: **გიორგი ნაპროსაშვილი**

ხორნაბუჯის სიმაღლე

მ ახარებს ახალი ლიტერატურული ჟურნალ „ხორნაბუჯის“ დაბადება. დღეს, როცა დიდი ტრადიციებისა და გამოყვანილების არაერთმა ჟურნალმა ფინანსური პრობლემების გამო შეწყვიტა არსებობა, ახალი ჟურნალის დაარსება და მხარდაჭერა მართლაც გამორჩეულია. მინდა „ხორნაბუჯის“ რედაქტორს გიორგი ნაჭროშვილს მივულოცო ჟურნალის გამოქვეყნება და ვუსურვო საუკეთესო ავტორების მხარდაჭერა, ახალი სახელების აღმოჩენა და მკითხველის სიყვარული.

სიტყვა ხორნაბუჯი ჩემში განსაკუთრებულ ემოციას იწვევს. ახლაც მახსოვს პირველად მამამ ხორნაბუჯის სანახავად რომ წამიყვანა. წესკენ აზიდული ულამაზესი რიხე-კოშკის ნანგრევების ხილვისას გავიფიქრე, აღნაგობა ოდესღაც აქ ხორნაბუჯთან შეჩერდა ურმა რუსთაველი, აღნაგობა აქ ამ საოცარი და ზვიადი რიხე-ღარბაზების ხილვისას გარაჩხლდა მის გონებაში ქაჯეთის რიხის პირველი სურათები მეთქი.

ხორნაბუჯის ძლიერება, სიმაღლე და ნელთა სიმრავლე მინდა ვუსურვო ახალ ჟურნალს.

მაყვალა გონაშვილი
საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე

კურთხეულ იყოს...

მ ელოფლისწყარო, ოდიდან, ერთ-ერთი, უნიჭიერეს შემოქმედთა საყვლოა. მათი ნაკადობარი, წლების განმავლობაში, სამშეობე, პერიოდულად, გამოჰქონდა, გაზეთ „შირაქს“, ჟურნალ „ლიტერატურული ქიზიყს“, კრებულის „საღმარე“ და სხვა.

დადგა ახალი ეჭაბი დედოფლისწყაროელთა ლიტერატურული წხოვრებაში, – სირ-ოქხლე დანყო მხატვრული სიტყვის ახალმა აღმანახმა „ხორნაბუჯმა“.

მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ სახელით გულმხურვალედ მივსალმებთ ამ, სამწერლო მოვლენას, – კურთხეულ იყოს მისი პირველი ნაბიჯები ქართული მხატვრული სიტყვის კოპორტაში, ფეხბედნიერი და თანმიმდევრული ყოფილიყოს, – თავისი ნიჭიერი კვალი დაეჭოვოს – ერისა და ქვეყნის სულიერ აღორძინებაში.

ჩვენი, სულმზიანო და გულმზიანო მეგობრებო, ერთხელ კიდევ, სინარულით ვლო-რავთ „ხორნაბუჯის“ ნათელ გამოსხივებას, – დაე, ჩაუქრობლად ენთოს და იელვა-როს...

მარად თქვენი ერთგული, –

ფარნაოზ რაინაული,
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ თავმჯდომარე,
ვაჟა-ფშაველას, გიორგი ლეონიძის,
ტერენტი გრანელისა
და ჟურნალ „ოლეს“ პრემიების ლაურეატი.

„ხორნაბუჯი“ ქართულ მწერლობაში თავის სათქმელს იტყვის

მ აშინ, როდესაც დედაქალაქში იხურება წილი ლიტერატურული ჟურნალები, დედოფლისწყაროში, ამ მაღლიან კურთხეში, არსებობას იწყებს ახალი ლიტერატურული აღმანახი „ხორნაბუჯი“. ეს იმდენად სასიხარულო და მნიშვნელოვანი ფაქტია, რომ ხმაღლთა გინდა შეაქო და გაამხნევო აღმანახის დამარსებელი და ხელშემწყობნი.

აღმანახი „ხორნაბუჯი“ ჩვენი ქვეყნისათვის ურთულეს უამს იბადება, მაგრამ აღმანახის მესვეურთა და თანამდგომთა მონდობება, მამულიშვილობა და ნიჭიერება იმის საფუძველია, რომ „ხორნაბუჯი“ ფეხს წარმატებით აიდგამს, ასაკთან ერთად გამოყვანილებასა და ზევრ კარგ ავტორსაქ შემოიკრებს და ქართულ მწერლობაში თავის სათქმელს იტყვის.

მინდა, პაჭარა ნვლილი მერ შევიტანო ლიტერატურული აღმანახ „ხორნაბუჯის“ პირველი ნომრის მომზადებაში და გიგზავნით ქრისტიანული პოეზიის V ფესტივალზე „წმინდა ნინოს ჟვარი“ (ფესტივალი ნოემბერში გაიმართება) წარმოდგენილო რამდენიმე გამოუქვეყნებელ ლექსს (ლექსები იხილოთ 58-62გვ.).

მიგულავთ აღმანახ „ხორნაბუჯის“ გულშემატკივრად და ერთგულ მკითხველად.

აკაკი დაუშვილი
ლიტერატურული ჟურნალ „ოლეს“
მთავარი რედაქტორი,
ქრისტიანული პოეზიის ფესტივალის
პროექტის ავტორი

ხორნაბუჯი ქვისა და სიყვარულის

ელის საქართველოს კულტურის სამინისტროს პროექტის „ქოხნილი ნივთების“ ფარგლებში მოვხვდი დედოფლისწყაროში. ამ რაიონთან საყუთესო ადამიანი, ჩემი ოჯახის ერთგული ექიმი ქალბატონი ნანა იაკობაშვილი მკაცრად მიმხმობდა, თუ არ ჩავთვლი იმას, რომ ჩემი გვარის და ოჯახის ბევრი ახლო თუ შორი ნათესავი წლების წინ, ქედამი ჩაასახლეს. სტუმრობდა „ქოხნილი ნივთები“ და მეტად განსაკუთრებული ემოციით ვიგონებთ. გამორჩეულად ბევრი მკითხველი დარბაზში, კეთილგანწყობა, ჭრადიერი უფრო მასპინძლობის მადლი, ხორნაბუჯის რხის მონახულება, ადგილობრივი პოეტების გაცნობა და ლექსების მოსმენა, ყველაფერი ერთად იყო ამ მთავარდღივების მიზეზი. დედაქალაქიდან ჩასული ავტორები ნამოკლებით იმ განხილვით, რომ ძალიან როგორც დრო გვქონდა გამოყოფილი ამ კუთხისთვის, არასაკმარისი თავისი მეტაფიზიკური განზომილებით. ეს დრო, რომელსაც უნდა დაეჭია ჩვენი, როგორც მწერლების, ავტორების თანაზიარობის დიდი, ხანგრძლივი ურთიერთობა და სიხარული. დაყვინყარი იქნება ჩემთვის ემოციებით აპარატურული ლევან ალავერდიაშვილი, ომანიანი თამაზ ნიკოლაური, დინჯი და კეთილადმეტიყვე გიორგი ნატროშვილი, თუ სხვანი და სხვანი, ხალხი, ვისთვისაც ძვირფასია სიყვარული, ნიჭი, სტუმარი, მსმენელი და თანამოზიარე. ამ ადამიანებს აქვთ ღირსება და განხილვა იყვენენ მიემკვიდრები და პატრონი იმისა, რაც ისტორიულად მათ ეროვთ, მიემკვიდრები ვადაყვანთ, მაგრამ განა მზამზარეულის მოხმარება სურთ? ესენი შემოქმედებითი ბუნების ხალხია. უნდა მიიღონ, შეიტკბონ, თავიანთ გულ-გონებაში გამოაჭარონ, ყოველდღიურობის მარტივით ხრნა შეუჩერონ ამ რთობრებას და მარადისობისაკენ გახედონ სავალს. მათ იქიან, რომ ნამდვილი პოეტები არიან და როგორც ნამდვილი პოეტებს შეეფერებათ, დღესასწაულად უნდა აქციონ რუტინის ერთფეროვნება და ყოველი ნუთი დიად ისტორიის, თავისუფლების ისტორიის გაგრძელებული სიწარმისთვის შემატონ ქოხნილი ნუთად, ქოხნილი ემოციად, ქოხნილი განხილვად, ქოხნილი რწმენად. ასეთები იყვენენ ქიზიყელები და ასეთებდა გავიყვანით ჩვენ ისინი. მაშინ გავიგეთ სასიხარულო ამბავი, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის ფინანსური მხარდაჭერით ლიტერატურული ალმანახის გამოცემის შესახებ. უკეთესი რა დაერქმეოდა ამ ალმანახს? დიას, ხორნაბუჯი იზადებოდა. მწერალთა ასოციაცია „ფიროსმანის“ ნევრებისა და პირადად ბატონი გიორგი ნატროშვილის ინიციატივითა და თაოსნობით. მისასალმებელი, გასახარი და საშური საქმეა ეს. რადგან დღევანდელი სიყვარული ნათლად აჩვენებს,

რომ დედაქალაქის გარეთ, ახლო თუ შორეული რეგიონებში წიგნის მალაზიას იშვიათად გადაწყდებით, ბიბლიოთეკები ძირითადად დახურულია და რა არის დარჩენილი, იქ თანამედროვე მწერალს და წიგნს ვერსად მიაკვლევ. მით უფრო სასიხარულოა, რომ აი, დედოფლისწყაროში ახალი ლიტერატურული ალმანახი არსდება. იმედი ჩნდება, რომ რამდენიმე მწერალს ამ ალმანახის ფურცლებიდან მინერ ხომ გაიწივს ჰედაგოვი იქნება თუ მშობელი, მოსამსახურე თუ პენსიონერი, მონავლე თუ სტუდენტი. ყველამ იქის, რომ უამრავ ინფორმაციას გაიგებთ ორ ნუთში ინტერნეტთან, ტელევიზიით, მაგრამ ლიტერატურის კითხვის, სიყვარულის განხილვის მადლი შეუწყველია. ამხელა აგრესიის ფონზე, იქნებ ამ ალმანახმა შეძლოს თუნდაც ერთი კარის დამოშვება? ერთ ახლავაზონდაში ლიტერატურით დაინტერესება გამოიწვიოს? ერთ ადამიანს მინერ მოხლოდნის ძველი, მივინყვებული პოეტის კრებული მოძებნა საოჯახო წიგნის კარდაში, გამოაღებინოს და ნაკითხოს ახლავაზონდობის დროინდელი ლექსები, სიყვარული გაახსენოს? ლიტერატურას მართლაც აქვს დიდი ძალა, და გარდა საგანმანათლებლო ხასიოთისა, მას ადამიანზე დამამშვიდებელი ზემოქმედების უნარი აქვს, ღირსების გამოღვიძების უნარი პიროვნებაში, ბავშვობის გახსენების, მოქალაქის კათარზისის და ასე, უღვევად...

დედოფლისწყაროელი კოლეგებო, ძმებო, მეგობრებო, აფერუბ თქვენ შემართებას! მოგიმართოთ უფალმა ხელი და შეგნით ადამიანურ, რომელიც მთავარი სამიზნეა ლიტერატურისთვის და ხელოვნებისთვის, ზოგადად. ალმანახის რუბრიკების გაცნობა იძლევა იმედს საიმისოდ, რომ ჩვენ კარგი საქმის მსახურად დაგვადგინა ღმერთმა, რომ ყველაფერი რა სიყვარულების სახელით გაკეთდება კურთხეული იქნება. როცა პრეტენზია ჩნდება ადამიანებში, ემსახურონ კულტურას, ამაზე კარგი არაფერია, თან თუ ეს კულტურა შეზავებულია სამშობლოს საერთოებელი საქმეებით და მიზნებით. ყველა, ვინც ერთი კარის საქმეს აკეთებს, ერთი სულის გადასარჩენად იბრძვის, ერთი ადამიანის გასანათლებლად, ის მთელი კარბრობისთვის ირუტება. მინდა ამ ისტორიულად თავისუფალ და უბატონო მხრეს ბევრი სულით ძლიერი და თავისუფალი, მაღალი ღირებულებების მსახურებაში გადაგებული მოქალაქეები ჰყავდეს და მათი ღირებულებები სწორედ სიყვარულებიდან იღებდნენ სათავეს. ალმანახ „ხორნაბუჯის“ დაარსება ამ პათოსით მავსებს. სიამოვნებით ვითანამშრომლებთ თქვენთან ყველა ავტორი და მთელი „ქოხნილი ნივთების“ შემადგენლობა.

მარიამ ნიკოლაური,
პოეტი

პროექტ „ქოხნილი ნივთების“ კურატორი

ლიტერატურული ალმანახი „ხორნაბუჯი“ იმედის სხივივით აკიაფდება ჩვენს ლიტერატურულ წის კაზადონზე.

მღვეანდელ ელექტრონულ ეპოქაში, როდესაც ადამიანური ურთიერთობების დონე ფაქტობრივად დევალვირებულია, ხოლო კულტურის თითქმის ყველა სფერო კრიზისულ მდგომარეობაშია, როდესაც ადამიანებს აღარ შესწევთ ძალა იზრუნონ ერთმანეთზე ან თუნდაც იკითხონ ნიგნი, ერთმანეთს გაუზიარონ შთანთქმული ნიგნი და პატივის ექმით მოეპყრან ერთმანეთის აზრს, უაღრესად დიდი და მრავლისმეტყველი მოვლენაა ლიტერატურული ალმანახების, ჟურნალების, კრებულების გამოცემა, კულტურული ღონისძიებების მონაცემი.

ბატონ გიორგი ნატროშვილის თაოსნობით კიდევ ერთი ახალი გამოცემა – ლიტერატურული ალმანახი „ხორნაბუჯი“ დაისტამბება და ქვეყანას, საზოგადოებას ამჩნობს, რომ მიუხედავად ყველაფრისა, ჩვენ კიდევ ვეროხლოდით, რომ არ გადავშენებულვართ, რომ არ გარდასულა დრო ნიგნისა, აზროვნებისა, ინტელექტუალური, კულტურული ურთიერთობებისა, ეს დიდი საქმეა და ამ საქმეს თანადგომა და მოვლა-პატრონობა სჭირდება.

ღმერთმა აკურთხოს ამ გამოცემის თაოსნანი და შემწენი, ხსნილჰყოს ისინი თაობიდან-თაობაში, ყოვლისაგან განსარდელიან ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

მღვდელი ილია ჩიკვაძე,
ქარელის წმინდა ნიკოლოზის და წმინდა გიორგის სახელობის ტაძრების მღვდელმსახური,
ჟურნალ „საქართველოს მოამბის“ რედაქტორ-გამომცემელი

შასავლისათვის

მოგესალმები, ძვირფასო მკითხველო! თქვენს წინაშეა ახლად დაბადებული ლიტერატურული ალმანახი „ხორნაბუჯი“. მოგესხენებათ, ახალშობილს რამდენი ზრუნვა და ფოფინი სჭირდება; ამიტომ, თქვენი მხრიდანაც ველით თანადგომას ამ საქმეში. ნებისმიერი ქმნა და შობა, სულიერიც და ხორციელიც, რთული პროცესია, რასაც მრავალი შინაგანი წიაღსვლები ახლავს თან; თუმცა, რაც ერთმნიშვნელოვნად ცხადია, ეს ისაა, რომ ცარიელ ადგილზე არაფერი აღმოცენდება.

ჩვენს რაიონს სამეცნიერო თუ ხელოვნების სფეროში მოღვაწე მრავალი სახელოვანი ადამიანი უშვია და აღუზრდია. ყველა მათგანს ვერც ჩამოვთვლით; ვფიქრობ რამოდენიმეს ხსენებაც საკმარისია: მაგალითად ანტონ ნატროშვილი – შესანიშნავი პედაგოგი, მცხეთისა და სვეტიცხოვლის ისტორიის ავტორი; ანდრია ბენაშვილი – უდიდესი მეცნიერი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთ-ერთი დამაარსებელი და როგორც მახსოვს, პირველი ქართული არითმეტიკის სახელმძღვანელოს ავტორი; ასევე, დიმიტრი ბენაშვილი – გამოჩენილი ქართველი კრიტიკოსი, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი; გიორგი ნატროშვილი – ქართველი მწერალი და ლიტერატურის მცოდნე, ათნლეულების განმავლობაში „ლიტერატურული გაზეთის“, ჟურნალ „დროისა“ და ჟურნალ „მნათობის“ რედაქტორი; ნიკო ყიასაშვილი – ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, იგი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ანგლისტიკის დარგს და თუნდაც, მაყვალა გონაშვილი – შესანიშნავი პოეტი და საქართველოს მწერალთა კავშირის ამჟამინდელი თავმჯდომარე, ვინც

ურთულეს წლებში და დღესაც ღირსეულად უძღვება ამ საპატიო საქმეს.

თუმცა, ცარიელ ადგილს როცა ვახსენებდით, უფრო იმას ვგულისხმობდით, რომ აქ გარკვეული ლიტერატურული პროცესებიც მიმდინარეობდა. თუნდაც ის რომ 1996 წლიდან არსებობს დედოფლისწყაროს რაიონის მწერალთა გაერთიანება „ფიროსმანი“, რომლის ეგიდით ოთხმოცდაათიან წლებში გამოიცემოდა მცირე ფორმატის ლიტერატურული ჟურნალი „ლიტერატურული ქიზიყი“ (ზაქრო სენხიაშვილის თავმჯდომარეობის პერიოდში); რომლისაც ხუთი ნომერი გამოვიდა. 1999 წელს გამოიცა კულტურულ-საგანმანათლებლო და ლიტერატურული გაზეთი „ხორნაბუჯი“. ხოლო 2005 და 2011 წლებში გამოიცა სამი კრებული „სალბუნი“ (მათი გამოცემა მწერალთა ასოციაცია „ფიროსმანის“ ყოფილი თავმჯდომარის, ბატონი ჯუმბერ უთრუთაშვილის, მონდომებისა და ძალისხმევის შედეგია), რომელთაგან თითოეულში ოცდათამდე დედოფლისწყაროელი ავტორი იყო წარმოდგენილი. მათგან ორი პოეტური კრებულია, ხოლო ერთი წარმოდგენილია როგორც პოეტური ასევე პროზაული ნაწარმოებები, რომ აღარაფერი ვთქვათ იმაზე, რომ 2012 წლიდან ყოველწლიურად გამოიცემა ორი დედოფლისწყაროელი ავტორის ნიგნი, რისთვისაც, კიდევ ერთხელ, დიდ მადლობას მოვახსენებთ ამ ინიციატივის ავტორსა და განმარტორციელებელს – ბატონ ზაზა გამგებელს, ასევე მწერალთა ასოციაცია „ფიროსმანის“ დღევანდელ თავმჯდომარესა და გამოცემული ნიგნების რედაქტორს – ქალბატონ ნატო ყატაშვილს.

ვფიქრობ, ამჯერად, ეს მცირე შესავალი საკმარისია, დანარჩენს თავად ალმანახი მოგვიყვება.

გიორგი ნაბროშვილი
ლიტერატურულ ალმანახ „ხორნაბუჯის“
რედაქტორ-გამომცემელი

გამარჯობა, ძვირფასო მკითხველო!

დღეს, როდესაც ახალი თაობები, სამსახუროდ ნიგნის, მიღმა ეძებენ საზოგადოების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ახალი ლიტერატურულ ალმანახის გამოცემა, რადგან ვინც ისევ საზოგადოებას ლიტერატურით, ან ახლა ენაფება მას, მიეყვანს შესაბამისი ასპარეზი წარმოაჩინოს თავისი ნიჭი და შესაძლებლობები. ამავე მიზანს, ნიჭიერ ახლოგაზრდა შემოქმედთა გამოვლენას, ემსახურებოდა დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის კულტურის და ძეგლთა დაცვის რეგისტრისა და დედოფლისწყაროს მწერალთა ასოციაცია „ფიროსმანის“ მიერ გამოცემული ლიტერატურული კონკურსი. კონკურსის შესახებ განცხადება გამოქვეყნდა ადგილობრივ გაზეთ „შირაქში“, ასევე გავრცელდა სოციალური ქსელით და ყველა მსურველს, ვინც შესაბამის პირობებს აკმაყოფილებდა, შეეძლო მასში მონაწილეობის მიღება. 1 მაისის დამთავრდა ნაწარმოებების მიღება. კონკურსში მონაწილეობა მიიღო ოცდაორმა ავტორმა. წარმოდგენილი პროზაული თუ პოეტური ნაწარმოებები შეფასებული იქნა ჟიურის მიერ და გამოვლინდა ხუთი საუკეთესო ავტორი. ესენია: ზაზა ჰერელი (სუყაშვილი), ხატია კვიციანი, ნათია ზოტკოველი, გიორგი ქიტიძე და ოთარ კოდუა. მათგან საუკეთესოდ ჟიურიმ ერთხმად აღიარა ზაზა ჰერელი (სუყაშვილი). სწორედ მათი ნარდგინებით ვინცერთ ალმანახ „ხორნახეუჯის“ პირველ ნომერს: ფეხბედიერი ყოფილიყოს ახლოგაზრდათა შემოქმედება და მრავალი სხვა ახალი სახელის გამოჩენის საწინდარი.

ზაზა ჰერელი (სუყაშვილი)

დავიბადე კახის რაიონის სოფ. ალიბეგლოში. 2009 წელს დავამთავრე ამავე სოფლის შოთა რუსთაველის სახელობის საშუალო სკოლა. 2009-2013 წლებში ვსწავლობდი გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის ბიზნესის და მართვის ფაკულტეტზე. 2007 წლიდან დღემდე ჩემი ლექსები იბეჭდება პერიოდულ გამოცემებში და საერთო კრებულებში: „მესამე თვალი“, „ლექსების გამოფენა 2012“, „ხარს გვგვარ ნაიალალარს...“, „ალავერდობა“, „თავფურცელი“, „ეგო-ღო“, „ინსპირაცია“...

2011 წელს გავხდი საქართველოს მწერალთა კავშირის მიერ გამოცხადებული ლიტერატურული კონკურსის გამარჯვებული და გადმომეცა ვაჟა-ფშაველას სახელობის პრემია ნომინაციაში „საუკეთესო პატრიოტული ლირიკა“. 2012 წლის თებერვალში გავხდი გურამ რჩეულიშვილის სახელობის ლიტერატურული კონკურსის (პროზაში) გამარჯვებული, ხოლო ნოემბრის თვეში გადმომეცა ლიტერატურული კონკურსი „მერანის“ საპატიო ჯილდო.

2013-2014 წლებში ვმსახურობდი აზერბაიჯანის შეიარაღებულ ძალებში, სადაც მომენიჭა წამყვანი არტილერიისტის ათმეთაურის ნოდება. ამჟამად ვარ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების ადმინისტრირების სამაგისტრო პროგრამის პირველი კურსის სტუდენტი. ვმუშაობ ქალაქ მარნეულის №2 საჯარო სკოლაში საინფორმაციო მენეჯერის თანამდებობაზე.

ლეგენდა

„რაო, მეფე ერეკლეო? ...არა, ეგ ტყუილია. მე ქლიავი თავზე გადმოვაყარე სპარსელ თათარს, ჩვენს მოსისხლე მტერსა, და არა მეფე ერეკლეს, რომელიც ქართველებს ღმერთივით გვიყვარს; და თქვენ სულ ტყუილად მემუქრებით. არც ძირს ჩამოვალ და არც ბოდიშს მოვიხდი!“

იაკობ გოგებაშვილი

მახსოვს, ყვებოდა პაპაჩემი — მთვარის მლესავი, როგორი ქუდი დაეხურა უნდა ჩემიანს... ახლა კი ვხვდები, მატიანეს სანიშნესავით ვინრო ორლობე ჩაკეცილი რად ჩარჩენია.

გულში... ვფიქრობ და ვიცი, ჩემში ჯავრი არა ზის, რადგან ვარდები მჯერა, მუდამ არც მას ეფინა, ამის გამოა, იღბალმა რომ იმ ერთ შარაზე, სპარსული ქუდი რკოსავით რომ გააგდებინა... ღმერთო! მეორედ ალბათ მაშინ დაპატარავდა, — კახი. სირცხვილით რომ აენვა მკაცრი პირ — სახე. გაქცეულ გოგოს გაეკიდნენ სახლის კარამდე, ბოლოს პირჯვარიც ქართულადვე გადაისახა; წარსულს ვმუჭავ და ამ კადრებსაც ასე ვატარებ, ვებლაუჭები ღრმა ფესვებს და მჯერა, დღითიდღე, რომ ორლობეში ვინმე სპარსი, ანდაც თათარი, სანამ მეორედ გაბედავს და ჩამოივლიდეს, მანამ მრავალგზის გამოივლის ბედის სიავე, ან უფრო ხშირად დაირწევა მუხის აკვანი... და პაპაჩემიც მთელს ბავშვობას გაუნიავენს

* * *

ამბავს, რომელმაც დაალონა მეფეთაგანი,
ამბავს, რომელმაც გულის ფსკერზე ბედი მოკონა.
ვხვდები, წარსულში აიბლანდა ჩემი სამყარო.
კაცი არა ჩანს — გაიაროს! თორემ გოგონა,
აქ ისევ იცდის, ქლიავი რომ გადმოაყაროს...

ერთი სამარიდან...

ჯერაც არ ჩამდგარა ქარი გუშინდელი,
დგანან გლეხები და ფიქრებს აფუებენ.
ალარც ძველებურად მინას ვუშინდები,
სადაც ბაბუები
წვანან.
სხედან ბექობზე და წარსულს ადიდებენ,
ირგვლივ ბალახია ფეხქვეშ მოსათელი,
რადგან მივატოვეთ — ჩვენი სათიბები,
ჩვენი მოსამკელი
ყანა...
ბედის ჭიდილია...და გაყურებამდე,
მზერა ამოყვება შარას მინდვრებიანს.
უკვე ჩამდგარია ქარი კოჭებამდე,
ანუ იმტვრევიან
ძვლები.
ვხვდები, ნაჩრდილევმაც თავი ამარიდა,
თითქოს გრიგალია სულში ჩანვენილი...
მე კი — წინაპრების ერთი სამარიდან,
თვალეზჩაცვენილი
ვძვრები.
ხევზე განოლილან ვინრო ტრამალები,
ბილიკს ედევენება ბედი კუზიანი,
დუმან თვალეზი და, რახან გამალებით,
გზა ფეხს ფუძიანად
იდგამს,
რახან ქარია და გზებიც ნაშლილია,
ძვლების სალამურებს სტვენენ ბაბუები.
ყველა მისამართით წასვლა ადვილია,
მაგრამ... დაბრუნება, —
ვინ თქვა?

ღაბრუნებისა

აქ უფრო მშობლიური ფოთლების შრიალია,
მაგ სუნთქვის სათავიდან გრიგალი ამოვარდა.
და მინდა, გზა-ბილიკებს ცხოვრება შევადგო,
რადგანაც ამ სათიბში უბრალო კალო ვარ და
მთები კი ხარის მხრებზე დადგმული კევრებია,
ქოხები მარცვლებივით კალთაზე გაბნეულან...
მზებები პეპლებივით სოფელს გარს ევლებიან,
მთვარე კი - დილას იმკის მინდორში ღამეულად.
წარსული ჩავილაგე ხურჯინში საგზალივით,
მიყვარხარ! მინდა მხოლოდ ოცნება გავიყოლო
მთებისკენ, სადაც მარტო ბედ-ვინრო გზა-გზა ვივლი,
მთებისკენ... სადაც უნდა ვირჩინო თავი... ხოლო -
იმედი ნაკლებად მაქვს, მერწმუნე, გადარჩენის...
სოფელში, თარეშით რომ სულ ყველა გადაღლილა,
სოფელში, ლეკები რომ დადიან დამბაჩებით,
ვბრუნდები, მაგრამ ვიცი, ტყვიას რომ დამახლიან...

ხევზე დაგორდა ნისლის გუნდები,
მთვარე ღრუბლებმა სადღაც გაქაჩეს.
ვუსმენ დუმილს და უფრო ვრწმუნდები,
რალაცნაირად ვუსმენ პაპაჩემს.
შიში გაქცეულ ყეფას გაურბის,
დუმილი შრება სადღაც ჭებვივით...
კარებს ჭრიალით ალებს ხმაური
და შინ შემოდის პაპაჩემივით, —
თუთუნს ავსებს და თბება ბუხართან,
მერე კი ასე — ფიქრში ჩარჩენილს,
გამიყვანს გარეთ, როგორც უყვარდა,
წინ გამიძღვება კვლავ პაპაჩემი.
გავივლით ბილიკს ნისლით მოფენილს
და მთელს ეპოქას დამბაჩებიანს...
ვხვდავ და უფრო მჯერა, სოფელიც
შრომით დაღლილი პაპაჩემია.
ქარით ივსება სოფლის აუზი,
მალე ქედს იქით მთვარე ჩამივა.
მივდივარ... ვწვები სასაფლაოზე,
რადგან მეც ერთი პაპაჩემი ვარ.

წასვლა

*ჯარში, სადაც მიწვედა სამსახური,
ანუ უცხო ქვეყანაში,
გრძელი დერეფნის ბოლოს
გასული საუკუნის მოვლენების
ფოტო-გალერეა იყო მოწყობილი.
იქვე, ერთ-ერთ ფოტოს,
ძალიან უბრალო, შავ-თეთრ ფოტოს,
შიშით შეპყრობილი ქალაქის ფოტოს,
ძალიან მარტივად,
შეეფარებინა მებადური ბავშვები
და ნანგრევებზე დამსხდარი მტრედეები;
ძალიან მარტივად...
ძალიან მარტივი წარწერა ჰქონდა გაკეთებული:
„დაცარიელებული სოხუმი“.*

დღეს აღარც მიკვირს უშენობის შემოფეთება,
ქალაქო, როცა ირგვლივ შიში არის სრულებით,
როცა დღე-ღამე ჩვენს მიწაზე გვინევს ხეტება
და მაინც გვქვია - სამშობლოდან გარიყულები...
ვტოვებთ ყველაფერს. თითქოს ერთობ ასე ვინებეთ,
მივდივართ, უკან მოგვყვებიან ჩვენი მხლებლები,
ხანაც ქვეითად, ხან უბრალოდ მიგვაცილებენ
სადგურებიდან გაქცეული მატარებლები.
ისევ მივინევთ ვინრო გზებით, ვინრო სიზმრებით,
მოგონებები ჩვენს ქალაქზე ხშირად იელვებს;
მაინც მივდივართ... და გზადაგზა მივეზიდებით
ჩვენივე წონით დამძიმებულ სიცარიელეს.
გვრჩება იმედი და ტკივილი ნათკეცვივი,
რადგან სახლები დავუტოვეთ ძვირფას ბელურებს...
იქნებ ქალაქში სიზმრებშიც და ცხადშიც ვეცემით,
მაგრამ სოხუმში ჯერ არ სძინავთ მიცვალებულებს!
- და არაფერიც შეიცვლება, ჩემო ბალახეი,
რადგან ზურგს უკან (დაკარგული) ჩვენი მთებია.
დედის თვალეზი ნაღმებივით ცრემლებს მალავენ,
ბიჭებს? - ნაღმები წამდაუნუნე გვიფეთქებიან
მკერდში... და სულიც ყოველ ღამით ლელვას უმატებს,

ლიტერატურული კონკურსის გამარჯვებულნი

როცა სიზმრიდან ხელს მიქნევენ ცელქი ბავშვები; გავიღვიძებ და გვერდს აუღვლი ფოტოსურათებს და ნანგრევებზე დამსხდარ მტრედებს ვეთამაშები. რადგან იმედებს ჩაუფსახლდით ისევ მდგმურებად, რადგანაც გვახსოვს სიზმრებამდე ჩვენ ვინ ვიყავით... ახლა განგებამ რომ გვაქციოს მეზადურებად, ალბათ თვეზივით (შავი ზღვიდან) ამოვიყვანდით

...
სოხუმს ვშორდებით.
(უხმოდ) ვეთხოვებით ძვირფას ბიჭუნებს, თუმცა გარშემო სისხლის ბული ჟონავს ბოლივით, ჩვენ კი უბრალოდ, ავდექით და ასე ვირწმუნეთ, რომ დავიბადეთ ტკივილებით თანდაყოლილი. ვშორდებით... თითქოს დაჭრილია მთვარე კისერში, ღამეა, ირგვლივ ყველა შველას ითხოვს, ბალაბეი,

მაინც მივდივართ, თუმცა ვიცი, ახლა ისე შინ ვერ დავბრუნდებით, თუკი ბედს არ გაგვიკვალავენ. შეხედე, ქარი ღამის ყუნწში შემოეცია, წვიმს და ყელამდე ამოვსილან შიშით სანგრები. ყოფნა-არყოფნა, მე თუ მკითხავ, ეს სულ ერთია, ბოლოს ხომ მაინც საფლავები შეგვიმაგრებენ ზურგს... და ჩუმად ვართ, ლაპარაკობს ქარი ამინდზე და მჯერა, უფრო, ამინდებზე ხშირად ვიცვლებით, რადგან დგანან და მიყოლებით სულის სამიზნეს ანადგურებენ ცხვირანვდილი ჰაუბიცები... მაინც მივდივართ... სხეულები ისე ჩამოხმბა, ვითვლი ტყვიებს და ვაკვირდები ზეცას - მოღუშულს. და როგორც იქნა, გამოვედით ენგურს გამოღმა, საქართველო კი დაჭრილივით დაგვრჩა სოხუმში.

ნათია აპიაპინია

დაიბადა ფოთში 1993 წლის 10 ნოემბერს. მან დაამთავრა ფოთის №7 საჯარო სკოლა. სწავლობს იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნი-ვერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და სამართლის IV კურსზე.

სიყვარულს...

დღეები ჩემგან ისე გარბიან, როგორც სივრცეში გალაქტიკები და სიყვარულის ზღაპრულ მაგიას გახევებული უკან მივყვები. დრო აღარავისაღარ იცოდებს, ყველა ბილიკი ისევ ჩამუქდა, დღეიდან ქვეყნად რასაც ვიცოცხლებ, უნდა ჩავთვალო ღმერთის ნაჩუქრად. აი, გადავცდი უკვე ნახევარს, მოექანება ჩემკენ დაღმართი, შეიძლებაოდა უკან დახევაც, ოღონდ, მანამდე სანამ გნახავდი. ახლა, როდესაც წარსულს ვიხსენებ, ყოველი ფერის მიჭირს დათმობა, შენი თვალები მწვავენ ისევე და შენი სუნთქვით მინდა დათრობა. ვერ ავიფარე მაინც ნიღაბი, თუმცა მიცქერდა ბევრი დაცინვით, მე შენ მიყვარხარ, როგორც მიყვარდი, იმავე გზნებით და თავგანწირვით. მინდა მოგხვიო მხრებზე მკლავები და გაზაფხულის მოსვლა გახარო,

რომ ერთხელ კიდევ, ცამ ვარსკვლავები თავზე პეშვებით გადმოგვაყაროს. სანამ არყოფნის ნისლი შებურავს, ამ მინდორ-ველებს თეთრი სუდარით, მსურს შენთან ვიყო და ძველებურად გვეკონდეს საერთო ნავსაყუდარი. კვლავ იჩხრიალონ ნაკადულებმა და ჩანჩქერები ხტოდნენ ლოდებზე, ტანგაძარცვული ჩვენთვის ბუნება ისევ აყვავდეს, ისევ ოდესმე. სხვებმა იარონ ერთად ამ გზებზე, ბორძიკ-ბორძიკით, როგორც ბავშვებმა და იფრიალონ მაღალ ანძებზე, სხვა სიყვარულის ბაირაღებმა. სხვა შუქი ედგათ მთებს და ხეობებს და ერთმანეთით სხვებმა იხარონ, მე კი თუ მოვალ ქვეყნად მეორედ, მხოლოდ მისთვის, რომ შენ შეგიყვარო.

გარდასახვა

იმარჯვებ ჭიდილში ბედთან, თუ მარცხდები, სულში იშლებიან კაემნის ყლორტები, როდესაც გარკვეულ პერიოდს გასცდები და სხვა ჟამს ნელ-ნელა მიუახლოვდები. რატომღაც გგონია უწყალოდ გაგქურდა ჟამმა და მიგაკრა

დარდების სანოლზე,
 ასგზის გააზრებულს
 ცხოვრებას საკუთარს
 კვლავ ასწონ-დასწონი
 სიმართლის სასწორზე.
 ისევ დაიწყებდი
 ბევრ რამეს თავიდან,
 რომელიც ოდესმე
 მიგაჩნდა აბსურდად,
 თუმცა, რაც გგონია
 უკვალოდ წავიდა,
 ჯერ ისევ შენშია,
 არსად არ წასულა.
 მაშ თავს გალიაში
 რად გრძნობ ჩამწყვდეული
 და აბორგებული
 კედლებს რად ეხლები?!
 ანდა რატომ გტანჯავს
 სული და სხეული
 მწარედ დაჩხვლეტილი
 ცოდვების ეკლებით.
 გიყვარდა, უყვარდა,
 მაგრამ გაცვეთილი
 გრძნობა ძველებურად
 გულს აღარ გიხარებს.
 არ გამოადგება

შენი გაკვეთილი
 სხვას, ის მომავალში
 თავად შეიყვარებს.
 ბევრჯერ შთაგონების
 ხანძარიც გეკიდა;
 მეგზურიც ყოფილხარ
 ძნელ გზებზე ქარავნის;
 ხომ დარჩა რალაცა
 ძველი გრძნობებიდან
 ბოლომდე მთლიანი
 და გაუბზარავი.
 კმარა ეს თვითგვემა
 და ფიქრიც გეყოფა,
 რომ თავი მართლაც და
 არ იგრძნო ეულად,
 ანდა რას შესჩივლებ,
 ან რომელ მეგობარს
 საკუთარ სულში რომ
 ჯერ ვერ გარკვეულა.
 ამდენი ტკივილის
 ძნელია ატანა,
 თითქოს მისტიური
 კვანძი ინასკვება
 და როგორ გაუპო
 ბევრს გული სატანამ,
 ერთ დღეს ჩემი გულიც

დარდისგან გასკდება.
 თვალწინ ჩაივლიან
 წყებებად წასულნი,
 ისინი, ვის გამოც
 ბედს ასე ემდურვი;
 წმინდა სახეები
 ჩარჩოში ჩასმული
 მოგაცქერდებიან
 ჩუმი საყვედურით.
 ველარ ანუგეშებ
 ამდენ განბილებულ
 ბავშვობის სიხარულს,
 გარდასულ ოცნებას
 და თვალს გააყოლებ
 სევდით გაბრწყინებულ
 ვარსკვლავს უეცრად რომ
 ზეციდან მოსწყდება.
 კვლავ იყვავილებენ
 დამჭკნარი კორდები,
 ნუ შეგეშინდება
 განცდების გამხელის,
 რომ ქვეცნობიერად
 იმ წამს ელოდები,
 როდესაც შვილებში
 გარდაისახები.

ნათია ბობაქოვი

დაიბადა 1995 წლის 17 აპრილს ქალაქ თელავში, 2013 წელს დაამთავრა თელავის მე-5 საჯარო სკოლა. მოსწავლეობის პერიოდში მონაწილეობდა მოსწავლეთა რესპუბლიკურ კონფერენციებზე და სხვა კონკურსებში. 2008 წელს ჟურნალ „ოლეს“ კონკურსში „ჩვენ მოვდივართ“ დაჯილდოვდა საუკეთესო მინიატურის წარდგენისთვის.

ამჟამად სწავლობს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ფილოლოგიის მიმართულების მე-2 კურსზე. მუშაობს ახალგაზრდულ ჟურნალ „360 გრადუსში“ და თანამშრომლობს ჟურნალ „ისტორიანთან“.

სასიყვარულო ესკიზები

პროლოგი

ერთ წვიმიან საღამოს ჩემს სარკმელთან აიტუზა, მთლად გალუმპულს დახეული კაბა, განწილი თმები და შეშლილი მზერა ჰქონდა... შემეცოდა... ფანჯრიდან პირდაპირ ჩემს ოთახში შემოვიყვანე... თმა დავვარცხნე, ლამაზი კაბა ჩავაცვი.. სულ ორი კვირით იცხოვრა ჩემთან.

ოჯახის წევრები მას ვერ ხედავდნენ, მისი ხმა არ ესმოდათ (თუმცა მისი ხმა არც მე გამიგია არასდროს), ამ ორმა კვირამ ძალიან შეცვალა, განაზდა, დაიხვეწა, გალამაზდა..

ერთხელ დამსვა და მთლად დაუკითხავად გულზე შემახო ხელები, თვალები დამახუჭინა... ასე ვისხედით კარგა ხანს, არა უფრო სწორად ვიჯექი, იმიტომ რომ,

როცა თვალები გავახილე ის იქ აღარ იყო!
 -სად ხარ! — ხმამალა ვიკითხე.
 -აქ ვარ... — მომესმა ხმა ჩემი გულიდან...
 შემეშინდა, მაგრამ მაინც ვკითხე:
 -ვინ ხარ?
 -ცოტა ხნის წინ არარაობა ვიყავი, ახლა სიყვარული მქვია...
 ეს მივიღე პასუხად... ასე დაიდო ბინა ჩემს გულში...
 სამუდამოდ...

-რა გინდა, არ მომშორდები?
 -არა...
 -რატომ? სად გაგიგია, სარეველა და გვირილა ერთად იდგნენ?
 -არსად
 -ჰოდა, მერე რა გინდა? შენი ადგილი არ იცი?

ლიტერატურული კონკურსის გამარჯვებულნი

- ჩემი ადგილი შენს გვერდითაა...
 - მე ასე არ ვფიქრობ!
 - მართლა?
 - დარწმუნებული ბრძანებოდე! რა, ასე რატომ დამსაჯა ბუნებამ... მეცოდება საკუთარი თავი, ეს ვინ ამომიყენა გვერდზე...
 - გაჩუმდი!
 - რაა?!
 - გაჩუმდი, თორემ შემოგეხვევი...
 - ვერ გაბედავ! ან რატომ უნდა შემომეხვიო?
 - იმიტომ, რომ მიყვარხარ!!!

- აკაცია, აკაცია, რა მშვენიერი ხარ აკაცია! — აკაცია ილიმება და თავს ხრის...
 - რატომ დაიმორცხვე, უღამაზესო?! შემომხედე!
 - უკვე გვიანია, მეძინება! — მიზეზებს ეძებს აკაცია.
 მთვარე თავის დანებებას არ ჩქარობს.
 - ერთხელ გამილიმე და წავალ... — პირობას დებს მთვარე.
 - არა, სირცხვილია! — ბრაზდება აკაცია.
 - ყველას ძინავს, რისი გრცხვენია? — ეკითხება მთვარე. აკაცია იბნევა... მთვარეს რაც შეეძლო დაბლა დაიხარა, ისე, რომ უკვე აკაციის ჯადოსნურ სურნელს გრძნობდა და სუნთქვაშეკრულმა ძლივს ამოღერდა:
 - თანაც ამ გრძნობას არავინ დაგვიგმობს...
 - რა გრძნობას? — აღმური მოედო აკაციას.
 - სიყვარულს! — თქვა მთვარემ და მთლიანად ჩაიძირა აკაციის ნაზ სურნელში...

- ისევ შენ?
 - სხვას ვის ელოდი?
 - კარგი, ნუ მემალები!..
 - ჯერ სულ ესლა გავიშალე, მადროვე ცოტა...
 - შეხედე შენს მეგობარ ყვავილებს, ჯერ მთლიანად არ გაშლილან და უკვე ინვევენ ფუტკრებს...
 - ტყუილად მეზუზუნები... გგონია, მაგ დარიგებებით რამეს შეცვლი? ნადი, სხვა ყვავილი მოძებნე!..
 - მე შენს მეტი არავინ მინდა!
 - რატომ?
 - იმიტომ, რომ მიყვარხარ!!!

- რის თქმას აპირებდი?
 - არაფრის... — ჭია-მაია უფრო განითლდა.
 - მაშ, რა გინდოდა? გუშინ რატომ დამიძახე?
 - ისე... უბრალოდ... — ჭია-მაია უფრო დაპატარავდა.
 - ისე, უბრალოდ არ ეძახიან არავის! — ჩაიბუტბუტა პატარა მწვანე რტომ.
 - მე დაგიძახე... — დარცხვინილმა თქვა ჭია-მაიამ და თავი ჩაქინდრა.
 - ისე უბრალოდ დამიძახე და არაფრის თქმას არ აპირებდი? — ჩაეკითხა რტო.
 - ისე, უბრალოდ უნდა მეთქვა, რომ... აი, მე ისე უბრალოდ რომ მიყვარხარ, ეგ უნდა მეთქვა...

- შემირიგდი, მაპატიე! ძალიან გთხოვ...
 - არა!

- გეფიცები, ეს აღარ განმეორდება!
 - ნადი! ვაზი უკან ბრუნდება და ხეივანზე ცოცდება.
 - ცოდოა, ალუბალო, შეურიგდი! ისეთი არაფერი უწყენინებია შენთვის. — შეეხვეწა კეკლუც ალუბალს მეზობელი ვაშლის ხე, თან ხეივნიდან გადმოკიდებულ ვაზს გახედა.
 - არა, ერთი ნუთითაც არ უფიქრია ჩემზე, რას მეხუტებოდა?! „აპრილის მოსვლას გილოცავ, ჩემო ლამაზო“ — გამოაჯავრა ალუბალმა ვაზს. ვაშლის ხემ გულიანად გადაიკისკისა:
 - მთვრალი იყო ეპატიება!
 - არ ეპატიება! ყველა ჩვენ გვიყურებდა! მთელი დილა ატმები ჩემზე ჭორაობდნენ...
 - რა განერვიულებს, ეგენი ყველაზე ჭორაობენ, ალუბალო, გახედე, ტირის...
 - მართლა? ალუბალმა ჩუმად გააპარა თვალი ვაზისკენ... ვაზი ცრემლად იღვრებოდა...
 - იცი, ერთ რამეში დავრწმუნდი... — თქვა ვაშლის ხემ.
 - რაში?

ვაშლის ხე ალუბლისკენ გადაიხარა და რალაც ჩასჩურჩულა, მის ტოტზე ჩამოსკუპებულმა ლობემძვრალამაც ინტერესით დაცქვიტა ყურები... გაიგონა ვაშლის ხის ნათქვამი და აწრიბინდა:
 - ძალიან უყვარხარ, უყვარხარ, უყვარხარ...

- ერთხელაც მივალ და ვეტყვი, არა, ხვალ მივალ, არა ამ საღამოსვე ვეტყვი და ავუხსნი, მაგრამ როგორ ვუთხრა?! პირდაპირ ვუთხრა? არა, ცოტა შესავალი ხომ ჭირდება? „მერცხალო, მე შენ მიყვარხარ...“ აჰ, გულში კი ვამბობ, მაგრამ ხმამაღლა ვეტყვი? გაგებდავ? უნდა შეეძლო, ხმამაღლა ვიტყვი და ნარმოვიდგენ, თითქოს მას ვეუბნები, აი თვალებს დავხუჭავ და უფრო ადვილად ნარმოვიდგენ: „ჩემო საყვარელო მერცხალო, ალბათ, შენც იცი რომ დღეს სიყვარულის დღეა, აპრილის უღამაზესი დღე, მეც გადავწყვიტე სწორად დღეს მეთქვა შენთვის ყველაფერი, მეთქვა ის, რაც დიდი ხანია გულში მაქვს, მიყვარხარ და ამ გრძნობას რამდენი წელია ველოლიავები, მიყვარხარ და გთხოვ, მიიღე ჩემი სიყვარული, არ იფიქრო ამას გავალდებულებდე, უბრალოდ დღეს... თუ კი დღევანდელ დღეს სასწაულები ხდება, თუ სიყვარული მართლა ჯადოსნურია...
 - ჯადოსნურია...

ბელურას გულმა დიდი ტკივილით და ბედნიერებით დაარტყა, ამოისუნთქა ისე ღრმად, თითქოს საბოლოო იყო ეს ამოსუნთქვა, თვალეები აღარ გაუხელია, ისედაც კარგად იცოდა, რომ თავისი საყვარელი მერცხალი ეკვროდა თბილ მკერდზე. უბრალოდ ჩაეხუტა, ჩაეხუტა მთელი გულით და ჩასჩურჩულა ჯადოსნური სიტყვა, სიტყვა, რომელიც ყველას აბედნიერებს და სასწაულს ახდენს: „მიყვარხარ!“

- ახლა მაინც დამნებდი! — გარშემო უვლის ნიავი დიდი ჭადრის ერთადერთ ხმელ ფოთოლს...
 - არასოდეს! — მტკიცედ პასუხობს მთლად გაყვითლებული, მხრებცახცახა ფოთოლი...
 - ჩამოგაგდებ ამ ხიდან და მერე ხომ იცი, რაც მოგივა? — ირონიული ღიმილით ემუქრება ნიავი.
 - არ მადარდება.

ქვევრი

- გაგანადგურებ...
 - ბოლოსდაბოლოს, როდის უნდა შეწყვიტო ეს ამაზრზენი ქცევები, რაც თავი მახსოვს სულ ასეთი ხარ, დამანებე რა თავი, მაცადე მშვიდად სიკვდილი! ჩემი სიმწვანებიდან მოყოლებული სიყვითლემდე...
 ნიაგმა ფოთოლს წინადადების დასრულება არ აცადა, ძალა მოიკრიბა, ხიდან მოწყვიტა, მის სხეულს აეკრა და ჰაერში აიტაცა.
 - რას აკეთებ? - დაინივლა ფოთოლმა.
 - იმის, რის გაკეთებასაც შენი სიმწვანიდან მოყოლებული სიყვითლემდე ვოცნებობ... - ჩასჩურჩულა ნიაგმა და ფოთლის მოცახცახე მხრები გულში ჩაიკრა...
 * * *

- დღეს ჩვენი ქორწინების ოცი წლისთავია! - თქვა ქალმა და ანთებული თვალებით შეხედა ქმარს.
 - ოხ, როგორ გამომჩნა, გილოცავ, საყვარელო... - ბოლო სიტყვა რატომღაც ხელოვნურად დაამატა კაციმა.
 - არ აღვნიშნოთ? - იმედიანი ხმით იკითხა ცოლმა.
 - თუ მოვიცალე, ავლნიშნოთ. - ნაძალადევად დათანხმდა ქმარი.
 მოიცალა... სალამოს შვიდი საათისთვის პატარა კაფეში დასხდნენ; კაცმა ყავა შეუკვეთა, ქალმა - ჩაი.
 ბევრი ისაუბრეს ამინდზე, ქალაქში შექმნილ საცობებზე, ოჯახის შემოსავლებსა და გასავლებზე. შემდეგ მთელი ოცი წუთი დუმილი ჩამოვარდა, რომელიც არცერთს არ დაურღვევია; დიდი დრო ყოფილა ოცი წუთი, ყავა და ჩაი საგრძნობლად გაციებულიყვნენ.

უკვე წლებია, რაც ეზოს ღობის ძირშია მიგორებუ-
 ლი, აღარაფერს აღარ აქვს აზრი, აღარაფერს, აღარც სიცოცხლეს... ანდა როდის ჰქონდა? რაც თავი ახსოვს ასეა მიწოლილი, ხავსმოკიდებული, ჩაჟამებული, ძირ-
 გაშავყავებული, მუდამ მთვლემარე, უმეზობლო და ყვე-
 ლასგან დავინყებული... დღემდე...

დღეს მოვიდა ვიღაც კაცი, ქვევრმა სახე ვერ დაუნახა, მარტო წინდებში ჩატანილი, შეტალახებული-
 შეთხუპნული, ხაკისფერი შარვალი შეამჩნია, აიყვანა ხე-
 ლში ამ „ვიღაცამ“ და შემდეგ მთელი სამი საათის გან-
 მავლობაში ხეხა და რეცხა...

გასუფთავებული მზის გულზე დადო გასაშრობად, ვაშლის ჩირივით. იმ სალამოს უკვე კარგად გამომშრალი, თითქმის გამოფიტული, კიდეც უფრო დაპატარავებული, კვლავ ხელში აიღეს, დადგეს და მუცელში რაღაც სურნელოვანი სითხე ჩაუსხეს, ორმოში ჩადეს და ყელამდე მინა მიაყარეს. თავიდან ვერაფერი იგრძნო, მაგრამ თანდათან ეს სითხე მისი სხეულის მონითალო-
 მონარინჯისფრო კედლებს გაუფუდა... აუჰ! რა სასიამოვნო იყო! გაბრუვდა... დათვრა ქვევრი, დათვრა და აქამდე მუნჯმა სიმღერა შემოსძახა:

„ლალე, ლალე, დივლი-დალალალეე
 ეს რა დამალევიინეთ?! თქვენ კი გენაცვალეეთ!!!“
 „სასამელი კარგი იყო! სიმღერაც! აი, ერთი ქალიც რომ, მყავდეს გვერდით, მეფესავით ვიქნებოდით!“ -
 ინატრა ქვევრმა და ამ ფიქრებში ჩაეძინა...

გიორგი მეთუხალი (ქითიქა)

დავიბადე ახმეტის რაიონის სოფელ ქვემო ალვანში 1989 წლის 17 თებერვალს. 90-იან წლებში გადავედი თბილისში, სადაც დავამთავრე, გურამ რჩეულიშვილის სახელობის, მე-6 გერმანული, საავტორო სკოლა.
 2007 წელს ჩავაბარე საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ინფორმატიკის ფაკულტეტზე. 2009 წლიდან ვმუშაობდი სხვადასხვა კომპიუტერულ კომპანიებში ტექნიკური განხრით. დღესდღეისობით ვწვები მომთაბარე ცხოვრებას. ალბათ სისხლმა მაინც თავისი მოითხოვა. ორი წელია თითქოსდა მუზებმა შემომიტიეს და ვწერ ლექსებს, ალბათ პოეზია გენების შვილობილი უნდა იყოს ვიდრე უბრალო გატაცება.

პაპები

„მე ჩემი პაპის პაპის პაპების პაპის პაპები მგონია მთები“, ჩემი თუშეთის სისხლით მორწყული მდინარეების კალმახებს ვეჭრები. მე ვეტრფი ხარ-ჯიხვს, მთიდან მოცქირაღას საჯიხვეებში დათოფილ ნადირს, ჟანგიან თოფით ნასროლ ტყვიასაც ვეტრფი მიზნისკენ სწორად გასროლილს. უკიდევანო მთების ნისლივით თავს დამტრიალებს წინაპართ ჩრდილი, მემამაყება ქართველი მერქვას, ამ ლამაზ მთების შვილების შვილი. ეს თუშეთია ჩემი საძვალე, ამ ბუნებაში სიკვდილსაც ვნატრობ, წუთისოფელო, საით მატარებ?... არ გსურს ამ მთებში სიკვდილი მარგო?!

კესელოს კოშკები

(ექვსი დევი)

კესელოს კოშკებს ვუცქერდი, მოსჩანდნენ, როგორც დევები, თითქოს ნადიმი ემართათ, გვერდს გამოუბამთ ცხენები. უფროსი კოშკი იმას ბჭობს, რა არის საკეთებელი, სოფლისა ბედის-იღბლის ფარხმალი საჭედებელი. მეორე კოშკი იძახის - დრო ვერ დამაკლებს მგონია, თუ შვილი პაპის ისრების შორს უფრო გადამსროლია. ახლა მესამე გადმოდგა,

ლიტერატურული კონკურსის გამარჯვებულნი

გვერდს უმშვენებდა ალამი,
 სიტყვას აწევდა მართებულს
 ამ სოფლის ჭირის-ვარამის.
 მეოთხე იმას ჩიოდა,
 სად გაჰქრა ჩვენი ხატები,
 რად მიიბიღნა, მივერცხლდა
 ის გული სულის მნათები?!
 მეხუთე დუმდა ბერხენი,
 ხმას არ იღებდა, ნისლობდა,
 ცალ თვალზე ცრემლი სდიოდა,
 ალბათ წარსულზე ფიქრობდა.
 ახსოვდა ძველი საქმენი,
 სიღარბაისლე, გამირობა.
 მეექვსე იდგა ეული,
 პირქუში, გადარეული;
 მხოლოდ ისა თქვა – ხომ იცით,
 მტრები ჩვენს მინას რომ ხრავენ,
 ახლა ავისხათ აბჯარი,
 ბებრისა რქებიც შორს ხნავენ.
 მეშვიდე – თავი მეგონა
 ჩართული პაექრობაში.
 მეც ერთი სიტყვა ვანიე
 საერთო საქმეს ბჭობაში.
 ვიცი, გზა არის ბედკრული,
 ზღუდე დიდია ქვაველის,
 მინდა თქვენთან ვდგე, ვიბრძოლო,
 სიტყვა ვარ „მეთუმაელის.“

ლექსი სულისა ძახილი

რა არის ლექსი – თუ არა სულის ძახილი,
 რა არის მუზა – თუ არა მშვენება ქალის,
 რა არის სევდა – თუ არა გადატეხილი მახვილი,
 რა არის სიტყვა – თუარა ნამუსი კაცის.

ლექსი – სულისა ძახილი,
 მუზა – მშვენებაქალისა,
 სევდავ რად გასტეხ მახვილი?!
 სიტყვა – ნამუსი კაცისა.
 თქვენ რაღაც ჩემზედ კაფიობთ,
 ლექსო, დაგვიდგა სათქმელი,
 სადაც ჩვენ მარტოდ გვივლია
 იქ თქვენ გახდებით სათრევი.
 და როცა გაზაფხულდება,
 გზას აუყვებით დეკიანს,
 ღრუბლებს მაღლიდან დავხედავთ
 ნაამაყვეს და ეშხიანს,
 მივალთ სამოთხის კარამდე,
 ჰაერს იქ ვიგრძნობთ ფესვიანს.
 თუშეთი – ჩემი საყდარი,
 სად არის მისი სადარი?!
 ბარად სიცხეში ნყურვილი –
 იქ სიგრილე და ავდარი.
 მერე ბუნებაც სხვა ფერი
 ფიჭვნარი იალაღები,
 ხარ-ჯიხვ, ნიამორ მრავალი,
 ტალი ან იარაღები.
 კლდიდან ჩანჩქერიც გადმოსჩქეფს,
 ამას უმღერდა ფრთოსანი,
 არნივი, სვავი, ყორანი,
 კლდიდან ნაჩეხი რქოსანი.
 ნისლში შეცურდა სოფელი,
 ამას შეჰყურებს მგოსანი,
 ამის შემხედვარს ეჩვენა
 სულმნათი გვირგვინოსანი;
 ძმობილ-დობილნიც ჰკითხულობთ,
 მთიელ იქნების, ფხოველი?
 არც ერთი ვარ და მეორე,
 თუში ვარ ხახაბოელი!

ჩამოკრა ზარებმა სამია ღამისა,
 აჯანყდნენ ფიქრები თელავენ წამნამებს,
 თვალეხი ნატვრამ და ფიქრებმა დანისლა,
 დღეს ისევ უშენოდ სიცოცხლე მანამებს,
 ანმყოში ვერ გხედავ, რა გითხრა მომავლის,
 და ვიცი შენ ჩემზე სრულიად არ ფიქრობ,
 დავრწმუნდი დღეს შენზე ფიქრები რომ არ ღირს,
 და მაინც მომავალს ისევ შენ დაგიტოვებ,

ოთარ ხოლუა

დაიბადა 1996 წლის 1 აპრილს. დაამთავარა დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფელ არხილოსკალოს საჯარო სკოლა.

ეგ შენი ღიმილი ტკივილად მატყვია,
 და შენი თვალეხი წარსულად ვინახე,
 დღეს ვცდილობ, ვიშუშებ გრძნობების ნატყვიარს,
 საფლავი გავთხარე და გრძნობა მივმარხე,
 ის ყველა გრძნობები რაც კი მაქვს ნამხელი,
 ის ყველა შეხვედრა წამი თუ საათი,
 აღარ მწამს მე უკვე ოცნების ახდენის,
 მომავლის იმედი რატომღა წამართვი,
 დღეს ვცოცხლობ თუმცაღა მომავლით მკვდარი ვარ,
 ყოველდღე ვაკითხავ დამარხულ გრძნობებსაც,
 მომავლის იმედით სულ ერთი წამი ვარ,
 მეც მქონდა გრძნობები, მიყვარდა ოდესღაც.

ამ რუბრიკაში უფრო ახლოს გაგაცნობთ იმ ადამიანებს, ვინც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში. აქ მხოლოდ კულტურის სფეროთი არ შემოვიფარგლებით. ამჯერად, ალმანახის პირველი ნომრის სტუმარია **ხორნაბუჯისა და ჰერეთის ეპისკოპოსი დიმიტრი (კაპანაძე)**

– გვაკურთხეთ მეუფეო! იქნებ გაიხსენოთ ბავშვობა, ის მშობლიური გარემო, სადაც აღიზარდეთ, სადაც აღიქვით პირველად სამყარო, საიდანაც მოვიდვართ ყველანი.

– 1975 წლის 19 ივნისს დავიბადე ხარაგაულის რაიონის სოფ. ხორითში, მრავალშვილიან ოჯახში (მყავს ორი და და ორი ძმა). იმერეთის პატარა სოფელში მოხდა ჩემი ზიარება სამყაროსთან. მქონდა ისეთი ბავშვობა, როგორც ზოგადად შეიძლება ქონდეს სოფელში ადამიანს.

– თქვენი მშობლებისა და ოჯახის წევრების შესახებ იქნებ უფრო ვრცლად გვესაუბრა.

– დედა – ნელი კალანდაძე გახლდათ კულტურის მუშაკი. მამა – ვანგერი კაპანაძე მუშაობდა სსმ-ში (სამშენებლო-საინჟინრო მატარებელი). ძმა – რევაზ კაპანაძე არის სასულიერო პირი და მოღვაწეობს ადიგენის რაიონში. და – რუსუდან კაპანაძე (მონაზონი სერაფიმა) ასევე სასულიერო პირია. რაც შეეხება უცროს და-ძმას არჩილ და სოფო კაპანაძეებს ისინი საერონი არიან. სოფო მუშაობს ქ. ზესტაფონის საპატრიარქო ბაღების გაერ-

ნი მარინა ლურსმანაშვილი, რომელთანაც ხშირად ვკამათობდი ადამიანისა და სამყაროს შექმნის თეორიაზე, დღეს ეს პედაგოგი საკმაოდ აქტიურ ეკლესიურ ცხ-

მეუფე დიმიტრი ოჯახის წევრებთან ერთად

თიანების დირექტორად, ხოლო არჩილი მშობლებს ეხმარება სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობაში.

– თუ გახსოვთ ღმერთთან თქვენი პირველი შეხვედრა?

– სამწუხაროდ კონკრეტულ მომენტს ვერ ვიხსენებ, თუმცა ღმერთის შესახებ მესაუბრებოდა ან განსვენებული დეიდა, რომლის დამსახურებაცაა ჩემი სასულიერო პირობა.

– რომელ სკოლაში სწავლობდით (გამორჩეულად თუ გახსოვთ რომელიმე პედაგოგი)?

– ვსწავლობდი სოფ. ხორითის დაწყებით სკოლაში, სოფ. სარგვემის არასრულ საშუალო სკოლაში და დავამთავრე სოფ. ლაშის საშუალო სკოლა, რომელიც ნმ.სიმონ მჭედლიძის აშენებულია. გამორჩეულად მახსოვს და მიყვარს ბიოლოგიის მასწავლებელი ქალბატონ-

მეუფე დიმიტრი მე-9 კლასის მოსწავლე

ოვრებს ენევა და ხშირად ამაყოფს თავისი მოსწავლით.

– სკოლის შემდეგ სად გააგრძელეთ განათლების მიღება?

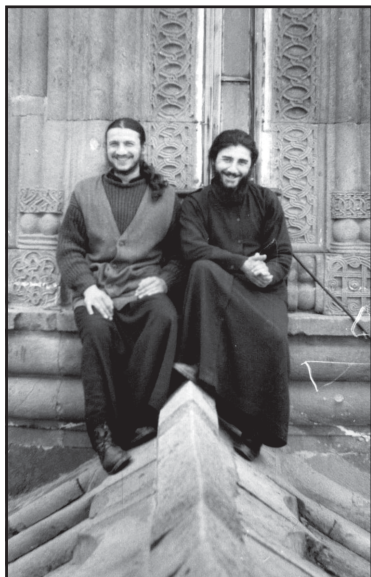
– სკოლის შემდეგ სწავლა გავაგრძელე ქ. ახალციხის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტში ისტორიის ფაკულტეტზე, პარალელურად ვსწავლობდი ახალციხის სასულიერო სემინარაში.

სტუდენტობა

– თქვენი საბოლოო გადანყვეტილების მიღებაში (ბერობას ვგულისხმობ) ვინ და რამ ითამაშა გადამწყვეტი როლი?

– ჩემს გადანყვეტილებაზე გავლენა იქონია საფა-

საფარის მონასტერი, მეუფე დიმიტრი ბერობის დროს

რის მონასტერში გატარებულმა დღეებმა, მონასტრის წევრების მიერ გამოვლენილმა დიდმა სიყვარულმა და იმ დიდმა სინმინდემ, რომელსაც ამ ადამიანებში ვხედავდი.

– ეკლესიაში თქვენი მოღვაწეობის შესახებ თანამიმდევრული ცნობები საინტერესო იქნებოდა საზოგადოებისათვის.

– 1994 წლის 21 ოქტომბერს საფარის მონასტრის წინამძღვარმა თეოდორემ (ან მიტროპოლიტი თეოდორე) შემოსა სამორჩილო კაბით. ერთი წლის შემდეგ აღმკვეცა ბერად დიმიტრი თესალონიკელის სახელზე. 1996 წლის 10 მარტს ახალციხის მიტროპოლიტმა სერგიმ ხელი დამასხა დიაკვნად. 1997 წლის 12 იანვარს ბოდბელმა ეპისკოპოსმა თეოდორემ წმიდა მოციქულთა სწორის წინოს საფლავზე მაკურთხა მღვდლად. 1996—98 წლებში ვმოღვაწეობდი ბოდბის ეპარქიაში. თითქმის წელიწადნახევრის განმავლობაში ვიყავი სილნალის წმიდა გიორგის სახელობის საკათედრო ტაძრის

წინამძღვარი. ამის შემდეგ ერთი წლის განმავლობაში ვმსახურობდი ადიგენის რაიონში წმიდა თამარ მეფის სახელობის სამლოცველო სახლის წინამძღვრად. 1999—2002 წლებში ვიყავი აბასთუმნის დედათა მონასტრის წინამძღვარი. 2002 წლის 10 ნოემბერს მიტროპოლიტმა თეოდორემ დამაჯილდოვა ოქროს ჯვრის ტარების უფლებით და დამნიშნა ჭულევის წმიდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტრის წინამძღვრად. 2008 წლის 30 ივნისს მანვე მიბოძა არქიმანდრიტობა და დამაჯილდოვა გამშვენებული ჯვრით. 2013 წლის 11 ოქტომბრის სინოდის გადაწყვეტილებით გამოიჩინეს მარგვეთისა და უბისის ეპისკოპოსად. 2015 წლის 12 იანვარს უწმიდესის ლოცვა — კურთხევით დამადგინეს ხორნაბუჯისა და ჰერეთის ეპისკოპოსად.

მეუფე დიმიტრი სილნალში მსახურების დროს

მეუფე დიმიტრი და ჭულევის მონასტრის ძმობა

– გთხოვთ დალოცვას ჩვენი საქმიანობისა და საინტერესო იქნებოდა თქვენი მოსაზრებების მოსმენა ლიტურატურულ და კულტურულ-საგანმანათლებლო აღმანახ „ხორნაბუჯის“ მიმართულებების შესახებ.

– ღმერთმა დალოცოს ლიტურატურულ და კულტურულ-საგანმანათლებლო აღმანახი „ხორნაბუჯი“, შემოქმედებითი ჯგუფი და ყველა მკითხველი. რა თქმა უნდა, მისასალმებელია ყველა წამოწყება, რაც საზოგადოების ინფორმირებას ემსახურება, მაგრამ აქვე არ

მეუფე დიმიტრი ჰერეთში

შემიძლია გულისტკივილით არ ავლნიშნო, რომ დღეს, სამწუხაროდ, ხალხი იშვიათად კითხულობს ჟურნალ-გაზეთებს.

მაყვალა გონაშვილი

სიყვარულის მასწავლებელი!

მადლობა უფალს, თქვენ მოგანდოთ ბედი ქართლისა, ლოცვით და ცრემლით აგიცხიათ სიბრძნის სალარო, რადგან თქვენ მყავხართ, მზის ნათელი ადგას ჩემს მამულს, სამოციქულო ეკლესიის მამამთავარო. როდესაც ერი ირნეოდა, ვითარც ლერწამი, თქვენ გვაფრთხილებდით, ნუ აჰყვებით შეშლილ ქარებსო, ერის ტკივილის ბეჭედი ხარ, სინმინდის მცველი, ბრძენო კეთილო, უწმინდესო, უნეტარესო. მეც ბევრჯერ მსაჯეს, თვალში ბენვიც არ შემარჩინეს, ბევრჯერ ეს გული, ნანამები, სევდით ამევსო, მადლობელი ვარ ნუგეშისთვის, მწყემსო კეთილო, ღირსო მამაო, უწმინდესო, უნეტარესო. ჟამს სიძულვილის თქვენ სიკეთის გვასწავლით ანბანს, გიყვარდეთ მტერი, ნუგეში ეც მგლოვიარესო, შენს გზას მივყვებით, სიყვარულის მასწავლებლო, ერის მოძღვარო, უწმინდესო, უნეტარესო.

ღვთისმშობლის მონოლოგი

რატომ დამხატეთ მწვანე ნალკოტში ბაგით მლიმარით? თვალებით მშვიდით? თქვენ ხომ არ იცით, როგორ გავრბოდი, ნაკვალევს ცრემლით როგორა ვშლიდი, თქვენ ხომ არ იცით, როგორ ვენამე, როგორ ვთრთოდი და როგორ ვტიროდი და ჩემს სარკმლიდან შემოსულ ლანდებს ჰქონდათ პროფილი დიდი ჰეროდის. ვნება – ზმანება, შვილი – სიმორე, სისხლის ცრემლებით გამოტირება. რწმენა – სიმაღლე, გოლგოთა – ჯვარცმა... მამაუფალმა ასე ინება. ჰო, აღასრულა, რაც გარდუნყვიტეს, რაც დაუნერა განგებამ ბედად, თქვენთვის ის ღმერთის ძეა მაღალი, მაგრამ მე მაინც დედა ვარ, დედა.

და მეც ვიტვირთე თქვენი ცოდვები, მეც რწმენის ჯვარზე ათასჯერ მაცვეს. ზეცის ბილიკზე დამზრალ შროშანებს ცრემლებით რწყავდა შემკრთალი მაცნე. სხივი, რომელიც გინათებთ გზანვრილს, ჯვარზე გაკრული ღმერთის ნულია, ხეებს რომ ასე აკვნესებს ღამით, ქარი კი არა, დედის გულია. თუ განსაცდელი ელის ქვეყანას, დღეები სევდით თუ დაიბინდა, გფარავდეთ ჩემი ტანჯული შვილი, მამაუფალი და სულიწმინდა.

მინი ჰოვა

დედა, რომელსაც სახელად „ტკივილი“ ჰქვია

ქალბატონო მაყვალა, ამ ბარათს გიგ ზავნით თქვენ, როგორც ქალს, დედას, პოეტს, თქვენ უკეთ გაიგებთ ჩემს ტკივილს. უკვე ოთხი წელია, ჩემი ვაჟი არ მინახავს, ბედის საძებნელად (ბედის თუ უბედობის), მეც უცხოეთს მივაშურე, რაც მე იქ ტანჯვა, დამცილება და ტკივილი გადავიტანე, იმის აღწერას ასობით ფურცელი არ ეყოფა. ამ ბარათს ციხიდან გიგ ზავნით. გვარს კი ვერ მოგწერთ, არ მინდა, ჩემმა შვილმა სიმართლე გაიგოს, ვაჟიშვილისთვის ხომ ყველაზე დიდი სასჯელი გზააბნეული დედის სახელია. უბრალოდ თქვით, რომ „ტკივილი“ მქვია.

* * *

ცრემლებით ვნამავ ბარათს, ვზივარ, ტკივილებს ვრითმავ, ვეძებ ერთადერთ სიტყვას, რაც არასოდეს მითქვამს. როგორ ვუნამლო სიტყვით ამაოების ბაზარს? როგორ ვუშველო ყოფას, ასეთ ცივსა და საზარს. ვის რაღად უნდა ლექსი სიბრძნედაკარგულ დროში? სინმინდის ფასი გახდა სულ რაღაც ერთი გროში. თუმცა, არა მაქვს მოცლა, რითი ვჯობივარ მოცლილს? და იყიდება სული... და იყიდება ხორცი... ხორცი რად უნდა წმინდანს? სული რად უნდა სულელს? აჭრიალებენ სკამებს, აჩხრიალებენ ფულებს... შემომცვეთია ფეხზე მეც ქალამანი რკინის. სიბრძნედაკარგულ დროში ვზივარ და ვრითმავ ტკივილს...

* * *

არ იფიქრო... არაფერზე არ იფიქრო!

კლუბი

არ იფიქრო
და დროც მალე გავა.
არ იფიქრო, რომ სამშობლო
გენატრება,
არ იფიქრო, რომ სამშობლო შენ
გგავს.
ისიც შენსავით გზააბნეულია და
მოხეტიალე,
ისიც შენსავით სხვის იმედადაა და
მიტოვებული,
ნალალატევი,
დამცირებული,
ცრუ სიტყვებით დაპურებული,
მასაც შენ ისე ენატრები,
ვით შენ შენი შვილი...
დედაა და შვილი ხარ და
დედა ხარ და დედის ტკივილს
შენზე უკეთ ვინ გაიგებს?
დედა ხარ და შვილი ხარ და
დედაა და ენატრები.
დედა ვარ და თითებს მინვაკს
დაო, შენი ბარათები...

ზარათი შვილის

შვიდფერა ყვავილს გიგზავნი, შვილო,
შვიდფერაა და ჯადოსნურია...
ნატვრის მინდორზე გავახარე,
ცრემლებით ვრწყავდი
და ვაპურებდი გულის სისხლით,
მწუხრის ლოცვებით...
შვიდფერა ყვავილს გიგზავნი, შვილო!
ინატრე და ყველაფერი აგისრულდება.
ინატრე ველოსიპედი და კომპიუტერი,
ინატრე სათამაშო მანქანა და თხილამურები,
ინატრე „კოკა-კოლა“ და „ადიდასის“ ბუცები,
ინატრე, შვილო, და ყველაფერი აგისრულდება,
ინატრე, შვილო, ყველაფერი ინატრე, შვილო...
ოღონდ გევედრები, ერთი ფურცელი შეინახე
და სთხოვე, დაგიბრუნდეს დაკარგული დედა...
დედა კი მოგიკვდეს,
ნატვრა ხომ არ შემოგაკლდა, შვილო...
ის უკანასკნელი ფურცელიც შენი
ნატვრისა იყოს.

ზარათი მეგობრებს

ჭაობისფერი სახე მაქვს,
რა უსიცოცხლოდ მწვანე,
მწვანე ქარები მშოლტავენ,
მწვანე მზეები მწვავენ.
წელიწადები წანწალა
მოვლენ, უჩინოდ წავლენ.
ისედაც ვჩქარობ, უმიზნოდ
დავკარგავ განა წამებს?
მწვანეა ბოლო კონცხი და
მომელის განანამებს.
მწვანეა რიდე ღამისა,
არ მეკარება რული,
მთვარიდან მიცქერს პროფილი,
ჩემსავით შენირული.

გავცვდი ცხოვრების ხელში,
როგორც ქალაქის ფული.
ჰო, არ ვწუნუნებ ბედზე,
არც, რაზე მწყდება გული.
რამდენჯერ გადავზნექილვარ
მწვანე ხელების ჩრდილში,
ფეხს წისქვილის ქვა მიმძიმებს,
ტანზე მაცვია შიში,
მომბეზრდა ბედთან თამაში,
მოულოდნელი ქიში.

ზარათი ერთ დროს ერთადერთს

ალარც ეჭვები მგესლავენ,
ალარც ენები ავი...
შენ როგორ უნდა გიყვარდე,
მე ალარ მიყვარს თავი.
უკვე ბოლომდე შევთქვლიფე
ცხოვრების სალაფავი.
შენ როგორ უნდა გახსოვდე,
მე ალარ მახსოვს თავი...
აგერ წყალი და სანყალი,
აგერ უნიჩბო ნავი.
შენ როგორ უნდა მიპოვო,
თვითონ დავკარგე თავი.

ზარათი დედას

ჩვენ როცა ვდუმვართ,
ჩვენ როცა ვფიქრობთ,
ლაპარაკობენ ჩვენი სულები.
სიზიფეს ლოდიც მემსუბუქება,
რადგან ამქვეყნად შენ მეგულები.
შენ ერთადერთი მომდევე ფეხდაფეხ
სიმარტოვის და ტანჯვის კარამდის,
ჩემს გამო როგორ ჩანავლებულხარ,
ჩემს გამო როგორ დაპატარავდი.
თუმც შეავედრე ღმერთს ჩემი თავი,
ბედი-ავბედი მაინც თან მდევედა,
გთხოვ, მაპატიო, გთხოვ, მაპატიო,
რომ ბედნიერი არა ვარ, დედა!

ზარათი სამშობლოს

გადახსნილი მაქვს ყველა ჭრილობა,
სისხლით კი არა, სევდით ვიცლები...
და, როგორც სიკვდილმისჯილი კაცი,
დღეს ფუჭ იმედებს ველაციციები.
და იმსხვერვეიან ძველი კერპები
მოქანცულები ყალბი დიდებით,
ჩემო სამშობლო, დედავ ტანჯულო,
შენ მაინც მყავდე გულდამშვიდებით

* * *

ცრემლებით ვნამავ ბარათს,
ვზივარ, ტკივილებს ვრითმავ,
ვეძებ ნუგემის სიტყვას,
რაც არასოდეს მითქვამს.
უფალო უფლებათა,
ერთადერთ თხოვნას ვბეჭდავ:
დედას ანახე შვილი,
შვილს დაუბრუნე დედა.

მე მოვალ

მე მოვალ შენთან, როცა იქნება ათენგენობის ორომტრიალი, არ გავნვალდები, ნუ გეფიქრება, მოვალ „ლურჯაის“ ნალთა ნკრიალით. გზებს გამოვყვები დარდის ამარა, (ღმერთო, ჯვრს მაცვა შენმა მდურვამაც...) გეტყვი, რომ ლამის დამასამარა, შენმა ტრფობამ და შენზე ურვამა. შემოვადგები არხოტს ლამეში, გადმოვჭრი მინდორს ლამისმთევლებს, გიპოვი სადმე ლექსით გალემილს, მოვალ და თავზე შემოგვევლები.

ზიზო ბურდული

ღარდისა

ვარ ასე, რა ვიცი, რა გითხრათ როგორ ვარ, მეტყვიან, მეც ვეტყვი მთისას და ბარისას, და ვფიქრობ, ისევ ის პატარა გოგო ვარ, სხივებს რომ იჭერდა მზისა და მთვარისას. და ვფიქრობ, სადღაცა გაჩერდა ასაკი, მიმქროლავ წლებისგან დალილი როდი ვარ, ასეა, არაფერს არ ვამბობ გასაკვირს, ძველებურ ვხალისობ, მივდივარ, მოვდივარ. არ ვიცი, ეს გული რატომ ვერ იჯერებს გადამქრალ იმედებს, მოლოდინს, ბალღობას, არადა ზედ კართან მომდგარა სიბერე, და თმებში თოვლის ფიფქს აღარ სურს გაღღობა. ვარ ასე... რა ვიცი... რა გითხრათ როგორ ვარ, მეტყვიან, მეც ვეტყვი მთისა და ბარისას, მგონია, ისევ ის პატარა გოგო ვარ, სხივებს რომ იჭერდა მზისა და მთვარისას.

დამდურება

დავხუჭე თვალი... აღარ მახსოვს უკვე აღარცრა, შენს მომლოდინე ჭიმლას შევრჩი ბედით პოეტის, ჩემი უშენო მომავალი ისე გაბაცდა, აღარც მალეღვებს ნუთისოფლის მიეთ-მოეთი. დავბრმავდ-დავყრუვდი, ხომ გსურდა და ასე ინებე, დამივიწყე და მეც მზადა ვარ, აღარ მახსოვდე, რომ აღარ განახო, უსიზმროდაც დამეძინება, მარტის ქარს ვატან დღეს შენეულ ძვირფას სახსოვრებს. ნადი, გამმორდი და შენს ქისტეთს მიესათუთე, ნეტავ ვიცოდე, შენს ჭიმლაზე მეტად რით ფასობს, ღმერთმა ინებოს, რომ მანდ შეხვდე ჩემფერ ხათუთებს, საძულველო და... გულისგულში მაინც ძვირფასო. დავხუჭე თვალი... აღარ მახსოვს უკვე აღარცრა...

წვიმასთან ერთად

რაღაცას ითხოვს, რაღაც უნდა, რაღაც ანვალებს, მომყვება გვერდით, მოსაუბრობს, აღარ მცილდება, მზეს მოარგესო გუშინ თვალზე მუქი სათვალე, რა უჭირს-მეთქი, ვეუბნები დასამშვიდებლად. არ ვიცი, თითქოს ცივი დარდი უჩუმრად შევსვით, ძირს მინა ტირის, მალღაც მარტო მტირალა ცა არს, ვსაუბრობთ, თუმცა ერთურთისა ნაკლებად გვესმის, ერთმანეთს ვართობთ, უფრო ასე ჰქვია ჩვენს ბაასს. მივდივართ ასე... გზა სველია, გრძელი და ძნელი, შორს სადღაც თითქოს მზის ღიმილი ჩნდება იმედად, მხრებზე მეხვევა მისი მძიმე, ვეება ხელი, დამშვიდობება მინდა მასთან, ვერ გამიბედავს. და ვუტრიალებთ უთავბოლოდ მზის მუქ სათვალეს, დასამშვიდებლად ვეუბნები, რა უჭირს-მეთქი... მივდივართ ასე... მივდივართ და ორთავ გვანვალებს უთქმელიდარდი, რომ გვსურდა და ვერც ერთმა ვერ ვთქვით.

მე მახსოვს

„მე აღბათ ჭიმღელი ლელაი ვიყავი, მიყვარდა გველეთელი აღლუდა...“ /თამარ ერისთავი/

ვიყავი ჯუთელი ხათუთა, მიყვარდა ჭიმღელი თორელი, მახსოვს, გულში მყავდა სათუთად, დღეს კი შორია და შორელი. მახსოვს, ენძელების, ღვიების, მინდიასავით რომ ესმოდა, მახსოვს, რომ მაჩუქა იები, დეკით გადაპენტილ ბექობთან. მახსოვს, ჯიხვთ რომ სთხოვა ზავი და ქისტეთს რომ ნავიდა თორელი, მერე დიდი დრო რომ გავიდა, მერე... ამაოდ რომ მოველი. მანდილს რომ მოვხსენი მზეები, და დავრჩი სიფითრის მთოველად, ჭიუნნი, ქარაფნი, კლდეები, რომ მეჩვენებოდა თორელად. ცხადში თუ სიზმრად რომ ვნატრობდი, (მონმენ ხართ, ჩემ ჭერხოს ყორენო...) სადა ხარ, ოღონდაც დაბრუნდი, ჭიმლაში დავხვდები, თორელი!

ფარნაოზ რაინაული

ჭიბნი კახეთს

„როდის იქნება,
მშვენიერო, ჩვენო კახეთო,
მწვანით მოსილის
გომბორის მითი
კვლავ გადმოგხედო“.....
ვახტანგ ორბელიანი

გმირო, ხმაღლაუგებელო,
ღაჭყვაუხდელო კახეთო,
ღმერთმა გვიბოძა სამოთხე,
მაგრამ რა ჯვარცმა ვნახეთო...
დასაბამიდან მოვდივართ,
გოლგოთის გზები ვლახეთო,
აქ, ფესვი – სისხლით ნარწყავი
ამურმა ზარდა სხვა ხედო.
უკეთეს ნალკოტს სად ნახავთ,
სხვა ჭალას, სხვა ველს, სხვა ხევთო,
ზღაპრულო, ნატვრის ხალიჩავ,
რა ცავ, რა მიწავ, რა ხედო!..
იტყვი: მზის ტახტი აქ არის,
ცივის მთიდან რომ დახედო,
ვაზით ნაქარგი გულ-მკერდი,
ყინვისის ხატი – სახედო.
ვინც დაგინახავს, გულიდან –
ნისლი, ნკვარამი ახვეტოს,
მოყვრისთვის – ღვინის ფიალავ,
მტრისთვის – შხამო და წმახეთო.
ალალი თვალი – ახარო,
ბოროტი – შურით გახეთქო,
სტუმარს, ვით კეთილ ანგელოზს,
სულ სიყვარულში ვახვევთო.
მაშინვე სუფრას გავუშლით,
აროდეს ვხვდებით მკვახედო,
რამდენმა, ჩვენი სიკეთე –
ჩვენვე დაგვიგო მახედო...
შენთვის ავანთე სანთელი,
გეფერო, გრძნობით ნახედო,
სიმღერავ, უკვდავებისა,
უფლის ბაღნარო, კახეთო!..

შე, მართლა, ლანგო თემურო!..*

ღამეს სურს –
შენებრ,
მზე მუროს,
ღამე ხარ, –
სხივთახოცვითა,
შე, მართლა,
ლანგო თემურო,
ლანგო! –
სულით და
ხორციტა...
ბრუნავდი
სისხლის ჯარათი,
სიკვდილზეც უფრო
მზარავი,
ამ მზის ქვეშ –
შენზე ჯალათი,
არ მეგულება
არავინ...
სიცოცხლე
ვისაც სწყუროდა,
სიკვდილის რისხვა
მათ ასვი –
იქმენ –
ქალათა ხუროდა*, –
სამოცდაათი ათასით...
ეგ თავებია:
ღვთიურთა,
ალალთა, –
ღმერთის შობილთა,
წითლად ანთებდი
იურტას,
ზეობდი
სისხლით თრობითა...
ეგ თავებია:
მეგუთნის,
მწყემსის,
თუ –
მეფის, –

*-თემურ ლენგმა, დაპყრობილთაგან 70 000 კაცს მოაჭრა თავი და, თავისი უძლეველობის ნიშანსვეტად, მოჭრილი თავებისაგან პირამიდა დადგა. ინდოეთში, ცოლ-შვილის თვალნი, 100 000 ტყვე დახოცა. სომხეთში 4 000 კაცი ცოცხლად დამარხა.
**- (ბერძნ. მით.) ადამიანთა დამბადებელი; მისი დაფიცება ყველაზე წმიდათაწმინდად და უფრო სარწმუნოდ ითვლებოდა.

ნათარსის...
შენ –
ჯოჯობეთი
გეკუთვნის, –
სამოცდაათჯერ
ათასი...

ვინ ტირის?..

მაძლარმა
ტირილს უმატა, –
ლამის დაფაროს
ცის სტვირი,
ვისაც –
არა აქვს,
ჩუმად არს,
ვისაც აქვს,
აბა,
ის ტირის...
ეს ლექსიც
ნათლის სვეტია, –
მდიდარ-ღარიბის
მესტვირის,
თურმე,
რაც უფრო
მეტი აქვს,
უფრო და,
უფრო –
მეტს ტირის...

გემუდარები...

გამოვიარე
გზაი გოლგოთის, –
განამებული,
გვემულ დარებით,
გთხოვ –
გადმომხედო,
ძეავ!**-
როგორ ვთრთი,
გეხვენები და...
გემუდარები...

სიყვარული შემოჭრილა გულში

დღეს ამური ფრთებს ძალუმად თუ შლის?
მშვილდ-ისარი უკავია ხელთა,
გრიგალ-ქარი გადივხვენე, –ქუში,
მივდარ-მოვდარ – ურარტუ და ხეთა...
ის აღარ ვარ, რაც ვიყავი გუშინ,
და... სიცოცხლე ჰყვავის ზღაპრულ ხედა,
ერთი, ვინმე, – თექიანი თუში, –
მე, შენს იქით, ველარაფერს ვხედავ...
სიზურმუხტე – მზეს ფიანდაზს უშლის,
თეთრი ნისლი მოიმღერის მხნედა,
სიყვარული შემოჭრილა გულში,
ჯვარს დავინერთ – ალავერდს თუ მცხეთას?!..

ქეთევან ნათელაძე

* * *

ლამეს სისხლისფერ ვარსკვლავებით ზეცა ევსება, აქ რომც შეგეძლოს, გაფრინდები მაინც ვერსაით, ჩემი სამშობლო სევდა არის მარადისობის, რკინის ხუნდებზე მიჯაჭვული პრომეთესავით. ჩემი სამშობლო - ჩამოშლილი სახლის კედლები, უცდის მერცხლებს და ერთ უცაბედ გამოდარებას, ჩემი სამშობლო ტკივილია შვილმკვდარ დედების, გულის სიღრმეში დამარხული ცრემლის ღვარებად... მთელი სხეული ტკივილებმა რომ დაგვიბზარეს, სული შემორჩათ დაშლილ კედლებს მთებზეც ამაყი, ჩემი სამშობლო - გადაღლილი ღმერთის სიზმარი, ხდება ნელ-ნელა უფალივით ვერდასანახი. სუნთქვა გვიჭირს და კიდევ უფრო ჰაერს ხუთავენ, გადაქცეულა აღარყოფნის შიში თვალებად, დაუნანებლად წირვას ისე გამოუტანენ და ტყვიების წინ გულზე დროშებს ააფარებენ აქ ჩვენს სამშობლოს აღარ ეთქმის ჩვენი სამშობლო, აქ შემზარავი განაჩენით უნდა ვინვოდეთ, ჩვენი სამშობლო თერთმეტი წლის ბავშვის ხელია, მონყალეებისთვის ისევ ჩვენ რომ გამოგვინოდეს... ისე ვართ, გვენვის თვალები და გვეთქმის მდგმურები, ველოდოთ, მაგრამ რას ველოდოთ უფრო უარესს, ჭეშმარიტებას ცინიკური პედანტურობით, გადააფარეს დავინყების თეთრი სუდარა. ვდგავარ და გულში ირევიან დარდის ნისლები, აქ რომც შეგეძლოს, გაფრინდები მაინც ვერსაით, ჩემი სამშობლო სევდა არის მარადისობის, რკინის ხუნდებზე მიჯაჭვული პრომეთესავით. და უფრო მეტიც, მეტიც უფრო, სულს რომ შეეგრძნო ჩემი სამშობლოს შორი გზები მყოფნი უბრებად, იგია, ვისი გადარჩენაც ყველას შეეძლო, და მაინც ყველამ ჯვარზე ასვლის მისცა უფლება აღდგომისათვის...

* * *

ფრთების გარეშეც შესაძლოა იფრინო ცაში, მაშინაც თუკი რეალობა ასე ურჩია, რატომ გვეძებენ ცივ ქუჩებში ნეტავი მაშინ, როცა ჩვენ უკვე აღარ ვცხოვრობთ არცერთ ქუჩაზე.

ის რაც ვერავინ მიპასუხა, დრომ გამიმხილა, გამიმართლებდა, რომ ლექსებში დარდებს ვატევედე, ხან ხდება, სული გადაიტანს ტკივილს იმხელას, რომ მერე უკვე გინდ გათენდეს, გინდ არ გათენდეს... არის სულერთი და ზამთარი წელში იხრება, არ გეგულება სულის, თუნდაც ხელისმომკიდე, ხან ხდება, სული გადაიტანს ტკივილს იმხელას, რომ მერე უკვე გინდ მოდი და გინდ არ მოხვიდე! ფრთების გარეშეც შესაძლოა იფრინო ცაში, უსმენს საღამო ჩემი სულის მსუბუქ არიას, რად გვიხდებიან ოცნებები ნეტავი მაშინ, როცა ისინი ოცნებები აღარ არიან...

როცა მარცხი...

მე ყველა შენი უჩემო დღე ისე მიკვირდა, მიაბიჭურად და ყოველდღე გული გელოდა, დამაჯერებლად ისაუბრე გთხოვ, რომ გიყვარდი, დღეს სასიცოცხლოდ მჭირდება რომ ამის მჯეროდეს... ამდენ ხნის შემდეგ ვერაფერი ვერ გაირკვევა, ყველა მოსაწყენ სიახლეებს მთელ დღეს რადიო, მე ვლოცულობდი შენს გამო და ნუ გაიკვირვებ, რომ ამ ლოცვების უარყოფა ვერ გაპატიო... არ გაიკვირვო გათოშილი ჩემი მუხლები, არც დედამინის ჩვენს გარშემო უქმი ტრიალი, რომ დგახარ ახლა ჩემს ხელებთან მთლად უუფლებო, ვით მწუხარების შემთხვევითი თანაზიარი... იყო დრო, როცა უთქმელობის ცრემლი მახრჩობდა, სულზეც, ხელებზეც მამჩნევია ყველა იარა, ვერ ჩაითვლება სიყვარულად ის, რაც გაჭორდა, რაც ქარმა ასე უგემოვნოდ გააპიარა. მთელი ცხოვრება უხარისხო, ბუნტი კადრია, მე შეგნებულად შორს მივდივარ ახლა შენიდან, ასე გიჟები გაურბიან ფსიქიატრიულს, ასე სულები გამოიბიან საფლავებიდან. სევდა, ვით შანსი გადარჩენის ჩემში სულ ენთო, ხვალ აღარც მე და არც ეს სევდა აღარ ვიქნებით, მე შენ მიყვარდი ისე მძაფრად, ისე უღმერთოდ, რომ ვირუსივით სისხლში მქონდა შენზე ფიქრები. ფარავთ ბურუსი ამ უსუსურ, უცხო ქალაქებს, მე ყველაფერმა ყველაფერზე მეტად დამალა, გთხოვ სიყვარულზე სარწმუნო ხმით ილაპარაკე, დღეს სასიცოცხლოდ მჭირდება რომ მწამდეს ამგვარად... ... მომეცი შანსი გევედრები ცოტაც ვიცოცხლო...

დედას

დე, გარეთ ცივა, ქარმა ისევ ფრთები შეისხა, აქ ამინდებმა ამინდიც და სულიც არიეს, ახლა გავუშვებ, რომ იფრინონ, დე ბავშვობისას ასანთის ყუთში შეგროვებულ ჭიამარიებს. დე, აქ რა მინდა, დარდი მიმსხვრევს ფანჯრებს ქარივით, დე, ვლოცულობ და ლოცვებიც კი ვეღარ მშველიან, მე რომ მჯეროდა ბავშვობაში, იმ ზღაპარივით, მგონი უფალიც სიტყვებს შორის შემომელია... ვიდრე ქვიშაზე ნანერივით ქარი წამშლიდეს, ვგრძნობ წვიმაც უფრო საშიშია, უფრო ცივია, მივშტერებივარ, როგორც სურათს - ნატვრას მაშინდელს, რომელიც ახლა ფერწაშლილი ნეგატივია. დღეებს ამკრთალებს კალენდარზე ეს დრო ერთიან,

კლუბი

ვამბობ და რალაც შეიძლება მაინც ვერ ვთქვა დე, ქუჩის ბოლოში ეჭვგარეშე ვიცი ღმერთია, მაგრამ ეს ქუჩა ვერასოდეს მივა ღმერთამდე. დე, აქ რა მინდა, აქ მეც ლანდებს დავემსგავსები, აქ ლალატია, სიკეთისთვის აქ არ იბრძვიან, მე კი მიყვარდეს შემოძლია მთელი არსებით, და ამის მეტი არაფერი არ შემოძლია. გარეთ ქარია და შენ ჩემ თავს უფალს ავედრებ, მაგრამ აქ ურჩმა ამინდებმა სულიც არიეს, ფრთები დაემტვრათ, დე, საფრენი ფრთები დაემტვრათ, ასანთის ყუთში შეგროვებულ ჭიამარიებს

გამოღვიძება

მაშინ ვიძინეთ, გაღვიძება როცა გვმართებდა, შენ საქართველო ამგვარ ყოფით ივლი სადამდე, რა ლამე დადგა ამისთანა, რომ ვერ გათენდა, როგორ გაგნირეთ, ასე როგორ დაგაავადეთ. რა ბურანში ხარ, რომ ვერა და ველარ ერკვევი, შენი ნარსულიც დავინყების ცეცხლზე ინვება, სად დაგეკარგნენ საქართველო ის მგლის ლეკვები, რომ იზრდებოდნენ ალგეთს მტრების დასამინებლად. როგორ მოგედო მწუხარება გულზე იჭვებად, როგორ დაგსერეთ მონამლული ხმლებით, ხიჭვებით, ვერც აფხაზეთი დაგიბრუნეს შენმა ბიჭებმა, ვერც აფხაზეთმა დაგიბრუნა შენი ბიჭები!.. დაგრჩა დიდების გადმონაშთად გრემიც, გარეჯიც, დარჩი უტეხი გალაგანის დაშლილ თალივით, გიფრიალებდა ავისმთქმელად დროშის ნაგლეჯი, სამგლოვიაროდ გამოფენილ ბაირალივით. შენი მზე ღამემ განსაცდელის ბნელით მოჩრდილა, რატომ არ გტკივა სხივჩამქრალი გზები მომავლის, ასე რა ეშმამ მოგდრიკა და დაგიმორჩილა, ნავადარალი, ნაქარალი, ნადიდგორალი. რატომ არაფერს გვაყვედურობ, რატომ იმეტებ საკუთარ თავს ამ მონობისთვის, გბრავენ ქარები, რა ილუზიებს აჰყოლიხარ, რა ფუჭ იმედებს, ფუფალასავით მოკაზმული მოსართავებით. როგორ მოგწამლეს მრავალ ფანდით, მრავალ საცდურით, სად გაქრა შენი სიამაყე - ერთდროს მეფური,

რატომ არ გვიხმობ საქართველო, რამ გაგაჩუმა, რამ დაგადუმა მკაცრ განაჩენს შეგუებული! რით ვერ ისწავლე განსაცდელის რწმენით გამოცვლა, ეს რა ჭირი გჭირს, რა ღმერთი და ხატი გინყრება, რა სიზმარს ხედავ საქართველო ასეთ საოცარს, რომ აღარც გსურს და აღარც ძალგის გამოღვიძება!..

აღვესრულები

რა გვიანია, მაგრამ მაინც მზერით გაქეზებ, დღეს მარტივია შეამჩნიო, რომ მე მარტო ვარ, ფოთლებმა ფლირტი გააჩაღეს ტროტუარებზე, საღამომ ქალაქს მწუხრისფერი ჩამოათოვა. კვლავ ტკივილია საიმედო თავშესაფარი, მიძღვნის სიჩუმე აპლოდისმენტს ჩამქრალ სცენაზე, და დედამინას ოკეანე როცა დაფარავს, შენზე ვიფიქრებ, როგორც სულის გადარჩენაზე. ჯერ მინაზე ვარ, ჯერ აქა ვარ, ზეცა შორს არი, ვიცი, პოეტურს გადამიხდის ღამე პარაკლისს, რა შეიძლება ჩემზე დაგრჩეს მოსაგონარი, ალბათ წვიმა და ერთი-ორი ქუჩა ქალაქის სადაც მე და შენ ჩაგვივლია, სადაც დავმარხეთ, ჩვენი ჩრდილების სიახლოვე - სევდა წვიმათა, როცა სიყვარულს ვულალატეთ ღმერთი დავკარგეთ, სამჯერ იყივლა მამალმა და მკვდრისფრად ინათა. და რა აზრი აქვს, ამის მერე როგორ ინათებს, არც ამინდები აღარ დგება ისე მომთმენი... როცა გავნირეთ ერთმანეთი - დავგმეთ სინათლე, ხის ჯვარზე ვაცვით უფალი და არ გადმოვხსენით. რა შეიძლება მოიგონო ჩემზე ჩემს მერე, ახლა უბრალოდ საკუთარსვე ფიქრებს ვციტირებ, ჩვენმა თვალებმა ერთმანეთი გადაივინყეს, ჩვენმა ხელებმა ერთმანეთი გამოიტირეს. გნატრობ, მჭირდები, აქ ლექსებსაც ველარ ვუჯერებ, ღამემ ნოემბრის დამახატა ტანზე ფერები, ამსხვრევენ ცივი ქარიშხლები წვიმის ფუჟერებს, იქარგებიან სულში სევდის გობელენები. რატომ მაჩქარებ... თავს ვერ ვგუობ სხვა მზით გამთბარი, ქვეყნად მეორედ დაბადების არ მწამს სრულებით, ვიქნები შენი აღსარება ცამდე მართალი, და გზის ბოლოში უთქმელადაც აღვესრულები...

თაბაზ ნიალაური ღმერთი ვარ...

სამყაროს გამჩენს ვიცნობ მას მერე უზენაესიც ვიცი ვინც არი,

როცა პირველი ლექსი დავწერე, ღმერთი საკუთარ თავში ვიცანი. როცა დავხვენე სული მღელვარე, როცა ბნკარები მიჯრით დალაგდა, ჩემი სამყარო მუნჯად მთვლემარე სხვა ჰარმონიით ალაპარაკდა. სხვა ჟამი დადგა შვების, ოცნების, სანუკვარ ლექსზე ღამის თევისა, დრო სხვა ძიების, სხვა საოცრების, მეტყველი თიხის ღმერთადქცევისა. ჭირსა თუ ლხინში არსად არ მტოვებს, ლექსს სიზმრის გზაზე ჩემთან უვლია, მოკვდავ კაცს უფალ ღმერთს გაგატოლებს, „პოეზია ხომ სასწაულია!“ მერქვას პოეტი, ესეც ბედია, გულზე სახმილიც მისგან მედების, ღმერთი თუ ყოვლის შემოქმედია, ღმერთი ვარ ჩემი შემოქმედების!

ქართული ლექსი

ქართული ლექსი სულის შვებაა,
 ღვთის ბოძებული სიბრძნის ნათელი,
 ქართული ლექსი უკვდავებაა,
 ღია ჭრილობა და ჟრუანტელი.
 ქართული ლექსი ავდარ-დარია,
 შოთას და ვაჟას ჰანგზე მღერალი,
 ქართული ლექსი ნიაღვვარია
 მუზათა ციდან ნაჩანჩქერალი.

პოეტი – გიჟია

„პოეტი – განძია“
 ე. ჯავახიშვილი

პოეტის სვე-ბედი არავინ ინატროს,
 არც შვება მოაქვს და არც რამე დიდება.
 პოეტი ცოცხალიც ზეცაში ბინადრობს,
 ზეცისა მინაზე ვერ დაემკვიდრება.
 პოეტის სიცოცხლე მუდმივი ურვაა,
 დროს უცდის წყვილიაღმი რიჟრაჟად იალოს.
 პოეტი ეშმაკის წყევლა და კრულვაა,
 სულს ალხენს მშფოთავს და მოქარიშხლიანოს.
 პოეტის ცხოვრება ფოლადის ბრძმედაა,
 არც ყინვას უფრთხის და არც სიცხეს თაკარას.
 ნამებით ინრთობა, თუ შემოქმედაა,
 ჯებირებს გაანგრევს, ჩაჰკვეთს და ჩაჰკვალავს.
 ის თქვენთვის მინაშიც უსიტყვოდ ჩანვება,
 არც ქრთამი სჭირდება, არც თავპატიჟია,
 საკუთარ იღბალზე არასდროს არ წყრება,
 რამეთუ ბრძენი და უფროვე გიჟია.

* * *

რაც მახსოვს, ლექსად ვლალადებ
 საკუთარ სათქმელს სულისას,

ლექსებით უნდა დავლამდე
 სიცოცხლის დასასრულისას.
 სიმღერით შვიდ ცის კარსა ვხსნი,
 შვიდ ცას გიტოვებთ მზიანსა,
 ღმერთო, საფლავშიც ნუ დამხსნი
 ლექსსა და პოეზიასა!

ხან ვფიქრობ...

ხან ვფიქრობ, რისთვის გავწამდი,
 ეს გული რისთვის აენთო,
 სალოცავ ხატად რად მწამდი,
 გზა თუ არ გვქონდა საერთო?!
 ვარდის ბუჩქს გავდი გაუშლელს,
 ვერც დაგივინყე, ვაი, რო,
 ტკივილს რა ვუყო ნაუშლელს –
 ჩემი სიზმრების ნაირო.
 სიზმრებისფრად რომ დასრულდა,
 ეჰ, რა დრო იყო იგი დრო,
 სად გნახო, რომელ წარსულთან,
 ან სული სად დავიმკვიდრო.
 შენს მონატრებას არ ვიშლი,
 გულსაც შენ გიძლვნი შენს წილსა,
 ჩემს დარდებს ფეხქვეშ გაგიშლი
 ლექსებად გამოძერწილსა.

* * *

მე სიყვარულზე გიგალობ,
 რად ცდილობ სისხლი გამიშრო,
 შენ ძალგის ამავრიგალო
 და სულიც ამიქარიშხლო.
 მუზათა მუზად შენ მყავხარ
 ლექსების მეხად გრიალში,
 ზღაპრულ ქალთამზედ შემყავხარ
 დიდ ქართულ პოეზიაში.

მარია ნიალაური აკოწე ზიჯოლას!

ხშირადაა ასე, სახელი და გვარი კაცის ტოლი არაა.
 ან ბევრად მეტია პატრონზე, ან არც ჰყოფნის ადამიანს.
 აბა, რომ ვიტყვი სპარტაკ მარჯანიშვილი და თქვენც
 რომ წარმოიდგენთ როგორი შეიძლება იყოს კაცი ასეთი
 სახელითა და გვარით, ხომ ვერასდროს წარმოისახ-
 ავთ პატარა, განუვითარებელ კუჭ კაცს, რომელიც

ვერც გონებით, ვერც სხეულით ვერ გაიზარდა და ვერც
 განვითარდა, მერე რა თუ სახელი და გვარი ჰქონდა ასე-
 თი დიდებული. არადა, საბრალო სპარტაკი, როგორც
 მას ეძახდნენ, ნახევარი მეტრა რომ ძლივს იქნებოდა,
 მუდმივად ჰამაკში იწვა, ხან აიყვანდა დედამისი საწყ-
 ლად, მოიკიდებდა და დასვამდა ბოგირზე. ეს ბოგირი
 კიდე სახლის ჭიშკრის წინ დიდი თავშეყრის ადგილად
 ექციათ სოფლის ახალგაზრდებს. სალამო ისე არ ჩაივ-
 ლიდა ზაფხულში, აქ ამ ბოგირის ორთავე ჯებირზე, სკა-
 მებად რომ ქცეულიყო, ახალგაზრდები არ ჩამომსხ-
 დარიყვნენ სალაზღანდალოდ. რადგან ამ სახლში სპარ-
 ტაკის გარდა სპარტაკის ბიძაშვილები ძალიან ლამაზი
 გოგონები მედეა და ნაზიბროლაც ცხოვრობდნენ. იცით
 რა ლამაზები იყვნენ? ერთი ნესტანის და მეორე თინა-
 თინის როლს ასრულებდა, სოფლის სკოლამ რომ
 რუსთაველის იუბილე გადაიხადა და აბა, ის რა სალამო
 იყო, მედიასთან და ნაზიბროლასთან ერთად არ ეთამა-
 შათ ან „ამის პატრონმა რა ქნას?“ და ან „ბრის ილი მიუ?“. სოფელში ქალაქიდან არდადეგებზე ჩამოსულ ბავშვებს
 ხომ ვინ დაასწრებდა აქ მოსვლას, სალამოსაც არ უც-
 დიდნენ, ასე გამოპრანჭუკლები ნაშუადღევს უკვე ბო-
 გირზე ისხდნენ. ბოგირიც სახლის პატრონს ფართე, და

კვლევა

მოცემენტებული, გაეკეთებინა, ნამდვილი არტი იყო, მოაჯირები გრძელ სკამმერხად ექცია, ამ ბოგირით უნდა შესულიყავი ეზოში, ჭიშკრის ორთავე მხარეს მაღალი, თვალუნვდენი კიპარისები იდგა, ღობის გასწვრივ ფერადი გეორგინები ყვაოდნენ, ლეღე წყნარად მოაჩხრიალედა, კონდრიანი ეზო, და ქვის კიბეები შუშაბანდიან იმერულ კოხტა სახლისკენ გეძახდნენ. რამხელა აივანი ჰქონდა ამ სახლს მერე, რამდენი სპექტაკლი და კონცერტი გაუმართავთ აქ ბავშვებს... სპარტაკიეს დედას კი სხვა არაფერი სმენია თავისი შვილის ბაგიდან: ტუნაინა, ტუნაინა, ტუნაინა და ეს იყო სულ სპარტაკისთვის „ლექსი თქვი“, სპარტაკის „იმღერე“-ც, სპარტაკის „მადლობა თქვი, ბიჭო“-ც, სულ ეს „ტუნაინა“ იყო ყველაფერი, გაკვეთილიც, „ვეფხისტყაოსანიც“, სადღეგრძელოც და გინებაც. ამ სახლში ერთი გაუთხოვარი დეიდაც ცხოვრობდა, ისიც სპარტაკის გადწვევა-გადმონევა, მოკიდება-აყვანა-დასმაზე გამეცადინებული. ეტყობა ამ დებს, ამდენ ამაგში ისიც ერგვებოდათ, რომ სპარტაკს არც დორბლი სდოდა, გონებაც უჭრიდა და იზრდებოდა კიდევ მათ გასახარად. მერე რა, თუ ბავშვების გამართულ სპექტაკლებში ვერ მონაწილეობდა, ან რა სპექტაკლი ეს თხაბიციობა იყო, თამაშობდნენ შტერი „ბოვშევი“ მეველეს და ნანაიას ჩხუბს, და თვითონვე კვდებოდნენ სიცილით, ეს ამბავი ხომ მათთვის შექსპირსაც არ უდებდა ტოლს თავისი დრამატიზმით, განა ჯოხზე გადამჯდარი სოფლის ყველაზე მსუქანი შვიდიოდე წლის გოგონას, კულულებიანი ნანანს ჩხუბი მეველე კირილიასთან და ორი კლომეტრი დევნა ჯორიანი კაცისა, ყანისპირზე დაბმული ერთი ქვრივობის ხბო რომ წაიყვანა, და მაინც რომ წართვა ბოლოს თავისი ბავშვური რისხვითა და გაუტყეხლობით, რომ წაართვა და პატრონს მიუყვანა სახლში, არ ღირდა ერთ სპექტაკლად? ან სიმღერას შემოსძახებდნენ, აი, იმ სიმღერას მოდაში რომ იყო მაშინ ძალიან: „მე კომბინატის ეზოში ომარი შემეხვდაა, მითხრა ჯემალ, წამოდოი გავსწორდეთ ერთაად. მე პიჯაკი გავიხადე დასარტყმელადა, მან კი დანა ამოიღო

დასაჭრელადაა. 16 წლის ჯეირანი დედას უკვდება, სანთელი და თვალის შუქი ერთად უქრებაა, იტირე გულო, იტირე სულო, იტირე ჩემო ლამაზო შეყვარებულოოო“. ან სოფლის მთავარი ლოთის, ხუტაია ლალანძის ოინებს წარმოადგენდნენ. დიდი ამბავი მაგისტანა კონცერტებში თუ არ მიიღებდა სპარტაკი მონაწილეობას. სამაგიეროდ ამ კონცერტებზე მოსულ დამსწრეებს, ამ თხაბიციობა ბავშვების ბებიებს კი უჩვენებდნენ, რა შეეძლო სპარტაკიეს.

განსაკუთრებით ერთი ლამაზი გოგოს ბებიამ იყვინე გადაკიდებული ეს კუტის თრევით წელში მოხრილი დები, დაინახავდნენ თუ არა ამ ქალს ეზოში შემოსულს, ხომ მოიკითხავდნენ ერთამენთს, ხომ ეს ქალიც მოიკითხავდა, ხომ იტყოდა ისიც ზრდილობის გამო, გაზრდილაო სპარტაკი, დამშვენებულაო, ხომ კარგადააო და ე, მაშინ იწყებოდა თუ იწყებოდა თავის გამოჩინება, აბა რავა?! აკოცე ბიცოლას, სპარტაკია, აკოცე ბიცოლას, აკოცე-თქვა ბიჭო, აკოცე...

და იყო ერთი განეე-გამონევა. საწყლები ახლა ყველა ცაცხვების ძირში წვანან და აღარც ქარი არხევს ჭიშკრის ორთავე მხარეს აწონილ მაღალი კიპარისების წვერებს, აღარც ლეღე მოდუდუნეს. აღარც გეორგინები ჰყავიან გვიან შემოდგომამდე, აღარავინ ცხოვრობს იქ და რაც მოსაჭრელი იყო, ყველაფერი მოჭრეს მეზობლებმა საშეშედ.

აფსუს, მარჯანიშვილის კაცო, აბა სახელ-გვარის ტოლი ყოფილიყავი, ტუნაინას აჩვენებდი ამ მუხთლებს, აღარაფრის რომ არ შერცხვავთ და კარის ბოლო გამოხურვისთანავე ჯერ ჭის გვიმზე შემოდგმული ვედრა ჩამოხსნეს თოკიდან, მერე ბანარი გადაიხვიეს ხელზე, მერე ქვაბები გაუყენეს თურქეთის გზას, მერე კარ-ფანჯრები გამოგლიჯეს და თავის სახლებს მოარგეს, მერე... მერე... მერე თვითონაც გავიდნენ ამ სოფლიდან და ვინ იცის ახლა თავად არიან დაკუტებულები იქ, სადაც ყველაფერს თავისი სახელი ერქმევა, სახელი, რომელიც მართლა ტოლი ხდება კაცისა ...

გივი ჩილვინაძე
წაპირი

სავლე და თემრა წაიჩხუბნენ, აგინეს, ლანძღეს და თათხეს ერთმანეთი – შენ ასეთო და შენ ისეთო, აღარაფერი დაუტოვებიათ უგინებელი. მერე ხელდახველ მიიწიეს ერთმანეთზე, მაგრამ გააშველეს მეზობლებმა, ჩაანყნარეს, დააშოშმინეს. თუმცა შერიგებით არ შერიგებულან, გულში დაიტოვეს ბოღმა და გააგრძელეს ასე ცხოვრება.

გავიდა ხანი... სოფელს ერთი მხრიდან მდინარე ჩამოუდოდა. მეორე ნაპირზე გადასვლა ჭირდა თოვლის დნობისა თუ წყალდიდობის დროს. ჰოდა, ითავა თემრამ ერთი კეთილი საქმის გაკეთება – ხიდი გადომდინარეზე. შვება მიეცა სოფელს, ადვილად გადიოდნენ მეორე ნაპირზე, ნახირიც გადაჰყავდათ იქით მდებარე საძოვრებზე, საყანესაც ამუშავებდნენ და სათიბსაც თიბავდნენ. მაგრამ ეს მანამდე, სანამ სავლე თემრას გაკეთებულ ხიდს ნახავდა, მეზობელს ავად მოიხსენებდა და იტყოდა – მე მაგის გაკეთებულ ხიდზე არ გავივლი, მაგისგან მოახლოებული არც მეორე ნაპირი მინდა, არც ყანა, სათიბი და საძოვარიო. შეუყენა ხიდს ძალაყინი, ეწვალა, ეჯაჯგურა და მდინარეში გადააგდო. ისევ გაჭირდა მეორე ნაპირზე გადასვლა – ვერ გაჰყავდათ ნახირი საძოვარზე, ვერც საყანეს ამუშავებდნენ და ვერც გათიბული თივა გამოჰქონდათ აქეთ ნაპირზე.

ჰოდა, მაშინ თქვა სოფელში ჭკუის საკითხავ კაცად მიჩნეულმა ბიჩინა ბაბუამ:
– მანამ ვერ დავიმკვიდრებთ იმ ნაპირს, სანამ ერთმანეთის შულლს საერთო საქმის დროს მაინც არ მოვიშლით, ამან დააკნინა მთელი სოფელი და ქვეყანა: მე-

ზობელს მეზობლის გაკეთებული არ მოსწონს, ძმას – ძმის, წინა მთავრობის კაცები ახალი მთავრობის გაკეთებულს სწუნობენ. ამიტომ მუდამ მიუღწეველი გვრჩება ის დაკარგული ნაპირი. როცა შენი მოშულლარის გაკეთებულს, – რომელიც ყველას არგია, – წყალს ატან, მთელი სოფელი ზარალდება. თუმცა მდინარის ნაპირი რაა? ამ შუღლის მიზეზით ქვეყნის ნაპირებს ვკარგავთ უკვე დიდი ხანია და ამიტომ დღითი დღე მცირდება ჩვენი სამშობლო, – დაამთავრა სიტყვა მოხუცმა.

– გაიგე, ჩემო სავლე?!

სალოცავის წყარო

მოილაპარაკეს სოფელში: მალლა, ძველ სალოცავთან რომ კარგი წყაროა, ის ჩამოვიყვანოთ და დავირიგოთ ეზოებშიო.

წყაროები სხვებიც მრავლად იყვნენ იმ ტყიან ფერდობზე, მაგრამ მაინც იმას ამჯობინებდა ყველა.

– არ ივარგებს ეგ საქმე, ის წყარო სალოცავისაა. მისგან მოშორებით, ფერდობზე, სოფელთან უფრო ახლოს სხვა წყაროებიცააო, – შეახსენა კაცებს მარიამმა.

– კარგი, ბებო, გვაცალე საქმეო, – ჩაიღიმეს მეზობლებმა.

– გაცლით, მაგრამ ტყუილად მოცდებითო, – თქვა მოხუცმა.

წყაროს ადგილას პატარა ავზი გააკეთეს, გაჭრეს არხი, ჩააწყვეს მილები და შეიყვანეს სალოცავის წყალი ეზოებში.

ერთ დღეს კარგად იდინა, მეორე დღეს დაიკლო, მესამე დღეს წანწკარითლა მოდიოდა, მერე სულ შეწყდა. მილი არსად ჩანდა გახეთქილი. სათავეს მიადგნენ და ნახეს, რომ დამშრალიყო წყარო.

გაუკვირდათ. მოშორებით მონახეს სხვა წყარო. სალოცავის წყაროს კი მილები მოხსნეს და... რამდენიმე დღეში ისევ ნამოვიდა მხიარული რაკრაკით.

მუხა გზის პირას

ახალი წლის წინა კვირას სამუშაოდან მოდიოდა თურმე ბიჩინა, სადღურგლო იარაღებით სავსე ჩანთა ჰქონია გადაკიდებული მხარზე. დიდი თოვლი ყოფილა ირგვლივ და კვლავ თოვდა თურმე. ბასილა უნახავს ქალაში, გაჩერებულიყო, ნაჯახი ამოეჩარა ილლიაში და მუშტრის თვალთ შესცქეროდა გზის პირას ბუჩქნარში აღმართულ დათოვლილ მუხას... გახსენებია ბიჩინას, ვიღაცას ეთქვა, ბიძაშვილთან აქვს ცოტა ნაწყენობა, ორივეს უნდა შერიგება, მაგრამ არ თმობენ, არ იმდაბლებენ თავს, არცერთი არ აპირებს, პირველმა გადადგას შესარიგებლად ნაბიჯიო. მიახლოებია, მისალმებიან და მოუკითხავთ ერთმანეთი.

– რას აკეთებ აქ ამ თოვაში, ბასილო?

– რა ვქნა, ჩემო კეთილო, მოსავლის აღების მერე საშოვარზე ვიყავი წასული, ცოტა ფული შემოვაგდე ოჯახში, მარა შეშა დამირჩა მოსატანი, ერთი ღერი არა მაქვს ეზოში, სიცივით მიწყდება ბოვშები. აგერ ჩამოვიდი, კი ხედავ, იმხელა თოვლია, გზიდან გადასვლა გაგიჭირდება კაცს, ჰოდა, ეს მუხა უნდა გავიმეტო, იქნება დავაპო, როგორმე ცოტა-ცოტა ავათრიო სოფლამდე და ახალ წელს მაინც გავათბო კარგად სახლიო, – უპასუხნია ბასილას.

მისი მომდურავი ბიძაშვილის სახლზე მრავლად მიყუდებული, დაპობილი და მზეზე გაფიცებული შეშა გახსენებია ბიჩინას. ისიც წარმოუდგენია, თუ რამდენი უნდა ეწვალა ამ ნაშრომ კაცს, თოვაში შეშა რომ მოეჭრა და მერე მხარზე გადებული წვალეებით აეტანა გრძელ აღმართზე. ჩაუცინია ერთი და უთქვამს:

– შეშა არ ვიცი მე, შენთან უნდა ვიქეიფო დღესო!..

შეცბუნებულია ბასილა, მაგრამ მასპინძლობაზე როგორ უნდა ეთქვა უარი სოფელში სამართლიან, მშრომელ და კარგ ხელოსნად მიჩნეული კაცისათვის?

– კი, ნამობრძანდი, ჩემო კეთილო, მარა ერთ-ორ ფიჩხს მაინც მოვძებნი სადმე და ნამოვიღებო, – უთქვამს მორიდებით.

– შეშის დარდი ნუ გაქვს, გამიძეხი წინო, – ისევ მოუთხოვია ბიჩინას.

– კარგი, ჩემო კეთილო, არ დავეძებ შეშას, ნამოდიო, – გაუღიმია ბასილას ნაძალადევადად, შემობრუნებულია და გამოძლოლია სტუმარს წინ.

გამოჰყოლიან ლაპარაკით თოვლიან გზას. შეშა აღარ უხსენებია არცერთს. კარგა ხნის შემდეგ ამოსულან სოფელში და მიდგომიან ბასილას ეზოს.

– მობრძანდი, ჩემო კეთილო, – გაუღია ჭიშკარი მასპინძელს.

– შედი შენ სახლში და მეც მალე მოვალო, – უთქვამს ბიჩინას.

შესულა ბასილა შინ. ბიჩინას კი დაუძახნია მასპინძლის მომდურავი ბიძაშვილისთვის, მეზობლადვე რომ ცხოვრობდა თურმე, ერთი ღობე რომ ჰყოფდათ, გამოუხმია გარეთ და უთქვამს:

– აილე ახლა ოთხი-ხუთი კარგი შეშის ნაპობი, გადმოაწყვე ამ შენი ბიძაშვილის ეზოში და შენც აქ გადმოდიო!..

ჩალიმებია ბასილას ბიძაშვილს, მიმხვდარა ბიჩინას ჩანაფიქრს.

– კაი, ჩემო ბატონო, – უპასუხნია, – ოთხი კი არა, შვიდი იყოსო, – და მართლაც შვიდი თურვა კარგი დიდი ნიფლის ნაპობი გადაუწყვიტა ბიძაშვილის ეზოში.

რვა ნაპობი უკვე ერთი ურემი შეშაა, რასაც ბასილა, ძალიანაც რომ მოენდომებინა, სამი დღე ვერ ამოიტანდა ჭალის ტყიდან.

შესულა ბიჩინა ბასილას ბიძაშვილთან ერთად ეზოში და დაუძახნია მასპინძლისათვის, გამოდი გარეთო.

გამოსულა გარეთ ბასილა, გაკვირვებით შეუხედავს ბიძაშვილისა და იქვე დაყრილი ნაპობებისთვის.

– ჯერ ბიძაშვილს მიესალმე, მერე ხერხი და ნაჯახი მოიტანე და შეშა დაგჩეხოთო! – უთქვამს ბიჩინას.

მიმხვდარა ყველაფერს ბასილაც, გახარებია, გადახვევია ჯერ ბიძაშვილს, მერე ბიჩინას.

– შენ ავაშენა ღმერთმა, ეს რა საქმე გამიკეთე, ბიძაშვილიც შემარიგე, ტყეში წვალეებასაც ამარიდე ამ სიცივეში და შეშაც გამიჩინე ეზოშიო!..

– კარგი, ახლა საქმეს მივხედოთო, – უთქვამს სტუმარს.

დაუწყიათ სამივეს შეშის დახერხვა და დაპობა. ცოტა რომ დაუჩეხავთ, ბიჩინას უთქვამს მასპინძლისთვის:

– შეუტანე ეგ შეშა ქალებს სახლში და მარანში წადი, დანარჩენს ჩვენ მივხედავთო.

ქალები უკვე ემზადებოდნენ სტუმრების დასახვედრად, მაგრამ ამდენი ხმელი შეშა რომ დაუხანავთ,

უფრო ხალისიანად დატრიალებულან. ბასილას საუკეთესო ღვინო ამოუღია, ხოლო მის შემორიგებულ ბიძაშვილს და ბიჩინას ამ წნის განმავლობაში მთლიანად დაუხერხავთ და დაუპიათ შეშა. მერე ბავშვებიც გამოუხმიათ გარეთ, ამ დაჩეხილ შეშას თოვლაში ხომ არ დავტოვებთო და ფარდულში შეუტანიათ.

დამსხდარან გახურებულ ღუმელთან, გაშლილა სუფრა. თამადად, როგორც შეხვედრის მოთავე, ბიჩინა დაუნიშნავთ ახლადშერიგებულ ბიძაშვილებს და დაუწყიათ ქეიფი. რაც იქ იქვავ, ყველაფრით არ შეგანყენთ თავს. მხოლოდ იმას გეტყვით, რომ საუკეთესო ღვინით იქებდა ბასილა თურმე თავს და გულით სთავაზობდა სტუმრებს:

– დალიეთ, დალიეთ, მარტო წვენია, ჩემი ვენახის ცრემლია, წვეთი წყალი არა აქვს გარეულიო...

რა პატარა ბიძგი ჰყოფნის ზოგჯერ ადამიანს სიკეთის, სიყვარულისა და სათნოებისაკენ მოსაბრუნებლად! – სამი თვის დამდურებული ბიძაშვილები თურმე ისე შეხმატებილებულან, თვალში რომ ჩავარდნოდნენ ერთმანეთს, ხელს არ ამოისვამდნენ...

მერე, ამინდი რომ გამოსულა, ისევ ბიჩინას რჩევით, ხარიანი კაცები მოუხმარებია ბასილას, ზეხმელი წიფელი მოუჭრიათ მთის ძირას და ახალი წლის წინა დღეს მთელი ზამთრის სამყოფი შეშა მიუტანიათ...

დღეს აღარც ბასილაა ამ ქვეყანაზე, აღარც მისი ბიძაშვილი და აღარც ბიჩინა. არც ამ ამბავს იხსენებს ვინმე. ჭალაში, გზის პირას, სადაც იმ თოვლიან დღეს სტუმარ-მასპინძელი შეხვდა ერთმანეთს, ისევ დგას უკვე ხანში შესული მუხა და მშვიდად გასცქერის ხევის აქეთ-იქით აღმართულ ტყიან ქედებს...

წიდან ჩამოვარდნილი მარცხე

ეს ამბავი როდინდელია, ვერაფრით დავადგინებ. იმაზე მოგახსენებთ, ერთხელ მტერი რომ მოსდგომია ჩვენს სოფელს. ჰო, მტერი, მაგრამ დიდი ლაშქარი კი არა, ერთი პატარა რაზმი ყოფილა. ვინ იყვნენ იმ რაზმში, ისიც არავინ იცის კარგად. ზოგი ამბობს, მე-18 საუკუნის ამბავია, თურქები იყვნენო. სხვები ფიქრობენ, ოსებმა გადმოაღწიეს აქამდეო, ზოგსაც 1921 წელს მომხდარად მიაჩნია, საქართველოს დასაპყრობად შემოსული რუსული ჯარის ერთ-ერთი რაზმი შემოხეტებულა ჩვენს სოფელშიო.

სოფლის ზემოთ, ციცაბო ფერდობის თავზე, მაღალ სერზე გაშლილ პატარა უბანში ერთ დღეს ჩოჩქოლი ატყდა თურმე:

- მტერი მოდის, მტერიო!
- არიქა, ჩვენ ამათ ვერ გავუმკლავდებით, შეიძლება ყველანი დავიხოცოთ, მაგრამ, სანამ ჩვენ გაგვანადგურებენ, დაბლა, სოფელს უნდა გადავძახოთ, ჩქარა უნდა გავაგებინოთ მტრის მოსვლაო.
- რომ გავაგზავნოთ ვინმე არ აჯობებსო? – უკითხავს ვიღაცას.
- არაო, უპასუხნია ყველაზე უხუცესს, სანამ იქ ვინმე ჩავიდოდეს, დრო დაიკარგება, აქედან დაძახება აჯობებს, მთელი სოფელი ერთად გაიგებს მტრის მოსვლასო.

მტრის რაზმი კი ნელა უახლოვდებოდა თურმე სერის უბანს.

იქედან მთელი სოფელი არ ჩანდა და ამიტომ გადა-

წყვიტეს, მაცნე ანუ მათებურად, გადამძახებელი, ვინც სოფელს მტრის მოსვლას შეატყობინებდა, რაიმე მაღალზე შეეყენებინათ, რათა მისი ხმა დაბლა მთელ სოფელს მისწვდომოდა. იქვე მდგარ ხეებს შორის მაღალი ცაცხვი აურჩევიათ და გადამძახებელიც მოუძებნიათ – მეველე ხარიტონი, ყველაზე დიდი ხმა მენ გაქვსო.

აუშვიათ ხარიტონი ცაცხვზე, რომელსაც ძირთან ფულურო გასჩენოდა.

– ნელა, ხარიტონ, ნელა, არ შეგეშინდეს, კენწიროში მოექეცი და როცა მთელ სოფელს დაინახავ, მაშინ გადასძახეო, – აფრთხილებდნენ ქვემოდან ერთად შეკრებილი მეზობლები.

მოქცევია ცაცხვს კენწიროზე ხარიტონი და როცა დაბლა მთელი სოფელი თვალწინ გადაშლია, ღრმად ჩაუსუნთქავს და მთელი ხმით დაუღრიალებია:

– ხალხო, თავს უშველეთ, მტერი მოდის, მტერიიი! მისი ხმა გრიალით დაშვებულა სოფლისაკენ, მერე მთებს შესკდომია და რამდენიმეჯერ ექოდ განმეორებულა.

მოახლოებული მტრის რაზმი მაცნეს ღრიალზე შემდგარა და მისკენ ზარბაზანი უსვრია. იგრიალა ზარბაზანმა თურმე და ისედაც მოქანავე ცაცხვი ფერდობისაკენ გადაწეულა, მერე სწრაფად წასულა მინისაკენ და მოქნეულ კენწიროს მყვირალი კაცი სოფლისაკენ გადაუსვრია.

ამის მხილველ მეზობლებს ისეთი წივილ-კივილი აუტეხავთ, რომ ლამის ცა შეძრულა. მეველე ხარიტონი კი განწირული მიფრინავდა თურმე ქვემოთ.

ეჰ, ცუდი ამბავი დატრიალდებოდა სოფელშიო, – ფიქრობთ, ალბათ, თქვენ.

თქვენც არ მომიკვდეთ, ყველაფერი კარგად დამთავრებულა.

ხარიტონისა და მისი მეზობლების ყვირილსა და კივილზე მომხდურები შემდგარან, მერე სასწრაფოდ შეიარაღებული ხალხი – დიდი და პატარა, მოხუცი თუ ახალგაზრდა, ქალი, მოზარდი თუ ბავშვი რომ დაუნახავთ, შეშინებიათ და უკან გაბრუნებულან.

მაცნეს, მიუხედავად გადმოვარდნისა, თავისი საქმე გაუკეთებია. დაბლა, სოფელში გაუგიათ ავი ამბავი, სასწრაფოდ შეკრებილა მოზრდილი რაზმი და სერისაკენ გაქცეულა მტერთან შესაბრძოლებლად, თუმცა იქ მტერი აღარ დახვედრია.

– ასე როგორ შეაშინეთ, მართლა მოდიოდა მტერი ჩვენსკენ თუ ტყუილად აგვაფორიაქეთო? – ეკითხებოდნენ ქვემოდან ასულები სერზე მცხოვრებლებს.

– მართლა, მართლა მოდიოდნენ, მაგრამ ვერ გაგვიგია, ნუთუ შეეშინდათ და უკან გაბრუნდნენო?! – გაკვირვებული ყოფილან ისინიც.

მერე ყველანი კვალში ჩასდგომიან დუშმანს, მაგრამ ველარ დასწევია.

მაცნეს ანუ გადამძახებელ ხარიტონს რალა დაემართაო? – იკითხავთ, ალბათ.

ისიც უვნებლად გადარჩენილა. ხარიტონს დაბლა, სოფელში ქალიშვილი ჰყოლია გათხოვილი. სიძის სახლი სწორედ იმ მაღალი სერის ძირას მდგარა, საიდანაც გადამძახებელი გადავარდნილა. კარგად მოგეხსენებათ, რომ გლეხის ეზოში სახლის ახლოს სხვა ნაგებობებთან ერთად საბძელი და ბოსელიცაა, მათთან კი, უკაცრავად და, სანეხვე ადგილია, სადაც წლობით გროვდება ბოსლიდან გადაყრილი ნეხვი ანუ ნაკელი. სწორედ იმ ნეხვში

ჩავარდნილა ხარიტონი და მიუხედევად იმისა, რომ ყელამდე ჩაფლულა და მთლიანად ამოსვრილა მასში, სამაგიეროდ უვნებლად გადარჩენილა. იმ დროს, როცა გადამძახებელი ჩავარდნილა ნეხვის გროვაში, ეზოში ბავშვები თამაშობდნენ თურმე და მისი პატარა შვილი-იშვილი შურდულივით შევარდნილა შინ შემინებული:

- დედა, დედა, გამოიხედე, ბაბუა ჩამოვარდა ციდანო!..

ციდან ჩამოვარდნილი მაცნე სიძე-ქალიშვილსა თუ მათ მეზობლებს ამოუყვანიათ ნეხვის გროვიდან და მერე მთელი დღე ბანდნენ თურმე. წუნწახში ამოსვრილი ტანსაცმელი გადაუყრიათ და სხვა სამოსით შეუმოსავთ. ნაკელში ამოვლებულ ბაბუას შვილიშვილები თვალში საკმაოდ დაჰკარგვია ფასი, მაგრამ სამაგიეროდ სოფელში ბევრს თავგანწირულ კაცად უღიარებია, რადგან ამ მოვლენის მთავარი მონაწილე და დაზ-

იუნონა გურული

ნნაბიჭვარი

-დღდედას ნუ ურტყამ, მამა.

- მოკეტე, შე ნაბიჭვარო.

„ისევ მთვრალი მოეთრა. დაანოკებს ახლა იმ საცოდავებს. შენ კიდევ, უსმინე და იხეთქე ნაინფარქტალი გული“, გავიფიქრე ნერვებმოშლილმა, ხმაურით დავეკეტე ფანჯარა და ფარდა გადავნიე.

- რას შვრები ადამიანო? ამოვიხრჩობით ამ სიცხეში. გააღე, ცოტა ჰაერი შემოვიდეს! ისედაც სუნთქვა არ შეიძლება ამ შენი ძონძების გადამკიდე. - ავდებულად გაჰკრა ხელი სასადილო მაგიდაზე მიყრილ ნაჭრებს და უკმაყოფილი ფრუტუნით ისევ გაზეთში ჩარგო თავი.

- სხვათა შორის, ეს ძონძებია პურს რომ გვაჭმევს, თორემ შენი წყება-წყება დიპლომების იმედზე რომ ვყოფილიყავით, აქამდე შიმშილით გაგვძვრებოდა სული.

- გადამაყოლე ახლა შენი ჭრა-კერვის ნიჭს, გეგონება კვანტური ფიზიკის პროფესორი მყავდე. - ძალით ჩაიქირქილა პასუხად და გაზეთი შრიალით გადაფურცლა.

- შენ რომ ხარ პროფესორი... ხო რას ამბობ, სულ კალთებს გადღლიზავენ, არიქა, კოტე ბატონო, დაგვდეთ თქვენთან მუშაობის პატივიო. - მშვიდად ნავეკბინე მეც და საკერავ მანქანას მივუჯექი.

- არ გითხარი, ფანჯარა გააღე მეთქი? - მკაცრად შემომხედა და რადგან მიხვდა, რომ განძრევას აღარ ვაპირებდი, დილიდან სკამზე დასვენებული საჯდომის

არალებულიც ის ყოფილა. ზოგიერთი ენაკვიმატი კი იძახდა თურმე:

- ნეხვში გორაობა რა თავგანწირვააო?!

- თავგანწირული კი არა, ნეხვისგან გადარჩენილია ჩვენი ხარიტონიო...

ყველაზე მეტად დაზარალებული კი მაღალი ცაცხვი ყოფილა, რომელიც ფულუროიან ძირში გადატეხილა ხარიტონის სიძძიმისა თუ მტრის ნასროლი ზარბაზნისაგან. ქვემოდან ასულეებს დაუმშვიდებიათ იქაურები, ამის ადგილას კარგ ნერგს დაგირგავთო და შეუსრულებიათ კიდევ დანაპირები.

გადარჩენილა ხარიტონი და გადარჩენილა სოფელიც. ჰოდა, ის კი აღარ ახსოვთ კარგად, როდის მომხდარა ეს ამბავი და ვისი რაზმი შეუშინებიათ ჩვენებს - თურქების, ოსების თუ რუსების?.. თუმცა რა მნიშვნელობა აქვს ახლა ამას? მტერი მტერია..

ანევა იკადრა და უკმაყოფილო ხვნემით თვითონ გამოალო ფანჯარა.

- ნუგზარი მოვიდა გატილებული მთვრალი... არ მაქვს მაგათი კონცერტების თავი. შენ კიდევ, სუფთა ჰაერი თუ გინდა, შეგიძლია გარეთ გაბრძანდე და გაისეირნო. არც სახლში მოგართმევს ვინმე ხონჩით სამსახურს, სხვათა შორის.

გახსირებულ ქშენაზე მივხვდი მისი სიბრაზის ხარისხს. თავიც არ ამინევია, ისე ავახმაურე „ზინგერის“ მანქანა და „ჭრიჭინადან“ მელოდის ლილინიც კი დავინყე მის კიდევ უფრო გასალიზიანებლად.

კარგა ხანია გაიარა იმ პერიოდმა, როდესაც ჩემი ინტელიგენტი და უხერხემლო ქმარი მეცოდებოდა. მაშინ პატარა ბავშვივით ვუვლიდი, ვამშვიდებდი და ვანებივრებდი. არა, ბავშვივით ახლაც ვუვლი. ფრჩხილებსაც კი მე ვაჭრი დღემდე, იმიტომ, რომ როცა ღრმადპატივცემულმა ქალბატონმა გულიკომ ხელების კანკალით გადმომაბარა თავისი „პირში სულის ბერვით გაზრდილი“ ერთადერთი პირმშო, ისეთი გაზულუქებული ჰყავდა, ტრაკის გამოწმენდას რომ ასხერხებდა თავისით, მაგაზეც მაღლობელი ვიყავი.

სიყვარული წლების განმავლობაში გალიზიანებამ და გულგრილობამ ჩაანაცვლა. უკვე დიდი ხანია ისე ვცხოვრობთ ერთ ჭერქვეშ, როგორც ორი უცხო ადამიანი, რომლებსაც ნასასვლელი არსად აქვთ და მიჩვევის, უაღტერნატივობის თუ სიზარმაცის გამო ინერციით აგრძელებენ თანაარსებობას. ყველაფერი უკვე ასჯერ არის ნათქვამ-გადაღეჭილი, კითხვებიც და პასუხებიც ერთნაირად ყურმეჩვეული და გაცვეთილია, ქმედებები - დაზეპირებული, თითქოს მილიონ დუბლად ჩანერილი ერთი და იგივე კადრი, პატარ-პატარა, უმნიშვნელო ცვლილებებით.

ამასობაში პირველი ლანანიც გაისმა მეზობლის ბინიდან, რასაც ქალის სუსტი ნამოკივლება მოჰყვა.

„დაიწყო. სანამ იმ დასანავავ სასმელს მოინელებს და დაიძინებს, ამას რა გაუძლებს.“

საკერავი მანქანა გავაჩერე, ხმაურით ავდექი სკამიდან, ფეხსაცმელი ჩავიცვი და კარი გავაღე.

- სად მიდიხარ? - გაუკვირდა ჩვეული რუტინიდან ამოვარდნილი ქმედება ჩემ უმუშევარ პროფესორ-ნახევარს და სათვალის ზემოდან გაკვირვებულმა გამომხედა.

კვლევა

- ქრა-კერვის კურსებზე! - კარი გამოვიჯახუნე და კიბე ჩავირბინე. ეზოში გასულმა ისევ მტვრევის ხმა გავიგე, რასაც ბავშვის გაბმული ტირილი მოჰყვა.

- მოკლა ხო ცოლ-შვილი ცემაში იმ მოსასპობმა? - ამოიხვნეშა შურა დეიდამ, რომელიც ჭიშკართან შემეფეთა. - ღმერთო, შენ გაუხმე მარჯვენა! - პირჯვარი გადაინერა და თვალები სასოებით ალაპყრო შარდის სუნად აყროლებულ ეზოს თაღს. მერე უცებ მსუნაგი გამომეტყველებით ჩამომეკიდა მკლავზე, თავისკენ მიმინია, ტუჩის კუთხეებში მომდგარი თეთრი ნადები ცერით ჩამოინმინდა და დადაბლებული ხმით შემომართქელა სახეში:

- ისეთი ამბავი უნდა გითხრა, ნაღდად შეირყევი. მთელი უბანი მაგაზე ლაპარაკობს თურმე. მე კიდე, ა, გუშინ ძლივს გავიგე. - გულისწყვეტა გამოერია ინტონაციით.

სახლიდან ისევ მტვრევა, გინება და ტირილი ისმოდა. ნერვები დანყვეტამდე დამეჭიმა, მაგრამ სანამ რამის თქმა მოვასწარი, შურა ისევ შეთქმულივით ამისისინდა ყურთან.

- მაღაზიასთან რო თამრიკო ცხოვრობს, ხო იცი, ქმარგაყრილი? სტაპრაცენტინი გავიგე, რო ვილაც ბინესმენთან დაეთრევა თურმე. მზიას რძლის მეზობელმა თქვა, რამდენჯერმე დავინახე რაცხა შავ ბენევეშიო.

- ნუ, მზიას რძლის მეზობელმა თუ თქვა, - გამოვაჯავრე მისივე ინტონაციით. - მაშინ უეჭველი ვერე იქნება. ჰოდა, რაღა გიჭირთ მთელ უბანს. კი გეყოფათ შემდეგი ორი თვე ენების მოსაფხანად. - მკლავი უხეშად გამოვგლიჯე და სიცხისგან ბულადენილ, მტვრიან ქუჩაში გამოვვარდი. გავიგონე, როგორ მომანყევლა ჩემი უზრდელობით გაცეცხლებულმა შურამ და ჭიშკარი მთელი ძალით გამოვილანუნე.

ცოტა ხანში უკნიდან ფლოსტების ფრატუნე მომესმა და მივტრიალდი. ეს უკვე ჩემი ქმარი წამომენია თავის განუყრელ ზოლიან ხალათსა და მუხლებზე გამობერილ, ლურჯ, სპორტულ შარვალში. აქეთ-იქით გაიხედა, მამასისხლად დარჩენილი თმის ორიოდე ღერი ხელის ნერვიული მოძრაობით გადაივარცხნა და სწრაფ ტემპებში ჩამოარაკრაკა:

- პოლიცია არ დააყენო იმათ კიდევ. გითხარი, არაა ეგ შენი საქმე. უნდა იმ ქალს ეტყობა თავისი მოძალადე და ლოთი ქმარი და შენ არავინ გეკითხება. მერე ისევ ჩვენ მოგვიხტება ნუგზარი და არ მაქვს მაგის ღრიალის თავი.

- ჰო, მთავარია შენ არ შენუხდე და ასჯერ ნაკითხული გაზეთის ასმეერთედ ნაკითხვაში არავინ შეგიშალოს ხელი და ისინი კი დახოცილან თუ უნდათ. გულს მირევ! - ზურგი შევაქციე და ისე დაუკვირვებლად გადავჭერი ქუჩა, კინალამ ორ ნუთში ამიხდა შურა დეიდას წყევლა.

- ბრმა ხარ, შე დედამოცყნულო? მომესმა საკუთარი მანქანასავით გათეთრებული მძღოლის ყვირილი და არანაკლებ გათეთრებული იქვე ჩამოვჯექი ბორდიურზე. სულის მოთქმა ვერ მოვასწარი და „*Что с тобой происходит?*“ - ჩამკვილა ვილაცამ ყურში. ქალბატონი ლარისას მძაფრი სუნამოს არომატიც უხვად დამეფრქვა თავზე.

„ესლა მაკლდა“, გავიფიქრე გალიზიანებულმა და მაქსიმალურად ზრდილობიანად შევლიმე ქვემოდან.

- არაფერი, თავბრუ დამეხვა უცებ.

- ტავბრუ? *А ты случайно не беременна? Сколько тебе лет, кстати?* - ეჭვით დაინტერესით ჩამათვალეირა, განსაკუთრებით მუცლის მიდამოებში. - *А ну-ка встань!* - შეპასუხებას შეუჩვეველი კილოთი ისროლა და გაცვეთილი, რეზინის ბოლოიანი ჯოხი პრეტენზიულად დააკაკუნა ასფალტზე.

- ღმერთო, რა დავაშავე! - ახლა მე აღვაპყრე სასონარკვეთილი მზერა ცისკენ. - არ ვარ ფეხმძიმედ. არც ვიქნები. რამე გაინტერესებთ კიდევ? - ჯიუტად არ ვდგებოდი ბორდიურიდან და ნერვგანყვეტილი ჯიქურ ვუყურებდი ჩამომჭკნარი ქუთუთოების მიღმა დამალულ ღილივით თვალებში.

ლარისამ ჩემი უხეშობა არ შეიმჩნია. ასაკის მიუხედავად ლარივით წელში გამართული და ინგლისის დედოფალივით გოროზად თავანუელი უეცრად შუაზე მოიხარა და ახლა მან შემომასუნთქა ყელის მიდამოებში.

А я такое узнала от Шуря... Хорошо, что ты сейчас, а то была бы, - კმაყოფილი ახითხითდა და შურას ამბის ამკარად შელამაზებული ვარიანტის მოსაყოლად მოემზადა. ვიგრძენი, სისხლმა ტვინში როგორ ამასხა.

- *Вообще-то я уже знаю. Тамрико с кем-то трахается. Ой, ой! И как она посмела, да?*

- *Нахалка! Ну что за небосчитанные поколения, боооже мои.* - ისევე სწრაფად გასწორდა, როგორც მოიხარა და ენერგიული, ბრაზიანი ნაბიჯებით და ჯოხის კაკუნით გაუყვა ქუჩას.

მძიმედ ავდექი, შარვალი უკან გავიფერთხე, მექანიკურად მუცელზე დავიხედე და ის გავიფიქრე, რისი თქმაც ბევრჯერ მომდომებია გაცხარებული ჩხუბის დროს ქმრისთვის და არც ერთხელ არ წამომცდენია:

- შეილის გაკეთებაზეც კი არ ივარგე, შე ლოქო.

მერე გამახსენდა, რამდენი წელი ვომობდით ბავშვის აყვანაზე და როგორ აქტიურად ერეოდა ჩვენ კამათში ქალბატონი გულიკო თავისი ურყევი არგუმენტაციით:

- ვილაცის ნაბიჭვარს ვერ შემოვართევე სახლში. რა იცი ვისი გენები დაყვება და რა გაიზრდება... - თითქოს ან სახლი ყოფილიყო მისი, ან ცხოვრება. გეგონება, მათ ცისფერ სისხლსა და არისტოკრატიულ გვარში ყველა თითით საჩვენებელი და საამაყო სუბიექტი ჰყავდათ.

უცებ შაკო გამახსენდა და გული მომენურა. როგორ სიამოვნებით ვიშვილებდი დღესვე, რომ შემეძლოს. სანახევროდ მაინც ჩვენთანაა. ზის ხოლმე დალურჯებული, თავჩალუნული და საჭმელს გატყეურებული ლეკვივით ჭამს. ჩქარ-ჩქარა ჭამს, მთელი ტანით ზამბარასავით დაჭიმული აქვს, თითქოს მზად არის ნებისმიერ ხმაურზე დააგდოს კოვზი, უახლოეს ნაპრალში შეძვრეს და წრუნუნასავით დაიმალოს. შარშან, ახალ წელს, მაგის თვალწინ უმონყალოდ რომ ცემა დედამისი იმ იდიოტმა, იმის მერე ენასაც უკიდებს სანყალი. ისედაც, რა დიდი მოლაპარაკე ეგ მყავს: გამარჯობა, კარგად, მადლობა, ბოდიში, ნახვამდის...

გული ამტკივდა.

„ექოზე უნდა მივიდე როგორმე. რა ეღირება ასეთი. სანამ რამე დამემართა ამდენი ნერვიულობისგან. ისე, მართალია კოტე, არ შეიძლება ასე ყველაფერზე გულისხმეთქვა. მაგრამ როგორ გინდა მშვიდად იყო, რომ

შემოგხედავს თავისი დაფეთებული, შიშჩამდგარი თვალებით და ხრინწიანი ხმით გკითხავს: „ქქქქეთინო დდეიდა, სხვისი ნწნაბიჭვარი რრრა არის?“ - და როგორ გინდა აუხსნა ბავშვს, რა უთხრა იმ არაკაცმა, მამამისი რომ ჰგონია.“

„ცუდი სიტყვაა, შაკო, შენ არ გაიმეორო და არც ყურადღება მიაქციო“. - მონოლილი ცრემლის უკან შებრუნებას ვცდილობ და რადგან არ გამომდის, ვდგები და ბავშვის გადახოტრილ თავს ვიხუტებ მუცელზე.

„მმმმინც რრრას ნიშნავს ნწნაბიჭვარი, ქქქქეთინო დეიდა?“ - მესმის ჯიუტად ამოღერლილი შეკითხვა და სიკვდილს ვნატრობ.

ფიქრებიდან მანქანის სიგნალმა გამომიყვანა და ჩემი მხედველობის და, რალა თქმა უნდა, სქესის მისამართით გინების მორიგი ტალღა დაიძრა.

„ცოტა უნდა გამოვფხიზლდე, თორემ ისე ბატივით დავდივარ, მართლა ახდება დღეს შურას ნყევლა.“

დავილაღე. ნახევარი ქალაქი მომივლია ამასობაში.

„უკან რა ნავა ფეხით. სამგზავრო მაინც წამომელო, რამეს გავყვებოდი. კიდე კარგი მზე გადავიდა და აღარ იხრჩობა აქაურობა. ნეტა იმ იდიოტმა საჭმელი გაათბო, თუ დაეზარა და ისევ ცივად ჭამა? დაზარება ჯობია პრინციპში. ამას წინათ რომ დამახვედრა მთელი ქვაბი სადილი მიმწვარ-მიბუგული. საჭმლიანად მომიწია მერე იმ ქვაბის გადაგდება. გულიკოს რომ მოვუტყან ინტელიგენტი კარგის ტრაკი, მაგ უხეირო ლოქოს გაზრდისთვის.“

როგორც იქნა მივალწიე სახლამდე. შორიდანვე დავინახე ჭიშკართან გაჩერებული პოლიციის ორი მანქანა, ტელევიზიის კამერები და შეკრებილი ხალხი. ხელების შლით მოქაქანე შურა დეიდამ დამინახა თუ არა, წამში დაივიწყა შუადღის გაბრაზება, ტელევიზიისთვის სპეციალურად ჩაცმული, ადამ-კუკუს დროინდელი თეატრალური კაბა გაისწორა და „რუმიანა“-დაყრილი ლოყების თახთახით ჩემკენ წამოვიდა.

- მოკლა იმ სასიკვდილემ! - დასჭექა საზეიმო ხმით, მრავალმნიშვნელოვანი, დრამატული პაუზა გააკეთა და რეაქციის მოლოდინში დადარაჯებული შემომაცქერდა თვალბში.

- ვინ? - ამოვიხრიალე და ისევ ბორდიურზე ჩამოვჯექე-

ქი მუხლმოკვეთილი.

- ნუგზარიმ, ვინ! - თქვა და პომადანასმული, ჭკნობაშეპარული ტურები ჩემი რეაქციით უკმაყოფილომ მოპრუნა. როგორც მივხვდი, ლოყების დახოკვას თუ არა, მუშტისხელა ცრემლების გადმოყრას მაინც ელოდა.

- ჰოდა, ვინ-მეთქი, ვინ? - დავუყვირე ბოლო ხმაზე და ნაშლილი სახით ავხედე თავზე ზვინივით ჩამომდგარ ქალს.

რამდენიმე წამს ჩუმად მიყურა. როგორც ჩანს ფიქრობდა, ჩემი მორიგი გალანძღვა ერჩია, თუ ცუდი ამბის მოხარება. საბოლოოდ მეორე ვარიანტმა გადაწონა, ახლად ამოქნილი წარბები ანკიპა, მწუხარე სახე მიიღო და მითხრა:

- ვინ და შაკო. მაგას მოუკვდეს შურა დეიდაააა. - ნაიმლერსავით, ერთი ხელით მჯილი დაირტყა გაფაშფაშებულ მკერდზე, მეორეთი დაზეპირებული მოძრაობით პირჯვარი გადაინერა, ღრუბლებს ჩქარა ახედა და უღვაშების ცმაცუნით ისევ მე დამაცქერდა.

რამდენიმე წამი საკუთარ გულისცემას ვუსმენდი. ვაკვირდებოდი, მართლა სკდებოდა, თუ ამჯერადაც გადავრჩი.

- გილოცავთ, შურა დეიდა. გაბოზებული თამრიკოს თემა გადაფარა ამ ამბავმა. ტელევიზორშიც გამოჩნდებით თქვენი საკუბოვე კაბით. კარგი დღეა, კარგი. - ვთქვი როგორც კი ხმის ამოღება შევძელი. პასუხს არც დავლოდებოვარ, წელი ავითრიე და ეზოს მიმართულელებით დავიძარი.

ხალხის შუაგულში შენუხებულსახიანი ჩემი მეორე ნახევარი რომ დავინახე, მივედი და უჩვეულოდ მშვიდად თუ გულგრილად ვუთხარ:

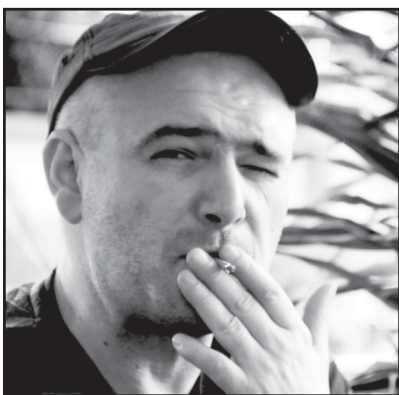
- შენ ბარგს ჩაალაგებ და კვირის ბოლომდე ბინიდან გადახვალ.

- რაა? - შემუპებული თვალეები შუბლზე აუცოცდა, მერე შეკრებილ მეზობლებს სწრაფად გადახედა, უფრო მომიახლოვდა და სისინით მკითხა:

- სად უნდა გადავიდე, სულ გააფრინე შენ?

- სად და ღრმად პატივცემულ ქალბატონ გულიკოსთან. ანის დაგჭრის ხოლმე ფრჩხილებს.

სახლში შევედი, ლოგინზე დავეგდე, თავზე ბალიში დავიფარე და ბოლო ხმაზე ავღრიალდი.

ბასო ხვადლიძე სიზმრების ახსნა

(ა-კ)

აბელი თუ გესტუმროს სიზმარში, და გაშალ-ოთ სუფრა, და მიირთვათ ბატკნის ჩაშუშული, და დააყოლოთ ზედ პურის ღვინო, და ბრძანოთ სა-

დღერძელოები: მინის, ცისა და წყლის, რამეთუ ბუხარში ცეცხლი გიზგიზებდეს, და გაიხსენოთ ყველაფერი — მომხდარიც და მოსახდენიც, და დილით, თვალებამოღამებულეები, ერთად შეეგებოთ ალიონს -

- ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის შემდეგ წვერი აღარ გაიპარსო. წვერმაც თითქოს იგრძნოს შენი სევდა და იმდენად სწრაფად იწყოს ზრდა, რომ სამი წლის შემდეგ, ყოველ ნაშუადღევს, წყარომდე ურიკით მიდიოდე. ურიკაზე დაფენილ წვერზე დასვენებული თუნგს წყარომდე რომ ჩაიტანდე, წყაროსთავზე მსხდარი ორი სოფლელი გლეხკაცისგან ეგეთებს ისმენდე:

- ჩვენი არსი სამყაროა...
- არაფერი შეგეშალოს - ჩვენი სამყარო არსია...
- არსი სამყაროშია!
- ნუ იტყუები! არსი იქაა — სამყარო აქ! სამყარო უარსოა!
- და ის ჩვენ ვართ?
- ვინ?!

კვლევა

-გასაცოცხლებელი მკვდრები?!

... ამის გაგონებაზე ერთ-ერთს თითოთ შენთან მიიხ-
მობდე, თუნგს ცივი წყლით აავსებინებდე და ურიკაზე
დაფენილ შენივე წვერში ისე მტკიცედ და ღრმად ჩაჩურ-
თავდე, რომ თუნგს წვერიდან მხოლოდ პირი და ყელის
მცირე ნაწილი უჩანდეს.

**ზედნიერი სახით თუ გაუნყოს აბელმა სიზმარში,
რომ ჭეშმარიტ მამასთან მიდის სოფელში, და დამგ ზა-
ვრება გთხოვოს, და დაუფიქრებლად დათანხმდე, და
უკანმოუხედავად გაჰყვე, და მამა დაგიხვდეთ ძველე-
ბურად: შუბლზე ხაზებითა და ხაზებში წლებით, და შიშ-
ვლები ჩაგაყენოთ საწნახელში, და ყურძენი
განურინოთ, და თან ზედ დაგნანავებდეთ: ვერ გამოგ-
არჩევთ, ისე მიყვარხართ ორივენიცაო –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ექვსი წლის შემ-
დეგ, წვერი უკვე სახლში ნობივით გქონდეს გაფენილი.
წვერის სიგრძე და ფართი მთლიანად ფარავდეს სახლის
სასტუმრო ოთახის იატაკს. ნახად გამოუყენებელი წვე-
რის სიგრძე კი სახლში თავისუფლად გადაადგილების
საშუალებას გაძლევდეს, შენთან კი ისმებოდეს სასმისე-
ბი და კითხვები:

- ჩვენი ცხოვრება საახალწლო ნაძვის ხეა და ჩვენ
სათამაშოები ვართ მისი?
- კი მაგრამ, გირჩები?
- ვიდრე არ ჩამოვარდნენ, ვერ ნახონ ცხოვრება?

**ზვიან ღამით სოფელმა ძმა-ბიჭებმა თუ მოგა-
კითხონ მამასთან სიზმარში, და გადაღმა სოფელში
საქეიფოდ გადაგიპატიჟონ, და სუფრა იყოს მდიდრუ-
ლი ისევ პურის ღვინით, ხორციით, მწვანელით, თევზ-
ით, და აუხივდნენ ერთმანეთს ორნი სხვადასხვა სოფ-
ლიდან, და ატყდეს დაკა: იაფ ლარნაკთა წუილი სოფ-
ლურ აივანსა და ფერად სუფრაზე, და შენ ერთ მხარეს
დადგე, და აბელი — მეორეზე, და ერთმანეთს ეცეთ სი-
მართლის დასამტკიცებლად, და გაილახო –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ათი წლის შემ-
დეგ შენი წვერი უკვე სოფლის შარასა და შუკებში
გაიფინოს. გზის საფარის ასეთმა უცნაურმა და ორიგი-
ნალურმა სახემ სოფელში უამრავი უცხოელი ტურისტი
მოიზიდოს. წვერთან ახლოში ყოფნის სურვილი მათი
მხრიდან იმდენად დიდი იყოს, რომ უცხოელებმა შენს
წვერზე ფეხშიშვლად და აღტაცებული მზერით სიარუ-
ლიც კი დანერგონ, შენ კი ამ დროს ან ვენახს ნამლავდე,
ან კიდეც, რომელიმე ხეზე შემომჯდარი, ხილს კრეფდე
და საკუთარი წვერის უსაშველო სიგრძე სულ არ გაუხ-
ერხულებდეს.

**ღილისკენ უჩუმრად თუ ადგე სიზმარში, და
გაღვიძლმა სახლში ფინალი შეიტანო, და მძინარე აბე-
ლი ზედ ააგო, და უმაღ დალიოს აბელმა სული, და შენ
კი გაიქცე ფეხშიშველი, და იმალო ტყეში და ღრეში, და
თავი გაგქონდეს ნეშომპალათი და ხეში ჩამდგარი
წყლით, და შესამჩნევად შეგითხელდეს ხორცი, და
ყვრიმალეები უწინდელზე მეტად დაგემჩნეს –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ოცი წლის თავზე
შენმა წვერმა იმ მასშტაბებს მიაღწიოს, რომ სოფლის
შარა და შუკები უღრან ტყეს დაემსგავსოს. სოფლის
ასეთმა იერმა კიდეც უფრო მეტი უცხოელი მიიზიდოს
სოფელში. პირველმა ნაკადმა შენს წვერში უკვე ჯგუფუ-

რი სიარული, რისკიანი ექსტრიმ-ექსკურსიები და იქ ამო-
სული ქამა-სოკოს შეგროვება აქციოს

ტრადიციად. აქვე დაფიქსირდეს შენს წვერში უცხო-
ელთა ძარცვისა და გაუპატიურების პირველი შემზარავი
ფაქტები.

**ღლდა თუ ეცეს მამას, გაიგოს რა თქვენი ამბავი
სიზმარში, და ისიც ფეხშიშველი გადავიდეს მეზობელ
სოფელში, და დაჩვრეტილი აბელი ხელში აიტაცოს, და
ისე ჩაიტანოს სახლში, და თავისივე ხელით გაუთხაროს
საშუალო ტანის კაცის სიმაღლის სამარე, და შენ კი
დაგწყველოს გადაბმული წარბებითა და გამეხებული
პირით მამის, მინის, ცის და წყლის შეურაცხე-
ოფისთვის, და ხანძარი კი მის თვალებს ეკიდოს –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ოცდამეხუთე
წელიწადს, დედაქალაქში, ერთ-ერთ ტელე-შოუში მიგი-
წვიონ და დიდხანს გალაპარაკონ პოლიტიკაზე, სოფლის
მეურნეობასა და ჭიჭადმოგდებულ ქალებზე. შენი
წვერი კი უკვე იმ სიგრძის იყოს, დედაქალაქამდეც მის-
წვდეს და სოფლიდან დედაქალაქის ტელევიზიამდე
ჰაერში გაბმულ შენს წვერზე ჩამოსხდომით იმ გვიან
შემოდგომაზე უამრავმა გადამფრენმა ფრინველმა
მოითქვას სული.

**ველურ მტრედს ფეხზე სველი მიწით დაწერილი
ბარათი თუ შეება სიზმარში, და მამას გაუგ ზავნო ახს-
ნა-განმარტებით, და აუნყო, რომ ძალიან კი გინდა, მა-
გრამ წრფელი სინანული ჩადენილის მიმართ არა და არ
მოდის: რომ აბელი ძმა კი იყო, მაგრამ — უმცროსი, და
ეგეთ დროს ბრმა სიმართლის კი არა, უფროსი ძმის მხ-
არეს უნდა დამდგარიყო, და შენზე ხელი არ აენია –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილიდან ოცდაათი
წლის შემდეგ ხალხს შენი წვერის უსასყიდლოდ გამოყ-
ენების უფლება მისცა და ერთი-ათად წინ წავიდეს ქვეყ-
ნიდან პარიკების, ბალიშებისა და ხელოვნურსაფრიალი
ფეხბურთის მოედნების ექსპორტის საქმე.

**ზეზეულად თუ გაჰყოს მამამ სიზმარში ფეხი
რკინის ქალამნებში, და დაიჭიროს რკინის ჯოხი, და
მოიგდოს ზურგზე ზომიერად სავსე ხურჯინი, და ღიად
დატოვოს სახლი, და წამოვიდეს შენს საძებრად, და ბევ-
რი იაროს თუ ცოტა, გადაეყაროს დათვის, რომელიც
იყოს „ჭამა და ძილი“, და ჰკითხოს მას - „ჩემი კაენი ხომ
არ გინახავს?“ - და იუაროს დათვმა, და დააკრეჭინოს
მამამ დათვის კბილები, და რომ ვერ უპოვოს კბილებში
გახიროული შენი ხორცის ნაფლეთი, გადახვიოს მხარზე
ხელი, და ერთად გამოსწიონ შენს საძებრად –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის მეორმოცე წლ-
ისთავზე სოფლისთავად აგირჩიონ და სოფლის გამგეო-
ბის სხდომაზე შენს გრძელ გამოსვლებს ყველანი სულ-
განაბრულები უსმენდნენ. წვერი კი უკვე იმხელა იყოს,
რომ შენი კეთილმობილური ინიციატივით მისი ნაწილით
გადაიხუროს მთელი რაიონის სახლების სახურავები.

**ღვალმოუხუჭავად თუ იარონ ბევრი თუ ცოტა
სიზმარში, და ძლიერ მოშივდეთ მამას და დათვის, და
თვალი ჰკიდონ ველური ფუტკრების ბუდეს ხის კენ-
წეროზე, და მამამ ნაღვლის ბუშტი ამოიჭრას, და გაბ-
ნეროს, და დათვი აჰყვეს ბუშტს ხის კენწერომდე,
და ფუტკრებს თაფლი მოწინებთ სთხოვოს, და**

ფუტკრებმა დათვს თაფლი მისცენ, და მამამ ბუშტს თოფი ესროლოს, გახეთქოს, და დათვი ისევ მინაზე დაეშვას, და იგემონ თაფლი, და გაძლიერდნენ, და განაგრძონ გზა შენს საძებრად, და თან გამოიყოლონ ფუტკრის ჯარი –

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ორმოცდამეხუთე წელიწადს შენმა წვერმა გათეთრება იწყოს. შენ ამან არ გადარდიანოს, ვინაიდან შენი წვერის ხელოვნურ თოვლად გამოყენებამ მოიცვას არამხოლოდ ახლო აღმოსავლეთის პაპანაქება ქვეყნები, არამედ სრულიად აფრიკის კონტინენტიც კი.

■ **ლაჯგამოცლილ მამას, დათვსა და ფუტკრებს თუ გადაეყაროთ სიზმარში ზამთარი სახელად „შენ გაგყინა სიკვდილმა“, და თუ ზამთარს ჰკითხონ: „შენ ხომ არ შეინირე ყინვით და თოვლით ჩვენი კაენი?“ - და იუაროს ზამთარმა, და შენ კი ამ დროს მართლაც სულ სხვა ტყის ფულუროში გეძინოს ტკბილად, და დაიმგზავრონ ზამთარიც, და ყველანი ერთად გამოუდგნენ გზას შენს საძებრად, და მალევე დააღამდეთ, და ძილმორეულმა დათვმა ბანჯგვალი გამოიძროს, და ფუტკრები ზედ ნესტრებით ეხახუნონ და დაანთონ ცეცხლი, და ააგიზგიზონ კოცონი და ზამთარი გაზაფხულად აქციონ, და თბილადაც გამოიძინონ, და უთენიას გაუდგნენ ისევ გზას მამა, ნაუცბათევეად გამოზამთრებული დათვი, ფუტკარი და გაზაფხული სახელად „თვალს მწვანე ფერი ამშვიდებს“, და შენ კი ამ დროს ადრეულ კენკრას აგროვებდე და ამით გაგქონდეს თავი –**

– ცხადში, ღვიძლი ძმის სიკვდილის ორმოცდაათი წლის თავზე, როდესაც მსოფლიოს ათ უდიდეს ქალაქში პარალელურად შენი წვერისგან შეკერილი კაბების, ქათიბების და მათრახების გრანდიოზული ჩვენება მოეწყობა, ღრმად მოხუცებული ლოგინად იყო ჩავარდნილი და სახ-

ეზე მიტკლისფერი გედოს. ზედმეტად სუსტად რომ იგრძნო თავი, მღვდელს დააძახებინო და აღსარების მაგიერ მღვდელს ორად-ორი სიტყვა უთხრა:

– გამპარსე, მამაო!

მღვდელმა პირველი გამოგსახოს, შემდეგ ოქროს ჯვარს გამთხვიოს, ხელში ბასრად ალესილი სამართებელი აიღოს და სუფთად გაგპარსოს.

■ **აი ენით თუ გიძახონ სიზმარში, და შენ მუნჯად იყო, რამეთუ გეშინოდეს მამის რისხვის, და თუ შიშმა იმდენი გიყოს, ტყიდან მალულად გამოგიყვანოს, და დაეშვა ბარად ღამით, და მოციმციმე ქალაქს შეაფარო თავი და გახდე მისი პირველი და მარადიული მათხოვარი, და მამამ კი ფუტკარი ტყეს დაულოცოს, დათვი მისივე თხოვნით ქალაქად დაიმგზავროს, და ჩააბაროს ზოოპარკს, და გეძიოს მარტომ, და გკითხულობდეს და ვერ გაგნებდეს, და ხშირად გადაგეყრებოდეს, მაგრამ ველარ გცნობდეს, გამრავლებულს, და დიოდეს აღმართ-დაღმართ მარად შეილებატკივებული –**

– ცხადში, შენს გასვენებას უამრავი ხალხი დაესწროს. მრავალ ქალაქში მოეწყოს სამგლოვიარო მსვლელობები შენი შავ-თეთრი სურათებით და ყველა ეს მსვლელობა ტელევიზიების პირდაპირ ეთერში გადაიცეს. შენ სოფლის განაპირას მომცრო, თუმცა კი ყველა მხრიდან თვალმისაცემ, გორაკზე დაგკრძალონ და შენს საფლავზე აღმართონ ქვის ორნამენტული და მოტრიალე გლობუსი, რომელსაც შენივე წვერისგან დანნული ასოებით გარშემო სამ ენაზე ეწეროს:

„ძმა ძმისთვისაო“
„БРАТ ЗА БРАТА“
და
„BROTHER FOR BROTHER“

ნაა ჯანახიშვილი გზა სწორია?

არ ვეძებთ მიზეზებს, გვაშფოთებს შედეგი, ღვთისკენ კი მივდივართ, მაგრამ გზა სწორია? რა გველის არ ვიცით სასჯელი შემდეგი, ჩვენს ცოდვებს იქ მაღლა, სხვა თვალთ სწონიან. მთები რად დაიძრა, ვერე რამ შეშალა, ჩავხედოთ ერთმანეთს თვალებში, რა ხდება, წინ წარღვნის სურათი რად გადაგვეშალა სუყველა კითხვაზე პასუხი დაგვხვდება.

თბილისის დედას ვერ გავხადეთ ძაძები, რა ვთესეთ არ გვახსოვს, სამკალს კი ვიოცებთ, რად გვინდა ვაშენოთ მარტოდენ ტაძრები, თუ კი იქ ნამდვილი რწმენით არ ვილოცებთ. ბინდდება, ხელიდან გვეცლება ნათელი, წლებია სხეულში რაც სული აგმინდა, ეშმაკის რქებზე თუ დავანთეთ სანთელი, წყალობა მოგვერთვას? მეტი სხვა რა გვინდა.

გტკივა საქართველოვ?

გტკივა საქართველოვ? გაუძელი, გულის დაკორტვინა ვინ გაგიბედა. მხრებზე შეგვადექ და აღიმართე, ოღონდ არ წამოგცდეს „ვაი, დედა.“ ტიტებს წვეთები სდის სისხლისა და ზეცა აალმურდა ცეცხლით სანთლის, ერთი ეცემა და მეორე შვილს დროშას ჩააბარებს დედა ქართლის. მტკვარი ამღვრეული წინათგრძნობით, ხვალის განთიადი შეიცვლება, როცა სისხლი არის გასაღები, მაშინ სიცოცხლე არ შეიძლება. ლოცვად აღპყრობილი ხელებიდან წამი გავარდება მოცრემილი, თბილისს ჯერ არ ახსოვს ეს ამდენი

კლუბი

ტიტა, ერთ ღამეში მოცელილი. გტკივა საქართველოვ? გაუძელი ღმერთმა განსაცდელი დაგიბედა, შუბლი წინამურშიც გაგიხვრიტეს, არც ხომ იქ წამოგცდა, „ვაი, დედა“. ბუდეს არწივი რომ დაკანკალებს, ხვალე შემოგწირავს თავის მართვებს, გტკივა საქართველოვ? ჩვენცა გტკივა! მხრებზე შეგვადექ და გაიმართე!

ამოდი ზეცაში

ეგ გულის ამთრთოლი სიტყვები, ზეცაზე თავგზასაც უბნევს მზეს, აქა გაქვს ადგილი ვაჟკაცო, ჩემს გვერდით ვარდისფერ ღრუბლებზე. ამოდი, ამოდი ზეცაში, მოწყენით სხვისკენ ნუ მიიმზერ, ეს მე ვარ ლელაც და სანათაც და შენ რომ გელის ის პირიმზე. ამოდი, სანამ ეს ბაგენი დაჰკოცნა ქარმა და ელვამა, ოცნება გიქციო ნამდვილი, ნაგვლეკოს გრძნობათა ლელვამა. აქ დავდგათ ეგ „ცოდვის გორები“, ღრუბლები, მზე გარეთ, მზეცა შინ. პოეტო, მინაზე ცოდო ხარ ამოდი, ამოდი ზეცაში.

რა მყაში ხარ

ნუ უბრაზდები ჩემს სიყვარულს, აცადე ფრენა, ის შენ არაფერს არა გთხოვს და ნუ ებრძვი ასე, თავისთვის ლალობს და ლექსების ჰყოფნია ენა, მხიარულია, მაგრამ მაინც ცრემლებით სავსე. ნუ უბრაზდები ჩემს სიყვარულს, ის ხომ ჩემია, მე ვგრძნობ, მე მტკივა, მე ვოცნებობ, ჩემი ხვედრია, საფერებელი სიტყვები თუ არ დაგრჩენია, ნუ უბრაზდები, შენ ხომ ჯერ ის არც შეგხვედრია.

ფრენა უნდა და მეც დავუთმე ზეცა და სივრცე, თუ წვიმს, მე მანვიმს, თუ თოვია ისევე მე მათოვს, რა შუაში ხარ, თუ კი მინდა სიცოცხლე მივცე, ჩემია ჩემი სიყვარული, არაფერს არ გთხოვს. გამოგიგონე, მომენატრა ღიმილი როცა და ავუშალე ოცნებებსაც ზეცის აფრები, რამ შეგაშინა, ანდა ასე რამ გაგაოცა, არ იცი ლექსებს რომ სჭირდება ზოგჯერ ზღაპრები? ნიავადაც რომ გადაიქცეს, ამას გპირდები აგერიდება, მას არ ახლავს ველური ვნება, როგორც მოვედი, ისე წავალ, გავნაპირდები, სიყვარულის კი არ მჭირდება შენიდან ნება.

დასაკარგად მეძნელები

მგონი ამინდებიც გადირია ვერც მზეს გაუგებ და ველარც ქარებს და ეს დღეები რომ გადივლიან, ზეცა შემოიმსხვრევს მინანქარებს. ყინვებს ამოტეხავს ენძელები, იებს ამიყვავებს იმედი ხვალ, უკვე დასაკარგად მეძნელები, ჩემთვის სიყვარულზეც კი მეტი ხარ. ცაზე ოცნებები გარიჟრაჟდა, მინამ ნანვიმარი შეიმშრალა, ჩემი სიმშვიდეც კი გაგიჟმაჟდა, ჩემი მოსვენებაც შეიშალა. ახლა ხელს გამიშვებ? საით წავალ, ასე ამინდით არეული, გული სიყვარულით დაინამლა შენი ღიმილი მაქვს დალეული. მთვარე ვარსკვლავებში იზადრება ანდა ცრემლში რა აქვს სატიალო, ყოველ ოთხ კვირაში იზადება რომ ეს დედამინა ატრიალოს. თითქოს რა ნაზია ენძელები, ციცქნა ყვავილებმა ყინვებს სძლია, უკვე დასაკარგად მეძნელები, სცადე, სიყვარული შეგიძლია.

გორა სხილაძე

აღვის ხის სიხარული

მე ყოველ დღით გეკითხები: როგორ ხარ თამო? შენაც მპასუხობ: თქვენ როგორ ხართ, როგორ ბრძანდებით?

მე კი ვიბნევი მაგ თ-უსა და სინათლის გამო, ვიცი, სიტყვებში სიფრთხილეა, რკინა ბრალდების... მინას ეცემა ჩემი ცრემლი-ჩამოდის, ჩქარობს, გულო ჩაუქრობ კოცონივით აბრიალდები. ჩემი აღვის ხე ოქროსფერი ხარობს და ხარობს, თუმცა სულ ახლოს ხმაურობენ ტყეში წაღლები... დიდი გული კი სულ უმცირესს სიხარულს კმარობს, ამ სიხარულში ბევრი ცოდვის ვარ თანამდები, გულში სულ მცირე ნიავიც კი ბობოქრობს, ქარობს, თმებში კი უკვე ამინდია თოვლის დამდები. სურვილის ქვები უკან მიმაქვს... ვტოვებ ცრემლების თვალუნვდენელ ზღვას და ათასჯერ მოვტრიალდები. გული დაადგა სიჩუმის გზას, გზას უმეცრების და ჩემ აღვაზეც ხმაურობენ ღმერთის წაღლები...

* * *

გულში სულ იყო მძიმე ზამთარი, მერე ნათელი გამოერია...

შენა ხარ ჩემი მზის კელაპტარი,
 შენა ხარ ჩემი სიზმრის ფერია.
 მე შენს სინათლეს მინდა ვუყურო:
 დიდთვალეებას და ეგრე დიდთმინს,
 შენით იშლება ვარდის კუკურო —
 სანამ სოფელი არ დამითმია,
 როცა დილაზე გაკოცებ ნია,
 თითქოს გაცვია ვარდის ეფოდი.
 მაშუქებს შენი თვალეების ია,
 მე ვნუხდი, რომ არ მესიზმრებოდი...

ზნელი კვლევი

შენი ხელები ეძებენ სახეს
 და ეხებიან კედლებს ცარიელს,
 კედლებზე ხედავ სიზნელის ნახევს-
 შენი სიზმრების ცის დასალიერს.
 კართან ბავშვების ხმები შეგათრობს,
 შენ ჯავრობ, კარი რომ არ იღება.
 დიდ გულში მათი სინათლე გათბობს,
 გინდა შეხედო მათ გალიმებას.
 როგორ სრულდება შენთვის ეს ღამე,
 ეს მოდივილი და მიდივილი,
 გინდა, ჭიქაში ღვინოს გისხამდნენ,
 ისევ მოგესმას მამლის ყვილი.
 უცებ მეზობლებს ამოაქვთ კუბო
 და შენი კარი უხმოდ იღება,
 თითქოს სხვის, უცხო სახლში შედიხარ.
 გიკვირს უშენოდ კედლებს ღებავენ,
 უყურებ შვილებს ვერავინ გხედავს
 და გიკვირს არვინ არ შემოგხარის,
 თან ეჭვის თვალით გახედავ დედას,
 აი, მისკენაც გადაიხარე.
 მისი თავსაფრის ფერს შეერიე,
 ისევ მიდიხარ ხელში შვეულით.
 მალაზიებში უქმად დადიხარ
 და ნათელ ფერებს ველარ შოულობ.
 ებოდიშები სახლის პატრონებს,
 დღესაც ფერები რომ ვერ იშოვე...
 განუხებს მათი ბნელი კედლები,
 გინდა დაფარო მათი სიშავე.

სონეტი დიდებზე

გარეთ ქარებს აქვთ გულის ფანცქალი,
 მზე რომ უკვდება მიმქრალ მდელოებს,
 ხმა უკუნოდან ბოლოქანქალის
 ველზე ოქროებს გააბრელოებს.
 დაცვივა შიშის მტვერ-ბუზანკალი
 ამ მზესუმზირებს, უსახელოებს.
 რა ახლოს ელავს შავი ნამგალი,
 ვაი, მუნჯებს და უმეტყველოებს.
 ვარდებთან ახლოს გვიყურყუტია,
 ნიავეა გრიგალს აქ გზა უტია,
 დიდება დიდებს, გამონაკლისებს...
 ბნელი ღრუბელი, ჩიტის ჟღურტული,
 ბავშვი სინათლით თავჩაღურთული
 ვიცი, ხანდახან მოგვისაკლისებს.

ამბორი სიზნელეში

გეძებდი ყველგან, მტრედის ფრთებში, გაშლილ ვარდებში,
 ვათვალე ვარსკვლავები, ვშალე ქალაღი.
 თვალი მოგკარი სხვის თვალეებში, ძველ ბარათებში,
 ვერ მოგიხელთე და მტრედით ცაში ამაღლდი.
 აღარ სრულდება შენი ბნელში დამალობანა
 და მაღლა ცაში ვარსკვლავებად იქცნენ მდევერები,
 მე უკვე დედამ სისხლიანი სახე მომბანა,
 მამამ აავსო შემოდგომით დიდი ქვევრები.
 ბნელის კიდეზე კიაფობენ ციციანათლები,
 დღეების კიდეს აწყდებიან ჭრელი პეპლები,
 იბერებიან კვირტები და ყვავილს მატლები
 ელოდებიან ვით დედოფალს მისი მხლებლები.
 უცნაურია, ვიცი, აქ ხარ, მე ვაკაკუნებ,
 ყოველ კარს იქით შენ დგახარ და ქარში ყანა ხარ,
 ხელმოცარულთა მეფის გვირგვინს რისთვის მარგუნებ,
 შენმა თვალეებმა ცის სინათლე რად დამანახა?
 იქნებ შენ სახელს ამოთქვავენ მომაკვდავები?
 შენი ელჩები-ბრმა ჩვილები ამბობენ : „აღუს“...
 მე სურვილების უამრავი ჯაჭვით დავები
 და დაბნეული, ლამპარჩამქრალს ვემსგავსე მსახურს.
 ისევ მომელის ჩემი მთები, ჩემი თაბორი,
 მინდა მწვერვალზე ამიყვანონ ჩემმა ფეხებმა.
 მოულოდნელი სიზნელეში ბავშვის ამბორი-
 ასეთი არის უცნაური შენი შეხება.

გადატეხილი კენწერო

აქ მზე ამოდის და ჩადის ფულზე,
 დოლარისფერი ჩანს სააქაო,
 დომინოსავით დანვები გულზე,
 საგულდაგულოდ გათლილო ქვაო.
 აღარ ანათებს აქ წითლად ბლები,
 ხეზე არ სხედან ჭრელი ჩიტები,
 აქ მხოლოდ ისმის ტირილი ბრმების
 და სიგრილეა ჭვარტლის, ბინდების.
 ცის შავმა წერომ — მზემ ბედისწერის,
 გულს ჩაგალურსმა სხივთა ფინალი,
 გადატეხილი დარჩა კენწერო,
 ხეზე აღარ ჩანს წლების კინწალი..
 ალბათ ხანდახან თუ ახელ თვალეებს
 და გულისფერი გახსოვს ვარსკვლავი,
 სერზე შედგება კაცი და მთვარე,
 წელამდე თოვლი არის საკვლევი.
 საით ნახვედი მითხარი, მამა,
 გზა არსაითკენ, რეკავს საათი,
 ღმერთმა ტკივილი თუ დაგიამა,
 თუ გესმის სოფლის ცრუ მასლაათი..

დამშვიდობება

ვემშვიდობები თოვლის ფანტელეებს,
 ბაბუანვერას, ბავშვობის ლანდებს,
 ბნელში დაკარგულ ციციანათლებს,
 შენს სინათლეში გადაშლილ ვარდებს,
 მთვარეს, რომელიც არ ჩანდა ბოლოს,
 მზეს, სხივი აქაც რომ მომანვდინა,
 ბავშვის თითებში შემომდნარ ლოლოს,
 ჩიტებს და ხეებს, დღეებს მაცდინარს,
 დიდ კანდელებზე ანთებულ ლოცვებს,
 გულში დარჩენილ ხეს უკენწეროს,

კლუბი

ხანძრებს, რომელთაც ტყეები მოწვეს, უკუნს, ზამთრის წინ გაფრენილ წეროს, ვემშვიდობები ცას მარად ახალს, ვარსკვლავებს, ხილულთ და უხილავებს, ქალღმერთს ნავეს, ზღვის მაღალ ტალღას, ჩემს მოყვარულებს და ჩემს მკილავეებს, შეყვარებულთა მზერას და კოცნებს, მკვდართან ვარდებით სავსე კალათებს, ხელებს, რომელთაც კალათი მოწინეს, მაღალ მთებს, სოფლებს, დაბებს, ქალაქებს, ვემშვიდობები გუგულის ღარღილს, ბავშვებს, დარჩენილთ უბედისმწერლოდ და მათ, რომელთა ჩამოთვლაც არ ღირს, ვინც ჩუმად უნდა გამოიცელოს.

სიახლოვე

ვარ მოციმციმე ცრემლი ღამეში, როცა მომიხმობს უფლის შენობა, დიდი ცრემლების სიკამკამეში გულს მანევს ვარდის გაუშლელია. მსურდა დათრობა და გაბრუნება, მსურდა, წყვილიადის გზები მეთელა, დედა ამაოდ მეგუზგრუნება, ბავშვი ვარ დიდი და გულფეთელა... როცა წყნარდება ქარის სისინი, ღმერთი მეფუტკრე სულ ახლოშია; ანგელოზებად ჩანან ისინი, ტოტიდან ტოტზე დახტის შოშია. შემოვა ჩემში ჭრიჭინობელის უცხო დუმისის ყრუ ხმაურობა და ახლო არის დაუჭკნობელი ვარდების მხარის უცნაურობა.

სინათლის მიზიდულობა

ვარსკვლავიანი ცა შორია, ცა არის ღია, ახლოს მფეთქავი გულის კუნთია.

ლევან ალავარდაშვილი

ფეხაზილიე

მე მახსენდება დიაფნების დენა ფოთლიდან, თვალთა ბეჭდები - ანტიკვრეტას უსამთო დალი,

ც. ი - ს.

თუ მამის გულში სიბნელეა, შემოდის ნია, მამას სინათლე გულში უნთია. თუ ბრონეულის ყვავილობა ჩაივლის ჩუმად, როგორ მწყინს ჩემი გავერანება. ხალხი ყვავივით დაგვტრიალებს და შეგვჭამს უმად, ხალხს არაფერი არ ენანება... ჩაგჭიდებ ხელს და გავუყვებით უცხო ხეივანს და ვემალებით ვილაც გუდიანს, თვალეებში ცრემლით გვერდს ჩავუვლით ბავშვს, ქალს-ხეიბარს, ქალს მზისოდენა ჭილის ქუდი აქვს... ჩემ სიმარტოვით დავინახავ სხვა სიმარტოვეს, თითქოს ხე ვარ და ტოტებს მათლიან. ტკივილში ღმერთი იზრდება და სახლს იფართოვებს და ახლა გულში ზღვა სინათლეა...

* * *

თითქოს სამოთხიდან გამდევნე ახლოს ხარ, მაინც ვერ გხედავ, თითქოს ცოდვების ბინდს დაეფაროს თვალები, ჩემი თვალები, რისთვის გადაება ჩემი სული შენს სულს? როცა წითელ სამოსელში დაგინახე.. მეგონა ჩემმა გასისხლიანებულმა სულმა დამტოვა, დაუძღურებული და ჯვარზე მოშვებული, მიღიხარ.. მიღიხარ, შენი თეთრი ნათება მეფეთება, თითქოს მკვდარი ვარ, ყოფნის კუბოში მოწრიალე და ვერ მოსვენებული... შენ, ჩემო დაკარგულო მზეო, დაგეძებს სიბნელეში ჩაძირული ჩემი ვებერთელა გული, ეს უბნელესი სარკე მხოლოდ შენს მოლოდინს ირეკლავს, შენ გამაცოცხლე, შენ მომეცი სიხარული.. მე ვარ ჯუჯა მზე, მტირალა მზე, შენი უწმინდესი სინათლით ავსილი, შენი ურბილესი სინათლით ავსილი.

კენოტაფივით ამოცლილი ბროლის ბოთლი და თვალდაურულად დაცემული. მცინარი ჭალი. იყო სერალი აყრილ მწყემსთა ნაბინავარი, დეზაბილიე, ხარა-დიბა გურჯისტანული, მე, შემოჭრილი, როგორც ხელი, ვით ჯანავარი, მაგრამ ოდითვე გულთალხი და გულისთანული. თქვენ შეიგონეთ, თავდაკარგვით რადაც გავცხარდი, მოითანიეთ, ის რაც სხვისთვის მეტად ძნელია... . ჰო, ქალბატონო, გნამდეთ, არ ვარ შეურაცხადი, თუ ჩემი აწყმო წარსულივით აუხსნელია. გულით ბოძალი ამომრიდეთ საბრად ნალესი, სულით ცოდვები ამომკრიფეთ ისრიმ მტევნებად... და შემომკიდეთ ჟინი ისე უმხურვალესი, რომ ეკმაროდათ აისბერგებს გაშადრევენებად. ჩამომესმოდა ზმები ჩემივ, მანგის ციალში, ხან ჯოჯოხეთად, ხან ციური დასების ჰანგად,

მე-მოსეს კვერთხით გადათესილს პოეზიაში,
 დელირიუმში გირლადებზე მიჩანდა ცხადად...
 და მე გაგანდეთ, დღენი სისხლით როგორ ძლებიან,
 ჭანგალესილი და ველური მცხეთა ხროვები,
 რომ მე დღეები არასოდეს მილამდებიან,
 ამ დღეებს თვითონ ვულამდები და ვეთხოვები...
 და თქვენ გამიგეთ, იმ მნუხრისას რადაც გავცხარდი,
 იგულისკარეთ,
 ის, რაც სხვისთვის მეტად ძნელია... და დღესაც გვჯერათ,
 რომ მე არ ვარ შეურაცხადი,
 და ჩემი ანმყოც წარსულივით აუხსნელია.

ქალბატონო ტანიტ

(ტიციან ტაბიძის ქალიშვილს
ტანიტ (ნიტა) ტაბიძეს)

ვერც ტყვიებით, ვერც დაშნით თუ დანით
 ვერ გაათოშეს ლექსად მჩქეფი მაჯა,
 ის ვერ მოკლეს, ქალბატონო ტანიტ,
 ტიციანი ტიციანად დარჩა.
 ნუ გაშინებთ, თუ დარაბებს გაღმა,
 დაძრწის ღამე შავროხიან ტანით,
 მამათქვენი დაბრუნდება ამღამ,
 დაბრუნდება, ქალბატონო ტანიტ.
 მოვარდება ლექსი ზენა ქარით,
 და მოგვიტანს მიხაკიან წარსულს...
 ხელს გიკოცნით ქალბატონო ტანიტ
 „ცისფერყანწელთ“ თმაჭაღარა ასულს..
 და ნუ გაკრთობთ, თუ დარაბებს გაღმა
 ბორგავს ღამე შავროხიან ტანით,
 მამათქვენი დაბრუნდება ამღამ,
 მიეგებეთ, ქალბატონო ტანიტ.

აღსარება

(ვლადიმერ ალავერდაშვილს)

არც გაძახილი ნორჩი მეგუთნის,
 არც ლამაზმანთა შენებ ფერება,
 შვილო, მე უკვე აღარ მეკუთვნის
 და თითქოს აღარც შემეფერება..
 დატენილი მაქვს სიკვდილით ფილთა
 ტორებდაკბენილ გავყურებ ლომებს..
 ვერ გადავიტან საკუთარ შვილთან
 თუნდაც მოგებულ ბრძოლებს და ომებს

ლევან მეფე

(მინანერი ვასილ ბარნოვის
მოთხრობაზე „მიმქრალი
შარავანდედი“)

ნუ ენდობი მეფევე ოქროს,
 თუ არ სხვისა, არც შენია,

მზე, თინათინ სადედოფლოს,
 ნოშრევანთან დარჩენია.
 ხმაღს ლესავენ მლესავები,
 სადღაც სისხლის მტევენებია...
 თვალნი ალთა მკვესავები,
 სხვისთვის გაგიდევნებია.
 ლევან, დარდი დაფალ ლეთას,
 სულიმც მოგისვენებია,
 ლეკის მითით რო წყარო წვეთავს
 ლეილ ყიზის ცრემლებია...
 და არ ენდო მეფევე ოქროს,
 თუ არ სხვისა, არც შენია,
 გული კახთა სადედოფლოს
 გურიაში დარჩენია.

სიგიყეს დავესესხები

ეს ლექსი ადრეა დაწერილი. როგორც
ბევრ ჩემს სხვა ლექსს, არც ამ ლექსს არ
ჰყოლია ადრესატი, ახლა კი ვჩუქნი
კატინეს!

ვიცი არ მომკლავს ამღამ ყაჩალი,
 არც ვეფხვის ტორით ველი იარას,
 არ მიდევს გვერდით ბასრი ნაჯახი
 და არც მუხრანთან ვსინჯავ იარაღს.
 მინდა მოვგლიჯო ქვევრებს სარქველი
 ბახუსის ღაღარს ვემო იქნება,
 თორემ დამახრჩობს შენთვის სათქმელი
 მზეჩაკონილი სიტყვის მიგნება.
 მინდა ლექსებიც სისხლში დავცვარო
 და შენს ბადეში მონად გავება,
 მაგრამ რა მიქენ შე გულდამწვარო:
 „ალი ხარ, ქალი“ თუ უკვდავება.
 თუნდაც ვემთხვევი ავთვალა კერპებს,
 ოღონდაც შენი ბანგი მაღირსა,
 რომ მხეთქდეს სისხლი, ვით ქალწულ კერტებს
 პირველ ამბორზე კუროს ბაგისა.
 ყოველი წამი სიგიყეს მატანს,
 თუ შენეული შეეხო ხელი...
 და მერე როგორც აღდგომის ბატკანს
 გამოჭრილი აქ სიმშვიდეს ყელი.
 შენ ხომ არ იცი გულს რადაც ვრიყავ,
 ლევანს მეფობის რად მარბევს შიში,
 მე შენს ნახვამდეც შეშლილი ვიყავ,
 ეხლა გნახე და ვარ ორჯერ გიყი...
 და თუ მაგ გულმა არ დამატიოს,
 დამისევადდენ თოთო ლექსები,
 გამოვსხნი სარკმელს და გალაკტიონს
 ერთ გაგიყუბას დავესესხები;
 რადგან არ მომკლავს ამღამ ყაჩალი,
 არც ვეფხვის ჭანგით ველი იარას,
 არ მიდევს გვერდით ბასრი ნაჯახი
 და არც მუხრანთან ვსინჯავ იარაღს.

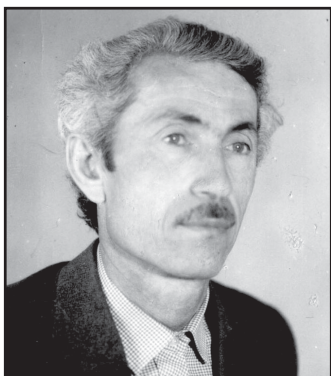

ცისანა თვალთაშვილი სიყვარული

მოვა, უცებ წაგლეკავს და
 არას დაგეკითხება,
 თუკი ფრთებიც გამოგასხა
 აგაფრინოს იქნება.
 ზეცის თავანს მიგაახლებს
 ცისარტყელას ფერები,
 გულგახსნილი ყველაფერს და
 ყველას მოეფერები.
 მერე თუნდაც ისევ მინას
 დაუბრუნდეს ოცნება,
 ქვეყანაზე არაფერი
 აღარ გაგეოცება.
 რადგან უკვე შეიცანდი
 სულის მარადისობა,
 ვარდის მშვენიერება ხომ
 კოკორშივე იცნობა.

* * *

როდესაც გიყვარს, მაშინ სულ სხვა ხარ
 და სულ სხვაგვარად აღიქვამ ყველას,
 გრძნობ, რომ შენც უფლის ამოსუნთქვა ხარ
 და მომავალიც იმედებს კერავს.

ზაურ გონაშვილი

* * *

მიყვარხარ ჩემო სამშობლო მხარეც,
 მაღალო მთებო, ვრცელო ველებო,

თქვენი სულები რიდან გვლოცავენ

9 აპრილს გარდაცვლილთა ხსოვნას

დღეს ჩიტუნებიც შეწყვეტენ ჟივ-ჟივს
 და ცაში მზეც კი გაირინდება,
 რომ არ დაჩრდილოს სამშობლოსათვის
 თავშენირულთა ხსოვნის დიდება.
 „ენა, მამული, სარწმუნოება“ –
 სულ ფარად ედგა საქართველოსა,
 ვერ აისრულ მტერმა ნადილი,
 ვერ დაგვიპყრო და ვერ დაგვაჩოქა.
 რადგან ყოველთვის როცა გვიჭირდა,
 მთელ ერს ემოსა შავლეგოს ჩოხა.
 ვერ აისრულა მტერმა ნადილი,
 ვერ დაგვიპყრო და ვერ დაგვაჩოქა.
 ღმერთი გვფარავდა, რადგან ნამდვილი
 ტანზე გვემოსა შავლეგოს ჩოხა.
 „აკმარე, ღმერთო და შეინყაღე
 მშვიდობისათვის ერი მოცალე“ –
 დღეს ათასობით წმინდანთან ერთად
 თქვენი სულები ციდან გვლოცავენ.

პანანინა პნკარი

შენი სიზმრის არშემდგარი
 ლექსის პანანინა პნკარი
 ჩემი ერთი მომცრო ლექსის
 ფრთებად იქცა თითქოს მერცხლის.
 შემოფრინდა ჩემს გულში და
 ნუხილს როდი შეუშინდა,
 ამოშანთვა სცადა აზრის,
 რაიც რომ სულს ჯოჯოდ აზის.
 თუმც ბოლომდე ეს ვერ შეძლო,
 შეჭირვებულ მზერას ეძმო,
 დაეფინა ფიანდაზად,
 მოეფერა ისე ნაზად,
 გააცინა, გაალაღა,
 თვით უდაბნოც იქცა ბაღად.
 მოშორდა გულს მძიმე ლოდი
 მაშინ, როცა არ ველოდი.

თქვენს სადიდებელს გულში ვლიღინებ,
 ხან ჩონგურზედაც დავამღერებო.
 მიყვარხარ ძველო ციხე-კოშკებო,
 ნაომარებო, ნაგრიგალებო,
 ყოველ მთის თხემზე ეკლესიებო,
 ჩემთა წინაპართ სალოცავებო.
 მიყვარხარ, ჩემო ხალხო, კეთილო,
 მრავალ ჭირის და ლხინის მნახველო,
 გაუტეხავო, დაუდეგარო,
 სტუმართმოყვარე და უძრახველო.

* * *

ამაოდ ჰყივი მამალო,
 აღარ თენდება ტიალი,
 სადა ხარ გულის წამალო,
 გულო შეწყვიტე ფრიალი.
 ჰაუ – რამხელა ღამეა,
 ჯავრით ვტრიალებ ლოგინში,

აღარც საშველი რამეა,
 ვარსებობ დღის მოლოდინში,
 ღმერთო, ისევ შენ მოგმართე,
 ამოდ დაშვრა მამალი,
 ნათელი დილა მომმადლე,
 ის ჩემი გულის წამალი;
 თორემ ამ შავ-ბნელ ღამესა
 მე რაღა ფარი უფარო,
 ისევ შენ შეგთხოვ შველასა,
 შენ გამითენე უფალო.

მყზის მოლოდინში

ვზივარ ნაკადულის პირას
 ფანქართ და რვეულით,
 ველი, ველი, მუზას ველი,
 ის არ მოდის წყეული.
 შევაჯერებ, შევაჩვენებ,
 შევლანძლავ და შევრისხავ,
 თუ მოვიდა გავიხარებ,
 მერცხალის ფრთებს შევისხავ,
 ავფრინდები, ავმალდები,
 მეშვიდე ცას ავცდები,
 შენ, რვეულო, გაივსები,
 ფანქარო, შენ გაცვდები;
 შენ სიკვდილო გამექცევი,
 სიცოცხლე შენ დამრჩები,

მუზავ, ჩემო სანატრელო,
 გელი, შენ გზას გავცქერი.

ვაყას

ისევ ის გველი ვაყო,
 იმ იას აშლის შხამსაო,
 კვლავ სჩაგრავს დიდი პატარას,
 არ ერიდება შარსაო.
 ამდენმა შხამმა და გესლმა
 ვაი თუ ავნოს რამეო,
 მეც ვიტანჯები შენსავით
 არ მძინავს დღე და ღამეო,
 ღმერთს ვევედრები შველასა,
 „უშველე, შეინყალო.“

ილიას, ჩემს შვილიშვილს

ნინ გამარჯვებით იარე,
 მამა-პაპათა რჯულზედა,
 სულ იბრწყინე და ილაღე,
 მტერი გახეთქე გულზედა.
 ნუ გასცვლი კაცურ კაცობას
 ოქრო-ვერცხლზე და ფულზედა,
 წინასწარ გიხდი მადლობას
 სამშობლოს სიყვარულზედა.

თინათინ მრალაშვილი მამულის ძვირად უღირს

ღლის ქვეყანას, უპირველეს,
 ძმათა შუღლი, თუ, ღლის,
 გზას აფერხებს, მომავლისას –
 ძმათა შორის შუღლი;
 ციხე, შიგნიდან რომ ტყდება
 მამულს ძვირად უღირს,
 რაც ალაღებს და ფრთებს ასხამს,
 მტრების ზრახვებს, – უღირსს...

სიზმარი

ნუხელ ვნახე სიზმარი, –
 სანატრელი სიზმარი,

ყვავილები მაჩუქე,
 მიყვარხარო, – მითხარი...
 გარს ვუვლიდით ველ-მინდორს
 ყვავილთ ძონეულებით, –
 წითლად შემოგვცინოდნენ
 მწიფე ბრონეულებიც...
 გამელვიძა, ვინატრე:
 არ იყოსო სიზმარი,
 მიყვარხარო, – ძვირფასო,
 ერთხელ, – ცხადშიც მითხარი...

ფიფქმა დათოვა

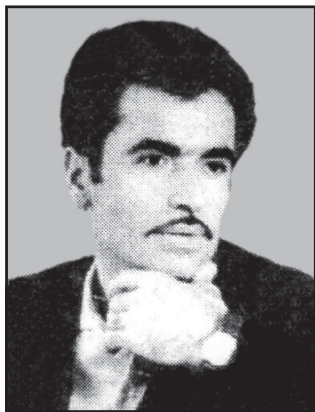
და... მოლოდინში მიჰქრიან წლები,
 თმაში, კი, თეთრმა ფიფქმა დამთოვა,
 ძილში, თუ, შენი ალერსით ვტკბები,
 გავიღვიძებ და ... ისევ მარტო ვარ!..

სიყვარულის მაშინ აქვს ფასი...

ვნება... ქართველს ნამსგავსი,
 მუდამ სცილდება კალაპოტს,
 სიყვარულს მაშინ აქვს ფასი,
 სატრფო თუ არა გლალატობს...

და... ერთმანეთს ვხვდებით...

წეროსავით უკვე გაფრენილა წლები...
 ახლა მეტად მჯერა, ახლა მეტად ვხვდები,
 ნეტარ დღეებს დღემდე ვერ მოვტაცეთ ფრთები,
 და ერთმანეთს ვხვდებით შევერცხლილი თმებით...

ჯაბარ უთრუთაშვილი

* * *

ნეტავი, ღმერთო, უფალო,
იგეთი რა დაგიშავე,
ტიალი ნუთისოფელი
დარდით რო გადამიშავე,
ისეთი რაღა ცოდვა მაქვს,
ემუზაც რო მომისია,
განა სადარდო ცოტა მაქვს,
ლექსითაც გულს რო მისიებ?!

* * *

იქნებ ნვეთი მეც მომეცხო
შოთას პირის ნაბანი,
იქნებ ტატომ შემასწავლა
პოეზიის ანბანი.
იქნებ ღმერთმა მომისაჯა
მუზის დევნა დღე და ღამ.
შეისმინა ჩემი აჯა –
გული ლექსით მედალა.

* * *

არა ვთხოულობ, რაც არ მერგება,
არც ვარ მსურველი ლუკმა არამის,
ნეტავი ჩემი ჯიშის ნერგებმა
არ შეუჭამონ სარჩო არავის.
დავდივარ იმ გზით, უვლიათ რაზეც
ჩემს მამა-პაპათ სინდისიანებს,
რაც რომ ვბერდები, მოვდივარ ჭკვაზე,
ძარღვში რომ მათი სისხლი ხმიანებს.
და რაც კარგი მაქვს, მათი ღვანლია,
მათი ზნე გულში ჩაკირულია,
ქართულ ჯიშს და გენს ვერ გამაცლიან,
სატანის ზრახვა განწირულია.
ლუკმაც მაქვს მუდამ უსაყვედურო,
ოქროც არ მინდა დამადლებული,
უფალს რა უნდა ვუსაყვედურო,
ქართველად ხომ ვარ დაბადებული!

ჩემს ქალიშვილს – წიაღას (წიოს)

სიყრმისშვილს ლექსი ვერ დაგიწერე,
მამამ გრძნობები ვერ გაგირითმე,

დედა ხარ უკვე და დამიჯერებ,
საამაყო, ვინც ტანჯვას ითმენს.
წამებისათვის ვართ გაჩენილი,
ტკივილს გვიამებს საქმენი სათნო,
ქვეყნად იგია გამოჩენილი,
უფლის ნათელ გზას რომელიც არ თმობს.
დედაკაცი ხარ ასაკით, ქცევით,
მწამს იმეტყველებ საქმით და ხელით,
კეთილნი ღმერთთან მიდიან ზევით,
ემშაკს ეკვრება უფლის მკრეხელი.
ქრისტეს მირონი ვისაც კი ერგო,
გოლგოთის ჯვარი მან უნდა ზიდოს,
ღმერთმა გაჩუქა ანა და სერგო,
მათი სიკარგით უნდა იდიდო.
მძიმეა ქალის ტვირთი, უღელი,
ყველას არ ძალუძს ამ ტვირთის ზიდვა,
ბედნიერია და დაუღლელი,
არ გადაუხვევს ვინც უფლის გზიდან.

* * *

ვერცარა ლექსმა მიშველა,
ვერცარა მუზის დევნამა,
ვერცარა დიაცმა შიშველმა,
ვერც მისმა კოცნა-ხვევნამა.
წავიდა, გადაიარა
ჩემმა ბიჭობის ხანამა,
გულს დამიტოვა იარა
სანუთროს ბასრმა დანამა.
ყურს აღარ მიგდებს ბებერ ხარს,
არც დიდი, აღარც პატარა,
ვისთვისაც დავშვერ ამდენ ხანს,
აღარ ვუნდივარ მათ არა,
ვაი, რა მწარე ყოფილა
უმაღურობის მათარა!

ნანა სანანაძეს

ღმერთო მაღალო, მუზავ და ხატო,
მომეცი სანყალს მაღლი, წყალობა,
რომ იქნებ შევძლო და გამოვხატო
ნანის ქართული კაი ქალობა.
ბევრს შევხვედრივარ ზნეკეთილ ქალებს,
ვინც რომ აფრქვევენ ღიმილს და სითბოს,
ო, მლიქვნელობას ნუ დამაბზრალე,
თუ პირველობას შენ, უცნობს, გითმობ.
მე ვინ ვარ შენთვის, ანდა საერთოდ,
ორიოდ ლექსის შემქმნელ-მჯღაბნელი
ამ ხოტბა-ქებით როგორ გავერთო,
რომ არა მწყალობს ბედი შავბნელი,
მეც მანერინებს ლექსებს უფალი,
ჩემს ჭიას წერით ვართობ, ვახარებ,
ლექსში ვარ კაცი თავისუფალი,
თუმც ამ ლექსებზე ბევრი ხარხარებს.
წერისთვის ხშირად არა მცალაია,
რითმების დევნაც აღარა მსურდა,
ნანა, მუზის და შენი ბრალია,
ლექსისკენ გული რომ მომიბრუნდა.

ლელა აოდლაშვილი

ყირამალა მე

ზღაპარი დიდებისთვის

(დანერილია პენ მარათონზე, წინანდალში)

რიტუალი სრულიად შემთხვევით სავსე მთვარეს დაემთხვა!

მან ჯერ ძალი დააბა, რომ სტუმრები არ დაეგლიჯა. მერე დიდ ოთახში შებრუნდა, საძინებლის კარი გამოხურა, რათა ოჯახის წევრებს არ გაღვიძებოდათ და მრგვალ მაგიდაზე სანთელი აანთო. ჯერ ერთი სტუმარი მოვიდა, ორიც მალე მოჰყვა. ჩურჩულით ლაპარაკობდნენ. ერთდროულად დასხდნენ სკამებზე. გაშლილი ხელები მაგიდაზე დაალაგეს. „ჯი-იო დჰარმ, ჯი-იო-ჰერკრ!“ — თქვა მან და დანარჩენებმაც გაიმეორეს: „ჯი-იო დჰარმ, ჯი-იო-ჰერკრ! ჯი-იო დჰარმ, ჯი-იო-ჰერკრ! ჯი-იო დჰარმ, ჯი-იო-ჰერკრ!“.. ბოლო სიტყვა შუაზე გაუწყდა. სანთელი გადაყირავდა და ჩაქრა. ოთახში ჩამოხვდნენ.

გამოედვიძა. რატომღაც თეთრ იატაკზე ეგდო. სტუმრები წასულიყვნენ, აივნის კარი გაღებულიყო და ძაღლის ყეფა მკაფიოდ ისმოდა. წამოდგა. რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა და ფეხი აბაჟურს წამოკრა. აბაჟური განათდა და ქათქათა იატაკი გამოჩნდა. გაკვირვებულმა ზემოთ აიხედა. ჭერიდან ჩამოზრდილიყო მრგვალი მაგიდა, ოთხი სკამი, პატარა ტახტი, ორი სავარძელი და კარადა. წინაპრების ფოტოები და შიშკინის სურათის ფოტორეპროდუქცია კედელზე უკულმა ეკიდა. „სიზმარში ვარ“ — გაიფიქრა. ცოტა ხნით თვალები დახუჭა და ისევ გაახილა — ყველაფერი უცვლელი იყო. რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა. კუთხესთან რომ მივიდა, კედელ-კედელ სცადა იატაკისკენ ანაბიჯება, ფეხი დაუცურდა. მერე მთელ ოთახში დაიწყო ბორიალი. დროგამოშვებით აბაჟური ებლანდებოდა ფეხებში და უცებ იგრძნო, რომ ჭერს და იატაკს კი არ შეეცვალათ ადგილები — თვითონ მას! მას! მას! ყველაფერი თავის ადგილას იყო. ეს თვითონ! ეს თვითონ დადიოდა ჭერზე ფეხებით — თავით იატაკისკენ. საძინებლის კარი გამოაღო. არავინ იყო. ყველა სადღაც გამქრალიყო. აივანზე გასვლის შეეშინდა, ღრუბლებში რომ არ ატყორცნილიყო, სწრაფად დაბრუნ-

და ოთახში. უამრავი ხალხი დახვდა. ვილაცები რაღაცას ულოცავდნენ. მან იცოდა, რომ რაღაც უნდა მიელოცათ, მაგრამ რა? ხალხის იქ ყოფნას არ შეუწუხებია. აბაჟურის გვერდით მოიკუნტა, რომ არ შესცივებოდა და ჩაიძინა.

სიზმარში თითქოს ყველაფერი დალაგდა: სამსახურიდან დაღლილი დაბრუნდა. ოჯახის წევრებს სადილი მოუმზადა, მერე ტელეფონს მიუჯდა და წუხანდელი სტუმრები მოიკითხა. ტელევიზორის ყურებისას გამოედვიძა: პირველ რიგში, სახლმა გააოცა, ეს იყო ნაცრისფრად შეღებილი ორი დიდი ოთახი. იატაკზე, სადაც დააბიჯებდა, ერთის მაგივრად რამოდენიმე ჭალი ეკიდა. თავს ზემოთ კი ავეჯი და ნივთები ტივტივებდნენ. მალე შენიშნა, რომ შენობაც ტივტივებდა, ირხეოდა და მასაც არხევდა. „გემზე ხომ არა ვარ?“ — გაიფიქრა და როგორღაც ფანჯარამდე ჩაანვდინა თავი — არა, აშკარად ცა მოჩანდა მის ფერხით და არა ზღვა. ამის დანახვაზე ისევ შეეშინდა ცაში აფრენის და სასწრაფოდ მოსცილდა ფანჯარას. ძაღლმა მოუკაკუნა. „ხომ გეუბნებოდი, რომ უნდა დაგეცადა, ტყუილად დამაბი“ — უთხრა მან და ძუნძულით შემოვიდა ოთახში. გარედ ციოდა და მასაც ჭალის გვერდით მოუნდა მოკალათება. „ვიცი, მე ახლა ყველაფერი ვიცი.“ — უპასუხა და სწრაფად გაშორდა. ძაღლმა ირონიული მზერა გააყოლა. მერე თვალები დაუსევდიანდა და წკმუტუნით მიწვა კუთხეში. „მოხვედი?“ — გამოსძახა სამზარეულოდან ბებიაშისმა. „ცოცხალია თუ მკვდარი! ცოცხალია თუ მკვდარი! შეიძლება გავგიჟდე!“ შევიდა. ბებია სამზარეულოს ჭერზე გვერდულად წამოწოლილიყო და ჭერიდან ჩამოსული წყლისგან დარჩენილი ლაქების მოხაზულობას თითებს აყოლებდა. „მადლობა ღმერთს, ცოცხალია, აბა, მკვდრად რომ მენახა!.. ვაიმე!..“ ვინ აღარ გაშეშებულიყო ლაქებზე — ფარაონი თავის პატარა, შეუხედავ შვილებთან ერთად გაოცებული შორს იყურებოდა. მარჯვენა ხელზე მიმინო ეჯდა, თითქოს სანადიროდ უნდა წავიდესო, უშველებელ ფრინველს პირი გაეღო და დელფინის გადაყლაპვას აპირებდა. წვერიან, უშნო მოხუცს ახალგაზრდა, ძალიან ლამაზი ქალი ხელში აიყვანა, კედელთან მიემწყვდია და მისი ფეხების მხრებზე შემოსწობას ცდილობდა. ლაქები კიდევ ბევრი იყო. დათვლიერება დაეზარა და იქვე მიეძინა... სიზმარში დღე ჩვეულებრივ, თითქოს უმტკივნეულოდ დაიწყო: ცუდი ის მოხდა, რომ სამსახურში კიდევ ერთხელ დაგვიანებისათვის კიდევ ერთხელ უსაყვედურეს. ეჰ! სახლში მიბრუნებულს კი სამზარეულოში წყლის გუბე დახვდა. როგორც მერე აღმოჩნდა, მეზობელს წყლის მილი გაუსკდა. დიდხანს აშრობდა და წმენდდა იატაკს. დაქანცულს გამოედვიძა. ეზოდან ძახილი შემოესმა და ინსტიქტურად ეცა კარს, გადააბიჯა და ადგილზე გაშეშდა — ღრუბლებში ატყორცნას გადარჩა. რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა. იგრძნო, რომ სიცარიელეში მიაბიჯებდა. სადღაც ქვემოთ ნაცრისფერი ღრუბლები დუნედ მოძრაობდნენ

რომელიღაც ერთი მიმართულებით. თავს ზემოთ კი ჯერ კიბე გაკრთა, მერე ჭიშკარიც გამოჩნდა. სახლისკენ მიიხედა. ვილაცები შედი-გამოდდიოდნენ. ვერაფრით ვერ მიხვდა, ვინ ეძახდა. ისევ სახლში შებრუნდა. დედამისს აბაჟური მოეხსნა და მის ადგილას დიდი, ოვალური გიშრის ქვა დაედო. შემსვლელები ქვას გარშემო უვლიდნენ,

ცნობისმოყვარედ აკვირდებოდნენ, თავებს აქეთ-იქით იქნევდნენ, და ისევ გარეთ გადიოდნენ. გაუკვირდა, ეს უშველებელი გიშერი საიდან მოათრიაო დედამ. ჩაეძინა: მეზობლის კივილი შემოესმა, მას ეძახდა. დედას მანქანა დაჯახებოდა. ვერ, ვერ! ვერ!! გადაარჩინეს... სალამოს უამრავი ხალხი მოვიდა. კუბოს გარშემო უვლიდნენ და მერე მას ლოყაზე კოცნიდნენ, ძალღი ეზოში, თავის პანანინა ქობთან იწვა და წკავწკავებდა. დილით ადრე გამოეღვიძა. ქარი იყო, თან წვიმდა. ფანჯარა გაღებულყო და წყლის წვეთები ოთახს წუნავდა. ოთახი და ნივთები დღეს უფრო შესამჩნევად ტორტმანებდა. ამდენი რყევისგან გული აერია და უამრავი არასაჭირო ნივთი ამოანთხია — ძველი ყურნალები, ტელეფონის აპარატი და ა.შ. ძალღი აბაჟურთან თათებს ითბობდა.

- რა გვეშველება, ყველაფერი სულ უფრო ცუდად არის...

- შეეჩვიე ყირამალა ცხოვრებას? — კითხვა შეუბრუნა ძალღმა.

- ეგ ყველაზე ნაკლებად მანუხებს — თავიდან მიჭირდა, მთელი სისხლი თვალებში მანვებოდა. ახლა კი სხვანაირად ვერც კი წარმომიდგენია. მაგაზე არ გეუბნები. ასე მგონია, სიზმარში მომხდარი ამბები ცხადში რეალურად სრულდება და ეს მაშინ, როცა სიზმარი რეალობას ჰგავს, ცხადი კი — სიზმარს...

- ეგ შენ ფიქრობ მასე, ეგ შენი ოცნებაა, მაგრამ ხომ ხედავ, მანდაც ვერ იპოვე გამოსავალი...

- ამერია ყველაფერი. სად იწყება სიზმარი და სად ცხადი, ვერ გამიგია.

- ვერც გაიგებ ჯერ. ეგ გაურკვევლობა კი ყოველთვის იყო. უბრალოდ, შენ დააჩქარე მოვლენები ხელოვნურად. ამიტომ ნუ იქექები, ნუ ცდილობ შეცნობას, ნუ აჩქარებ პროცესებს. ისინი თავისთავად განხორციელდებიან. შენ კი შენი საქმეები აკეთე.

- სიზმარი და რეალობა...

- სიზმარი და რეალობა ერთი და იგივეა, ორივე შენ ხარ. უბრალოდ, აგერია დრო, აგერია ცნობიერი და არაცნობიერი. მაგრამ ყველაფერი შენ ხარ! გაიგე!

- შენ ჩემი ერთადერთი მეგობარი ყოფილხარ!

- მეგობარი არა, მამა ვარ.

- მამაჩემი?!

- უბრალოდ მამა, რა მნიშვნელობა აქვს შენი თუ სხვისი.

- როგორ...

- როგორ და ასე. შეიძლება მამა მოგიკვდეს, მაგრამ შენ ირჩევ მის ნაწილს, რომელიც შენთანვე რჩება მუდმივად და სხვადასხვა ფორმით. ძალიან ბევრის გაგებას ნუ მოინდომებ, ისედაც გამიჭირდა შენი დახმარება. ხომ ხედავ, მაინც რა დღეში ხარ?

- რა მშველება — მეთქი?

- შენგან ახალი ადამიანი ჩნდება.

- შვილი?

- არც მაგას აქვს მნიშვნელობა. მთავარია, რომ ახალი ჩნდება ან შენივე სახით, ან შვილის სახით. ნუ წვრილმანდები...

- როგორ?..

- როგორ და ისე! ეს ყველაფერი დალაგდება. ნუ გეშინია. ერთბაშად ნუ ითხოვ ყველა კითხვაზე პასუხს. ასეთი საბოლოო პასუხი არ არსებობს. შენს შემთხვევაში ინსტიქტებზე მინდობა იქნებ უფრო ბრძნული იყოს, ნუ წამოგეგები ოცნებებს, რომლებიც გაბნევენ და მიმართულებას გიცვლიან. ნუ აფათურებ ხელებს იქ, სადაც ჯერ კიდევ ბნელა. აცალე და ინათებს. ნუ სულსწრაფობ — მეთქი! დაელოდე! — აი შენი გზა.

- და მერე?

- მერე იქნება შენი შვილი, რომელის ახლიდან გაივლის შენს გზას, ოღონდ უფრო მოკლე დროში, და ასე შემდეგ...

- შენ საიდან იცი?

- უბრალოდ, გავიარე ეს. თუმცა კი, შენი შეცდომების გამო მე ვისჯები. — ძალღმა გასისხლიანებული თათები აჩვენა. — მე არაფერი მესაქმება ჭერზე. აქ შენ გამო მოვხდი, თავს ძლივს ვიკავებ, ძალიან მიმიძიმს, მაგრამ ბოლომდე უნდა გავძლო.

- რის ბოლომდე...

- ყველაფერს თავის ვადა აქვს და ყველაფერი ადრე თუ გვიან, მთავრდება, ჩვენ გარდა... მე შენი განუყოფელი ნაწილი ვარ, ჩვენ ორივე შენი შვილის განუყოფელი ნაწილები ვიქნებით. ასე, თანთადანობით ვგროვდებით ერთ ადამიანად, სანამ ეს დაგროვილი ადამიანი იმას არ მიაღწევს, რომლის შეცნობაც შენ წინდანი მოინდომე სულსწრაფობით...

გარეთ გამოვიდა. ცდილობდა, ძალღის საუბარი გონებაში ხელახლა დაეტრიალებინა და გაეაზრებინა. მდინარეს მიადგა. ახედა. წყალში ყირამალა აღარ ჩანდა. ამ სანახაობამ თავბრუ დაახვია... მდინარის დინებამ წაიღო. ძალიან დიდხანს აბურთავა. გონს რომ მოეგო, ხელები მომუშტა, მუჭები ნიკაპთან მიიტანა და იდაყვები მუცელზე მიიკრა. მიტყუპებული ფეხები მუხლებში მოკეცა, და ზემოთ, მკერდისკენ მოხარა. ამ პოზამ დედა გაახსენა, ოღონდ იმ წიაღის წყლები ამდენი ცურვის საშუალებას არ იძლეოდა. დინება დამშვიდდა და სხეულმა წყნარად გააგრძელა ცურვა-ტივტივი. წყლის ზედაპირზე მხოლოდ ზურგი მოუჩანდა. ცოტა ხანში ცხვირ-პირით ქვიშას შეასკდა. ხელ-ფეხი გაშალა და მინამდე სრიალით აიტანა ტანი. მერე ჰაერი ღრმად ჩაისუნთქა და ხმამაღლა ატირდა. — ფეხქვეშ ბალახის გამხმარი ღეროები იგრძნო. ესამუშა, მაგრამ თანდათან თავდაჯერებული ნაბიჯებით გააგრძელა გზა. ზემოთ აიხედა — ცა, მზე, ღრუბლები დაინახა. გაოგნებისაგან იყვირა, მაგრამ ხმა მის სხეულს არ გასცდენია. გაახსენდა, რომ სასწრაფოდ სახლში უნდა მისულიყო და დიდ ოთახში, მრგვალ მაგიდაზე ანთებული სანთელი ჩაექრო. ოთახში შევიდა. ჭერს ახედა. ჭერზე ბუზე იჯდა და უსაქმურად დაცოცავდა. გააჭრჭოლა. ეზოში გამოვიდა. ძალღის პატარა ქოხი ცარიელი დახვდა. შეჩერდა, რალაცის გახსენებას ცდილობდა. გაახსენდა, რომ წელან სანთელი არ ჩააქრო. შევიდა და სული შეუბერა. „ნეტავ ძალღი სად გაქრა? უჰ! სადმე შეძვრებოდა“. — გაიფიქრა და აუჩქარებლად დაიწყო ტანსაცმლის გამოცვლა.

მარიანა ნანოაშვილი

თეთრი გოგი

– ქალბატონო! ერთი წუთით, ქალბატონო!

ქალბატონი, როგორც იქნა, სახით ჩემსკენ ტრიალდება, რაღაც გაოგნებით თუ უნდობლად მიყურებს. ალბათ, ასე რომ მივმართე, იმიტომ. რა ექალბატონება აბა, ერთი სოფლელი ხანშიშესული დედაკაცია, საკმაოდ მოტყეხილი ფიზიკური შრომისგან. წინ ჟანგიან ურიკას მიაგორებს, ნაგვით სავსე პარკებით გაქეცილს. ხევეში მიაქვს გადასაყრელად. დგას, ძვალმსხვილი ხელების დოინჯით, მელოდება, როდის მივუახლოვდები უცხო კაცი და ვის ვიკითხავ.

– გამარჯობათ... ვერ მიმასწავლით, თეთრი გოგი სად შეიძლება ვნახო?

ხმას არ იღებს. მიყურებს. უკვე მიხვდა, ვისაც ვეძებ, მაგრამ არ ჩქარობს. მათვალისწინებს. ვარაუდებს ადგენს, რისთვის შეიძლება თეთრი გოგი დამჭირებოდა. ძალიან მყარი ნერვები აქვს. ას წელს მიატანს, მიუხედავად სანყალი შეხედულებისა. წყნარად მოკვდება თავის ლოგინში, შვილთაშვილებით გარშემორტყმული.

იმდენად აღარ ცხელა, მაგრამ დასიცხული ვარ მგზავრობის შემდეგ, სულ სველი, დაღლილი. ავტობუსმა საშინელ გზებზე იჯაყჯაყა, ისე რომ ეს ქალი ნელ-ნელა მალიზიანებს.

– არ იცნობთ? – ვეკითხები.

– როგორ არა, – დინჯად ამოღერდა როგორც იქნა. – ჩვენი მწყემსია.

– ვიცი, – მოუთმენლად ვამბობ. – სად შეიძლება ვნახო?

– სხვა სად უნდა ნახო. საძოვრებზე ჰყავს ახლა ფარა.

ქალი ისევ დადუმდა და რატომღაც ნიშნისგება დავიჭირე მის მოცბიერო თვალებში.

არა, უკვე ნერვებს მიშლის.

– როგორმე ამიხსენით რა, როგორ მივაგნო. აუცილებელი საქმე მაქვს.

ქალი გამოცოცხლდა. ის, რომ აუცილებელი საქმე მაქვს თეთრ გოგისთან, არ უკვირს. იმის ინტერესი კლავს, ნეტა რა საქმე. მიყრუებული სოფელია, ღარიბი მოვლენებითა და სანახაობებით. მესმის.

– მასე ვერ მიხვდები. ბიჭს გაგაყოლებ, ჩემს შვილიშვილს.

გადასარევიან. მართალია, იმედი აქვს, რომ ბიჭს მერე დაკითხავს, მაგრამ რაც მთავარია, ბოლო პუნქტს ვუახლოვდები. ქალი თავის ურიკას შუა გზაზევე ტოვებს და სანინალმდეგო მიმართულებით მივყავარ.

სანამ კუს ნაბიჯით მიზოზინე ქალს ცმუკვით მივდევი, იმაზე მეფიქრება, საერთოდ თუ ღირდა ამოდენა მანძილის გამოვლა. ისევ იმით ვიმშვიდებ თავს, რომ ცდა ბედის

მონახევრეა და ყველაზე მიზერული შანსის გამოყენებაც გამართლებული. ის, რაც გოგიზე გამიგია, რის გამოც ვეძებ, შეიძლება არც არაფერში გამომადგეს, შეიძლება, რაღაც-რაღაცების გარკვევაში დამეხმაროს. რაღაც აზრისკენ მიბიძგოს. გამოსავალზე ალბათ ლაპარაკიც ზედმეტია, თუმცა ვინ იცის... ისე მძიმედ მაქვს საქმე, ყველაფერზე ვარ წამსვლელი, ოღონდაც ცოტათი, სულ ცოტათი მაინც აიხადოს ფარდა, ფარდის კიდე. იქნებ დავლანდო მაინც რაღაც მაშველი რგოლი, ჩემს ჯაჭვს რომ შეკრავს, რომელზეც მძიმე ჯვარი მკიდია...

შვილიშვილი გალუული მაღალი მოზარდი აღმოჩნდა. აღფრთოვანება ნამდვილად არ გამოუხატავს ბებიამისის დავალებაზე, ჯიქურ ამომხედა უკმაყოფილო მზერით. თუმცა უცხო კაცს ხათრი ვერ გამიტყუა და გამომყვა. უხმოდ მივდივართ, ბიჭი, თავის ფიქრებში გართული, რაღაც მელოდიას უსტვენს. ნახევარ საათზე მეტი გავიდა. თავისი გრძელი ფეხებით იმხელა ნაბიჯებს დგამს, ძლივს ვენევი. მთის ბილიკს რომ აუყუყვით, სერიოზული დაღლა ვიგრძენი. გარშემო მთის ბუნების სილამაზის აღქმის თავიც კი არ მაქვს.

როგორც იქნა, თეთრად გაფანტული ფარა გამოჩნდა. მწყემსი შორიდანვე ჩანს. ხის ქვეშ წამოწოლილი ეწვეა. სანამ ვუახლოვდებით, თვალს არ გვაცილებს.

– გოგი ძია, აი, თქვენ გიკითხათ და... – მოვალეობის კეთილსინდისიერი შემსრულებლის გამომეტყველებით ბიჭი იქვე, მის გვერდზე დაეშვა, ნეტარებით გაიშხლართა, რაღაც ბალახის ღერო მოწყვიტა და კბილებშორის მოიქცია. ორივე კითხვის გამომეტყველებით შემომცქერის.

– გამარჯობა, – ვამბობ.

– გაგიმარჯოს, – მეპასუხება მწყემსი.

შევკრთი.

მძაფრი სუნი სულს მიხუთავს.

ვუყურებ და გული მეკუმშება. მაინც ძალას ვიკრებ. მიჩვეული ვარ ამას, რაც გინდა თქვი.

ორმოციოდე წლის იქნება. ალბინოსია, ახლომხედველ მონითალო თვალებს ჭუტავს და ისე მათვალისწინებს. ძალიან მოკლედ შეკრეჭილი თმა თითქმის იმავე სიგრძისა აქვს, როგორც გასაპარსი წვერი. ბიჭს გავხედე. მიყურებს, ბალახის ღერს ლეჭავს და ისეა წამოწოლილი, აზრადაც არა აქვს ჩვენი მართო დატოვება. ისევ მერევა ბრაზი.

– მე თბილისიდან ვარ... თქვენზე მსმენია... მზიასგან... მზია გახსოვთ? ასე თქვა, ვემასხოვრებო...

ალბინოსი გაშრა. წამით მეტყველების უნარიც კი დაეკარგა.

– როგორ არ მახსოვს...

თითქოს ერთი ხელის მოქნევით ჩამოიგლიჯა დაძაბულობა.

– მზია... როგორაა, რას შვება... – დაბნეულად მეკითხება, წამოჯდა, სახე გამოუცოცხლდა. ამკარად ლელავს, ილიმება, მეჩხერი კბილები ყვითლად უელავს სითეთრეში.

– კარგადაა. ორი შვილი ჰყავს, სკოლაში დადიან უკვე. დაუფიქრებლად ვთქვი. ალბინოსი ჩაქრა. შუბლზე ნაოჭმა გადაურბინა.

– კარგი გოგოა მზია ძალიან. ხომ ბედნიერია?

– კი, კი...

ისევ სიჩუმე ჩამოწვა. ბიჭს გავხედე. ისევ ლეჭავს ბალახს და თვალს არ მაცილებს. კარგადაა დარიგებული ბებიამისისგან.

– თქვენთან აუცილებელი საქმე მაქვს, – ყოყმანით

დავინყე.

ალბინოსმა ამოიხვნეშა. სიგარეტის ნამწვი მოისროლა.

– რა არის იცი... ალარ ვინინასწარმერტყველობ... დიდი ხანია უკვე, წლებია. შევემვი მაგას.

ბიჭი ნიშნისგებით ლეჭავს ბალახს და გამომცდლად შემომცქერის.

– სხვა რამე მაინტერესებდა... — ვინყებ და სიტყვა მინყდება. სხვა შემთხვევაში ვეტყვოდი ადამიანს, თუ შეიძლება, მართო დაგვტოვებ-მეთქი, მაგრამ ეს ხმასაც არ გამცემს, გააგრძელებს ძროხასავით ბალახის ლეჭვას, დიდი-დიდი, მხარი ინაცვლოს.

ალბინოსმა ჩაიციხა. ბიჭს გახედა.

– რა, თენგოანთ გოგო დაბრუნდა ქალაქიდან? – ჰკითხა. ბიჭმა უცნაურად შეხედა.

– რა ვიცი, არ უთქვამს, როდის ჩამოვა.

– ჩადი, ინახულე, – დარწმუნებით ჩაილაპარაკა ალბინოსმა.

ბიჭი სიზმარეულივით ადგა, არც დაგვემშვიდობა, ისე წავიდა თავისი ჩქარი ნაბიჯით. თეთრმა გოგომ ახლა მე შემომხედა გამჭოლად.

– მზიას ახლობელი ჩემთვის ძმასავითაა.

მის შორიხლოს ვიკალათებ. შფოთი მეძალეა. ვცდილობ, მძაფრ სუნს ყურადღება არ მივაქციო. მაინც ვერაფერს შევცვლი.

– შენი ვინაა? – თავს არ წევს, ისე მეკითხება.

– ჩემი კარგი მეგობარია...

ალარაფერი უკითხავს. მელოდება. ეს ოხერი, ლაპარაკიც რომ არ მეხერხება საერთოდ...

– ისა, – ვეუბნები, – რალაც კითხვები მაქვს თქვენთან... .

– „თქვენ“ და ეგეთები არ გამაგონო. „შენ“ მითხარი.

– კარგი. მზიამ მითხრა რალაც-რალაცები და...

ალბინოსმა ცერად გადმომხედა.

– თქვენი ნიჭის შესახებ მომიყვა.

ჩაეცინა.

– ნიჭის... ნიჭი კი არა, ბორკილებია... რა შავ ქვად მინდოდა...

– რა არის, იცით... ძალიან მაინტერესებს პარანორმალური მოვლენები... მათი ახსნა...

– რა ახსნა, – ალბინოსი ამკარად ვერ იყო ხასიათზე, – რა ახსნა უნდა მოუძებნოს ამას ადამიანმა.

ვგრძნობ, ალაპარაკდა. მზიამ თქვა, ძალიან ენანყლიანიყო. მთავარია ერთი დაინყოსო.

– მითხარით რა, ეს პირველად როგორ იგრძენით...

ალბინოსმა სივრცეს გაუშტერა თვალი. მომეჩვენა, თითქოს თავის ცხვრებს ითვლისო.

– პირველად... რალაც-რალაცებს მანამდეც ვგრძნობდი. მეორე კლასში ვიქნებოდი, ზეიმი გვექონდა საახალწლო. ლექსები დაგვირიგეს, „სიტყვები“... თოვლის პაპაც იყო... კლასელი გვეყავდა ერთი, გოჩა ერქვა. ჰოდა, ამ ბავშვს ასეთი როლი ჰქონდა, სასაცილო, ზარმაცი ოროსანი იყო ვითომ. დგას ეს ბავშვი და იძახის: სახლში სულ მეჩხუბებიან მშობლები, არ სწავლობო, ესაო, ისაო... „შენ მომიკვდი, შენ არ გაიხარეს“ იქით ალარ მესმის არაფერიო... თქვენ იცინით და მე კი რა მაქვს ბედშავს სასაცილოვო... ამასწინათ სიზმარში ღმერთი მეუბნებოდა, ვერა ხედავ, იხრჩობი, ხელი გაანძრიე და გეშვებო... .

მე კიდევ სწავლა რომ მეზარება, აბა რა ვქნაო? რალაც ასეთებს ამბობს ეს ბავშვი. ზეიმის მაყურებლები, – მშობლები, – იცინიან, პირები დაფრენიათ...

შევხედე, კაცო, და უცებ რას ვხედავ. ამ ბავშვს თავზე-მთ ლურჯი სვეტივით ადგას და, ეს სიტყვები, როგორც

წყალში ჰაერის ბუშტები, ისე არ ადის ქვემოდან ზემოთ?! თითქოს წყალში ლაპარაკობდეს. ადის და რალაც მუქლურბლად ადგება. ვუყურებ და შიშისაგან ტირილი მინდება. მეთქი, რა ხდება. სხვებს გადავხედავ – არავინ არაფერს ამჩნევს. იცინიან, ტაშს უკრავენ. სიტყვები კი ასდის და ასდის ჰაერის ბუშტებად თავს ზემოთ... ულაგდება და ულაგდება ღრუბლად... ვერ ვინძრევი, ვერაფერს ვამბობ. მასწავლებელი თვალებს მიბრიალებს, უცებ მივხვდი, რომ ჩემი ლექსის ჯერია. ლექსი კი არა, გული მაქვს ამოვარდნაზე. დავინყე ტირილი. ყველას ეგონა, ლექსი დაავინყადო, მაშინვე სხვა ბავშვით შემცვალეს. ვდგავარ, ვკანკალებ და ვტირი. გაქრა არადა ლურჯი სვეტი. მასწავლებელი ისევ მიბრიალებს თვალებს. ზეიმის შემდეგ, ჩხუბი რომ დამიწყო და სვეტზე ვუთხარი, კეფაში წამომარტყა, სისულელეებს ნუ ბოდილობ და წესიერად დაიხეპირე ხოლმეო ლექსები...

... ეს გოჩა, უკვე სკოლას ვამთავრებდით, ტბაში დაიხრჩო... თითქმის ნაპირთან... ფეხზე წყალმცენარე შემოეხვია, ჩაითრია. ერთი რომ გაეფართხალა, გასცურავდა, არაფერი მოუვიდოდა, მაგრამ შიშისაგან გული გაუსკდა. მანამდე ცოტა ხნით ადრე ატეხილი იყო, მეო, მალე მოვკვდებო, იმეორებდა. ვხედავდი, როგორ ადგებოდა სვეტი თავზე და როგორ ცურდებოდა ზემოთ ჰაერის ბუშტებად მისი სიტყვები, ვებვწინებოდი, მასე ნუ ლაპარაკობ-მეთქი, და ეცინებოდა, კაი, ვხუმრობო. მართლა ასე ფიქრობდა, თვითონ წამითაც არ სჯეროდა, რასაც ამბობდა.

ეგ იყო პირველი.

რა ვიცი... მალევე მაგ ზეიმის შემდეგ ასეთივე სვეტი მეზობელს შევნიშნე თავზე. ვისთანაც ჩხუბობდა, იმის შვილს წყევლიდა, ნეტა რა პირით... ღრუბელი შეეკრა თავზე და, გაქრა სვეტი, კაცო... იმ დღის დაბინდებამდე თავისივე შვილმა ხელი მოიტეხა... სწორად გიღიზნებდა ნაიქცა და ან როგორ დაეცა ეგრე... ბავშვობაში ბებიებმა იცოდნენ ხოლმე თქმა, ვილაცის სიტყვა რომ ახდებოდა, „ამინი“ - მა ჩამოიარაო. რა ვიცი, ვის სად დარაჯობს ეს „ამინი“ და... მერე მაგ სვეტს ზოგჯერ ვხედავდი ხოლმე, ხან ვის დაადგებოდა თავზე ზემოთ-ზემოთ მცურავი ბუშტებით, ხან ვის. ერთი-ორჯერ ეს რომ ხმამალლა ვთქვი, საცინლად ამიგდეს. ვერა ხარო შენ მთლად ჭკუაზე...

მერე, ერთხელ, ახალგაზრდა ქალი დაილუპა, ჩვენი ნათესავი... ჩვეულებრივ, როგორც ხდება ხოლმე, დავიტოვებ, დავკრძალებ. მეორე დღეს ავედით სასაფლაოზე და, ვხედავ კაცო, მის საფლავზე ლურჯი სვეტია, ზემოთ ჰაერის ბუშტები მიცურავს და ნითლად ვარვარებს თითქოს... ვეცი ამის ქმარს, არიქა, ქალი ცოცხალია, ცოცხლად დავმარხეთ-მეთქი. გიჟი ხარო, გაბრაზებით შემომიძახეს აქეთ-იქიდან, მაგრამ ისე აველედი, ისე დავიჟინე, ქმარი სულ მოიღვენთა, ქალის დედამ კი ქვა ააგდო და თავი შეუშვირა, ამ კაცის მჯერაო და აქედან არ წავალ, სანამ საფლავს არ გათხრითო. ერთი ამბავი ატყდა. ბოლოს, მაინც გათხარეს საფლავი. თან ისე მიყურებდნენ, მივხვდი, თუ შევცდი, იმ ქალს მეც მიმაცოლებდნენ. გათხარეს და, მართლა ცოცხალი არ ყოფილა ის ბედიანი! საღათას ძილი დამართვნია, რალაც ავადმყოფობა სჭირდა თურმეს. ცოცხალ-მკვდარი ამოიყვანეს... ის ოჯახი დღემდე ჩემზე ლოცულობს, მაგრამ ხალხმა აღმაცერად დამიწყო ყურება. თუმცა, იმის შემდეგ, რასაც ვამბობ, მიჯერებენ, მაგრამ... როგორ გითხრა... რასაც თვითონ უნდათ, იმას. წვრილმანებს. აი, როცა ვეუბნებოდი ვინმეს, ნუ იწყევლები, „ამინი“ გიდგას გვერდზე-მეთქი, ეგრევე შეშინებული

ჩუმდებოდა. ზოგჯერ ტყუილადაც ვამბობდი, ჭირის დღესავით მძულს წყევლა-კრულვა...

თან რა დამემართა მერე... ის თავზე ღრუბელივით რომ ექუფრებოდა ვინმეს, იმას მაშინაც ვხედავდი, სვეტი რომ არც იყო. მიდის, ვთქვათ, კაცი, და თავზე იმოდენა სიმძიმე მოაქვს. შეხედავ, კაი, მშრომელი კაცია, ბუზს არ ააფრენს, რამ დაუგროვა ეგ შავი ჭირი-მეთქი. რას გაიგებ, ვის როდის რა აქვს აგროვებული. ზოგჯერ მარტო სიტყვებიც კმარა, არა თუ საქმე. ეტყვი და იწყენს, შენს თავს მიხედვით, მოგიბრუნდება. ზოგჯერ გულში ჩახედვა გეზარება ადამიანს, ბნელა გულში საერთოდ. ერთი მყარი ციხესიმაგრეა კაცი, რასაც უნდა, იმას უშვებს გარეთ, შიგნით კი, დარაბებდახურულში, ვის შეახედებს. რა იცი, რა ხდება იქ. ქალი ხომ საერთოდ. ქალისა რას გაიგებ. ხშირად თვითონაც ვერ დაულაგებია ის ციხესიმაგრე. უყრია მასე უნესრიგოდ გრძნობები, სურვილები... ზოგჯერ ისიც ვერ გაუგია, რა უნდა, და მაგის დამალული ხომ საერთოდ ვერ ნახავს მზის სხივს... არა, სხვის გამჟღავნებულს ფარღალაღად ანიავებს წუთისოფელში, თავისასაც ზოგჯერ... ზოგჯერ კი ცხრაკლიტულს დაადებს ისეთს, ადამიანის აზრს ვერ მისწვდება...

რა გამახსენდა...

ერთხელ ცხონებული დედაჩემი მურაბას ხარშავდა. ოთახი ბუზებით გაივსო. აბა რა იქნებოდა... დედაჩემმა ჩვარი მოიმარჯვა და გარეთ გაყრა დაუნყო, არ ეცალა მათ სადევნად. ვერ გაყარა, კაცო... ისე ოსტატურად იმალებოდნენ, ზოგი ჭერზე, ზოგი კუთხეებში, ინვალა, ვერ მოერიო. ტკბილის სუნს

იყვინენ მიწებებულნი, ტკბილი ეგულებოდათ იმ ოთახში. ხოდა დახურა მაშინ ფანჯარა და დიდი ხოცვა-ჟლეტა დაატრიალა. რა ვიცი, შეიძლება ცუდ მაგალითს ვამბობ... სცადე, უთხარი ვინმეს, სხვის ცოლთან ნუ დადიხარ, შენი იკმარეო... ტკბილზე მიფრინავს... სულ არ ფიქრობს თავის გაღწევაზე... ან ქურდს უთხარი შენი იმყოფინეო, დაგიჯერებს? ეგრეა, სანამ ფანჯრები ღიაა, ვერ ელევო ტკბილ სურნელს, ჰაერში რომ ტრიალებს და პირის ჩატკბარუნების იმედით გაესებს... სურნელი კი რაა, ა, მოკიდე ხელი, დაიჭერ? მერე, ფანჯრები რომ იკეტება და ხოცვა-ჟლეტა იწყება, გვიანია. ამიტომ გაეჩუმდი, არავის აღარაფერს ვეუბნებოდი. დავინახავდი ზოგჯერ ღრუბელს რომელიმე თავზე და გავივლიდი წყნარად...

... რა ვიცი, კიდევ რისი გაგება გინდა? რა გითხრა მზიამ?

– მხოლოდ ის, რომ უცნაური ნიჭის წყალობით შეგიძლიათ ადამიანის ბედი იწინასწარმეტყველოთ...

ალბინოსს ჩაეცინა.

– არაა მთლად მასე. რალაცეებს გამოვიცნობ ხოლმე, მაგრამ მერე, რაც უნდა ვთქვა, ხალხს ყველაფრის სჯერა, როცა რამე უბრალოზეა ლაპარაკი. ვთქვათ, ქალაქიდან ჩამოსულ თენგონათ გოგოზე... მართლა ჩამოსული რომ დახვდეს, ძალიან გამიკვირდება თვითონაც... მაგრამ ის რომ ვუთხრა, თენგონათ გოგოს თავზე მძიმე ღრუბელი ადევს და თავი დაანებე-თქო, არ დამიჯერებს. უყვარს ძალიან, პატარაობიდანვე... ეგრეა ადამიანი, იმისა სჯერა, რაც უნდა და ეადვილება, არც ვეუბნები ამიტომ... შენ მართო ამისთვის იარე ამოდენა გზაზე, რომ ეს ჩემი ამბავი მოგესმინა?

– კი. ჩემს ღრუბელზე რას იტყვი, – გული ამიჩქარდა.

თეთრმა გოგომ თვალი თვალში გამიყარა, მერე თავის სიგარეტს დასწვდა.

– აკი გითხარი, ყველას და ყველაფერს კი ვერ ვხედავ...

შენსაც ვერ ვხედავ. მართლა. მზიას გამოგზავნილს არ

მოგატყუებ.

გააბოლა. მიყურებს. ისევ მეკუმშება გული.

უცებ ერთმა აზრმა გონება გამინათა.

– კიდევ რა მითხრა, იცით, მზიამ? ძალიან მიყვარდაო მაშინ...

თვალს ვარიდებ. არ მინდა, ამხელა ტყუილის შედეგებს შევეფეთო მის სახეზე...

გაოგნებულს ვემშვიდობები და დაღმართზე თითქმის ჩავრბივარ.

ამაოდ მივლია.

ამას სხვანაირად ჰქონია.

მე ვუყურებ კაცს და უბრალოდ ვგრძნობ, რამდენ ხანს იცოცხლებს.

სამინელბაა.

ვგრძნობ, რითი მოკვდება.

თითქოს რალაც ხმა მეუბნება.

რატომ, კაცმა არ იცის.

თუ დღებზეა ლაპარაკი, მძაფრი სუნი მცემს, გალაქული ხის. ზოგჯერ მოულოდნელადაც მცემს და მეორე დღეს რომელიმე ახლობლის სიკვდილის ამბავს ვიგებ...

... იქნებ, ღირდა მეთქვა?

არა, რა აზრი აქვს.

მაინც აიღებს იმ თოფს გასანმენდად და მაინც გაუვარდება შემთხვევით ტყვია.

როგორც კი მივუახლოვდი, გალაქული ხის სუნმა კინალამ დამახსრჩო.

იმიტომ მოვატყუე, მზიას უყვარდი-მეთქი. მინდოდა, ერთი დღე მაინც იაროს ბედნიერმა, სანამ ბრმა ტყვია იმსხვერპლებს მოულოდნელად.

შუბლზე ცივ ოფლს ვინმენდ.

თეთრ კაცს გაეუბრბივარ. მის ირგვლივ გალაქული ხის სუნს, ჩემს გარდა რომ ვერავინ გრძნობს.

საკუთარ თავს სად გაექცევი?!

... მაინც რას ველოდი მისგან...

... ღრუბელი თავზე. დაჟინებული გაფრთხილება... წყევლა და სიტყვა... სიავე და სიკვდილი... ნიუტონის მეორე კანონი – ქმედება ყოველთვის უდრის უკუქმედებას. ნულზე გამრავლებული სათუო სიამოვნებანი...

რა იოლი სათქმელია „სხვა რა შეგვრჩება“ ამ გამრავლების მომენტში...

... რა საზარელი სიცივეა ამ ტოლობის ვითომ შორეულ მეორე ნაპირზე...

ციხესიმაგრეში შეღწეული მძლავრი სხივები, დანავიანებულ კუნჭულებს რომ გაანათებს როდესაც...

... სოფლის შარაზე გავდივარ. წელანდელი ნაცნობი ბიჭი გზაზე ზის. მე მელოდება.

– გაარკვიე, რაც გინდოდა? – მიღმის ყალბი ღიმილით. ცნობისმოყვარეობა და სიბრაზე კლავს, იმიტომ რომ თენგონათ გოგო მართლაც არ ჩამოსულა. თეთრ კაცზე და ჩემზე იბოღმება. ბოლო ცდაა, რამე გაიგოს.

აქ, მიყრუებულ სოფელში, ყველაფერი სანახაობაა...

ემოციების სიმწირისგან ყველაზე უარყოფითი ემოციაც გულისსიღრმისეული დაგემოვნებისთვისაა განწირული...

ვუთხრა?

არა?

... ვეტყვი.

– მოდი აქ.

ხალისით მიახლოვდება.

– მისმინე და კარგად დაიმახსოვრე. თენგონათ გოგო არ მოიყვანო ცოლად, ეგ შენგან უჩუმრად სხვასაც ევიცი-

კვლევა

ბა სიყვარულს. თუ მოიყვან, ის სხვა ორივეს დაგხოცავთ, ძალიან გიყვია... ერთი კვირაც არ გავა... მაგრამ რა აზრი აქვს, მაინც მოიყვან...

ბიჭი პირდაღებული მიყურებს, სიბრაზისგან სახე აღენვია...

გვერდს ვუქცევ...
ჩემ გზას მიუყვები...

სხვენიდან ჯერ ფეხები გამოჩნდა, მერე ზურგი, ბოლოს თეთრი თავი. კაცი ფრთხილად ჩამოვიდა ხის კიბიდან, იქვე მდგარ სკამზე ჩამოჯდა. დაბნეული გამომეტყველებით დასჩერებოდა ძველებურ მძიმე თოფს, ძლივს რომ მიაგნო დიდი ხნის დაულაგებელი სარდაფის უნესრიგობაში. აკანკალებული თითები ხელნაჭედ ვერცხლს გაუსვა, მოეფერა. სიზმარულს ჰგავდა, გათიშული მხერით და ზანტი მოძრაობებით. მოჭუტული უფერული თვალებით კარგა ხანს ათვალა იარაღი. ვინმეს ეგონებოდა, ახლა მთელ თავის უცხო ახლობელ წინაპრებს სწვდება ფიქრით. მაგრამ თეთრი კაცი ახლა მხოლოდ თოფს ხედავდა და მის იქით სხვას ვერაფერს...

... სულ სხვაგან იყო აზრებით.

მუქთმიანი ხუჭუჭა გოგო ახსენებოდა, ბრიალა თვალბიანი. ცდილობდა, მისი ორი ბავშვი წარმოედგინა, ალბათ, დედასავით ხუჭუჭა და თვალბბრიალა...

... ქალისას რას გაიგებ...

... უყრია უნესრიგოდ გრძნობები, სურვილები...
... ზოგჯერ ისიც ვერ გაუგია, რა უნდა...
... უყვარდიო მაშინ...

უყვარდიო?!
ეს ნითელი თვალეები უყვარდა? დაბადებიდან ჭალარა თმა?

... და ამ ნითელმა თვალეებმა ეს არ დაინახა?
... არ დაიჯერა?

და ახლა სხვა კაცის ორი შვილი სკოლაში დადის... აბა ცხვარში ხომ არ ივლიდა... მზია... არა, არ ივლიდა ცხვარში... არ უნდა ევლო... ყველაფერი სწორია... მაგრამ როგორი მძიმეა ყველაფერი...

როგორი მძიმე ყოფილა ყველაფერი...

ახლალა აღიქვა რატომღაც, ამ თბილისელთან შეხვედრის მერე...

იმ ბოლო ფრაზის მერე, წასვლის წინ რომ ესროლა...
ზოგჯერ გულში ჩახედვა გეზარება ადამიანს.

ბნელა გულში საერთოდ...

... ოხერი, ხელები უკანკალებს, კაცო, თუ რაშია საქმე...
რას იტყვიან...

რას იტყვიან და გაუვარდაო შემთხვევით, რა უნდა თქვან... წმენდდაო და გაუვარდა...

... რა უნდა თქვან...

მარიამ გიგაური

ზილოთი №13

შემოდგომის სევდაშეპარული თბილისური საღამო იყო. გზის გასაყართან ზამთარი ჩასაფრებულიყო და თავს გვახსენებდა; გარემოსავით მეც ამინდის ხასიათი მეცვა... სწრაფი ნაბიჯით შევედი ორთაჭალის სადგურში. იქ სიხალვათე იყო-ალარც ხალხი ირეოდა, ტრანსპორტიც კანტი-კუნტად მოჩანდა. დავიგვიანე, ვიფიქრე გულში და პირველივე სალაროსთან მივედი... უკაცრავად, კახეთისკენ რამე გადის? - ბოლო ავტობუსი თელავამდე... ხუთმეტ წუთში გავა, - მიპასუხა მოლარემ. თელავის გაგონებაზე შევყოყმანდი, მაგრამ მერე ვიფიქრე, იქიდან რამეს გავყვები, ბოლო-ბოლო გზას ტაქსით გავაგრძელებ-მეთქი. ყოველმხეზე გარეშე უნდა ჩავსულიყავი კახეთში, გადაუდებელი საქმე მქონდა. - კარგი, ქალბატონო; ერთი ბილეთი, თუ შეიძლება. - აი, ინებეთ, - მითხრა და თან სათვალის ზემოდან შემათვალიერა. შემოდგომის სიუხვით გულდაუნყვეტელმა ქალ-

ბატონმა. ბილეთი გამოვართვი, ისე სხვათა შორის, დახედე და: - რალა მაინცდამაინც მეცამეტე ბილეთი?! ავტობუსი ცარიელია, - ვთქვი გაოცებულმა და მოლარეს მივაჩერდი. - რა ვქნა, გენაცვალე, ახლა გავყიდე მეთორმეტე ბილეთი... იქნებ სულაც ბედნიერება მოგიტანოთო... რა იცი, რა ხდებაო... გამიღიმა ჩემი ბედის გამრიგემ და ცხვირწინ მომიხურა ფანჯარა. რა მექნა, ბედს დავმორჩილდი, ავედი ავტობუსს, რომელიც, ის იყო, გასვლას აპირებდა. ადგილის მოძებნა არ გამჭირვებია ჩემი თანამგზავრის წყალობით ცარიელ ავტობუსში მხოლოდ ერთი კაცი იჯდა-ბილეთი №12-ის მფლობელი-მალალი, სიმპათიური, შავგუხა, ტიპიური კახელი. სხვა გზა არ მქონდა, მივუჯექი გვერდით. ბილეთის გაცვლა არც მიფიქრია, ანდა ვისთვის უნდა გამეცვალა ადგილი, აკი გითხარით, ავტობუსში ჩვენს მეტი არავინ იყო. ეს ამბავი გასული საუკუნის ოთხმოციან წლებში მოხდა. მოგეხსენებათ, მაშინ არც მობილური ტელეფონები იყო და არც სხვა რაიმე გასართობი, რომ დრო გამეყვანა. ჩემს დანახვაზე შავგუხას სახე გაუბრწყინდა და სასაუბროდ მოემზადა. დაინყო და... დანვრილებით მომიყვა-ვინ იყო და სად მიდიოდა... რომ წარმოშობით კახელი ვარო (ამას ხომ უთქმელა-დაც მივხვდი), ახლა გლდანში ვცხოვრობო, თელავში დეიდასთან მივდივარ, ჩემს დეიდაშვილს დაბადების დღე აქვსო... ერთი პირობა სხვა ადგილას გადაჯდომაც განვიზრახე, მაგრამ ვიფიქრე, ისეთი ბედი მაქვს, გზად ვაითუ ვინმე უარესი ამოვიდეს და ახლა იმან გამიბურლოს ტვინი მეთქი. სიმართლე გითხრათ მისი ამბავი საერთოდ არ მაინტერესებდა, ჩემს თავში ჩავიკეტე, ფანჯარას მივაშტერდი, და მშვენივრად მოვახერხე შემომავალი ინფორმაციის დაბლოკვა. მალე სოფლებს ბინდი შეეპარა, ფანჯრიდან აღარაფერი ჩანდა და მეც დავილაღე გარემოს თვალაღებებით, ჩემი თანამგზავრი იმ ეტაპზე იყო, რასაც „გაგება და სიყვარული ჰქვია“. გარემოს თვალაღებება, რომ შევწყვიტე და ხმა ამოვიღე,

ძალიან გაეხარდა (აქამდე, იქნებ მუნჯიც კი ვეგონე). - ინდე, მაგრე, შე დალოცვილო, შენა!!! ლაპარაკი გცოდნიაო...

ახლა ჩემი ჯერი იყო, - დრო ხომ უნდა გამეყვანა, დავინყე ლაპარაკი და აღარ გავჩუმებულვარ. ისე, რომ ვთქვა დიდი გულისყურით კი მისმენდა. მივალნიეთ, როგორც იქნა, თელავს. ავტოსადგურში შევედით და მაშინვე ტაქსის ძებნა დავინყე... ისეთი თანხა დავგისახელეს, ფეხით ნავსულიყავი, ჯობდა. არც არაფერი აღარ იქნებო, დამამშვიდეს ადგილობრივმა მძღოლებმა- „ასეთ დროი იშვიათია, იყოი ვინმე იქეთ წამსვლელიო... ჩემმა შავტუხამ, რომელიც გვერდიდან არ მომშორებია, შეწუხებულმა შემომთავაზა: ეგრე ხო ვერ მიგატოვებ, წამოდი, ჩემი დეიდაშვილი აქვე ახლოსა ცხოვრობს, მანქანას ვეთხოვე-ბი და მე წავიყვანო. არჩევანი არ მქონდა და დავთანხმდით. სადღაც ათი, თერთმეტის ნახევარი იქნებოდა, მე ცოტა მოშორებით გავჩერდი, სანამ ის დეიდას ელაპარაკებოდა... ჩემდა ბედად, მისი მანქანიანი დეიდაშვილი სახლში არ აღმოჩნდა, - „აქვია, გენაცვათ, გასული, ახლავე მოვა, შემოდი, ქა! სახლში დაელოდეთ... არა გცხვენიათ, გარეთ რასაი დგახართო... შესულები არ ვიყავით, თამადამ (რომელიც კახური სიკეთით იყო გაჯერებული) შემოსწრებულებს გაუმარჯოსო, დაიძახა და ყანნიც მოითხოვა; უკვე კარგად შეზარხოშებული იყო. კახელები ფეხზე ადგნენ და დიდი სიყვარულით შესვეს ჩვენი შემოსწრების სადღეგრძელო... ისე მშობდა, ბევრი პატიუი არ დამჭირებია, მე და შავტუხა დიდი მონდომებით შევუდექით სუფრის შეფასებას... ამდროს ვიღაცამ იხუმრა: - რა იყოთ, მტრის ოჯახში ხომ არ ხართო!? მასპინძელი გადაგვერია - მიირთვიო, გენაცვალე, ამაი ვინაი კითხამს, ეგ მე ვიციო... ამასობაში ღვინოც ჩამომისხეს... უარი ვთქვი, არა, არ ვსვამ საერთოდ-მეთქი და -ვიცი, ვიცი ღვინო რა საკადრისია, კონიაკი გაუხსენიო, ეგ როგორ შეგვეშალაო... ჩვენი მოსიყვარულე მასპინძელი ნამეტანი ყურადრებას გვაქცევდა. ახლა კონიაკი ჩამომისხეს და, რომ არ დამელია, უკვე აღარ გამოდიოდა, მოკლედ გახურდა ქეიფი... სად იყო, სად არა, მუზიკანტებიც შემოგვიერთდნენ. ჩემი შავტუხა ორი ყანნის წყალობით უკვე ისეთ გუნებაზე დადგა, ხელიც გაშალა, აბა, ტაში, ტაშიო და გადამიცეკვა კიდევაც. მაშინ კი ვიკადრე, სუფრიდან წამოვდექი და, სანამდის კიდე შეიძლება რამე შევცვალო, გარეთ გავალ -მეთქი, ვიფიქრე. ჩემი ადგომა და სამი კარგად მოსული ქალბატონი უკან დამედევნა. ვიფიქრე, აუხსნი სიტუაციას-მეთქი და დავინყე: იცით, რა... ვიცით გენაცვალე, იგეთი ოჯახია, ჩიტის რძეი არ მოგაკლებენო ... მეც ეგრე გავყე ჩემ ქმარსა და დღეს სამი შვილი გყავ, მაშაა, - მითხრა მეორემ, რომელიც გასასვლელ კარებს სიგანეში ფარავდა. აქ ძალით არაფერი გამოვიდოდა, ახლა ხერხით უნდა მეჯობნა, დავბრუნდი სუფრასთან და, რახან არავის ვიცნობდი, ისევე „იმაი“ მიუჯექი გვერდზე. მაგრამ კახურად, რომ „ვთქოო“ „იმაი კი ვიცნობდი, რო“. ჩემი ოქრო ჩემთანო, დაიძახა სასმელით გათამამებულმა, ასე ვთქვათ, სასიძომ და ტაშიც დასცხო... მერწმუნეთ, იქ იუბილარი აღარავის ახსოვდა, ისეთი ამბავი ატყდა... აღარ ვიცოდი, რა მექნა და ისევე ჩემი შავტუხას შებმა დავინყე... ახლა სახლში წამიყვანე და ხვალ ჩემი ფეხით გეახლები-მეთქი... ერთი კარგად გაიცინა, დღევანდელი კვერცხი გერჩინოსო, არ გავიგონიაო? კაცოო, ახლა კი მართლა გავბრაზდი: რა კვერცხი, რა ქათამი, მე აღარ მეკითხე-

ბით?! არც კი გიცნობ... ვინ ხარ-მეთქი?! მე ძაან კარგად გიცნობ, მთელი გზა გულისყურით გისმენდიო, ყველა შენი აზრი მომეწონაო და ა.შ... ახლა შევთავაზე მოდი გავიპაროთ-მეთქი, ახლა ამაზე იცინა: აბა მითხარი, ამაზე კაი ადგილია სად წავალთო... (გულში გავიფიქრე ეგეც შენა, კონიაკს რო უჭახუნებდი, აბა რა გეგონა-მეთქი). ცოტა ყურადღება როგორც კი მოდუნდა, შუმჩნევლად ავდექი და ჩუმად გაპარვა დავაპირე. ის იყო, კარს მიუახლოვდი, რომ უკანიდან მესმის: „რათა შვილო?! რათი გვინუნებ? ქორწილს გვიშლი. ვაჰ, რა იციან ამ ახალგაზრდებმა“-ო... ის ფაშფაშა ქალი ისე სწრაფად ლაპარაკობდა, სიტყვის თქმა არ მაცალა - ისე შემომაბრუნა სუფრასთან. მგონი იმ ქალს ყველაზე მეტად უნდოდა ჩვენი დაქორწინება. ღმერთს ვევედრებოდი, ოღონდ ახლა მშვიდობით გამიყვანა და სხვა დროს კონიაკს სათოფეზეც არ გავეკარები-მეთქი (კონიაკზე იმიტომ ვამახვილებ ყურადღებას, რომ ერთი ჭიქა კონიაკი დავლიე, ისიც ზრდილობის გულისთვის, სხვა დანაშაული მათ წინაშე არ მქონია). თამადა გააქტიურდა, ახლავე დარეკეთ და დედამისს შეატყობინეთ პატარძალი მოგვყავ, სუფრა გაშალოსო... თან თადარიგი დაიჭირა: აქედან ყველა თბილისში მივდივართო... ვაიშე, ძლივს ჩამოვედი... ახლა ისევე თბილისში? რას მერჩით, რა გინდათ... ისევე ის სამი მოსული ქალბატონი დამიდგა გვერდზე. სირბილით მიმიყვანეს მანქანამდე, თან ერთმანეთს ელაპარაკებოდნენ თავი ფეხით მოგვეყვებოოო. „მუზიკანტები“ ერთ მანქანაში ჩასხდნენ, რომელიც ჩვენი მანქანის გვერდზე იდგა და რაც ძალი-ღონე ქონდათ გაჰყვიროდნენ ამ ოჯახში მტრედი ბუდეს იკეთებსო... რა მტრედი?! რისი თბილისი? ძლივს ჩამოვალნიე თელავამდე... არ მინდა გათხოვება, ხალხნოოოო!! ვყვირი, მაგრამ ვინ გისმენს. ის იყო, ყველანაირი იმედი გადამენურა და ვიფიქრე, რაც იქნება, იქნება-მეთქი, რომ ჩვენი მანქანის მძღოლმა, რომელიც სამართალდამცავი აღმოჩნდა დაიძახა: „მე მგონი, აქ სხვანაირადაა საქმე! მითხარი, შვილო, შენხელა შვილი მყავ, მენდე და ხელსაც ვერავინ ვერ გახლებსო... მომისმინა, მერე თავში ხელი შემოიკრა: „რასა შვრებით, ჯო! მაჭერინებთო? ამ ხნის კაცი ვარ და ამისთანა რამეი არ შავსწრობივარო, ემ ბაღლს ხელს ვერავინ ვერ ახლებს, პირობა მივეციო... უი, გაგახარა ღმერთმა, ძლივს ერთი ნორმალური კაცი არ გამოჩნდაა, - ვიფიქრე გულში. - აბა, მითხარი, ვინა ხარ? სად მიდისარ? და მე მიგიყვანო... დავემშვიდობე ჩემ „საოცრებას“ და ვთხოვე, თვალთ აღარ დამნახვებოდა, რაც მერე ვინანე, რადგან ცოტახანს მიყვარდა კიდეც. ასე დამთავრდა „მოტაცება კახურად“ ანუ ბედნიერი „ბილეთი №13“.

P.S. ძალიან ლამაზი ქალაქია თელავი. იქ თუ მოხვდებით (არა, ასეთ სიტუაციას არ ვგულისხმობ), არ ინანებთ: განცვიფრდებით, კახელების სტუმართმოყვარეობით, სიალალით, და განსაკუთრებული იუმორით. სიტყვებით ვერ გადმოსცემ იმ განცდას, რაც ამ ქალაქში მოხვედრილს, მისი ნახვისას დაგეუფლებათ, განსაკუთრებით წლის ამ პერიოდში. აი ასე... ამ ალაღად მდიდარ სამფლობელოში სიყვარული სუფევდა, საღამოს თბილი ნიაგი სასიამოვნოდ გვეფერებოდა და შემოდგომის სურნელით გვაბრუნებდა. ჰოდა, რა გასაკვირია, კაცს ცოლის მოყვანა მოსდომებოდააა! ლხინი იქა, ლხინი აქა.

ირმა მალაციაძე

მარტორქას მარტო რქა

ერთ უზარმაზარ მდელიოზე მშობლებთან და მთელ ჯგოფთან ერთად პატარა მარტორქა ცხოვრობდა. თვითონ კი პატარა იყო, მაგრამ ერთი მისი რქა უნდა გენახათ. მარტორქას მშობლები ძალიან ამაცობდნენ შვილით: -ერთი შეხებით, როგორი ამაცი რქა აქვს ჩვენს პატარას! - ღიმილით შეჰყურებდა დედა.

-სახელოვანი შვილი გვეზრდება. ასეთი რქა, სანთლით რომ ეძებო, არცერთ მარტორქას არ ექნება, თანაც მის ასაკში! - სიამაყით აღსავსე ადევნებდა თვალყურს შვილის ცელქობას მამაც.

მარტორქაც გრძნობდა მშობლების სიყვარულით სავსე მზერას და ისე მონდომებით დაკუნტრუშებდა, ირგვლივ ყველაფერს თელავდა. ჰოდა, იმდენი იკუნტრუშა, იმდენი იხტუნა, რომ ქვას ფეხი წამოჰკრა და მშობლების ცხვირინი მალაყი გააკეთა და დედ-მამამ მიშველებაც ვერ მოასწრეს, ისე ჩაერჭო მინაში იმ თავისი საამაყო რქით. რქამ სიმძიმეს ვერ გაუძლო და მოტყდა. ამის დანახვაზე დედა მარტორქას გული წაუვიდა, მამამ კი ისეთი ღრიალი მორთო, მარტორქების მთელი ჯგოფი წამში შემთხვევის ადგილზე გაჩნდა. გამოიძახეს სასწრაფო დახმარება, თავს დაასიეს ექიმები, მაგრამ მარტორქის რქას აღარაფერი ეშველა.

ექიმმა თქვა:

-მდაა! მძიმე შემთხვევაა. მქონია რქის გაბზარვის, დახურული მოტეხილობის შემთხვევები, მაგრამ რქა მთლიანად არასდროს არავის მოუტეხავს. ჰმ! ასე როგორ მოინდომა? ეტყობა ძალიან ცელქი უნდა იყოს ჩვენი პატარა.

-რა გვეშველება, ექიმო. გვირჩიეთ, როგორ მოვიქცეთ? მარტორქა რქის გარეშე რაღა მარტორქაა. თანაც, რა რქა ჰქონდა! — ქვითინებდა სასოწარკვეთილი მამა.

-როგორ დავიღუპე, ჩემი პატარა! - ცრემლებს აფრქვევდა დედა.

-მდაა! არც კი ვიცი, რა გირჩიოთ. როგორც უკვე მოგახსენეთ, ძალზე რთულ შემთხვევასთან გვაქვს საქმე. ასეთი რთული ოპერაცია ჩვენი ტყის ამბულატორიაში ჯერ არ ჩატარებულა, - ისევ ხელების იფშენეტდა ექიმი მარტორქა.

მშობლებს იმედი გადაეწურათ. შვილს მოტეხილი რქა თასმით კისერზე ჩამოკიდეს, ყველას რომ ენახა, რა დიდებული რქა ჰქონდა მას ერთ დროს. ამის შემდეგ რქამოტეხ-

ილ მარტორქას ყველა მარტოს ეძახდა. რქას აღარავინ ახსენებდა, გული არ ვატკინოთო - ფიქრობდნენ.

ასე იყო თუ ისე, პატარა მარტო მიეჩვია ურქოდ ცხოვრებას. ერთის მხრივ, მოსწონდა კიდევ, ყველასგან რომ განსხვავდებოდა. ტყეში ყველა იცნობდა, ჯოგშიც დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. ამიტომ სულაც არ ნალვლობდა რქის დაკარგვას. მხოლოდ მშობლები წუხდნენ და განუწყვეტლივ იმაზე ფიქრობდნენ, რა ელონათ. ფიქრობდნენ, იქნებ ისეთი დრო დადგეს, ექიმებმა ახალი საშუალება გამოიგონონ და ჩვენს შვილს რქა ისევ მიამაგრონო, მაგრამ ექიმები ჯერჯერობით სანუგემოს ვერაფერს ეუბნებოდნენ.

ასე გადიოდა დრო. მარტომ სრულიად მიივინყა თავისი რქა, ხანდახან იჩვენებოდა, რომ არც არასდროს ჰქონია იგი. ერთ დღეს კი ტყეში უცნაური ადამიანები გამოჩნდნენ. ისინი მანქანაში ისხდნენ და ჯოგს გარშემო უვლიდნენ, თან ხელში შავი პატარა კოლოფი ეჭირათ და აჩხაკუნებდნენ. დაფრთხენ მარტორქები, იფიქრეს, ჩვენზე ნადირობა დაიწყესო და აქეთ- იქეთ მიანყდნენ. მაგრამ სროლის ხმა არა და არ ისმოდა. ამან მარტორქები ცოტა დაამშვიდა და აქეთ-იქით სირბილს თავი დაანებეს. მერე კი ისე გათამამდნენ, ადამიანებთან ახლოს მივიდნენ და მათი დათვალიერება დაიწყეს. მარტოც მიცუნცულდა და შავ კოლოფს დაუნყო ყურება. უცებ ერთმა ადამიანმა ჩანთიდან უცნაური ნივთი ამოიღო, მარტოს მიუახლოვდა და რქის ადგილას რაღაც წაუსვა. შემდეგ რქა კისრიდან ჩამოხსნა და თავის ადგილზე მიადო. რამდენიმე წუთში მარტოს რქა თითქოს ხელახლა ამოუვიდაო. მარტორქები თვალებს არ უჯერებდნენ, ეს რა სასწაული მოხდაო - გაოცებას ვერ ფარავდნენ. მარტოს მშობლები სინარულისაგან ადგილს ველარ პოულობდნენ, არ იცოდნენ, მადლობა რითი გადაეხადათ ამ უცნაური სტუმრებისთვის. აბა საიდან უნდა სცოდნოდათ, რომ სასწაული ადამიანებმა კი არა, წებომ მოახდინა. თუმცა, წებოც ხომ ადამიანის შექმნილია.

ამის შემდეგ მარტო ისევ მარტორქად იქცა, თუმცა ხშირად ეშლებოდათ და მაინც მარტოს ეძახდნენ. მარტოს მშობლებს ეს ძალიან სწყინდათ და ყველას, ვისაც კი ეს ძველი სახელი წამოსცდებოდა, საყვედურებით ავსებდნენ.

თვითონ მარტოს კი სულაც არ სწყინდა, პირიქით, ისე იყო შეჩვეული ამ სახელს, რომ სხვას ველარ ეგუებოდა.

ასე კეთილად დასრულდა მარტორქა მარტოს ამბავი.

ზღვის ვარსკვლავის ამბავი

(ზღაპარი)

თვალუნვდენელ ოკეანეში ზღვის ვარსკვლავა ცხოვრობდა. ოკეანე სავსე იყო სხვადასხვა ჯიშის თევზებითა და ზღვის ბინადრებით. ზღვის ვარსკვლავა მათ შორის ყველაზე ლამაზი იყო. ვარსკვლავას მშვენიერება ყველას თვალს ჭრიდა:

-შეხეთ, ნამდვილ ვარსკვლავს ჰგავს... რა ლამაზია, - ამბობდა მეღუზა.

-მართლაც, რა მშვენიერია, - კვერს უკრავდა რვაფეხა.

ვარსკვლავაც, ძალიან ამაცი, თავდავიწყებით სევრავდა ოკეანის სივრცეებს. როცა ქებას მოკრავდა ყურს,

ისეთი სახეს მიიღებდა, თითქოს არ ესმოდა, მაგრამ გული სიამაყით ვესებოდა. მალე სიამაყე ამპარტავნობაში გადაეზარდა. გაყოყოჩდა, გაიფხორა და ისე დაცურავდა, თითქოს მისი დარი ოკეანეში სხვა არავინ იყო.

ჩემი ადგილი აქ არ არის, მე ცაში უნდა ვცხოვრობდე, ნამდვილ ვარსკვლავებთან. აბა, გინახავთ ვარსკვლავი წყალში დაცურავდეს და თევზებთან მეგობრობდეს? – გულისტკივილით ამბობდა-ხოლმე და ყველას გაურბოდა. თავის ტოლი და სწორი ველარავინ იპოვა თვალუნვდენელ და უკიდევანო ოკეანეში და თავს ძალიან მარტოსულად გრძნობდა.

აცურდებოდა-ხოლმე წყლის ზედაპირზე და საათობით იყურებოდა ცაში, ითვლიდა ვარსკვლავებს და მათ შენატროდა:

–რა ბედნიერი ხართ, ცაში რომ ცხოვრობთ. მეც მიინდა, თქვენსავით ავკიაფდე ცის კაბადონზე... – ფიქრობდა დაღონებული და ცრემლებად იღვრებოდა, რომელსაც, რასაკვირველია, ვერავინ ამჩნევდა. ან როგორ შეამჩნევდნენ - წყალში ცრემლს.

ერთ დღეს ვარსკვლავს ძველი მეგობარი, დელფინი ესტუმრა.

–რალაც უნდა ვიღონო, ცაში უნდა ავიდე, გავიცნო ჩემი ნათესავები და მათთან ერთად დავსახლდე, – შესჩივლა ვარსკვლავამ დელფინს.

დელფინი მთელს ოკეანეში ყველაზე ჭკვიან თევზად იყო მიჩნეული და სხვა თევზები ხშირად ეკითხებოდნენ რჩევას. ვარსკვლავსაც მისი იმედი ჰქონდა - იქნებ დამარიგოს, როგორ მოვიქცეო.

დელფინმა ჩუმად მოისმინა ვარსკვლავას ნუხილი, ბოლოს კი გაუღიმა და უთხრა:

–აბა, რას ამბობ, ჩემო მშვენიერო. ცაში რა გესაქმება, შენი სამშობლო აქაა. თანაც ნახე, რა მშვენიერი ოკეანის ფსკერი.

–არა, მე ვარსკვლავი ვარ და ცაში უნდა ვცხოვრობდე, ტყუილად ცდილობ ჩემს დარწმუნებას, – ჯიუტობდა ვარსკვლავა.

–კარგი, რადგან შენსას არ იშლი, მაშინ ერთ რამეს გირჩევ: დილით წყლის ზედაპირზე აცურდი და მზის სხივს სთხოვე, საღამოს თან წაგიყვანოს, – დაარიგა ჭკვიანმა დელფინმა.

ვარსკვლავას ეს აზრი ჭკუაში დაუჯდა, დელფინს დიდი მადლობა გადაუხადა და მეორე დილით წყლის ზედაპირისკენ აცურდა. მზე ის-ის იყო ამოსულიყო და თავისი სხივები ოკეანის წყლის გასათბობად გამოეგზავნა.

–გამარჯობა, სხივო, – თავაზიანად მიესალმა ვარსკვლავა სხივს.

–გამარჯობა, მშვენიერო თევზო, – უპასუხა სხივმა.

ვარსკვლავას ეწყინა, სხივმა თევზი რომ უწოდა, მაგრამ არ შეიმჩნია, წყენა გულში ჩაიკლა და ისევ თავაზიანად განაგრძო:

–ძვირფასო სხივო, მე ვარსკვლავას მეძახიან.

–მშვენიერი სახელია... ისე, მართლაც ვარსკვლავს გავხარ, – ისევ გაიღიმა სხივმა.

–ვარ კიდევ ვარსკვლავი. ამიტომ გადავწყვიტე, იქ ვიცხოვრო, სადაც ჩემი ადგილია და სადაც ჩემნაირი ვარსკვლავები ცხოვრობენ.

–რალაც ვერ გავიგე... – გაოცდა მზის სხივი.

–ცაში მიინდა ასვლა. სწორედ ამიტომ მოვედი შენთან,

უნდა დამეხმარო. ძალიან გთხოვ, ცაში ამიყვანე. მიინდა ნამდვილი ვარსკვლავები გავიცნო და მათთან ერთად ცაზე ავკიაფდე, – სთხოვა მან სხივს.

სხივი დაფიქრდა.

–დარწმუნებული ხარ, რომ სწორად იქცევი? – შეეკითხა დაეჭვებული.

–რა თქმა უნდა, ჩემი ადგილი იქაა. აბა, აქ ვისთან უნდა ვიმეგობრო - ზღვის გოჭთან ან ლიფსიტებთან ხომ არ დავინყებ ცურვას? მე ლირსეული მეგობრები მჭირდება.

სხივმა არაფერი უპასუხა. დიდხანს, დიდხანს დუმდა. ბოლოს ამოიოხრა და ვარსკვლავას მიუბრუნდა:

–კეთილი, შეგისრულე თხოვნას, აგიყვან ცაში, თუმცა დარწმუნებული არ ვარ, რომ სწორად იქცევი.

გაიხარა ვარსკვლავამ. სხივს მადლობა მოახსენა და მოუთმენლად დაიწყო ლოდინი, როდის მოსალამოვდებოდა და მზე ჰორიზონტში როდის ჩაესვენებოდა.

მართლაც, როგორც კი მზემ კალთის აკრეფა დაიწყო, ვარსკვლავა სხივს ჩაეჭიდა და წამში მასთან ერთად ცაზე აღმოჩნდა. უკვე ღამე იყო და ცაზე ვარსკვლავები ანათებდნენ.

–გამარჯობათ, – მიესალმა გახარებული ვარსკვლავა, – რა დიდი და ბრწყინვალე ვარსკვლავები ხართ.

მნათობებმა გაოცებით გადმოხედეს უცნაურ სტუმარს.

–შენ ვინ ხარ, – შეეკითხა ერთი დიდი ვარსკვლავი.

–მე თქვენი ბიძაშვილი ვარ. აქამდე ზღვაში ვცხოვრობდი. ახლა გადავწყვიტე, თქვენთან ამოვსულიყავი. იმედია მიმიღებთ თქვენს ოჯახში.

–რა უცნაური ხარ. მერე რა, რომ ვარსკვლავის ფორმა გაქვს, რადგან ზღვაში დაიბადე და იქ ცხოვრობდი, ესე იგი თევზი ხარ. თევზებს კი ცაში არაფერი ესაქმებათ. ყველამ იქ უნდა იცხოვროს, სადაც მისი ადგილია, თევზებმა - წყალში, ცხოველებმა – ხმელეთზე, ჩიტებმა კი უნდა იფრინონ, – უპასუხა ვარსკვლავმა.

–როგორ, მე ხომ სხვა თევზებს არ ვგავარ, მე ყველაზე ლამაზი ვარ. სახელიც კი თქვენნაირი მაქვს. რა უნდა ვაკეთო ოკეანეში? – განანწყენდა ზღვის ვარსკვლავა და ისევ ატირდა. მსხვილი ცრემლები ჩამოუგორდა, და მისდა გასაოცრად, ეს ყველამ შენიშნა.

–ნუ გწყინს, შეიმშრალე ცრემლები, – შეებრალა პატარა ვარსკვლავს, – აბა, ცაში რა უნდა აკეთო. ჩვენ მნათობები ვართ და ჩვენ საქმეს ვაკეთებთ, შენ კი უსაქმოდ უნდა ეკიდო. ნარმოიდიგინე, რა მოსაწყენი ცხოვრება გელის აქ. ამბობენ, ოკეანის ფსკერი ულამაზესიაო, იქ წყალმცენარეები ყვავიან და გასაოცარი არსებები დაცურავენ. რა სჯობია ასეთ სილამაზეში ცხოვრებას.

–ცაც ლამაზია, – ჯიუტობდა ზღვის ვარსკვლავა.

–რა თქმა უნდა, ცაც ლამაზია, მაგრამ ცა შორიდან კიდევ უფრო ლამაზი მოსჩანს, ასე რომ შეგიძლია ოკეანის ზედაპირიდან ხშირად ამოგვხედო და დაგვიანახო, ჩვენ კი აქედან ხელს დაგიქნევთ-ხოლმე.

ზღვის ვარსკვლავა დაფიქრა - მგონი სიმართლეს მეუბნებიანო, – გაიფიქრა. დილით ისევ მზის სხივთან მივიდა და თხოვა - შინ, ოკეანეში დამაბრუნეო.

–ხომ გეუბნებოდი. მაგრამ არა უშავს, კარგია, რომ თვითონ გადანწყვიტე დაბრუნება. თანაც ნამდვილი ვარსკვლავებიც მოინახულე. ახლა კი მაგრად ჩამეჭიდე და წავედიით!!! - დაიძახა მზის სხივმა და ზღვის ვარსკვლავა

სადავრო ვარდუაძე

ვა მშობლიურ ოკეანეში ჩაუშვა.
გაიხარეს თევზებმა, როცა ვარსკვლავა დაინახეს.
- ძალიან ვნუხდით, რომ მიგვატოვე!
- რა კარგია, რომ დაბრუნდი. აქ ხომ ყველას უყვარხარ!
- ჩვენო ვარსკვლავა, აღარ ნახვიდე, არ მიგვატოვო!
ერთმანეთს არ აცლიდნენ თევზები, ვარსკვლავას
გარს ეხვეოდნენ და მის დაბრუნებას ზეიმობდნენ. ვარ-

სკვლავას გული აუჩრყდა. უკვე წყალში იყო და ამიტომ
ისევ არავის შეუმჩნევია, როგორ ჩამოუგორდა თვალე-
ბზე ცრემლები. თუმცა ამჯერად - სიხარულის ცრემლე-
ბი. იმის შემდეგ სულ ოკეანეში ცხოვრობდა. უამრავი მე-
გობარი ჰყავდა და თავს ზღვის ისეთივე ბინადრად მიიჩ-
ნევდა, როგორც ყველა დანარჩენი. ხანდახან წყლის ზედა-
პირზეც აცურდებოდა-ხოლმე, ვარსკვლავებს აკვირდე-
ბოდა და უღიმოდა, მერე ისევ ქვევით ეშვებოდა და თავ-
დავიწყებით სერავდა თვალუნვდენელ ოკეანეს.

ნუნუ ძაბუაშვილი

მზე და მზია

ცხრათვალა მზე თმებს ივარცხნის
და რაც მოჩანს, ცხადად არის,
ერთი, ნახეთ, ცხრათვალა მზეს -
როგორ შვენის ცხრა დალალი.
მზია გოგოს ელიმება
დაიკოს სთხოვს: - ჩემო ლალი,
გეხვეწები დამინანი
მეც, მზესავით, ცხრა დალალი!
მე და მზე ვართ სეხნიები, -
დედამ მითხრა: გეგხარ მზესო,
ჰოდა, მინდა, რომ მზესავით
მეც სიკეთე მუდამ ვთესო.

ბოთო

ახრამუნებს ბოთო სიმინდს,
ახრამუნებს ვაშლის ქერქსაც...
ბებო ამბობს: - რისი ლეკვი?
ამას გოჭი უნდა ერქვას.
ახრამუნებს - ჭარხლის ფოთოლს,
კბილი გაჰკრა ფოჩებს ხახვის,
პაპა ამბობს: - რისი ლეკვი?
ამას უნდა ერქვას თახვი.
კომბოსტო ხომ გულით უყვარს, -
უკვირს: ნუკრის, შუქრის, ელას,
სტაფილოსაც ახრამუნებს, -
უნდა ერქვას ყურცქვიტელა.
კარტოფილი ფუჩოს სთხოვა,
კარგად არჩევს კაკლის ლებანს,
თხა კიკინებს: - რას შვრებიო?
ბოთომ: მას ვჭამ, რაც მე მნებავს...
ქათამმა თქვა: სიმინდს მიჭამს,

ყურცქვიტელამ - კომბოსტოსო,
სანამ მიიტყვიპებოდე,
სჯობს მოეგო, ბოთო, გონსო.

კალმახი და კალმახა

მდინარეში მოცურავს
დანინკლული კალმახი,
ეს, ხომ, ის კალმახია, -
ნიგნში რომ მყავს ნანახი.
სოკოც არის „კალმახა“,
ამბობს გოგო - დიანა,
მის საკრეფად მამიკომ
მთა-მთა შემოიარა.
ეკითხება ძამიკო:
- ნეტავ, რა აქვთ საერთო?
მეც მსურს მთაში წავიდე, -
სოკოს კრეფით გავერთო.
გემრიელი სოკოა,
ამსგავსებენ კალმახსო;
სახელი ვინ დაარქვა, -
ეს, ნამდვილად, არ მახსოვს.

მეგობრები

გამოვიდა ბაჯბაჯით
ბუნაგიდან დათუნა,
გაზაფხული მოსულა, -
მზეც სიცილით გართულა.
აბა, ტყევე, აშრიალდი,
გაიღვიძე, ხის ფესვო,
რა იქნება, ყურცქვიტავ,
სტაფილო რომ მივთესოთ?
დაითესა სტაფილო
და გამარგლეს ციყვებმაც,
უკვე, აღარ მოშვივათ,
სუსხი რომ დაინყება.
გაიარა ზაფხულმაც,
შემოდგომაც გზაშია...
ტყემ მოირგო ყვითელი,
ყავისფერი - არშია.
დაიხუნძლა: კაკალი,
რკო, თხილები და პანტა.
დათვი, ციყვი, ყურცქვიტა -
კრეფენ, ქარი რომ ფანტავს.
დათვი ამბობს: ახლა კი
ყველაფერი რიგზეა...
სტუმრად მოდით, მოგართმევთ:
ნამცხვრებს და ტორტს ნიგვზიანს.

ბელა ახაღულინა
(თარგმანი ვასილ გულეურისა)

აფხაზური ფაკრძალვა

ორი გოგო გეორგინებს ყრიდა გზაზე,

შიგადაშიგ, გამოზოგვით ერთობ,
და ქალები საუბრობდნენ დაბალ ხმაზე:
- ყვავილები რა ძვირია — ღმერთო...
დაძაბული, ძრწოლით, შიშით სავსე ქუჩა
ნინ მიმავალ ორ გოგონას უმზერს,
რა საზარლად ფერმკრთალი და თეთრი მოჩანს
ორი ხელი, დაკრეფილი გულზე.
თან მოჰქონდათ გვირგვინები მძიმე ტვირთად,
მოხუცებს კი გამყოლები ახლდათ.
ყველაფერი, აგროვებდნენ რასაც მზითვად,
გვირგვინებად გადაიქცა ახლა.
გაიმართა ქელები და მხოლოდ მაშინ
გამოცოცხლდა, ახმაურდა ხალხი,
ხოლო ქალებს ცრემლი ედგათ ისევ თვალში
და ღანვებზე დაჰფენოდათ თაღხი.
მაგრამ სვამდნენ, სვამდნენ ჭიქით, ფინჯნით, თასით —
მწუხარებას იქარვებდნენ ოდნავ,
მერე დიდხანს ჭაჭის სუნი იდგა გზაზე,
სიხალისე ხმებსაც შერეოდა.
ჭირ-ვარამის ჯიბრით უკვე მაღალ ხმაზე
სურდათ სულ სხვა სიმღერები ეთქვათ...
დიდი ხნის წინ, მიაბარეს მინას ასე
ერთი გოგო, გიული რომ ერქვა.

ივანე ივბუენაო
(თარგმანი ვასილ გულეურისა)

**კაცი ორმოცის
გახდენა ოდეს**

კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
დროა, კითხვაზე პასუხი ჰქონდეს:
დაჩაჩანაკდა სული? —
პასუხი ჰქონდეს გარდასულ წლებზე,
რძის თითოეულ, პატარა წვეთზე,
ყოველ ნამცეცზე პურის.
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
არ საჭიროებს შეღავათს ოდენ
საკუთარ თავთან, ღმერთთან.
ცრემლები ყველა, ისე ვით ერთი,
მელნის ამაოდ დაღვრილი წვეთი
მისი გვერდიდან წვეთავს.
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
დროა აკრძალვა უწესდებოდეს
სიამოვნების წყურვილს:
რადგანაც, ხორცი თუ არა სძლიე,
ნელ-ნელა ხრავს და ბობოქრობს ძლიერ —
გალევა ძალუძს სულის.
სხეულიც, უნდა ითქვას, რომ, ბასტა,

დანერწყვილი ხარ როდესაც ასგან,
როგორც ცრუ-ქრისტე, ლომნით.
ერთი რომანი, მეორე... თვალებს
შეაჩვევ ბურუსს და შიშველ ქალებს —
როგორც აბანოს ორთქლში.
მიზანს მკაფიოდ ამჩნევდა თვალი.
ორმოცამდე ხარ ცხოვრებით მთვრალი,
ნაბახუსევი — ორმოცს.
თავი დამძიმდა. ვერაფერს მიხვდი.
ახალსახლობას თითქოსდა იხდი —
ჩაყუდებული ორმოს.
უნდა ნაავლო ხელი შენს იღბალს,
ვიდრე გადახვალ ორმოცის მიღმა
ბაზრობაზე ვართ, რომ ვთქვათ,
ორმოცისა კი ბაზრობას ვტოვებთ
ფეხით მივდივართ, ცარიელ ტომრით.
გაგვქურდეს — ვტირით, მოვთქვამთ.
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
თავს რჩევა მისცეს, უნდა ესმოდეს:
შორს ბაზრობისგან ამ დროს.
არ მოატყუებ — ვერ ყიდი, ხვდები.
მოატყუებ და — ვაჭარი ხდები.
ვერ ცვლი გაყიდვის კანონს.
საზიზღრობაა, რომ იწყებ ხარხარს,
ალვირით ხელში, ჩარჩთან რომ დგახარ,
გაუმადლართან, ძუნთან.
ორგვარი არის სირცხვილის გრძნობა:
როცა შენ თავად ვაჭრობ და როცა
შენით ვაჭრობენ ურცხვად.
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
ცხოვრებას რუხი ფერები მოსავს,
ნუ იღუშები ასე —
სისვი ცხენი ხარ ტანზე ხალებით,
გასაყიდად ნუ მიეკარები
ნურც ერთ ხალს მაგ შენს ტყავზე.
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
თუკი ნათელი არ შერეოდეს
ბაზრობის ფერთა გამას.
წინ გაქვს ყოველი — ჯერ მოიცადე.
კომედიამი ბედი ნუ სცადე
და ნურც ჩაგითრევს დრამა!
კაცი ორმოცის გახდება ოდეს,
ან დაცემაა, ან ყვავილობდეს —
ამას კაცი წყვეტს თვითონ.
სიკვდილს თავისი მოუვა ვადა,
რომ გაიხარო, სიკვდილის გარდა,
ხელს რა შეგიშლის ვითომ.

**ალექსანდრა
აორიატაოვი**
(თარგმანი ვასილ გულეურისა)

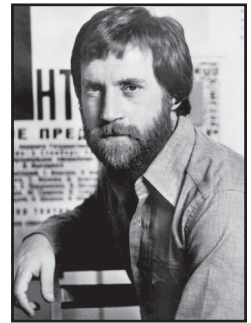
ზალოდა განოლილო ვაგონზე

- მტკივნეულია, კარგო, როდესაც,
მინას ფესვები ღრმად ჩაეზრდება, -
მტკივნეულია, კარგო, როდესაც
ხერხის ქვეშ ორად იპობი თავად.

გულის ჭრილობა არ შეხორცდება,
დაიღვენება წმინდა ცრემლებად
გულის ჭრილობა არ შეხორცდება, —
დაიღვენება მდულარე ლავად.
— სანამ ვიცოცხლებ, შენთან ვიქნები, —
სული და სისხლი არ დაშორდება, —
სანამ ვიცოცხლებ, შენთან ვიქნები —
ტრფობას ხომ ბინა სიკვდილთან უძევს.
თან ნაიყოლებ ყველგან ფიქრებით —
თან ნაიყოლებ, კარგო, ოცნებად, —
თან ნაიყოლებ ყველგან ფიქრებით
მშობლიურ მინას, საყვარელ ფუძეს.
- მაგრამ თუ თავს ვერ დავაღწევ ოდენ
განუკურნებელ სიბრაღულს მწვავეს,
მაგრამ თუ თავს ვერ დავაღწევ ოდენ
სიცივესა და სიბნელეს უკუნს?
- განშორებას ხომ შეხვედრა მოსდევს,
არ დამივიწყო, ძვირფასო, გნამდეს,
განშორებას ხომ შეხვედრა მოსდევს,
მე და შენ — ერთად ვბრუნდებით უკან.
- მაგრამ თუ გავქერი უკვალოდ სადმე —
როგორც პატარა სხივი სინათლის, —
მაგრამ თუ გავქერი უკვალოდ სადმე
ვარსკვლავცვენისას, კვალდაკვალ მყისვე?
- შენთვის ვილოცებ მუდამდღე აქ მე
რომ არ დაგებნეს გზები მინამდე,
შენთვის ვილოცებ მუდამდღე აქ მე
უენებელი რომ დაბრუნდე ისევ.
გაბოლილ ვაგონს მიჰყავდა რწევით,
უსახლკარო და მორჩილი ბედის,
გაბოლილ ვაგონს მიჰყავდა რწევით,
ზოგჯერ ტიროდა, ნახევრად თვლემდა,
როდესაც დამრეც ფერდობზე ზევით
შემადგენლობამ იცვალა გვერდი,
როდესაც დამრეც ფერდობზე ზევით
რელსებს ხმაურით მოსცილდნენ თვლები.
ზეციურ ძალამ დასძალა მინა,
ერთი ხელმოსმით ყოველი მოსრა,
ზეციურ ძალამ დასძალა მინა
და მიწიერი ასტყორცნა ხელად.
და ველარავის ვერაფრით იცავს
დაპირებული მშვიდობით მოსვლა,
და ველარავის ვერაფრით იცავს
შორით ლოდინით განვდილი ხელი.
ვინც გულით გიყვართ, ნუ დაშორდებით,
ვინც გულით გიყვართ, ნუ დაშორდებით,
ვინც გულით გიყვართ, ნუ დაშორდებით,
შეესისხლხორცეთ დღისით და ღამით, -
თითქოს ბოლოჯერ ემშვიდობებით,
თითქოს ბოლოჯერ ემშვიდობებით,
თითქოს ბოლოჯერ ემშვიდობებით,
როდესაც უნდა ნახვიდეთ წამით!

ვლადიმერ ვისოცაი

(თარგმანი ირმა მალაცვიძისა)

სიბნელე

ნუ ჩქარობ, იქ ხომ უკუნეთია,
მენამულ კედლად ჩნდება დაისი,
წვიმა ირიბი, შემხვედრი ქარი
და იკლავება გზები თავისით.
უცხო სიტყვები,
უაზრო ლოცვა,
და შეხვედრები უაზრო, ფუჭი,
იქ გადაინვა, გახმა ბალახი
და კვალი ქრება წყვდიადში ურჩი.
იქ სიმტკიცეზე ამონმებს ომი,
დაისი, ქარი, მოქცევა ტალღის,
გულს აერია რითმი და ძგერა,
დღედაღამ შრომით და ფეთქვით დაღლილს.
უცხო ბგერები, ფერებიც – უცხო,
სხვა არჩევანი, ვხედავ, არა მაქვს,
შეხედე, მწუხრით მეც ვიფერები,
დარდი გულიდან სულში გადამაქვს.

სამთო ლირიული

უკვე აღარ მაკანკალებს -
დროა ზევით,
შიში უფსკრულს ჩაიჩეხა
სამუდამოდ,
ვიცი, მწვერვალს ვერ დაიპყრობ
მხოლოდ მზერით,
და მივცოცავ, ფეხი სხლტება,
მანც ვწვალობ.
უცნობ ზღვარის გადალახვას
მეც მანდობენ,
გაუვალი გზიდან ერთს ხომ
მეც გავთელავ,
იმ გმირების სახელები
თოვლს ადნობენ,
ვინც სიკვდილმა დაუნდობლად
აქ დათელა.
აქ ყინულის ბრწყინვალეობა
ცისფრად ელავს,
და ანათებს, აცისკროვნებს
მალალ ფერდობს,
აქ ვიღაცის ნაკველევის
საიდუმლოს
მარმარილო უფრთხილდება,
ვით საბედოს.
დე! გავიდეს საუკუნე,
მეხსომება -
მაშინ მოვკალ ჩემში ეჭვი
და კამათი,
იმ დღეს წყალმა ჩამჩურჩულა
- „წარმატება...“
რა დღე იყო?
რა თქმა უნდა,
ოთხშაბათი!

აკაკი წერეთელი კახეთში

ელს დიდი დიდი ქართველი პოეტის, აკაკი წერეთლის დაბადების 175 და გარდაცვალების 100 წლისთავია. იუნესკოს გადანყვეტილებით 2015 წელი აკაკის სიუბილეო წლადაა გამოცხადებული.

„ძლიერი სიყვარული სამშობლოსი ჰბადებს ძლიერ სიყვარულს კაცობრიობისაო“ – ამბობდა იაკობ გოგებაშვილი და მართლაც „ჩემი ხატია სამშობლო, სახატე მთელი ქვეყანა“ – ამბობს აკაკი და იგი ამით ამბობს, რომ ჩვენთვის ხატია ჩვენი სამშობლო, სხვა ქვეყნების გვერდით. ეს დიდი ქართული ლიტერატურის ტრადიციაა. რომელთაც უყვართ რა, უპირველეს ყოვლისა, თავიანთი სამშობლო – უყვართ მთელი კაცობრიობა.

დიდი ქართველი პოეტი ოთხჯერ ყოფილა კახეთში. პირველად 1882 წელს აგვისტო-სექტემბერში გომბორზე გამავალი გზით ქალაქ თელავში. 1882 წლის 17 აგვისტოს, მის საპატივსაცემოდ გამართულ შეხვედრაზე ასეთი სიტყვებით მიმართა კახელ ხალხს: „სწორედ ალტაცებაში ვარ კახეთისაგან, და მხოლოდ ეს კი მკბენს გულში, რომ ეს მშვენიერი მხარე მისთანა მდგომარეობაში ვერ არის, როგორც ეკადრება. ამას მე არავის სასაყვედუროდ არ ვამბობ! ეს მოიტანა აუცილებელ ისტორიულმა მიზეზებმა. უხსოვარ დროდგანვე ამ მშვენიერ ქვეყანას ურიცხვი მტრები ყოვლის კუთხით მონავრად ეხვეოდნენ. ამის გამო ჩვენი წინაპრების გრძნობა-გონება იმაზედ უნდა ყოფილიყო მიქცეული, რომ მტერი არ შემოეშვათ და ეს კიდევაც საკვირველად აღასრულეს... გაუკეთეს საქართველოს სიმაგრეები და საკუთარი ძვლების გალავანი შემოავლეს! ბევრისგან მესმის აქ კახეთის მიწის ქება – ისე მდიდარია, რომ რამოდენიც უნდა გადააბრუნო არ ილღებო – მე ეს არ მიკვირს. ეს ყველგან ასეა ჩვენში, ჩვენს სამშობლოში მისთანა ადგილზედ ფეხს ვერ დადგამთ, რომ ჩვენის წინაპრების ძვლებით არ იყოს დაპოხიერებული და მათის სისხლით დამბალი; – ისე ლუკმა პურს ვერ ჩავიდებთ

პირში, რომ ჩვენი მამა-პაპების ნაწილი არ ჩავგყვეს და წვეთ ღვინოს ვერ ჩავყლაპავთ ისე, რომ შიგ ჩვენი თავგანწირული გმირების სისხლიც არ ერიოს! ეს ლუკმა და წვეთი არიან ჩვენი „წმინდა წმინდათა“, ზიარება ჩვენთვის, რომელიც სინმინდითა და სასოებით უნდა მივიღოთ ხოლმე და გვაგონებდეს წონაპართ ღვანლსა, და ჩვენც იმავე გზით მივემართებოდეთ, რა გზითაც მათ უვლიათ, მხოლოდ დროების შესაფერისად კი, ეს პატივისცემა, რომელსაც მე ვხედავ და ის სიტყვები, რომელიც მესმის თქვენგან, ამტკიცებენ ერთის მხრით თქვენს სტუმართ-მოყვარეობას და მადლიერ გულს და მეორით იმას, რომ თქვენ გენატრებათ გყავდეთ ნამდვილი მამულიშვილები. მხოლოდ ერთ რამეს კი ვერ შეგარჩენთ: ბრძანებთ: „ღმერთმა ქნას შენ და შენისთანები მომავალშიც ბევრი გვყოლოდესო“, ამის წინააღმდეგ ვალდებული ვარ მოგახსენოთ, რომ ღმერთმა ნუ გაამართლოს ეგ თქვენი თხოვნა! – ეგ ხომ წყევლა იქნება! რასაც დღეს ვჯერდებით, ის ხვალ საკმაო აღარ არის ხოლმე. მომავალმა დრომ უნდა მოგვცეს ნამდვილი მამულიშვილები ყოვლის უნაკლოდ. ძველადაც, საზოგადო ბრძოლის დროს, როდესაც ჩვენი წინაპრები თავისის თავგანწირული მამულისშვილობით ქვეყანას აკვირვებდნენ, კახელები ყოველთვის მონინავე რაზმში ყოფილან და მომავალშიც, იმედია, თქვენი შვილები, თავის განთქმულ წინაპრებს არ ჩამორჩებიან. ჩვენს დროსაც მეთაური და მონინავე იყო თქვენივე შვილი, თავადი ილია ჭავჭავაძე, რომელსაც დარწმუნებული ვარ, ყოველი თქვენგანი სიამოვნებითა და ამპარტავნებით იგონებს და რომლის სადღერგძელოსაც ახლა მე გვახლებით. ჩვენის ქვეყნის წარსულ ცხოვრებაში უპირველესი ადგილი უჭირავთ საზოგადოდ დედებს და განსაკუთრებით კახელ ქალებს, თვით უპირველესმა ჩვენთვის მოღვაწე დედამ, წმინდა ნინომ, კახელი ქალები გამოირჩია ტოლ-ამხანაგებად, აქ გამომესახლა და აქაურ დედებს ძეგლად და სახსოვრად დაუტოვა თავისი საფლავი. იმედია, რომ აწინდელი დეებიც, ძველი დედების მიბაძვით, შეუდგებიან ქვეყნის სამსახურს შვილების სამაგალითო ზრდას! ღმერთმა მოგასწოროთ იმ დროს, რომ თქვენი შვილები ქვეყნის სასახელონი გამოსულყვენ და მითი თქვენი მშობლობაც ხალხთაგან კურთხეულ იყოს. მაშინ, სწორედ მაშინ, გაიმშლის გულს საბრალო ჩვენი, დღეს დაჯავრიანებული, ქვეყანა და ყოვლის კუთხით გაისმის „ვარხალალო“ ალტაცებულის სიტყვებით „ისა სჯობს მამულისათვის, შვილი რომ სჯობდეს მამასაო...“

ეს გულთბილი სიტყვები გამოწვეული იყო კახელების თბილი შეხვედრებით. თელაველი მასპინძლები ცხენებზე ამხედრებულები შუამთის მონასტრის მიდამოებში შეეგებნენ ძვირფას სტუმარს. აკაკის მოუნადინებია და აქვე მოუხილავს ალექსანდრე ჭავჭავაძის საფლავი, რომელიც ახალი შუამთის ტაძარში მდებარეობს. პოეტმა ამ შემთხვევასთან დაკავშირებით ფრიად საყურადღებო ლექსი დაწერა: „თავადი ალექსანდრე ჭავჭავაძის საფლავზედ“ (1882 წელი აგვისტოს 14 — შუამთა). თელავის საზოგადოებამ საზეიმო ვითარებაში მიიღო აკაკი წერეთელი, მასპინძლებს არ დაუზოგავთ არაფერი, რათა გამოეხატათ უსაზღვრო სიყვარული და გულითადი პატივისცემა სანატრელი სტუმრისადმი. იმ დროის პროგრესულმა პრესამ ასე შეაფასა აკაკის კახეთში ყოფნა: „ნეტარია კაცი, როდესაც მას თავისი უზაკონიჭითა და შრომით დაუმსახურებია ხალხის ამგვარი

თეატრი

სიყვარული და ყურადღება“.

ილია ჭავჭავაძე ამ ფაქტთან დაკავშირებით წერდა: „ჩვენდა სასიხარულოდ, ჩვენშიც თითქოს ჩვეულებად შემოდის პატივისცემა ერისთვის გარჯილი კაცისა, საჯაროდ გადახდა მადლისა მისი – ვისაც ერისათვის სამსახური რამ გაუწევია, შრომა დაუდვია, სიტყვით თუ საქმით შესწევია თავის მამულსა და თანამემამულესა. ამის მაგალითი ბატონი აკაკი წერეთელის მოგზაურობაა ამას წინათ გორში და ამ ბოლო ჟამს კახეთში.“

აკაკის პატივისცემად გამართულ ერთ-ერთ ნადიმს ცნობილი პედაგოგი და ჟურნალისტი ივანე როსტომაშვილი ხემძღვანელობდა, რომელმაც გულწრფელი მადლობა მოახსენა საპატიო სტუმარს თელავში მოზრანებისათვის და მოკლედ დაახასიათა მგოსნის დამსახურება ქართველი ხალხის წინაშე. სტუმარმა საპასუხო სიტყვა წარმოთქვა, რომელიც გამსჭვალულია ერუვნული ინტერესების შეგრძნებით. ამ სიტყვას მსმენელთა მხრიდან ფრიად ცხოველი გრძნობები გამოუწვევია. ილია ჭავჭავაძეს ამ სიტყვის წაკითხვის შემდეგ ასე შეუფასებია იგი: „ამაზე მშვენიერი სიტყვა ჩვენ არ გვაქვს ქართულ ენაზე. კითხულობთ და გიკვირთ, გიკვირთ და კითხულობთ, არ იცით, რა რას დაამჯობინოთ: სიტყვა აზრს, თუ აზრი სიტყვას, – ისე შეზავებულია ეს, ისე შეხამებულია, ისე შეხორცებულია სიტყურფე სიტყვისა აზრის მშვენიერებასთან.“

პოეტი ამავე გზით თელავში მეორედ 1897 წლის სექტემბერში ჩამოსულა. ამ მოგზაურობის მთავარი მიზანი იყო „ალავერდობის“ დღესასწაულზე დასწრება. როგორც ცნობილია, მოთხრობა „ბაში-აჩუკი“ 1896 წელს გამოქვეყნდა. ჩანს, რომ აკაკი ლიტერატურული წყაროებით იცნობდა ალავერდის ტაძარს, ხოლო „ალავერდობას“ 1897 წელს უშუალოდ დაესწრო. მან ნადიმზე თელავში 1897 წელს თქვა: „კახეთი ჩვენთვის ახალ ბეთლემად დაუნიშნავს განგებასო.“ აკაკი წერეთელმა კახელების დახასიათებას მჭიდროდ დაუკავშირა ილია ჭავჭავაძის დამსახურება ქართველი ხალხის წინაშე:

„გვალვის დროს ერთი პატარა ღრუბლის ნაგლეჯიც, სადმე ცის კიდეში გამოჩენილი, ქვეყანას ახარებს. შესწერდებიან მუშები და ამბობენ: ღმერთო, შენს მადლს: კარგი ნიშანია, იმ პატარა ნაგლეჯს სხვებიც შეუერთდებიან, ცას დაფარავენ და მოგვევლინება წვიმა, ქვეყნის გამანედლებელი! საკვირველია, მესამოცე წლებში, მამათა სქესის ახალი თაობა გამოვლინებას აპირებდა, ის პატარა ცისარტყელა კახეთში გამოჩნდა, და ის ღრუბლის ნაგლეჯებიც აქეთ დავინახე... რასაკვირველია, მიხვდებით, რომ აქ იგულისხმება თქვენნივე შვილი ბატონი ილია ჭავჭავაძე!“

აკაკი წერეთელი თელავში მესამედ 1898 წელს ჩამოსულა. დასწრებია „ალავერდობას“, მას არ ჰქონია საზოგადოებასთან შეხვედრები; უცხო სტუმარი ახლდა თურმე და კერძო მასპინძელი ჰყოლიათ.

აკაკიმ კახეთში მეოთხედ 1911 წლის ივლისში იმოგზაურა. ძველი სტილით ივლისის ოცში თელაველებს დაწესებული ჰქონიათ „ილიაობა“. პოეტი საგანგებოდ ჩამოვიდა „ილიაობის“ ცერემონიაზე დასასწრებად. თელაველებმა „ილიაობის“ ჩატარების მეორე დღეს გამართეს აკაკის საღამო. ადგილობრივმა დრამატულმა დასმა წარმოადგინა „თამარ ცბიერი“, დასასრულ მგოსანი გამოსულა სცენაზე, წარმოუთქვამს ლექსი „განთიადი“. აკაკისთან გამოსათხოვარი ნადიმი გამართულა რეაასწლოვანი ჭადრის ქვეშ: იღვრებოდა კახური სიმღერების ჰანგები, ერთ გუნდს ხელმძღვანელობდა ნიჭიერი კომპოზიტორი ნიკო სულხანიშვილი, მეორე გუნდში გაისმოდა ჯადოქარი „დედას ლევანას“ ხმა, ხოლო მესამე გუნდში ართანელი ყარალაშვილის „მრავალჟამიერი“; აკაკი იმდენად მოიხიბლა მასპინძლობის მრავალფეროვნებით და ამ სიმღერებით, ცრემლს ვეღარ იკავებდა თურმე!.. აკაკიმ თავისი სიტყვა სადღეგრძელო ასე დაასრულა: „ის ნიადაგი, ის ხალხი, რომელმაც წარმოშვა: ვახტანგ გორგასალი, დავით აღმაშენებელი, თამარი, გიორგი ბრწყინვალე, დიდი მოურავი, მთანმინდელები, პეტრინი, რუსთველი და სხ-

აკაკი წერეთელი სტუმრად თელავში

ვანი... მსოფლიო გმირები... კიდევ წარმოშობს იმისთანა გმირებს, რომელიც თქვენ გეჭირვებათ და მოელით... მე ვერ მოვესწრები იმ მომავალ გმირის მირქმას, მაგრამ გულში იმედებით კი ჩავალ საფლავში“...

აკაკის შეხვედრები მოუწყვეს კისისხევში, წინანდალში, ვაჩნაძიანში, ქისტაურში.

ამის შემდეგ ყვარელმა მიიწვია ძვირფასი სტუმარი (1911წ.). აკაკის თან ახლდნენ შალვა დადიანი, ელო ან-

მავლობაში ღვთისადმი ლოცვა-ვედრება გაისმოდა, დღეს აღარც ერთი ქართველი ფეხს აღარ დგამს და ამის მიზეზად იმას ამბობენ, რომ არა გვესმისო!“

პოეტს საყვედურით მიუმართავს წინამძღვრი-სათვის, მაგრამ მას თავი უმართლებია: „მონაზონები სულ რუსეთიდან მყავს ჩამოყვანილი, ქართული არ იცინაო!“

აკაკის რჩევა მიუცია, რომ წმინდა ნინოს ხსოვნის დღეებში და განსაკუთრებით დიდ დღესასწაულებში მაინც აწირვინეთ ქართულად და ხალხს თანდათან მიიზიდავთო.

მგოსანმა გამოთქვა ფრიად გულწრფელი კმაყოფილება, როდესაც შეიტყო, რომ სიღნაღში გამოდიოდა გაზეთი „ხმა კახეთისა“ (რედაქტორ-გამომცემელი კ. ტყავაძე). შემდეგში, ერთ-ერთ ნომერში დაიბეჭდა აკაკის ლექსი „კახელებს“.

აკაკის კახეთში 1882, 1897 და 1911 წლების მოგზაურობის დროს საზოგადოებასთან შეხვედრებისას წარმოუთქვამს სიტყვები, რომლებიც წარმოადგენენ მჭერმეტყველების უბადლო ნიმუშებს; გარდა ამისა, აკაკიმ მეორე მოგზაურობის შემდეგ, ცალკე სტატიად გამოაქვეყნა „კახეთში მოგზაურობა“, რომელშიც გულმართლად აღწერილია კახელ მშრომელთა მაშინდელი სოციალურ-ეკონომიური მდგომარეობის მკვეთრი სურათები, გადმოცემულია ამ დუხჭირი მდგომარეობით გამოწვეული გულისტკივილი და აღშფოთება.

აკაკი წერეთელმა თავად ასე შეაფასა კახეთში თავისი მოგზაურობანი: „სწორედ აღტაცებაში ვარ კახეთისა-

აკაკი წერეთელი ყვარელში, იური ჭავჭავაძის ოჯახში, 1911 წლის 31 ივლისს, აკაკის წინ შალვა დადიანი

დრონიკაშვილი, ნიკიფორე მამინაიშვილი და ივანე პაატაშვილი.

კუდიგორის მიდამოებში შემოეგებნენ მასპინძლები. ოცდახუთმა ცხენოსანმა წრეში მოაქცია პოეტის ეტლი და ასე შეაბრძანეს ილიას მშობლიურ სოფელში.

თელავიდან აკაკი წერეთელმა ორჯერ იმოგზაურა სიღნაღის გავლით. პირველად 1882 წელს. მიუხედავად იმისა, რომ პოეტს ეჩქარებოდა, სიღნაღელებმა მაინც არ გაუშვეს იგი. მარშალ ვაჩნაძის ოჯახშიც მიუწვევია აკაკი.

მეორედ სიღნაღის გავლით წასულა 1897 წლის მოგზაურობის დროს. ამ მოგზაურობის შთაბეჭდილებები უფრო დანვრილებით არის აღწერილი სტატიაში „კახეთში მოგზაურობა“.

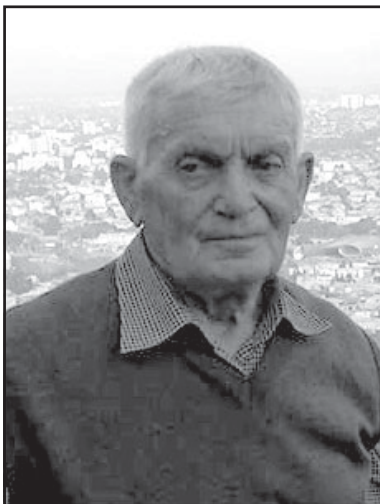
აკაკი წერეთელი სიღნაღიდან საგანგებოდ მისულა ბოდბის მონასტერში. პოეტი კმაყოფილი დარჩენილა, როცა უნახავს, რომ მონასტრის ილუმენიას ზრუნვის შედეგად ყველაფერი წესრიგში ყოფილა, მაგრამ მაინც შეუნიშნავს არსებითი ნაკლი, რომ აქ ქართულ ენაზე ღვთისმსახურება აღარ წარმოებდა: „იმ ტაძარში სადაც ქართველების სინმინდე და საუნჯე – წმინდა ნინოს გვამია დაკრძალული და სადაც თხუთმეტი საუკუნის გან-

აკაკი წერეთელი, ეკატერინე ჯანდიერი-მაჭავარიანისა, სალომე ჯანდიერი, სოფ. ვაჩნაძიანი (თელავის მაზრა), 1911 წლის ივლისი

გან, და მხოლოდ ეს კი მკბენს გულში, რომ ეს მშვენიერი მხარე მისთანა მდგომარეობაში ვერ არის, როგორც ეკადრება“.

დაამუშავა ქეთევან მჯვადლიშვილმა დედოფლისწყაროს ხალხთა მეგობრობის მუზეუმის დირექტორი

იველი ყოჩიაშვილი

მოგონებები ელენე მაჩაბელზე

დიდი ილია ბრძანებდა: „წარსული მკვიდრი საფუძველია აწყმოსი, როგორც აწყმოსი მომავლისა.“ მართლაც, არავის აქვს უფლება უგულვებელყოს წარსული, გააფერმრკთალოს მისი მნიშვნელობა, ზეპირსიტყვიერებაში თუ წერილობით მასალებში მრავლადაა ისტორიული ფაქტები და მოვლენები... და ასე, მარცვალ-მარცვალ იკინძებოდა ერის საუნჯე, – „ქართველი ერის ისტორია.“

ბედნიერება მქონდა, ჩემი ცხოვრების მანძილზე, შევხვედროდი საქვეყნოდ ცნობილ ადამიანებს. თავს უფლებას მივცემ და რამოდენიმე მაგალითს მოვიყვან.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დამთავრებისას ჩემი სადიპლომო შრომის ხელმძღვანელი გახლდათ აკადემიკოსი ევგენი ხარაძე. მან მე, როგორც წარჩინებული სტუდენტი, ამომარჩია. იმ პერიოდში იგი იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასტრონომიის კათედრის გამგე და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორიის დირექტორი, უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ აკადემიკოსმა ევგენი ხარაძემ სამეცნიერო მუშაობის დასაწყებად აბასთუმნის ასტროფიზიკურ ობსერვატორიაში მიმინვია. პირველი, რაც თვალში მომხვდა, სამეცნიერო ბიბლიოთეკა იყო. ობსერვატორიის ბიბლიოთეკა წიგნადი ფონდის მიხედვით სიდიდით მესამე იყო საქართველოს ეროვნული(საჯარო) ბიბლიოთეკისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის შემდეგ. ბუნებრივია, მისი ხელმძღვანელი უდავოდ განათლებული პიროვნება უნდა ყოფილიყო. ამ საქმეს შესანიშნავად უძღვებოდა ცნობილი საზოგადო მოღვაწის, ჟურნალისტის, ფინანსისტისა და შექსპირის ტრაგედიების ბრწყინვალე მთარგმნელის ივანე მაჩაბლის ქალიშვილი ელენე

მაჩაბელი-ჩერქეზიშვილისა. იგი ფლობდა გერმანულ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებს. სახუმარო საქმე როდი იყო, ბიბლიოთეკაში 70 დასახელების ჟურნალ-გაზეთები მოდიოდა, მას დამუშავება და გაანალიზება სჭირდებოდა.

ქალბატონ ელენეს შემოკრებილი ჰყავდა თანამშრომლები და საინტერესო ღონისძიებებსა და საუბრებს ატარებდა. ბიბლიოთეკაში იყო მსჯელობა მეცნიერებაზე, ხელოვნებაზე, მიმდინარე პოლიტიკურ საკითხებზე...

მაჩაბლების ოჯახი ცნობილი საზოგადო მოღვაწეების, მწერლების, ხელოვნებისა და კულტურის მოღვაწეთა თავშეყრის ადგილი იყო. ივანე მაჩაბელს ღირსეული მეუღლე ჰყავდა – ტასო ბაგრატიონ-დავითაშვილი. იგი ქველმოქმედი ქალი იყო. მან საკუთარი სახსრებით მილანის საოპერო თეატრ „ლასკალაში“ სტაჟირებაზე მიავლინა ვანო სარაჯიშვილი. ქალბატონი ელენე იგონებდა, ვანო ჩვენთან ხშირად მოდიოდა და სიმღერით გვატკბობდაო. მანვე მნიშვნელოვანი ცნობები მოგვანოდა მათ

ოჯახთან აკაკი წერეთლის ურთიერთობის შესახებ. როგორც ცნობილია, აკაკი საჯარო სამსახურში არ მუშაობდა და ხშირად სტუმრობდა მაჩაბლებს თბილისსა და თამარაშენში(ეს სოფელი 2008 წელს რუსეთმა მი-

ნასთან გაასწორა). ქორის დონეზე ვრცელდებოდა ხმა, თითქოს აკაკის ტასო მოსწონდა. ეჭვს აძლიერებდა აკაკის მიერ ტასოსადმი მიძღვნილი ლექსები(ქართული პოეზია, ტ. 8). ივანე მაჩაბლის გაუჩინარების შემდეგ ხმა დაირხა, თითქოს ამის შესახებ აკაკიმ რაღაც იცოდა. თვითონ აკაკი ძლიერ განიცდიდა მის დაკარგვას. როგორცქალბატონმა ელენემ თქვა ჩემთან საუბარში, აკაკიმ საქვეყნოდ ცნობილი ლექსი „სულიკო“ მაჩაბლის დაკარგვას მიუძღვნა.

დედა ელენესგან (როგორც მას თანამშრომლები ვუწოდებდით) ბევრი რამ საინტერესო ცნობები მსმენია ტიცციანის მუზის – თამუნია წერეთლის შესახებ. ტიცციანს რამდენიმე მუზა ჰყავდა. რაც შეეხება პოეტის ყველაზე მნიშვნელოვან მუზას, თამუნა წერეთელს, ის ბეჟან წერეთლის ქალიშვილი იყო – აკაკის ნათლული და მისსავე კალთაში გაზრდილი. თამუნიას დედა ნიცა ბაგრატიონ-დავითაშვილი, ერეკლე მეფის შთამომავალი იყო, ხოლო ნიცას და, ტასო ბაგრატიონ-დავითაშვილი, ქალბატონი ელენეს დედა, ივანე მაჩაბლის მეუღლე გახლდათ.

თამუნია რუსთაველზე მინერალური წყლების მალაზიაში მოღარედ მუშაობდა. იგი შემთხვევით ტიცციანმა ნახა და გადაირია. ბორჯომში დასასვენებლად მყოფ მეუღლეს – ნინო მაყაშვილს დაურეკა თბილისში დაბრუნებულიყო თამუნიას საჩვენებლად. ის მალევე ბორჯომს გაამგზავრა. ბორჯომიდან დაბრუნებულ ნინო მაყაშვილს თამუნიასადმი მიძღვნილი არაჩვეულებრივი ლექსები დახვდა. თურმე ტიცციანს მეგობრები ურჩევდნენ, დაემალა ნინოსთვის ეს რვეული – არ ენყინოსო. ნინო კი ამ ლექსების გამომზეურების მომხრე აღმოჩნდა.

თამუნიას ბევრი ეტრფოდა, მაგრამ თვითონ ძალიან მორიდებული იყო. ქალბატონ ელენეს თქმით, გრიშაშვილი ამბობდა, როცა თამუნია რუსთაველზე ჩაივლიდა, ხალხი ჩერდებოდა და პირჯვარს იწერდაო... კონსტანტინე გამსახურდიამ მას თავისი წიგნი „დიონისეს ლიმილი“ მიართვა წარწერით: „ძველ საქართველოს ცოცხალ ფრესკას, თამუნია წერეთელს.“ თამუნიას საკუთარი წიგნი გრიგოლ რობაქიძემაც უძღვნა.

თამუნია ცოლად გაჰყვა ცნობილ პიროვნებას, სატირისა და იუმორის თეატრის დამაარსებელს, ნიკოლოზ კახიძეს. მშობიარობიდან 15 დღის შემდეგ თამუნიას ჯან-

მრთელობის მდგომარეობა გაურთულდა და ექიმები იძულებული გახდნენ მისთვის ფეხი მოეკვეთათ. ტიცციანზე ამ ფაქტმა საოცრად იმოქმედა. საავადმყოფოდან ელენა

ელენე მაჩაბელი აბასთუმნის ობსერვატორიის ბიბლიოთეკაში

მაჩაბელმა(დეიდაშვილმა) თავის სახლში წაიყვანა. სწორედ იქ ინახულა ტიცციანმა თავისი მუზა. ეს იყო მათი პირველი პირისპირ შეხვედრა. ამ შეხვედრიდან გამოყოლილი განწყობით დაწერა პოეტმა ლექსი „ანანურთან.“ თავს უფლებას ვაძლევ მოვიყვანო ამ ლექსის ორიოდე სტროფი:

ანანურთან

თამუნია წერეთელს

„არც კი გიცნობდი, არც კი მენახე,
 ისე გხატავდი თამარს ვრუბელი.
 ხარ დანგრეული შენ „მოდი ნახე“,
 ფეხმოტეხილი შენ ხარ ღრუბელი.
 ისე ნახია ეს მოგონება,
 როგორც დემონის ფრთების შესება,
 სჯობს გაიხარონ სხვა გოგონებმა,
 მოიბან შენი ირმის ფეხები“ ...

ბედნიერი ვარ, რომ ისეთი ადამიანის მზრუნველობისა და მფარველობის ქვეშ ვიზრდებოდი და ვმსახურობდი, როგორც საყვარელი ქალბატონი ელენე მაჩაბელი იყო.

სხვაც ბევრი რამ მაქვს ნანახი და განცდილი, მაგრამ ერთ წერილში ყველაფერს ვერ დავწერ.

„წოცხალი საყნაჯე“ – ბერდეთა მარიამ ოჩიაური-გოგოჭურისა

დედოფლისწყაროს მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის ეთნოგრაფიისა და მხარეთმცოდნეობის შემოქმედებითი წრის „ხორნაბუჯი“ წევრებმა: **ნინო მახარაშვილმა, მარიამ ლაპიაშვილმა და მარიამ ფიროსმანაშვილმა** წრის ხელმძღვანელ – **ნინო მებრიშვილთან** ერთად მოვიხილეთ და ჩავწერეთ ჩვენი ქალაქის ერთ-ერთი უხუცესი ქალბატონი - 93 წლის **მარიამ ოჩიაური - გოგოჭურისა**.

ბერდეთა მარიამს თვალიც უჭრიდა, სმენაც კარგი ჰქონდა და გონებაც მოსდევდა. ისევ ქსოვდა და ქარგავდა, ბოლო დრომდე ძროხასაც წველიდა და გემრიელი ყველიც ამოყავდა, მაგრამ მოულოდნელად მიღებულ ფიზიკური ტრამვის გამო აქტიურ საქმიანობას ვეღარ ეწეოდა, რაზეც ძალიან ნუხდა; დარდის გაქარვებას კი კვლავაც ლექს-კაფიებით ცდილობდა.

ჩვენი სტუმრობის მიზეზიც ტკბილმოუბარი ბერდეთის მოყოლილი მთის ამბების, არაკების, ლეგენდათქმულებების, ლექს-კაფიებისა და ხმით ნატირლების ჩანერა იყო. მარიამ ბებოს კარგად ახსოვდა თავისი ბიძის(დედის ძმის) ბენინა ნიკლაურის და ცნობილი პოეტის გაბრიელ ჯაბუშანურის ლექსები. (რამოდენიმე მათგანი ჩვენც ჩავიწერეთ მარიამ ბებოს გამოთქმულ ლექს-კაფიებთან ერთად).

დღეს ჩვენ ამ ნაშრომს ოდნავი სახეცვლილებით წარმოგიდგინთ. 2015 წლის 15 თებერვალს 94 წლის ასაკში, მარიამ ბებო გარდაიცვალა და მასზე, სამწუხაროდ, წარ-

სულ დროში მოგვინევს საუბარი, რადგან „ცოცხალი საუნჯე“ ლეგენდად იქცა.

ძალიან გრძელი და საინტერესო ცხოვრება გამოიარა მარიამ ბებომ. გაგაცნობთ მისი ბიოგრაფიიდან რამდენიმე საინტერესო ეპიზოდს.

არხოტში დაიბადა 1921 წელს. ბავშვობა სოფელ ახიელაში გაატარა. სოფელში სკოლა იყო ოთხნობიანი, მაგრამ ქალებს არ ასწავლიდნენ: „ქალს სწავლა რად უნდ, გაკახპდებისო“. ქალის საქმე ქსოვა, ბეჭვა და საქონლის მოვლააო და ისიც სხვა „ქალებივით“ მწყემსავდა საქონელს და მალვით ნასწავლ ასოებს ტყვიის ცარიელი და გაჭეჭვილ – ნანვეტებული მასრით ქვებზე კანრავდა. თუმცა, შემდეგ, 1927-30 წლებში, მაშინდელი მთავრობის დადგენილებით: უსწავლელობის აღმოსაფხვრელად თბილისიდან ხევსურეთში გაგზავნეს მასწავლებლები და მშობელთა წინააღმდეგობის მიუხედავად, სწავლა ყველასთვის სავალდებულო გახადეს. მათ სოფელში ორი მასწავლებელი მიავლინეს. ვანო კუცია (მათემატიკის) და თამარ გაგნიძე (ქართულის), რომელიც მათ სახლში ცხოვრობდა. სკოლა იყო მინურში; ჰქონდათ დაფა, მერხები, სკამები, ნიგნები - მათემატიკა და „დედა ენა“. მარიამიც გულმოდგინეთ სწავლობდა და თამარა მასწავლებლისგან შექებასაც ხშირად იმსახურებდა.

1944 წელს არხოტის მთელი მოსახლეობა აყარეს და სტალინის ბრძანებით ინგუშეთში – სოფელ ღილღოში ჩაასახლეს (შუა აზიაში გადასახლებულ ქისტთა კარ-მიდამოებში). 16 წელი იცხოვრეს ხევსურებმა ღილღოში. მარიამ ბებო ასე იხსენებდა ამ წლებს:

„ღილღო ისე იყო ჩვენითვის, როგორც მშობელი დედა. ჰავაც კარგი იყო და ბუნებაც. ათასნაირი ყვავილი ჰყვავოდა გაზაფხულ-ზაფხულში. იქაური თაფლი სულ სხვა გემოსი და სურნელისა იყო, ამიტომ საქონელთან ერთად მეფუტკრეობასაც მივდევდით; მაგრამ ქისტების უკან დაბრუნების მერე, იქ აღარ დაგვედგომებოდა. დავტოვეთ მათი „მოვლილი და კარგად შენახული“ სახლ-კარი. მთავრობამ უპროცენტო მრავალწლიანი სესხი მოგვცა, მანქანები გამოგვიყიდა, წამოვიღეთ ჩვენი ბარგ-ბინა და წამოვიყვანეთ საქონელი: ცხვარ-ძროხა და წამოვედით. ფუტკარი იქ დაგვრჩა, თაფლი კი წამოვიღეთ. ასე, მეორედ აყრილები ჩამოგვასახლეს კახეთში, კერძოდ, კი ნითელწყაროში (ახლანდელ დედოფლისწყაროში). 1961 წლიდან აქ ვცხოვრობთ ჩემს ოჯახთან, ჩემს სამ შვილთან ერთად“.

მარიამ ბებოს ერთი ვაჟი შალვა 36 წლის ასაკში მოულოდნელად, გულის შეტევით გარდაეცვალა. ტკივილი და დარდი გულში ჩაიკლა, უხმოდ და უცრემლოდ გააცილა – გარეგნულად: „სიტყვა ვერ ამოვთქვი, გული კი მიტიროდა, მეფუფქებოდა. არ ვიცი, ეს სისუსტე იყო ჩემი, თუ სიმტკიცე, მაგრამ ყველა ადამიანი თავისებურია; ძალად, მოჩვენებითად არ უნდა იცხოვრო და მოიქცე. უნდა იყო ისეთი, როგორიც უფალმა დაგბადა“...

„მთის ქალები ცოტა ცივები და მკაცრები ვართ. არ მახსოვს ჩემი შვილებისთვის მეუცნოს. არა, განა სირცხვილია შვილის კოცნა, მაგრამ მარტო ასე არ გამოიხატება

სიყვარული. ის ცოდო-ბრალით, ზრუნვით, ამაგით, ერთ-გულებითა და მხარში დგომითაც შეიძლება გამოხატო...“

„საუკუნეს მივალნიე და ლექსისა და სიტყვის მაღლი არ დამელია. სირცხვილიც კია, ამხელა ქალი ბუტბუტს რომ დავინყებ, რას აკეთებო, მეტყვიან – მელექსება-მეთქი და ვიგონებ ხან ლექსებს, ხან ზღაპრებს, ხან გამოცანებს...“ ალბათ, გენიდან მოგვდგამს. პაპაჩემი (დედის მხრიდან) – მინდია ნიკლაური, მეტსახელად „მერცხალა“, კარგი მოლექსე იყო. ვაჟა-ფშაველას ძმობილობა და (ძმადნაფიცო იყო). დედაჩემმა ნანუკამ, პაპაჩემმა და ბერდემამ დიდი „ვეფხისტყაოსანი“ სულ ზეპირად იცოდნენ. ძალიან ბევრი ადგილი მეც ზეპირად ვიცოდი; გარმონზე ვუკრავდი და ხანდახან, ჩემთვის დავამღერებდი კიდეც...“

„სულ მენატრება მთა და ჩემი ბავშვობა; სიზმარში მხოლოდ მთას ვხედავ. მთის ჰაერი და ბუნება მენატრება. ათასფერი ყვავილი ჰყვავდა; შევხაროდით ცას და დედამინას, მათ ფერებს ვითავისებდით, ვიმახსოვრებდით და ჩვენს ხელთ-ნაკეთობაში ვიყენებდით. ვქსოვდით ფარდაგ-ჯეჯიმებს, ხურჯინებს. ფერადი ძაფების, მძივების, ვერცხლის „ფულებისაგან“ ვქარგავდით ტანსაცმელს – ტალავერს, სადიაცოს და ქოქლო-ქათიბს. ამოგვყავდა პაჭიჭები ფეხზე ჩასაცემელად.

ახლა უკვე ხანდაზმული ვარ, მაგრამ მინდა, ვიდრე შემეძლია, ჩემს ოჯახს ამოვეშველო; როცა აღარ შემეძლება, უფალს ვთხოვ, დროულად დამახუჭინოს თვალები, არავინ შევეწუხო...“ – გვიყვებოდა ბერდემა სუფთა, თავანკარა ხევესურულ კილოზე.

(სამწუხაროდ ეს საუბარი ვერ ჩავინერეთ ვიდუოკამერით, მხოლოდ ლექსები და ლეგენდა-თქმულებების ჩანერა მოვასწარით. იმედი გვქონდა, რომ გამოჯანმრთელების შემდეგ, უფრო მეტ საინტერესოს ჩავწერდით, მაგრამ 2015 წლის 15 თებერვალს 94 წლის ასაკში ბერდემა გარდაიცვალა და „ცოცხალი საუნჯე“ ლეგენდად იქცა.

ბიოგრაფია ჩაინერა და დაამუშავა: ნინო მახარაშვილიმა ჩანერის თარიღი: – 2014 წლის 24 ოქტომბერი

ბენინა ნიკლაურის (მარიამ ოჩიაურის დედის ძმა) ლექსები

როგორ ძალიან მიყვარდი არხოტის არე-მარეო, კლდეებო ყინულიანო გაუკარვებო მხარეო. ეხლა კი ფიქრი გავცვალე მე ამ მხარტ გაგაყარეო, ვაჟკაცთა საფლავებითა შენაც გულ გაიდარეო, რაად ვერ გაძღა სისხლითა შენი მინა და მზვარეო, რად ჩაარჩიე ახლები, შენს მკერდს რომ მოვაბარეო. დროსა სწორტ რატომ მოსხლიტე, ზედ მინა მიაყარეო, სი მეტყვი ტურფა შევწირო, რძალ შენ უნდ მოახმარეო. რა აის ვეტყვი სიკვდილსა ზოგსა გზა შაუფარეო, არ მაჰკვდა ოჩიაური, მტერო ნუ გაიხარებო, თუ მაინც ნახვა სწადია, გამობრუნდების მალეო.

უბარა ბალიურმა; ნამოდი, დამეხმარეო. სულეთის კარებ გავტეხოთ, მოვკლეთ სიკვდილი მნარეო

ხალხი გავუშვათ მახარად, ქალ-რძალთა მგლოვიარეთო.

თვალთა გაყოლებ არნივო, ჰაერის მონადირეო, ლალო ბუნებით სავსეო, შაყრილო ტანა მცირეო, შენთა საზრდოთა ელდაო ცის კიდეთ მონადირეო, დაჰკივლე, მთებსა სდარაჯობ ქედებზე მოსადილეო. ოთხდარ ქვითკირა შეკრულო სანადირონო კლდიანო ჯიხვო ყინვარში ნანოლო, მუდამ უალო ტრიალო, ე, შენი „ტილიგრამანი“ ყველა მხარეზე დიანო, ნიაგ გიზიდავს ამბავსა, თავ-კი არ დაიზიანო, მყინვარს კალთაზე ჯიხვები უწევს ვით დედას ბაღლია ასიამოვნებს ჭიუხთა, როგორც ბულბულსა ბაღია მის გვერდზე წყარო ჩამადის აჩქერებული ლაღია. არხოტის ვინრო ხევებო შეღებილებო სისხლითა, ნინ იდგე ძალი-ნაჭერო თოფითა, ხმლითა, ისრითა, სუ ჩვენ რა დაგვდე უღელი გარდუტანელო კისრითა. ჩვენ ჭირ ეგრ დაფარულია, როგორც ქვეყანა ნისლითა.

ლექსები: ბენინა ნიკლაურის (მარიამის დედის ძმა) მთქმელი: მარიამ ოჩიაური – 93 წლის ჩაინერა: მარიამ ლაპიაშვილიმა 2014 წლის 24 ოქტომბერი

ობოლა ნიკლაურის ლექს-კაფიები (მარიამ ოჩიაურის ბიძა)

ნამაველ სანადიროდა, ჯიხვებს დავუწყებ ცქერას, დევების ქორნილს შემოვხვედ, ვაი-ვაგლახსა მღერას. დევებს რძალ მაუყვანავის, აქორნილებენ ბერას¹ მეაც იქ დამოპატიჟეს, უყურეთ ბედისწერას. უძახეთ ახალ-უხალს, ნუვის გასწირავთ ყველას, ნუ აწევთ ბოდოხვევებს², ითრევენ ძაღლის ენას. მავიდა ახალ-უხალი, ზოგ მე დამიწყებს ბღვერას, ეს საით აღ ვინ მოსთარეთ, ჩვენებივით რო ვერ ას, მასპინძელ გაუჯავრების, ქორნილ უხარის ყველას, იმათ რო ჭურჭლებ ჩამადგეს, აქ მე ვერ ვათქმევ ენას, შაუნდოს ჩამოვლეული, ჰაირიას³ და ხერას⁴, კარგ დასაკლონი დაგვაკლდეს, რა უყოთ ბედისწერას. მაილით სანაკვეთროი⁵, ვერ ვაძლებთ მამლაყვერას⁶, გადაიყუნდა ჭურჭელნი, დაცალნა, დაჰკრნა კერას. ერთ რამ ამ სახნის მაილო,

ფილკლოდი

ქაქეში⁷ შალვა ღებერავს,
ნამადგა, ნამაიყოლა,
ცეცხლ გააჩინა ენას,
გაბრაზდა ჯიბიხოელი⁸,
ეხლა გიტირებთ ყველას,
რაიც რომ შესვით, შესჭამეთ,
შხამი მაგაქცევთ ყველას.
ქალ-რძალმ დაინყა ნივილი,
ვერ ვიჭერთ მამას წვერას⁹
არიქათ მოგვეშველენით,
ბებერსა გვიკვლენ პელას
იძახის ახალ-უხალი,
ჭერნ აუყუდნოთ ბერას¹⁰
საკმისას¹¹ გამოუფრინდი,
დევებს ვეკვლევი ვერას,
ეგ თქვენი გამარჯვებისა,
სრუ მართალს გეტყვით ყველას.

1. დევის სახელი
2. დევის სახელი
3. დევის სახელი
4. დევის სახელი
5. დიდი ყანწი
6. დევის სახელი
7. ცეცხლში
8. დევის სახელი
9. დევის სახელი
10. დევის სახელი
11. ფანჯრისა, საკვამურისა

მთქმელი – მარიამ ოჩიაური - გოგოჭურისა (93 წლის)
ავტორი – ობოლა ნიკლაური (მარიამ ოჩიაურისბიძა0
ჩაინერა – მარიამ ლაპიაშვილმა
განმარტებანი – დალი ბალაშვილისა
ჩანერილია 2014 წლის ოქტომბერში

მერცხალა (მინდია) ნიკლაურის ლექს-კაფიები

ქარიშხალმა და თოვამა
ძალიან შამაღონაო,
მასზედ ვარ შანუხებული
მალ-მალ გნევ ყალიანაო
მალ-მალე მამაგონდები
ალიათ ქალო ხორაო
მე კი აღარა მნადია
ჩამამიარა დრომაო.
აღარც დანოლა მნადია
ძაღლის ლოგინზე ვგორავო,
თან-თან განვრილდა კისერი
სრუ დილა-ნუხვრივ ვზომავო.

სრუ – სრული (ყოველთვის)
ნუხრივ – საღამოს (მნუხრივ)

ავტორი: მერცხალა (მინდია) ნიკლაური -- მარიამ ოჩიაურის პაპა. (ვუა-ფშაველას ძმადნაფიცი)
მთქმელი: მარიამ ოჩიაური - გოგოჭურისა 93წლის
ჩაინერა - მარიამ ლაპიაშვილმა
ჩანერილია 2014 წლის ოქტომბერში

გაბრიელ ჯაბუშანურის ლექსები

არხოტ რო წყაროდ გორია
ა იმ გორზედა ჩამამსვეს
საჭირონ დაშლა თორია,
ერთიც მაშინის ნამომცა,
შენ წყალზედ ჩამაგატარა
თულუხითა თუ თუნგითა,
შუადგე იყოს თაკარა,
შუ ლამე იყოს თუ გინდა.
დაგიხვდებოდით ვაჟკაცნი
სიტყვას გეტყოდი გრძნებითა,
თუ გინდ გაჯიქდი - გაკაჟდი,
გინდა გამამყე ნებითა.
უფალმა ჩვენ რძლად გაგმირა
მაინც ჩვენი ხარ მაინცა,
ნამაგიყვანდით დედუფალს,
მოგდევა სოფელ მდევრითა.

ავტორი: გაბრიელ ჯაბუშანური (მარიამის ოჩიაურის დედის ძმის – ბენინა ნიკლაურის ახლო მეგობარი და ქალიშვილის თამარის - მამათილის ძმა)
მთქმელი: მარიამ ოჩიაურ - გოგოჭურისა 93 წლის
ჩაინერა: მარიამ ლაპიაშვილმა
ჩანერილია 2014 წლის ოქტომბერში

თქმულება იახსარსა და კოპალაზე

მთის სალოცავის ანგელოზები წავიდნენ ქაჯეთის დასალაშქრად, მათ შორის იყვნენ:
წმინდა გიორგი – ხახმატის ჯვრის მოძმე (ნიაღვრის პირისა)
იახსარი – ამლის სალოცავი
პეტრე (პირველი) – ამლის სალოცავი
სვეტის ანგელოზი – ახიელის ანგელოზი
მიქელ-გაბრიელი – ახიელის სალოცავი (მთავარი ღვთის შვილი)
ჯაჭველი – სალოცავი ხმელის გორისა (ოჩიაურთა სალოცავი)
თან გაიყოლეს ხორციელი კაცი - მეგრელათ გახუა, თან უთხრეს - ჩვენ ხომ ვერ გვხვდავენ და შენ უნდა თქვა ჩვენი ლაშქრობის შესახებო. წაიყვანეს და წავიდნენ. კოპალამ თან ფარი წაიღო, სხვები დასცინოდნენ – „რად გინდ ფარიო“ – იყოს, იქნებ გამოგვადგესო“ – უპასუხა კოპალამ.
გზად, კლდის ძირას გამოქვაბული ნახეს. ის კაცი (გახუა) იქ დაანვინეს, სული ამოართვეს, გვამი იქ დატოვეს და სული თან წაიყვანეს, დარჩენილ გვამს თავგამა ნეკა თითი მოაკვნითა.
ანგელოზები გაფრინდნენ ჰაერში, მივიდნენ ქაჯეებში და დაინყეს ბრძოლა. ქაჯეებმა ანგელოზებს კატის თავ-ფეხი ესროლეს (იცოდნენ, რომ თუ ანგელოზებს კატის თავ-ფეხი მოხვდებოდა, ძირს დავარდებოდა და ბრძოლის უნარს დაჰკარგავდა), აი, აქ გამოადგათ კოპალას ფარი. ის უფარებდა ანგელოზებს ფარს და გადაარჩინა ისინი (მხოლოდ ერთ ანგელოზს მოხვდა თავ-ფეხი და დავარდა) ერთი ანგელოზის ჩავარდნის ამბავი ძალიან ეწყინათ, გადაწყვიტეს, ცხვარი დაეკლათ მის დასაბრუნებლად.
ანგელოზმა უთხრათ:

იმით ვარ ბედნიერი,
კარგნი მყვანიან ყმანია
მაიყვანეს და ჩამაკლეს
ოთხრქა, ოთხყურა ცხვარია“

ანგელოზებმა გაიმარჯვეს, აიღეს ქაჯების საცხ-
ოვრებელი, თან წამოიღეს დავლა (ნადავლი): ვერცხლი,
განძი, თასები, ხარის რქა, რომელშიც ერთი ფუთი (1
ფუთი შეადგენს 16კგ.) ეტეოდა. ტყვედ წამოიყვანეს
„ხუთქალი“, რომელნიც წმ. გიორგის დად გააფიცნენ. იმ
კაცის გვამში, რომელიც გამოქვაბულში დატოვეს,
სული ისევ უნდა ჩასულიყო, მაგრამ სულმა აღარ მოინ-
დომა გვამში ჩასვლა; მაშინ კოპალამ ხელი ჰკრა და
ძალით ჩააგდო, რათა იმ კაცს (გახუას) ხევსურები-
სათვის ამბავი მიეტანა.

ხუთი ქალიდან ორის სახელი უცნობია. ისინი ქა-
ჯურად ლაპარაკობდნენ, სამი მათგანის სახელებია:
აშექალი, მზექალი და სამძიმარი. სამივე მათგანი სალო-
ცავებია. ქალები გაჭირვების ჟამს ამ სალოცავებს
შესთხოვენ კეთილდღეობას.

ყველაფერი, რაც ანგელოზებმა ქაჯეთიდან წამოი-
ღეს, ხახმატის სალოცავში მიიტანეს. ხევსურეთში
დღესაც აცხობენ სამ ცალ მოსანთოებს: ქადის კვერს,
ერთ ბოთლ არაყს და ერთ სანთელს ანთებენ და შესთხ-
ოვენ ხახმატის ანგელოზებს:

„შენა სამთავროდ გასამარჯოდ
მაიხმარე სეფე-სანთელი
გიორგი ნიაღვრისპირისაო,
გიორგი გიორგის მოდენო ანგელოზნო,
რასამ მხარზე და გულზე შემოგძახებთ,
იმ მხარ, იმ გულზე გაგვიგონე,
შენ გვიშველე ჩვენ მონაგრობას.“

გადმოცემით ის ხარის რქა (ერთფუთიანი) ისევ ხახ-
მატის ჯვარშია, ის განძიც იქ არის.

სეფე-სანთელი - ხახმატის ჯვრის სახვეწარი სანთელი,
არაყი და ხავინიანი ერბოს ქადები

**მთქმელი: მარიამ ოჩიაური - 93 წლის. (ეს ამბავი
მისთვის გადმოუცია მის დედას-ნანუკა ნიკლაურს,
იმას თავისი დედისგან სცოდნია)**

**მიცვალების შესანდობარი დასალოცი
(ხატის მოსანთოები)**

ღმერთმა ადიდოს შენ ძალი, შენ სამართალი, გიორ-
გი ნიაღვრისპირაო, გიორგის მოდენო ანგელოზნო,
თქვენა სამთავრო - გასამარჯოდ მოიხმარეთ ჩვენი შე-
ლოცვა და სეფე-სანთელი, რასა გულზე და მხარზე შა-
მოგთხოვთ, იმ მხარ, იმ გულზე გაგვიგონე.

დატირება

ერთ ქალს მაჰკვდომია საქმრო. ქალს შეუკერია
ჩოხა, მოუქსოვია პაჭიჭი და წასულა სატირალში.
სადედამთილოს რომ დაუნახავს, იქავ გადავარდნილა
და მომკვდარა. ამ ქალს ასე დაუტირია:

ქალო, შე ჩემო დედამთილო,
შენ ჩემ აქ მოსვლა რად გენყინა,
დღეს მოველ, ხვალავ ნავალ შინაო,
უკლოი უკულმავ დავბრუნდებოი,
შენ შვილს მიქებდნენ სანეფოდაო,

იმის საცნობლად წამოედოი,
ჩოხა მოვიტან სკლატიანიო, ბაჭიჭი სირმიანიო.

უკლოი - უბედური, უყისმათო
სკლატიანი - შინაქსოვი წმინდა შალის (მაუდის)
ქსოვილი, რისგანაც იკერებოდა ჩოხა

ხმით ნატირალი (ყამიანობის დროს)

ქალებო ჟამის ნახოცებო, ქვიშაზე არ იყვენითაეო,
ჭიშველ ხიზნები მთიბლები არ ჩინდაეო, ცელები არ
უგელოვდაეო, რუჩუას შვილნი როშკოვნისნიო, მიწყ-
ვანან საგბის ლოგინზედაო, თათხელ წევს ჩემი მოურავ-
იო, ნაკალოვართი გამოჰკვივისო, იმას კი არა დამაცი-
ლევსაო, უკამ რო თავის საფლავ გასჭრაო, პირში ჩაიგავ
ორხავოიო, ზე შავ ნაბადი ჩაიხურაო.

ჭიშველი - ადგილი ხევსურეთში, სადაც მზადდებოდა თივა
უგელოვდაო - ცელების ნათება მკის დროს
რუჩუა, თათხელი - ადგილი ხევსურეთში
ორხავოი - დიდებული ხალიჩა (ძველად)

**მთქმელი: მარიამ ოჩიაური - 93 წლის
ჩაინერა: მარიამ ფიროსმანაშვილმა
ჩანერილია - 2014 წლის 24 ოქტომბერს**

მარიამ ოჩიაური-გოგოჭურის ლექსები

მამაგონდები არხოტო

არხოტით აყრა გავბედე,
გულს შემომანვა დარდია,
დავწევ ძილ არ მეძინების,
ადგომას დავეზარები
გამოვესალმე სახლ-კარსა,
მოვალ არ ანაჩქარები,
ვეძის ტყით გორით გიყურებ,
სოფელო, შორა დარჩები.
დაშლილო გაბურთ ქვითკირო,
გაოხრებულო სახლებო,
არხოტის მთაზედ შემოვხედ,
დარდისგან განამწარები,
ფრინველთა მღერა დაინყეს,
შამოიბერტყეს მხარები,
თვალ შემოვავლე მთა-წვერსა,
აჩნდა არხოტის მხარები.
დამგონდ-მამგონდა ყველაი,
სიყრმის დრო განატარები,
თუმცა აღარ ვარ ყმანვილი,
მაქვის სიბერის ხანები,
რა ტკბილ ყოფილა სამშობლო,
მე იმას ვენაცვალები.

აღმოსავლეთით ამოხდა თვალად ლამაზი ქალიო,
ამაჰყვა საყურ-ბეჭედი, უფრიალებდა ქარიო.
სათავნოდ ამაიყვანა სამოცი დედალ - ცხვარიო,
ვინც რო მავ გოგოს აკოცებს, ის არის მაგის ქმარიო,
აკოცა ბიჭმა რეგვენმა, თავს გადიმტვრია ხმალიო.

* * *

ახალ წელ მოგვიახლოვდა, დღენი მიდიან ჩქარაო, ქალების მოლოდინი მაქვ, შავწუხი ძალიანაო. უთხარით მარიამასა, ბებომ რა დაგიბარაო, კარგად ისწავლე, სტუდენტო, არვინ გაჯობასთ სხვამაო, მე მაინც მიმავალი ვარ, მალე, დღესა თუ ხვალაო, იქნება ველარ მამოსწრო დუშეთს მცხოვრებო ქალაო, ვიცი რო არვის ექნების მოხუცი ჩემისთანაო. მამიახლოვდა ას წელი, ვლექსაოთ თანდათანაო, მეზობლებ მიჯავრდებიან – ნუ ამბობ ნარამარაო. თავის ადგილზე დაეგდე შე არხოტელა ქალაო, ჩემო ტანჯული ცხოვრება მაშ როგორ გავატარაო? ოლონდ თქვენ იყვნეთ კარგადა, ტყუილს არ ვიტყვი არაო.

* * *

არხოტო ჩემო სამშობლო, ჯიხვ – არნივების ბინაო ნეტა შენს მტერსა შამაკლა, შენ მკერდზე დამანვინაო. მოკვდას თუ მაკვდეს ვაჟაკი, სამშობლოს გულისთვინაო არ გასტყდე, ჩემო არხოტო, ფოლადა, ბასრო რკინაო.

* * *

ძმაო, ძმითა ხარ ძლიერი, თორო მტერ მოგერეოდა, აგჯაბრდებოდა სოფელი, სალაში დაგელეოდა. სად დამრჩი, ძმაო ესტატე, თათრების მესამძღვარეო, მე კი უშენოდ ვერა ვქენ, მტერს ვერა მოვაგვარეო.

* * *

ჯალაფთ ჩამიდვეს საგზალი მწყემსს გავხე თხების ჯოგისა, ავლაღე მუხიანშია დიდის ხალხისა ჯოხითა. მე მგლებიც ვერსა მაშინებს შიში ჰქონდ ჩემის ყოფისა, ნამუედ საშინაოდა, ჩამოვიარე ცოცვითა, სოფლის პირს შამამავალი ვერ მამცნეს ხევსურობითა. მივძახე ხევსურთ ქალებსა: ვახშამ მზადდების, მოდიოთ! ზოგ-ზოგ გაგიცნობთ კარგადა, ანდ არა მათქვს ზოგისა, კარტიფილიან-ძვლიანი, ცეცხლზე შემოვდგი ქობია.

* * *

შენი ჭირიმე მერცხალა, ჭირიმე შენი ძმობისა, მხართა გრძე გუგუჭრელაი ხმა მადის შენის თოფისა, გამაატოლებ კონტახსა ქალების ნაკბენ თოლ-პირსა, ადვილად ნუ ამაილებ ემა შენ ღილღურ ორპირსა.

მერცხალა - მინდია ნიკლაური (მარიამის პაპა დედის მხრიდან) გუგუჭრელაი – დამცინავი სიტყვა ღილღო – ქისტების სოფელი ინგუშეთში

* * *

მაგათრევ ქვეყანაზედა სეტყვაო ბასაისაო, ქორადალ დადგნენ თუშები, მურო დაიდო ცხვრისა, გამასტყვრა ქორადალაი ხვავად ნამავა ქვიშაო, შიგ ჩაიჭრინა თუშები თავის მავლილი ცხვრითაო. უხარის იმათ დედებსა მაგვივლენ შირაქითაო. შვილების ნახვა ნადიან იმათ მავლილი ცხვრისაო, ის კი რას მაჰკონდებოდა, დაგვიტუსალებს მინაო.

ავტორი და მთქმელი: მარიამ ოჩიაური – გოგოჭურისა ჩაინერა: ნინო მახარაშვილმა ჩანერილია 2014 წლის ოქტომბერში

მარიამის ბოლო ლექსი

კვირაი დილა გათენდა, მარტოა დავრჩი ქალიო. აღარვის უნდა ბებერი იმქვეყნად მიმავალიო. როსაც რო ვიყავ ახალი ყველაზე მქონდა თვალიო, მამიახლოვა სიკვდილმა, მამიკაკუნა კარიო. ღამეთ ვათენებ თეთრადა გულისგანა ვარ მთვრალიო, მივდივარ საიქიოსა ემაგის მოლექსარიო, ახალ თაობათ აქ ვწირავ, იქ მელის წინაპარიო, ვერ შემაშინებს სიკვდილი, არხოტელი ვარ ქალიო, თქვენ ყველა კარგა იყავით ყველას გენერასთ ჯვარიო!

ლექსი ჩაინერა მისმა რძალმა – დალი ბალაშვილმა 2015 წლის 15 თებერვალს. (ეს ლექსი დაწერა გარდაცვალებამდე რამოდენიმე საათით ადრე)

ბოლოსიტყვაობის მაგიერ:

აღნიშნული ნაშრომი მოსწავლეებმა წარადგინეს ორ რესპუბლიკურ კონკურსზე: 2014 წლის ნოემბერში საქართველოს მოსწავლე – ახალგაზრდობის ეროვნულ სასახლეში გამართულ ახალგაზრდა ფოლკლორისტთა მე-17 რესპუბლიკურ შეკრებაზე ნაშრომი დაჯილდოვდა საპატიო სიგელით. 2015 წლის მაისში საქართველოს მოსწავლეთა 69-ე რესპუბლიკურ სასწავლო და შემოქმედებითი კონკურსის III დასკვნით ტურში ნაშრომის ავტორები დაჯილდოვდნენ I ხარისხის დიპლომებით. ამ ნაშრომით ავტორებს სურდათ თანატოლები-სთვის გაეცნოთ ჩვენი ქალაქის ერთ-ერთი უხუცესი ქალბატონი - 93 წლის მარიამ ოჩიაური - გოგოჭურისა, რომელიც, გარდა იმისა, რომ ტრადიციული ხელსაქმის დიდოსტატი და ულამაზესი ნაქარგების შემოქმედი გახლდათ, ლექს-კაფიების ავტორ-მთქმელი და წინაპართა შემოქმედებისა და უამრავი ლეგენდისა თუ თქმულების და ასევე „ვეფხისტყაოსნის“ დიდი ნაწილის ზეპირად მცოდნეც იყო. კონკურსზე დამსწრე საზოგადოებას მოსწავლეებმა ასევე წარუდგინეს ბერდედას მიერ შესრულებული ნაქარგობები და ფოტოები, რამაც დამსწრე საზოგადოების დიდი ინტერესი გამოიწვია. ცნობილმა მეცნიერმა, აკადემიკოსმა ზურაბ კიკნაძემ, ავტორები შეაქო და უთხრა, რომ მათ ქართული ფოლკლორის კიდევ ერთი ლამაზი მარგალიტი გადაარჩინეს მივიწყებასა და დაკარგვას, რადგანაც მარიამ ოჩიაურმა ზეპირად მოიტანა ჩვენამდე წინაპართა შემოქმედება და რომ არა ამ ყველაფრის დაფიქსირება, ეს ლექს-კაფიებიც დაიკარგებოდა. **დედოფლისწყაროს მოსწავლე-ახალგაზრდობის სახლის ეთნოგრაფიისა და მხარეთმცოდნეობის შემოქმედებითი წრის „ხორნაბუჯი“ ხელმძღვანელი: ნინო მახარაშვილი**

მაია მიქია

რომაელი ჯარისკაცის აღსარება

აქ უფლის ნებამ მომიყვანა, წმინდა დედაო, სად არ ვიარე, ბედისწერის გზებს რა ჩამოთვლის. მე აღარ ვიცი, გოლგოთაზე როგორ აღმოვჩნდი, ჯერ გონებაში ბურუსია, თუმცა, ვხედავ, რომ აქ უფლის ნებამ მომიყვანა, წმინდა დედაო.

გაელვებისას, როცა ღვთისთვის კვლავ ვიბადებით, სულ ერთი წამით მოვასწარი მეც შეშველება... ახლა სხეულით დავატარებ ბედნიერებას – მონათლული ვარ იმ შეხებით და იმ ნათებით გაელვებისას, როცა ღვთისთვის კვლავ ვიბადებით.

ბაბუანვერას ფიფქებივით უფაქიზესი და თბილი იყო ჯვარს დახსნილი უფლის სხეული... ეს სიყვარული, სამყაროში მიმოხეული, ჩემი გონების გარდამოხსნის გახდა მიზეზი – ბაბუანვერას ფიფქებივით უფაქიზესად...

და ეს სურათი გონებისთვის გახდა სანიშნე – უსამშობლოო, სხვისი ომის ვარ მეომარი, ახლა კი ვიცი, ღმერთი ჩემთვის სამშობლო არის, ჩემი წარსული მომავლისგან ველარ გავმიჯნე და ეს სურათი გონებისთვის გახდა სანიშნე:

ირგვლივ ხორხოცი გაისმოდა ღამის ხიზანთა, ვთრთოდით, თუმცაღა შიშიც გვექონდა ჩვენ აკრძალული, გამომშრალ ხახას გვნვავედა ცხელი მტვერი სამუმის, ბრონეულივით დამსკდარ ფეხებს ქვიშა გვინვავედა, ირგვლივ ხორხოცი გაისმოდა ღამის ხიზანთა.

იმ უდაბნოში, იმ სიცხეში დედას სციოდა, ახალშობილ ჩვილს რომ აგლეჯდნენ ცხელი მკერდიდან,

გულისპირი კი სველი ჰქონდა დედას ხსენით და, ჩემს ძმას, უსუსურს რომ ვტოვებდით შორის ქვიშრობთა, იმ უდაბნოში, იმ სიცხეში დედას სციოდა.

თქვენ, დედოფალო, უსათუოდ გეცოდინებათ, რადგან გერგუნათ საამსოფლო ტვირთის ტარება, რომლის საჭურჭლედ დედამინაც მეცოტავება, თუმც ყველაფერი სამყაროში ღმერთმა ინება... თქვენ, დედოფალო, უსათუოდ გეცოდინებათ,

რას გრძნობდა დედა, როცა ყურში ჩამჩურჩულებდა ნაცნობ ლოცვას და მიცხელებდა ლოყებს ალერსით, გადაენწყვიტა, რომ ძნელ გზაზე მარტო გავეშვი, ძალაგამოცლილს მოუხმობდა რადგან სულეთი... რას გრძნობდა დედა, როცა ყურში ჩამჩურჩულებდა:

– უნდა დაბრუნდე და ნაყოფი უნდა მოიხსა, შენი სხეული აღმოცენდეს უნდა სულიდან, არ დაგავინყდეს, შენ ხარ კოლხი, შენ ხარ ურიდი, არ შეგეშინდეს არც მანძილის, აღარც დროისა, უნდა დაბრუნდე და ნაყოფი უნდა მოიხსა!..

ახლა ბავშვობას დროის ნისლში აღარ დავეძებ, სულით ჯვარცმული ვდგავარ თქვენს წინ იმის დასტურად, რომ გოლგოთაზე გამახსენდა ჩემი წარსული, დავინყებუი დედის ლოცვაც, დედის ანდერძიც და ჩემს ბავშვობას დროის ნისლში აღარ დავეძებ.

უფლის აღდგომა ამ სამყაროს შეცვლის სრულიად, მტრედს გამოატანს იმედის რტოს და მიგვიზიდავს. მან ნოესავით წამოკრიფა დედამინიდან – საკუთარ სულში დაატარებს ყველა სულიერს... უფლის აღდგომა ამ სამყაროს შეცვლის სრულიად!..

სანამ მზის ფერად ბილიკებზე გავიფანტები, იქ დავბრუნდები, მიყვებოდა სადაც არაკებს მამა და სადაც ჩემი სული მოავარაყა იმ მინის ნატვრით, სადაც სხეულს სურს დავანება, როცა მზის ფერად ბილიკებზე გავიფანტები.

ნება მომეცით, თქვენს უწმინდეს კალთას ვემთხვიო, სანამ სიყვარულს მივიტანდე განთიადამდე და სამყაროში ყოველ დილით მიმოვფანტავდე, სანამ მუხლმოყრით ვეახლები უფლის მხედრიონს, ნება მომეცით, თქვენს უწმინდეს კალთას ვემთხვიო.

ელარდ უგულავა

მოქრევა

დღე – შაბათი... მთები – დილისნისლიანი... გალავანთან მეძებრები ჰყეფენ... სასახლიდან გამობრძანდა მირიანი... სპა გაყურდა... თაყვანი სცა მეფეს.

ქრისტიანული პოეზიის V ფესტივალი

ცხენს მოევლო,
 მზის პირველ სხივს დააკვირდა,
 მერე წასვლა მუხრანისკენ ბრძანა
 (სანადიროდ მიდის მეფე და სარკმლიდან
 იმზირება დედოფალი ნანა).
 სურს გახედოს თხოთის მთიდან უფლისციხეს,
 დატკბეს ცქერით ასპისა და კასპის.
 მკლავზე, ალბათ, საშევარდნო ტყავს დაიხვევს
 და მარეკი ააყვირებს საყვირს.
 თუმც სიმშვიდე არ ეტყობა, მგონი, დიდად,
 ნადირობაც თითქოს უჩანს არად...
 ფიქრობს მეფე, ისევე ფიქრობს და ფიქრისგან
 აეხადოს ლამის თავის ქალა.
 ვერ ივინყებს, ახსენდება ის დღე უცებ,
 ის ზღვა ხალხი და სიუხვე ფერთა...
 ნაჭრებით და
 ყვავილებით რთავდნენ ქუჩებს,
 არმაზობას ზეიმობდა მცხეთა.
 მაგრამ, უცებ
 ეს რა მოხდა?! რა ღვთის რისხვა?!
 მძლავრი ქარი სალოცავებს მისწვდა,
 გაჩნდა სეტყვა, ღვთაებები ჩამოიმსხვრა,
 ხმამ ნგრევისამ შეძრა ცა და მიწა.
 დრო გავიდა...
 ფიქრი ფიქრს და დღე დღეს ცვლიდა,
 თუმცა იგი დღემდე მაინც ვერ ხსნის, –
 თუ რა ძალამ დაამსხვრია არმაზი და
 ღვთაებები – ოქროსა და ვერცხლის;
 და იმ ქალწულს...
 ვერ ივინყებს ვერც იმ ქალწულს...
 სხვა ქვეყნიდან რწმენით მოსულს ნინოს,
 თითქოს ეძებს
 კვართს უფლისას აქ დამარხულს,
 კვართის პოვნას ის მცხეთაში ცდილობს.
 სასაუბროდ მაცვლოვანში ვის არ იწვევს
 და თითქოსდა ფლობს ღვთაებრივ უნარს.
 ქადაგებს და ღმერთს უწოდებს ჯვარცმულ ქრისტეს
 და სწეულებს ჯვრის შეხებით კურნავს.
 ან ეს ჯვარი, უჩვეულო ნინოს ჯვარი,
 რა ძალაა?! რა ბეჭედი აზის?!
 თმით შეკრული ვაზის ორი ლერწი არი,
 ორად-ორი ლერწი არი ვაზის...
 დიახ, მეფე
 ქრისტეს რჯულთან მწყრალად არი,
 მაგრამ მანაც ხომ იხილა თავად,
 აი, თუნდაც, როცა ნანა დედოფალი
 უკურნებელ სენით გახდა ავად;
 თუმც მკურნალნი
 იღვრებოდნენ სიმწრის ოფლად,
 სანუგეშოს ვერ ამბობდნენ ვერას.
 (როგორია?! შენ სიყვარულს, შენ დედოფალს
 შექველი სიკვდილი რომ ზვერავს)...
 მაგრამ ნანას იმედიან თხოვნით შემდეგ,
 კდემით სავსე და ზავშეურად მორცხვი,

ლოცვად დადგა ნინო და სენს უკურნებელს
 დედოფალი გამოსტაცა ლოცვით.
 და თქვა ნანამ
 (ცეცხლში ნანართობ ფოლადს ჰგავდა,
 სიტყვა მისი ძლიერი და სანდო) –
 „არ არსებობს სხვა უფალი ქრისტეს გარდა,
 რომელსაც რომ ეს ქალწული ამბობს!“
 ...
 ფიქრებისგან გამოერკვა მირიანი,
 აი, ხედავს, მთა იწყება თხოთის.
 მზე ანათებს, ცა ლივლივებს ლილიანი
 და რაშები მიინევენ ოთხით.
 მაგრამ მეფეს,
 ნადირობის ჟინით გართულს,
 ეშმა ისე შეეპარა გულში,
 ქრისტიანთა გაგონება უკვე არ სურს,
 და სიბრაზე ნერვებს მწარედ უშლის, –
 ძალა მათი, მგონი, ისე დიდი არი,
 იქნებ, უკვე შეწყალებაც არ ღირს.
 დაისაჯოს უნდა ყველა ქრისტიანი, –
 თქვა გულში და რა მოსწია აღვირს...
 მზე დაბნელდა...
 დაბნელდა და მხედრებს უკვირს,
 რა სიშავეც გადაეკრა ცის ფერს,
 მერე ირგვლივ გაიშალა ფერი კუპრის,
 თვალთან თითს რომ ვერ მიიტან ისე...
 აი, რაში, შიშით აღვირგანაშვები,
 ეხეთქვება... სხვებს აყენებს ზიანს...
 დაფრთხა ხალხი, აირია და რაშები
 ჭიხვინებენ, ტორით მიწას თხრიან.
 ხოლო მეფე (შიში როდი შეჰფერს მეფეს)
 სთხოვს შეწვევას არმაზსა და ზადენს,
 თუმცა უკუნს
 ვერც ეს თხოვნა შუქს რომ ვერ ფენს,
 მკლავით იწმენდს ოფლს სიმწრისგან ნადენს.
 – მე არ ვიცი, –
 ამბობს იგი, – ვის მადლს ვენდო,
 ვისი ძალა ავიფარო ფარად.
 თუ არსებობ, დამეხმარე ნინოს ღმერთო,
 რომ მხოლოდ შენ გემსახურო მარად!
 და გაბრწყინდა
 მზე და ჰოი, საოცრებავ,
 ბნელს სხივებით ამოშანთა ხახა.
 უცებ მეფე, რა აღსრულდა უფლის ნება,
 დაქვეითდა, მიწა მუხლით გახნა...
 განეშორა ყოველგვარი მძიმე ვნება,
 სიხარულის ცრემლები სდის მეფეს.
 ხელებს იწვდის... აღმოსავლეთს ესალმება...
 ლოცვას ამბობს უფლის სადიდებელს.
 სულში ისე გაეშალა რწმენის კვირტი,
 ქრისტეს გარდა აღარ ახსოვს არვინ,
 – ჭეშმარიტად, შენ ხარ ღმერთი, ჭეშმარიტი!
 ძეო ღვთისავ!.. შენ გმორჩილებ!..ამინ!..

კეთევან ხენგელია

ლექსი ეძღვნება წმინდა ნინოს შემოსვლას საქართველოში

რა სიჩუმეა მაცხოვრებელში, ირწევა ტოტი და ბუჩქზე ჩიტი შემომჯდარა წითელისკარტა, სამთავროს ეზოს მოსდებია მლოცველი ხალხი, გაისმა ზარი; შუადღეა... შუქმა იმატა.

უფალო, ხომ აქ გააბრწყინა სახელი შენი და შორი გზიდან მომავალმა რწმენა განფინა! მოხვედი ლოცვით, ღმრთისმშობლის სიზმრად მნახველი, მოხვედი, ზეცის საპატარძლო ძველი ზღაპრიდან; „სული წმიდისა ქნარო ნინო“ ევედრე ღმერთსა და უფლისმიერ შეწვევასა ჩვენსა, მოხედე! რადგან ლხენიდან, ხორციელი ტკობის კარამდე, აღარ შემოგვრჩეს შეიძლება გულით მოკეთე. ააგიზგიზე გაიანეს, რიფსიმეს გულში რწმენა – ქალწულთა წამებული გუნდიც იხილე! მათი სულები ისე ნაზად აენტებიან, როგორც ნიავი ეფერება დილით ღიღილებს.

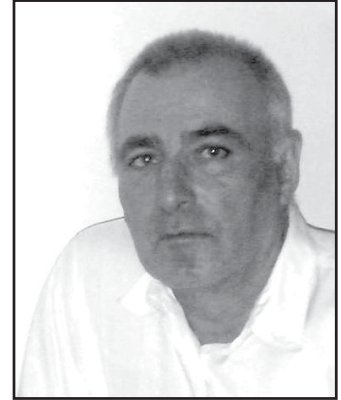
ფარავნის ტბამდე, შენი თმებით შეკრული ჯვარით, მოხვედი: ფიქრით, სინანულით, დარდით, სურვილით, მცხეთელი მწყემსი მიგასწავლის საით იარო და ურბნისამდე ტანჯვით ჩახვალ თმადაბურვილი. წმინდაო, ნინო! რა ვედრებით, მხურვალე ლოცვით ამსხვრევედი კერპებს და აჩენდი სეტყვის მდინარეს, თავად კი, როგორც აღერილი ყვავილი თეთრი, იდექი ლალად და მორჩილად თვალმდომარე. ზის დედოფალი შენს წინაშე და ლოცვას სწავლობს, შესცქერის ნანას მთელი ერი და უსმენს მეფეც; გაუჩინარდნენ საქართველოს ცაზე ღრუბლები, გამთენიამდე ვარსკვლავებიც ოცნებებს კრეფენ. რა სიჩუმეა მაცხოვრებელში?! აყვავდა ბუჩქი და ზედ კი ჩიტი შემომჯდარა წითელისკარტა, სამთავროს ეზოს მოსდებია მლოცველი ხალხი, გაისმა ზარიც. შუადღეა... შუქმა იმატა.

ბადრი სულაძე

სიციოცხლისათვის

მე არ ვყოფილვარ აიეტის თანამედროვე, იაზონისგან რომ დამეცვა ოქროს საწმისი, მაგრამ ჭალებში მოჯირითე ქარსაც ვეომე, რწმენის თასიდან გაბნეული ბოლო მარცვლისთვის... ვერ მოვახერხე, გზა იესოს ლოცვით ამევსო, როდესაც ნინომ მზე აგროვა, სითბოდ დაღვრილი, მაგრამ შევძელი, მოვრეოდი ცოდვის სამეფოს და აღმემართა უფლის რწმენაც, ნინოს ჯვარივით... მტკვარმაც ბევრი თქვა ნუთისოფლის, ბევრიც არაგვმა... არ შევსწრებოვარ არც მცხეთაში ნგრევას კერპების, მაგრამ ნისლიან ქონგურების ნგრევის კვალდაკვალ, გულში იმედის სვეტიცხოველს მეც ვაშენებდი... თუმცა საზღვარი ვერ გავნიე დარუბანდამდე, სხვამ სინანულიც უფრო მეტად იგრძნო სინათლით, ადამიანად ყოფნის არსი კაცს თუ ადარდებს, მეც გულისცემას ჩემს პატარა დიდგორს მივათვლი... სიციოცხლისათვის, თვით სიკვდილზე მკერდმიშვერილი, მცხუნვარე მზის ქვეშ, ცოტნესავით თუ არ დავნექი, სევდის კელიას შეხიზნული, ზოგჯერ ბერივით, მეც ხომ მარილში, ჩემს ცრემლიან ლუქმას ვანებდი... როცა წამებმაც მოუხშირეს ურვად ვაზებზე, დემეტრესავით თავი მსხვერპლად, ვერც მე დავდევი, მაგრამ სიკეთე სიბნელეშიც უნდა გამზვედეს, ერთ ხმალს რომ მაინც ეპატიოს მკერდზე ნაჭდევი... სიკეთისათვის და რწმენისთვის გზაც თუ ატირდა, რაც ყაყაჩოებს კვლავ წინაპრის სისხლად აშრება, მე ლექსის რითმებს შევატოვე ქართულ მანდილად, რა სილამაზეც ვერ დაფარეს ქირმან — შალებმა... ვერ მოვახერხე, რომ მექცია ცხადად სურვილი და მეც ერეკლეს ბედაურად ველზე მერბინა. მაგრამ შევძელი, გაზაფხულის წვა და დუღილი შემომემტვრია, ვით მდინარეს, მკერდზე ჯებირად... ზოგჯერ ბალახიც ხავსივით რომ მოჩანს არხებზე, ამით სიციოცხლე იწყება და როდი მთავრდება, – ციხის ნანგრევებს სევდიანად როცა გავხედე, თითქოს ეს მითხრეს პანანინა ყოჩივარდებმა...

თავარ ზიზველაჰვილი

ელდარ ჯიჯიაჰვილი

* * *

შენ ხარ ვენახი!

თბილისში მღეროან შაშვეები
და ჩემი ტკივილი გალობს...
ეს ცრემლი კირისგან ნაშენი
დავკიდე ღრუბლიან თაბორს.

გამეხსნა სინათლის ქრილობა,
მთვლემარე ვედრება მზეთა.
სიცოცხლე ტკივილით გამჭოლი
ასხივებს ჩაუქრალ სევდას...

მენატრი, შენს თვალებს ვფიცავარ.
მომყვება სურნელი ზღვათა...
როდესაც შორსა ვარ, ცისა ვარ
და ეკლის გვირგვინისთვის მზად ვარ...

გოლგოთა წითელი ვარდია,
ლექსია ნატირალ ველთა,
ქარების გულებში გავდივარ
ცხრა საფრენ წყაროსთან ერთად...

ქარების თვალეში ვანთივარ,
ვით პირველშობილა სხივი,
სიმღერით შევხვდები განთიადს,
შროშანი სინათლედ შლილი...

ეს ცრემლი კირისგან ნაშენი
დავკიდე ღრუბლიან თაბორს...
თბილისში მღეროან შაშვეები
სევდიან სიცოცხლის სათრობს...

სპობდა ურჯულო და უსახური,
მეჩურჩულება ვაზის შრიალი,
რაც ამ მიწაზე, უფლის კურთხევით,
არის ლამაზი და ჯიშინი!
ბეჭდახანძეული ვნევარ მიწაზე,
მკერდს მინგრევს გრძნობა, გულში ნადები,
მინიდან პაპის მომძახის სისხლი
და ამ ძახილით გელადადები!
ვერ დაგაოკე ციხის ნანგრევში
შიგ ჩაქოლილო სისხლის ნაკადო,
ტორებზე დგები უხედნ კვიცივით,
რომ ქვათა სევდა ცას შელადადო!
უკან მოგძახის პიროფლიანთა
სულთა სავანე – სამსხვერპლო წმინდა,
და უხვად მოჩქეფ ღვთიურ ზედაშედ
და მირონმადლად საუფლო ხიდან!
შენ ხარ ვენახი, შენ ხარ ვენახი,
ოტებულ სულთა სალბუნ-წამალი,
ჯვარცმულთა სისხლის თანაზიარი,
კიბე საუფლო ცადამავალი!
შენ ხარ ვენახი, რტოები შენი
ქალწულის თმით და უფლისა ნებით,
ქართველთა ხსნად და გზად ამალღების
ჯვარად ნაკურთხი და ანაგები!
შენ ხარ ვენახი, ედემად რგული,
მკერდზე მიქარგე შენი რტოები,
მიიღე მსხვერპლად სისხლი ამ გულის,
ზედ საზედაშე მტევნად მოგები!
ოდეს ინებებს დამზადებელი,
ჩამიქრეს მზე და თვალთა მზერანი,
გულს დამესვენოს დამუქთებული
მაჯა-მარჯვენა და სატევარი,
საიმქვეყნიო მირონ-იაზმად
გულს დამანურეთ ოქრომტევანი,
ვაზის ჯვარით და ვაზის ფოთლებით
შემიმკეთ კუბო და ტახტრევანი!
რომ საფლავიდან ისევ ვაფეთქო
ახალ ყლორტების სისხლი მჩქეფარი
ქართული სულის საგალობელი,
ჩემი მინის და მზის საქებარი!

ვასილ ბოსტაშვილი

ნინოს

თმებით შეკრა ვაზის რტონი და სოფელი აკურთხა. გზანი გავლო საფირონის, მზე მოჰქონდა საკურთხად.

მოიდრიკენ რწმენით მთანი, ლოცვის ძალით იხარეს. ცით აივსეს თვალთა ტბანი, ცრემლი გადმოიღვარეს.

შეულამდა ბოდბის ტევრთან, სული უფალს შეჰვედრა. სასწაული იყო ღმერთთან, სიყვარულთან შეხვედრა.

წმინდა ნინო გზას უნათებს, ერთმორწმუნე ქართველთა. მაჯისცემას აყურადებს, ძგერას გულის სარქველთა.

შენც ძვირფასო, ნინო გქვია და სინმინდით იარე. სულის კარი გქონდეს ღია, ძლევ სხეულის იარებს!

შეგენიოს ანგელოზი, ნინოს სახელობისა! სიყვარულის სამრეკლოზე, ზართა მღერა მოისმა.

კვლევა

ჯამალ მახრიშვილი

დაუყვინყარი შემოხედვა

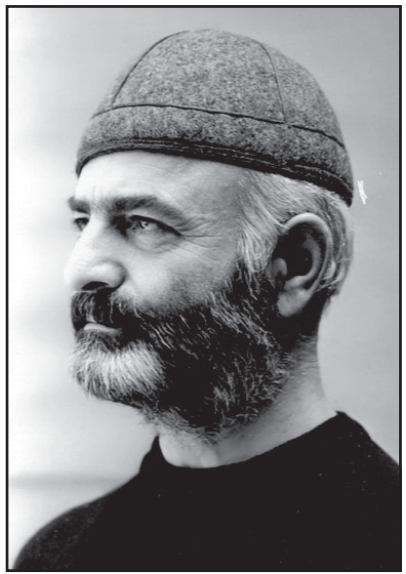
ნოველა

ეხლა არ დამინყოთ ესაო და ისაო: დედამინის ზურგზე ქართველისთანა დაუდევარი, უდარდელ-უნალვლელი, ცუდმედიდი და უთადარიგო სხვა ხომ არავინ იქნება!

ეს ყოველ ნაბიჯზე და ყველაფერში გვეტყობა!

აი, თუგინდ ამას ჩაუკვირდით. სალთად სიარულის მოყვარული ეს ჩვენი სისხლი და ხორცი საიმედო ყაბს თან ხომ არასოდეს წაიყოლებს, ხოლო გარეთ გამოსულს თუ ალაღბედად მოეგუნება, ცელოფნის გროშიან პარკს იქვე ჰაიჰარად შეიძენს და სურსათ-სანოვაგით რჯულზე გამოტენის! მაგრამ ეს უსიფრიფანესი პარკი ადამიანი ან ნახედნი პირუტყვი როდია, ბეჩავურად აიტანოს უდიერი ძალდატანება: თავგადადებულ კამიკაძესავით თავის შეურიგებლობას ელვისებური თვითმკვლელობით გამოგვიხატავს ხოლმე — გაიფხრინება და! . .

ამიტომ სადღა არ დაინახვება მინის ქილის ნამსხ-

ვრევეებში აზელილი პამიდორის პასტის, არაჟნის, თაფლის, კარაქისა თუ მანვნის ფაფა... საფერავის ტბორი... რძის ნაგვიანი გუბე... ერთმანეთში ჩაფეფქვილ-აზელილი კვერცხები... ქუჩის ჭუჭყში მკვდარი მტრედებივით მიმოყრილი რქანითლის მტევნები... დაბნეული შაქრის ფხვნილი, ბრინჯი, წინიბურა, ჩამიჩი, სიმინდის ფქვილი, ლობიო, ლებანი, ვერმიშელი, თხილ-კაკალი... ავტობუსში ზევით-ქვევით დაულალავად მგორავი კომშები... აქა-იქ გაფანტული ფორთოხლები... ძეხვის ბოხ-

ვერა მონაჭერი... ფეხდადგმული ჩურჩხელა... ბავშვების საბურთაოდ გამხდარი ხახვი, ლიმონები... ეჰ, რომელი ერთი დაგისახელოთ!

არადა, ამოდენა ავლადიდება ხომ ვერასოდეს მოხვდებოდა მეუბოვის ცოცხქვეშ, მერე კი სანაგვე ურნის გაუმადლარ სტომაქში, ჯერ შესაბამის ყაბზე რომ გვეზრუნა! მაგრამ ეგეც არაფერი, მერე რა მოხდა, დიდი ამბავი — ჩვენ ხომ ქართველები ვართ!!!

ეეჰ! . .

1993 წლის დეკემბრის ბოლო დღე მიწურვაზეა. ყინავს. გაუბედურებული თბილისელები ქუჩებსა და ბაზრებში თოფნასროლი ტურებივით დაღანღანებენ — თავიანთი ჭკუით პოლიტიკურ-ეკონომიკურ ჟამტიალობას ვითომ არ შეჰპუბიან და საახალწლო თადარიგის დაჭერა მაინც უცდიათ! . .

უშუქო ქალაქს მიმწუხრის ბინდი შეუმჩნევლად ეპარება. რუსთაველის ცარიელ, ჩაყრუებულ პროსპექტზე ტრანსპორტი არ ჭაჭანებს. ზეზელა, ავტომატებიანი პატრულიც კი აღარსად მოჩანს. ოღონდ ეგაა, წელან მელიქიშვილის ქუჩიდან ერთმა ძველისძველმა მსუბუქმა ტანკმა — ხორთუმანეულ რკინის გასულელებულ კოლოს რომ ჩამოჰგავდა — ისეთი ჟღარაჟღურით ჩამოირახრახა, კაცს ეგონებოდა, სადაცაა, სულ ნაწილ-ნაწილ დაიშლება და ჯართად ასაკრეფი გახდებაო! ეს გზააბნეული კოლო-ტანკი მეტროს წინ, შუა ტროტუარზე უაზროდ შეჩერდა და გაკვირვებული გამვლელ-გამომვლელები მოულოდნელად უცნაური თუ სასაცილო სურათის მოწმენი გახდნენ.

ტანკის ლუკიდან ვითომდა ოპერატიული ვითარების გასაკონტროლებლად საქამრემდე ამომძვრალ რალაც სამხედროფორმან ლანირაკს ტანკისტის ტრადიციული ჩაფხუტი კი არა, მწყემსის ვეებერთელა ბოხოხი ეხურა, ახალბედა ყაჩაღს რომ ამსგავსებდა! ტანკისტმა-ყაჩაღანამ ბოხოხის ბენქვეშ ძლივს მოჩინარი ჭრუტა თვალებით ჩამკვდარი მიდამო და წვნიკად მიმომავალი, დაბეჩავებული თანამომძმეები ეჭვით მიზვერ-მოზვერა, მაგრამ რაკი თავი დაირწმუნა, ბედკრულ საქართველოს აქ საფრთხე არსაიდან ელოდა, წელანდებური სიმარდით თავის ბოხოიანად უკანვე ჩაძვრა. ტანკმაც გაზს მოუმატა და ყურთასმენის წამლები ღრჭილ-რაზრაზითა და სქელი გამონაბოლქვის შლეიფით დანგრეული რუსთაველის პროსპექტს გამწარებით გამოუდგა! . .

კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს წინ, დანაგვიანებულ გაჩერებაზე შეჯარებული, სასწაულებრივად გამომვლელი ავტობუსის მოლოდინით განამებული ხელბარგიანი მგზავრები ავადმყოფურად მოუსვენრობენ — ყველას ერთი სული აქვს შინ დროიანად მიიტანოს თავისი რალაც ნაშოვნ-ნაპოვნი!

მეტროდან გამოშურებულმა ერთმა შუახნის ტანთხელმა ქალმა ცარიელი პროსპექტი ირიბულად გად-

მოსერა და აღელვებული მგზავრების ნახირს მოკრძალებით შემომემატა. ფერფლისფრად თმაშეღებულს, ხელში ღვთის გამოტანებულივით უჭირავს ოთხიოდე კილოგრამი მსხვილ-მსხვილი, ჩაყვითლებული ვაშლებით მოპირთავებული ცელოფნის მომქრქალო პარკი.

უშედეგო ლოდინით ყველაფერზე ასალრენად შენკეპილი, ირგვლივ აღმაცერად მაცქერალი თანამომძმეების თვალში ამგვარი ნავაჭრით ცოტა არ იყოს, ახირებულადაც კი გამოიყურება: საახალწლოდ ყველა ხორცზეა დახაციცებული, ამას კი არჩევანი მაინცდამაინც ვაშლზე შეუჩერებია! თუმც ვისი რა საქმეა — კაცია და გუნება! ანდა, ამ სანყალს შეიძლება ხორცის ფული არც ექვავა, ვაშლს კი შემთხვევით სადღაც ჩაღის ფასად გადასწყდომია და ეს უფრო სამჯობინაროდ მიუჩნევია!.. ეჰ, ფული იყოს, თორემ ხორცი არც ნახალწლევს დაიწუნება!.. მაგრამ დახეთ ბედის სიმუხთლეს — უფალს ამ ქალისთვის თურმე ესეც შემურებოდა: ერთ-ერთი ქვეშითა ვაშლის შემხმარ, სადგისისებურ ყუნწს პარკი ოდნავ გაესერა. ქანაობა-ქანაობისას კი ამ ნასერმა სიმძიმეს მეტი ველარ გაუძლო და მოხდა ის, რაც მსგავს შემთხვევაში უსიკვდილოდ ხდება ხოლმე — ნაკვიან ასფალტზე ბოხვერა ვაშლები დასულდგმულელებლებივით მიმოიფანტა, გადაფითრებულ პატრონს კი გამხდარ თითებში პარკის ნაფხრენილა შერჩა!!!

ქალების თანაგრძნობიანმა წიოკმა და ვიშვიშმა ქარაშოტივით შეიშრიალა. ერთმანეთში ფიცხლავ მოიკითხეს, მაგრამ რამე ცარიელი ყაბი არავის აღმოაჩნდა.

– მოიცა, ქალბატონო, ახლავე! – დაზარალებულს ხმაათროლოებით მიეახლა ერთი სქელლოყება ახალგაზრდა დიასახლისის და თავისი შემძიმებული, პირლია ჩანთა მიუშვირა, – თქვენ ცალ ყურზე მომიკიდეთ ხელი, თხილს ლობიოს ტოპრაკაში ჩავყრი და პარკს გაგიტავი...

– აჰ! – გაბეცებულ ვაშლის პატრონს ენიდან ისე მოსწყდა, თითქოს სანანური არაფერი აქვსო, – ძირნაყარი რალად მიწდა!

– ვიშ, ქა, რალა ვქნა! – მოშორებით მდგომმა ერთმა პირშმაგმა ქალმა უკმეხად ამოშაქრა თმაშეღებულის მისამართით.

სქელლოყება გაფანტულ ვაშლებს ცივად მოსცილდა. აშკარად დაეტყო, თავი შეურაცხყოფილად რომ იგრძნო, უცნობ ქალს ნაგავში გაფანტული ვაშლების ნამოკრეფა რომ შესთავაზა და სახალხოდ გამოჭენდა! მოდი შენა და ამის შემდეგ ვინმეს კიდევ უთანაგრძნე!..

სად იყო, სად — არა, სწორედ ამ დროს ერთი ორკარიანი, მარშრუტითითებელი რალაც ცარიელი ავტობუსი მედგრად მოდრიგინდა და ზედ მგზავრების ცხვირწინ დამუხრუჭდა!

ავტობუსს ყველანი დამშეული ძაღლებივით მიესივნენ — ვილას ჰქონდა გაფანტული ვაშლების ჯავარი!

გაუპარსავმა მძლოლმა კაბინის სარკმლიდან მხეცური თავი გადმოყო და რალაც პირობების წამოყენებას მბრძანებლურად შეუდგა. მაგრამ ზედმისეული მგზავრები არც უსმენდნენ და ავტობუსს ყოველი მხრიდან მუშტებს გაავებით უბრაზუნებდნენ, გაგვიღო!

ეტყობა, ამგვარ ზედმისეულს მძლოლი დიდი ხნის შეჩვეული იყო! ამიტომ კარს მაინც არ ალებდა და ისევ თავისას აწვებოდა: ვაკე-საბურთალოს გავლით დიდუბეში, დიღმის მასივსა და „ნახალოვკაში“ იმ პირობით წავიდოდა, თუ... .

გალიზიანებულ მგზავრებს კი კარის გაღების გარდა არაფრის მოსმენა და გაგება არ სურდათ! მათ უშედეგო ბრახაბრუხი შეწყვიტეს და ავტობუსს ახლა სასონარკვეთილი ქანაობა დაუწყეს — კარს თუ არ გაგვიღებ, აი, გადაგაყირავებთო!

— არა, გადახდა წინასწარ!.. აბა, რა გეგონათ — იცით, რა დამიჯდა ერთი კანისტრა ბენზინი?“ — ნიშნომოგებით ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ხაოდა ხმაჩახრინწელი მძლოლი, ზღვის ტალღებზე მოხვედრილ მენავესავით რომ ქანაობდა, — რაო?... ჰმ! ეგ საკენკი... ჯერ გადამიხდით, არადა...

თავისი მიმოფანტული ვაშლების შორიახლო დაზარალებული ქალბატონი ისევ ისე იდგა. თუმცა რა ქალბატონი, რის ქალბატონი — წუთისოფლისგან უმოწყალოდ კლანჭგაკრული ერთი ჩვეულებრივი ინტელიგენტუნა ჩანდა. თავით ფეხებამდე საკმაოდ ჩამოცვეთილი, სულ იაფფასიანი მეორადი ტანსაცმლით იყო შემოსილი. ვერცხლისბალთებიან ძველმოდურ ფეხსაცმელებსაც აშკარად ეტყობოდა ნასხვისარობა. ოღონდ ეგ იყო, ფერფლისფრად შეღებილი მოხდენილი თავი გასაოცარი ღირსებით ეჭირა!

ავტობუსთან ატეხილი ვაჭრობა-ჯიყჯიყი თანდათან ცხრებოდა — ჩანდა, მალე ორივე მხრისთვის მისაღები დასასრული ექნებოდა! ასეც მოხდა! მოლორებული მგზავრები ავტობუსის ქანაობას მოეშვნენ და ჯიბესაფულებების ქექას შეუდგნენ!

— რიგი, რიგი დაიცავით! — მშვიდი ბანით ბრძანა გმირულად გაღეღილმა თავშიშველა მამაკაცმა, შელახული ჩანთიდან ლალისფრად შეღებილი ფურჩით თავდაცობილი მომცრო ბოცა რომ მოუჩანდა, — ყველანი დავეტევიო!

ფერფლისფრად თმაშეღებილმაც ავტობუსის კარს კრაზნებივით მიხვეულ მგზავრებთან მგლოვიარე ნაბიჯით გადაინაცვლა.

ავტობუსის კარიც გაიღო!

პირველობა წარმოსადეგ, თვალემწუნხარე ქალს ეკუთვნოდა, მაგრამ ჯერ ერთი სმენადაქვეითებული ბებრუკა გამოათარეს. კაცებმა აბგა გამოართვეს და თან ასვლაშიც წაეხმარნენ, ის რალაც მუშტისოდენა თავისი აბგა კი მერე აანოდეს.

— რო ამოვალ, ამისასაც მე გადაგიხდი! — მძლოლს ხმაანვეით ასძახა ერთმა ჯეილმა.

— შენ შენი გადაიხადე, — წარბანკებით დაუბრუნა მძლოლმა და მოხუცებული საპატიო ადგილას დასვა. — ამისი მე ვიცი!..

ყოველი მგზავრის ასვლისას ჯაბახანა ავტობუსი მოთმინებით კვნესოდა.

ნაგვიან ასფალტზე გაფანტულ თავის ვაშლებს თმაშეღებილმა ქალბატონმა შორიდან უკანასკნელად ისეთი თვალით გამოხედა, რომ მხატვრულ წარმომსახველობაში წელან გამოკვეთილი მომავალი ნოველის მთავარი პერსონაჟის ნიშან-თვისებათა შესავსებად იქვე, ჭადარს ამოსაფრებულმა და მასზე თვალდაჭერილმა მწერალმა მეტს ველარ გაუძლო. თანაქონი კაპრონის წალურჯო, კონვერტივით დაკეცილი პარკი ამოიღო, მსუბუქად ჩაუცუცქდა, მისკენ მოხედული მგზავრების გაკვირვებული მხერის ქვეშ ვაშლები ბერვაბერვით სულ სათითაოდ წამოკრიფა და პატრონს მიუტანა.

— გამომართვით!

— აჰ, რას ლაპარაკობთ! — უაზროდ ითაკილა თავტანდაკარგულმა ქალმა, — ასეთ ნაგავში... .

— ნაგავიო?! თქვენა გგონიათ, ბაზრის დახლები ამაზე სუფთაა?!. გაირეცხება, გაიფცქვება და! — მწერალმა სულ ღიმილ-ღიმილით დამოდღვრა, მაგრამ უცებ მიხვდა — აქ თუ მამრულ რიხიანობასაც არ გამოიჩინდა, ვაშლები იქნებ ისევ გადასაყრელი გახდომოდა! ამიტომ მოულოდნელად შუბლზე კოხები დაისხა და სინარულისაგან ალენილ ქალს მოჭმუხვნით შეუხმამკვახა.

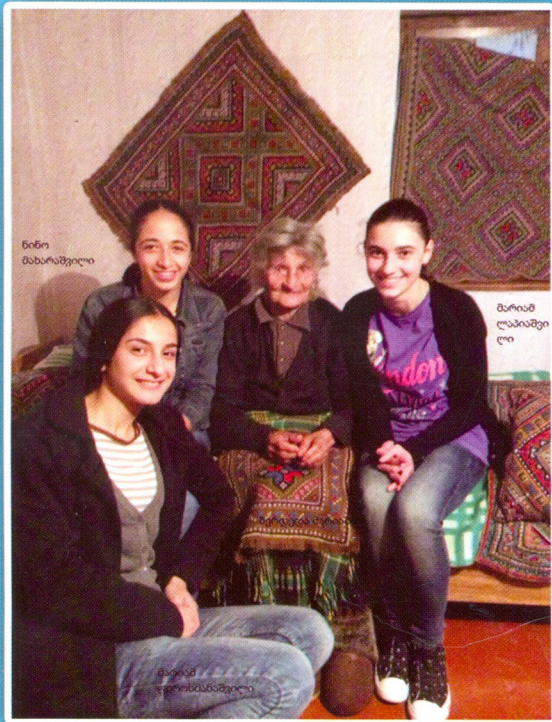
— რას მაყბედებ?! გამომართვი, რო გელაპარაკები! ქალი წამიერად მოუღბა! სავსე პარკი მოწინებით ჩამოართვა და ესლა ჩაუნიავა.

— უი... დიდი მადლობა...

მწერალმა ქალის თვალების შემოფეთებასა და გამოჭკნარ უპეებში ისეთი მადლიერება ამოიკითხა, ალბათ, სიკვდილამდე არ დაავიწყდებოდა!

მისილ ლერმონტოვის ნახატი
„სოფელ ყარაღაჯის შემოგარენი“

ნინო
მანარაშვილი

მარიამ
ლაპიძე

მარიამ
ფელიქსიანი

მარიამ
ბეგოს
ნამუშევარი